

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Ügyiratszám: 3106-81/2023
Ügyintéző: Balla Benjamin
Telefonszám: (42) 896 120

Tárgy: Értesítés döntésről
Hiv. sz.: -
Melléklet: 3106-80/2023. számú határozat

Tisztelt Jegyző Asszony/Úr!

Ezúton értesítem, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgyűjtési Főosztály (a továbbiakban: Főosztály) közigazgatási hatósági eljárást folytatott le az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D.) meghatalmazása alapján eljáró VIZITERV ENVIRON KFT. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15.) kérelmére, a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarthatás) célzó projekt előkészítés” című KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai-főfolyás vízrendezése” projekt megvalósítása tárgyában.

A tervezett tevékenység telepítési helye szerinti települések (16) az alábbiak:

Balkány, Biri, Geszteréd, Kállósemjén, Kemece, Nagykálló, Nyíradony, Nyíregyháza, Nyírgelse, Nyírmihálydi, Nyírpazony, Nyírtura, Napkor, Pócspetri, Sényő, Szakoly

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet 10. § (3) és 5. § (6) bekezdése alapján csatoltan megküldöm a **3106-80/2023. számú határozatot** és kérem, hogy a határozat teljes szövegének közhírré tételéről gondoskodni szíveskedjen. A közhírré tétel kezdő időpontja legkésőbb: 2023. szeptember 28.

A közzététel időtartama: 15 nap!

A 15 napos kifüggesztési határidőbe nem számít bele a hirdetmény kifüggesztésének és levételének napja.

Kérem, hogy a határozat közhírré tételét követő 5 napon belül szíveskedjenek tájékoztatni a Főosztályt a közhírré tétel időpontjáról, helyéről, a határozatba való betekintési lehetőség módjáról, valamint a levétel dátumáról.

Nyíregyháza, 2023. szeptember 20.

Tisztelettel:

Román István
főispán
nevében és megbízásából

Rozinka Zsolt Illés
főosztályvezető

Értesülnek:

1. Balkány Város Jegyzője
2. Biri Község Jegyzője
3. Geszteréd Község Jegyzője
4. Kállósemjén Nagyközség Jegyzője
5. Kemece Város Jegyzője
6. Nagykálló Város Jegyzője
7. Nyíradony Város Jegyzője
8. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Címzetes Főjegyzője
9. Nyírgelse Község Jegyzője
10. Nyírmihálydi Község Jegyzője
11. Nyírpazony Nagyközség Jegyzője
12. Nyírtura Község Jegyzője
13. Napkor Község Jegyzője
14. Pócspetri Község Jegyzője
15. Sényő Község Jegyzője
16. Szakoly Község Jegyzője
17. VIZITERV Environ Kft. (13648013)
18. Irattár

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Ügyiratszám: 3106-80/2023
Ügyintéző: Balla Benjamin
dr. Farkas Andrea
Telefonszám: (42) 896 120
(42) 598 947

Tárgy: Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvi sszatartás) célzó projekt előkészítés" című KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosító számú projekt „Kállai-főfolyás vízrendezése” projekt elem megvalósítása

HATÁROZAT

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal, mint területi környezetvédelmi hatóság hatáskörében a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály; (a továbbiakban: Főosztály) az **Országos Vízügyi Főigazgatóság** (1012 Budapest, Márvány utca 1/d.; KÜJ száma:100137590) meghatalmazása alapján eljáró **VIZITERV Environ Kft.** (Nyíregyháza, Széchenyi utca 15.) kérelmére a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvi sszatartás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosító számú projekt „**Kállai-főfolyás vízrendezése**” projekt elem létesítményeinek telepítésére, megvalósítására, felhagyására

környezetvédelmi engedélyt

ad az alábbiak szerint:

I.

Környezethasználó adatai

Környezethasználó neve: Országos Vízügyi Főigazgatóság
Székhelye: 1012 Budapest, Márvány utca 1/D.
KSH statisztikai számjele: 15796019-8411-312-01
KÜJ száma: 103 061 113

II.

Engedélyezett tevékenység

A „Nyírség Vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvi sszatartás) célzó projekt előkészítés” című, KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosító számú projekt célja a Nyírség területének sajátosságaihoz illeszkedő vízgazdálkodási, illetve tájhasználati beavatkozási módszerek kialakítása, a gazdálkodási feltételek és az ökológiai állapot javítása. Ezen módszerek enyhítik mind a természet okozta, mind az emberi tevékenységből eredő problémákat, valamint fenntartható módon teszik lehetővé a gazdaságos területhasználatot, a lakosság megmaradását a térségben és életfeltételeinek javítását.

A vizsgálandó terület a Nyírség középső része vagy más néven a Lónyay-főcsatorna vízgyűjtője. A Kállai (IIV. sz.) főfolyás a 81. sz. Nyíri belvízrendszer részeként a 07.02 Kállai (IIV.sz.) völgye belvízvédelmi szakasz vízgyűjtőjén helyezkedik el. A Kállai-főfolyás hozzávetőlegesen D-É irányban folyik keresztül a szakasz területén.

A tervezett beruházás 16 db település közigazgatási területét érinti: Balkány, Biri, Geszteréd, Kállósemjén, Kemece, Nagykálló, Nyíradony, Nyíregyháza, Nyírgelse, Nyírmihálydi, Nyírpazony, Nyírtura, Napkor, Pócspetri, Sényő, Szakoly.

A Kállai-főfolyás esetében várható specifikus fejlesztési elemek:

1. Csatornarekonstrukciók

KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI FŐOSZTÁLY
KOMPLEX ENGEDÉLYEZÉSI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS NYILVÁNTARTÁSI OSZTÁLY
4400 Nyíregyháza, Kölcsey utca 12-14. 4400 Nyíregyháza, Pf.: 246. Telefon: (42)598-930
E-mail: ugyfelszolgalat.zoldhatosag@szabolcs.gov.hu Honlap: <https://kormanyhivatalok.hu/>

V. A. Farkas
09.21

A beavatkozás során a csatornákból az iszap kitermelése történik. A tervezett csatorna fenék minimális szélessége 0,5 m, a rézsűhajlása 1:1,5. A tervezett vízpótlási és vízszállítási útvonal mentén végzendő karbantartás biztosítása érdekében 3 vagy 6 m-es parti sáv biztosításának kialakítása is megvalósul.

Elnevezés	Csatorna			Befogadó	
	Teljes hossz (km)	Tervezendő hossz	Rekonstrukcióra kerülő szakaszok	Neve	Szelvényszám
Kállai-főfolyás	54,63	51,9	0+000-54+630	Lónyay-főcsatorna	30+420
Balkányi (VII/3) mellékág	29,906	20,566	0+000-16+750 és 26+090_29+906	Kállai-főfolyás	16+045
Bánkiszéki szivárgó	0,854	0,854	0+000_0+854.	Baromlaci (VII/4) mellékág	14+140
Baromlaci (VII/4) mellékág	21,026	11,032	4+944-7+000 és 12+050_21+026	Kállai-főfolyás	25+108
Bátorhidlaposi szivárgó	1,016	1,016	0+000-1+016	Baromlaci (VII/4) mellékág	13+420
Bay szivárgó	3,051	3,051	0+000-3+051	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	28+036
Czibaki szivárgó	1,425	1,025	0+000-0+300 és 0+700-1+425	Balkányi (VII/3) mellékág	1+500
Czucker-féle szivárgó	0,699	0,699	0+000 0+699	Kállai-főfolyás	28+625
Csentréti szivárgó kiágazás	1,033	1,033	0+000-1+033	Csentréti-szivárgó	6+973
Csentréti szivárgó	8,781	8,781	0+000 8+781		
Csepleszi (Cseszpeszi) szivárgó	0,565	0,565	0+000-0+565	Balkányi (VII/3) mellékág	3+500
Finánczanyai szivárgó	3,041	3,041	0+000_3+041	Balkányi (VII/3) mellékág	29+050
Forrástanyai szivárgó	0,892	0,892	0+000-0+892	Balkányi (VII/3) mellékág	5+095
Gelse-Nagyréti szivárgó	2,620	2,520	0+000_2+520		
Gyilkostói szivárgó	1,175	1,175	0+000-1+175	Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	4+328
Hantos-féle szivárgó	1,687	1,687	0+000_1+687	Pazonyi (VII/1) mellékág	10+990
Hegedűs-féle szivárgó	1,513	1,513	0+000-1+513-1+783	Baromlaci (VII/4) mellékág	16+226
Kállai-Béni szivárgó	1,789	1,039	0+000_1+050	Kállai-főfolyás	29+390
Katona-féle szivárgó	2,749	2,749	0+000-2+749	Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	1+796
Kecskési szivárgó	6,615	6,615	0+000_6+615	Szakolyi (VII/7) mellékág	5+712
Kígyósréti szivárgó	0,750	0,750	0+000-0+846	Szakolyi (VII/7) mellékág	1+500
Mészárszéklaposi szivárgó	1,195	1,195	0+000-1+195	Baromlaci (VII/4) mellékág	4+330
Nagylaposi szivárgó	1,788	1,788	0+000_1+788		
Nagyszéki szivárgó	2,786	2,786	0+000-2+786	Baromlaci (VII/4) mellékág	6+580
Napkori (VII/2) mellékág	12,355	12,355	0+000-12+355	Kállai-főfolyás	10+000
Oláhréti szivárgó	1,358	1,358	0+000_1+358	Baromlaci (VII/4) mellékág	6+913
Oros-Sóstói szivárgó	5,300	5,300	0+000-5+300	Kállai-főfolyás	14+134
Oros-Úrbéresek szivárgó	4,240	4,240	0+000_4+240	Napkori (VII/2) mellékág	2+091
Pazonyi (VII/1) mellékág	12,813	11,813	1+000-12+813	Kállai-főfolyás	4+311
Pazon-Nagytői szivárgó	3,492	3,492	0+000_3+492	Pazonyi (VII/1) mellékág	4+191
Pazon-Széki szivárgó	1,115	1,115	0+000-1+115	Napkori (VII/2) mellékág	0+340
Somossy szivárgó	2,865	0,865	2+000_2+865	Balkányi (VII/3) mellékág	23+300
Somossy oldalág	1,166	1,166	0+000-1+166	Somossy-szivárgó	1+758
Szakoly-Papréti oldalág	0,600	0,600	0+000_0+600		
Szélesréti szivárgó	1,840	1,840	0+000-0+970	Oros-Úrbéresek-szivárgó	1+500
Szitási szivárgó	1,233	1,233	0+000_1+233	Kecskési-szivárgó	4+278
Tivorányi szivárgó	3,650	3,650	0+000-3+625	Tivorányi (VII/10) mellékág	3+786
Tököshegyi szivárgó	2,174	2,174	0+000_2+174		
Vecserilaposi szivárgó	2,333	2,333	0+000-2+333	Balkányi (VII/3) mellékág	26+090
Tivorányi (VII/10) mellékág	5,922	4,422	1+500-5+922		
VII/2-1 oldalág	2,478	2,478	0+000-2+478		
Haszontói (VII/3-1) oldalág	8,978	8,978	0+000-8+978	Balkányi (VII/3) mellékág	5+117

Elnevezés	Csatorna			Befogadó	
	Teljes hossz (km)	Tervezendő hossz	Rekonstrukcióra kerülő szakaszok	Neve	Szelvénytípus
Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	7,616	2,901	3+600_5+500 és 6+615_8+356	Kállai-főfolyás	4+355
VII/3-4 oldalág	2,629	2,629	0+000-2+629	Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	0+640
VII/3-4 oldalág kiágazás	0,502	0,502	0+000_0+502		
Bíri (VII/5) mellékág	5,966	5,966	0+000-5+966		
Bíri (VII/5) mellékág kiágazás	0,546	0,546	0+000-0+546		
Bimbó (VII/6) mellékág	4,828	4,828	0+000_4+828		
Szakolyi (VII/7) mellékág	12,128	6,253	4+875-9+210 és 10+210_12+128	Kállai-főfolyás	34+034
Gelsei (VII/8) mellékág	9,727	9,727	0+000-9+727	Kállai-főfolyás	35+748
Károlypusztai (VII/9) mellékág	5,575	5,575	0+000-5+575	Kállai-főfolyás	41+020
Adonyi (VII/9-1) oldalág	5,421	5,421	0+000_5+421_5+850	Károlypusztai (VII/9) mellékág	

1. táblázat Tervezett csatornarekonstrukciós munkák

2. Tervezett új csatornák

Az új csatornák feladata az lenne, hogy a Tiszából kivett vizet szállító nyomóvezetékkel eljuttassa a vizet a fő vízpótlási útvonalat jelentő meglévő csatornák medrébe. Erre azért van szükség, mert a nyomóvezeték nem keresztez minden olyan csatornaszakaszt, ahová vízpótlást terveznek, több esetben csak megközelíti a vízpótlás célterületét jelentő csatorna végét, így az összeköttetést meg kell teremteni.

Csatorna		Befogadó		Tervezett csatorna funkció
Neve	Hossz (km)	Neve	Szelvénytípus	
Tótapai-Balkányi összekötő	0,8	Tótapai szivárgó		Vízátvezetés a Tótapai-csatornába
Mátitói tápcsatorna	1,7	Kállai főfolyás	37+740	Mátitói tározó feltöltése
Oros-Úrbéres tározó vízpótló csatorna	1,4	Kállai főfolyás	17+345	Oros-Úrbéres tározó keleti oldal feltöltése

2. táblázat Tervezett új csatornák

3. Távjelzett vízszintérzékelés

A Nyíri öblözlet területén lévő csatornahálózat részben rendelkezik megfelelő távjelzett vízszint érzékelőkkel, de ezeken túl jelentős számú fejlesztésre van szükség. Cél az, hogy a szolgáltatott vizek nyomon követhetők legyenek, azokról valós idejű adatsorok álljanak rendelkezésre, lehetővé téve a leghatékonyabb és legvíztakarékosabb vízszolgáltatást, valamint dinamikus vízkészlet gazdálkodás valósulhasson meg.

Csatorna/Tározó/Szivattyútelep neve	Szelvénytípus	Vízmerce telepítési szükséglet [db]	Tervezett távjelző száma (db)		Tervezett szivattyútelepi üzemadatok gyűjtése, távfelügyelet [db helyszín]
			alvízi	felvízi	
Szóllásjai-szivattyútelep		0	1	1	1
Mátitói tározó (tervezett új)	2+236	2	1	1	0
Csiziréti tározó (tervezett új)	29+000	2	1	1	0
Balkányi tározó (tervezett új)	14+572	2	1	1	0
Cibaki tározó (tervezett új)	21+960	2	1	1	0
Oros-Úrbéres tározó (tervezett új)	12+560	2	1	1	0
	1+500	2	1	1	0

3. táblázat Tervezett távjelző és üzemirányítási rendszer a rekonstrukciós munkálatokhoz kapcsolódóan

4. Szivattyútelep rekonstrukciója

A szivattyútelepek fejlesztésénél általánosságban elmondható, hogy a cél minden esetben a korszerű, olcsó és környezetbarát üzemeltethetősége.

Befogadó		Szivattyútelep helye		Szivattyúegységek		
Neve	Szelvény-száma	Csatorna neve	Szelvény-száma	Összteljesítmény [m ³ /s]	Száma [db]	Üzem módja
Kállai-főfolyás	4+355	Pazonyi (VII/1) mellékág	0+000	1,00	1	Diesel

4. táblázat Érintett szivattyútelep rekonstrukció helye

5. Tervezett új tározók

A javasolt helyszínek között szerepelnek a jelenleg véstározóként igénybe vett területek is. Az állandó tározók üzemrendjénél figyelembe kell venni a már meglévő állandó tározókat és a belvízvédelmi szempontokat is érvényesíteni kell, tehát biztosítani kell egy esetleges belvíz levonulásakor a belvíz betározásának lehetőségét is az új tározókba. Ez az üzemvízszint és a maximális vízszint közötti vízmennyiség. A tervezett új állandó vízborítású tározók jellemzően mélyfekvésű területeken kerülnek kialakításra.

A tervezett tározóhelyszínek között vannak olyanok, melyek jelenleg véstározóként (pl.: Balkányi-tározó) vannak nyilvántartva, tehát extrém belvizes időszakokban időszakos belvíztározásra használhatók, de ezek nagyon ritka kis tartósságú (1-2 hetes időtartamú) események, az utóbbi években egyszer sem voltak előtve, feltöltve, mert nem voltak extrém belvizes időszakok. Extrém belvizes időszakon kívül nincs vízborítás bennük, gyepek, szántók találhatóak bennük, melyeket művelnek.

A tervezett új állandó tározók másik része teljesen új tározóterület, még véstározóként sincs nyilvántartva. Az új, állandó tározók jellemzően a tervezett tiszai vízpótlással érintett főfolyásokon/csatornákon létesülnének és átfolyó rendszerű tározók lennének. A kivitelezési fázisban az egyes vízfolyásokon létesülne keresztbe egy kis magasságú földtöltés, amibe a főfolyás/csatorna keresztezésénél beépítésre kerülne egy duzzasztó műtárgy. A műtárgyak kialakítása automatikus árapasztást tesz lehetővé.

A tározóba történő csatorna befolyásoknál előülepitő létesítését tervezik, mely a csatorna szelvénybővítésével, fenékszint süllyesztésével, vagy oldalirányú kiágazással történhet.

Az oldaltározóként kialakított tározóknál, illetve az oldalkiágazással tervezett előülepitőknél beeresztő műtárgy tervezése szükséges.

A kivitelezéshez kapcsolódóan a tározóterekben nem terveznek lehumuszosítást, azonban a vízfelület területéről a fás szárú növényzet irtása szükséges. A tározóknak nem épül körtöltése. A tározók határát az alsó duzzasztási szelvény kivételével jellemzően a természetes terepszint jelöli ki. Ebből adódóan a tározók szabálytalan alakúak lesznek, számos benyúló félszigettel. Legfeljebb olyan területeken létesítenek 20-40 cm magas lokális földtöltést, ahol a tározási vízszint olyan sík területre fut ki, ahol nagy területet öntene el néhány cm-es vízoszlopmagassággal a víz, tehát sok földet kellene kisajátítani, de ez minimális tározási kapacitás növekedéssel járna.

A töltésepítéshez szükséges földmennyiség a tervezett új csatornák építéséből keletkező földanyagból, illetve a tározóterén belüli, arra alkalmas talajból biztosítható.

A tározó partélen (vízszélen) kívül, körben stabilizált szervízút kerül kialakításra, mely a közforgalom elől elzárásra kerül.

A tározókban részben az érintett vízfolyás vízgyűjtőjén keletkező csapadékvizeket akarják betározni, visszatartani, ill. jelentős részben a Tiszából a vízpótlás útján az érintett főfolyásokba/csatornákbá juttatott vízkészletet. A tározókban a cél az állandó üzemvízszint tartása.

Amennyiben a természetes, ill. tiszai vízpótlás biztosítja a vízutánpótlást, akkor a tározókban víz fog hullámozni. Amennyiben nem lesz elegendő a vízutánpótlás, akkor csak részlegesen lesznek feltöltve.

Tározó neve	Tápláló vízfolyás		Térfogata (millió m ³)	Felülete (km ²)	Max. tározási szint (mBf.)	Átlagos vízmélység (becsült) (m)	Zárógát hossza (m)
	neve	szelv. szám. (km)					
Mátitói	Gelsei (VII./8) szivárgó	2+300-5+000	2,2	3	142	1,5	~2800
Csiziréti	Kállai-főfolyás	28+860	0,019 (különleges rendeltetésű (ökológiai) tározó)	0,34	125,3	0,3	~430
Balkányi	Balkányi (VII/3) mellékág	14+572-17+250	0,019 (különleges rendeltetésű (ökológiai) tározó)	0,36	124,67	0,22	-
Cibaki	Balkányi (VII/3) mellékág	21+960-23+500	0,93	1,3	136	0,8	~600
Oros-Úrbéres	Kállai-főfolyás	12+560-14+400	1,05	1,04	107	1,0	~1500
Abapusztai	Balkányi (VII/3) mellékág	29+150-29+850	0,9	0,3	147,00	0,6	~200

5. táblázat Tervezett új tározók

6. Medertározás

A mellékfolyásokon elhelyezett egyszerű vízvisszatartó műtárgyakkal az itt keletkezett csapadékvizek egy része a mederben visszatartható. Ezek a vizek, ha közvetlen öntözési célt nem is szolgálhatnak, a talajvízre gyakorolt hatásuk révén is kedvezően hatnak a mezőgazdaságra, erdészetre, javítják a terület mikroklímáját, és vadgazdálkodási szempontból is jelentősek.

Műtárgy jele	Vízfolyás neve	Vízfolyás szelvénye	Település
KM-1	Kállai főfolyás	2+810	Kemecse
KM-2	Kállai főfolyás	6+295	Nyírtura
KM-3	Kállai főfolyás	8+500	Nyírtura
KM-4	Kállai főfolyás	16+100	Nyíregyháza
KM-5	Kállai főfolyás	17+250	Nyíregyháza
KM-6	Kállai főfolyás	18+615	Nyíregyháza
KM-7	Kállai főfolyás	28+860	Biri
KM-8	Kállai főfolyás	29+800	Biri
KM-9	Kállai főfolyás	33+530	Balkány
KM-10	Kállai főfolyás	34+100	Szakoly
KM-11	Kállai főfolyás	35+100	Szakoly
KM-12	Kállai főfolyás	36+230	Szakoly
KM-13	Kállai főfolyás	37+740	Szakoly
KM-14	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	2+000	Nyíregyháza
KM-15	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	3+000	Nyíregyháza
KM-16	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	8+560	Nagykálló
KM-17	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	7+800	Nagykálló
KM-18	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	10+200	Nagykálló
KM-19	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	11+000	Nagykálló
KM-20	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	12+060	Nagykálló
KM-21	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	18+800	Balkány
KM-22	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	19+175	Balkány
KM-23	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	19+605	Balkány
KM-24	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	20+207	Balkány
KM-25	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	20+910	Balkány
KM-26	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	23+450	Balkány
KM-27	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	23+906	Balkány
KM-28	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	24+400	Balkány
KM-29	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	24+981	Balkány
KM-30	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	25+735	Balkány
KM-31	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	26+156	Balkány
KM-32	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	27+400	Balkány
KM-33	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	28+800	Balkány
KM-34	Fináncsanyai szivárgó	1+000	Balkány

Műtárgy jele	Vízfolyás neve	Vízfolyás szelvénye	Település
KM-35	Fináncnyai szivárgó	1+500	Balkány
KM-36	Fináncnyai szivárgó	1+800	Balkány
KM-37	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	0+100	Szakoly
KM-38	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	3+200	Szakoly
KM-39	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	3+940	Szakoly
KM-40	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	5+900	Szakoly
KM-41	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	6+100	Szakoly
KM-42	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	7+240	Szakoly
KM-43	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	8+140	Szakoly
KM-44	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	8+720	Szakoly
KM-45	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	9+340	Nyíradony
KM-46	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	10+240	Nyíradony
KM-47	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	0+380	Szakoly
KM-48	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	0+972	Szakoly
KM-49	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	1+400	Szakoly
KM-50	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	1+900	Nyírmihálydi
KM-51	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	2+445	Nyíradony
KM-52	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	3+245	Nyíradony
KM-53	Oros-Úrbéresek szivárgó	3+800	Nyíregyháza
KM-54	Oros-Úrbéres tározó vízpótló csatorna	0+000	Nyíregyháza
KM-55	Pazonyi (VII/1) mellékág	4+525	
KM-56	Baromlaki (VII/4) mellékág	1+800	Kállósemljén
KM-57	Baromlaki (VII/4) mellékág	4+320	Kállósemljén
KM-58	Baromlaki (VII/4) mellékág	8+450	Kállósemljén
KM-59	Csentréti szivárgó	3+100	Kállósemljén
KM-60	Kecskési szivárgó	0+010	Szakoly
KM-61	Kecskési szivárgó	5+300	Balkány
KM-62	Károlypusztai (VII/9) mellékág	0+020	Szakoly
KM-63	Károlypusztai (VII/9) mellékág	4+150	Nyíradony

6. táblázat Tervezett meder tározási helyszínek

7. Vízvisszatartás területei

Ez a beavatkozástípus a teljes projektterületen összesen 259 db helyszínt érint. Ezek a helyszínek jellemzően mély fekvésű területek, amelyek többségén máig természetközeli sajnos sokszor nagyon vízhiányos, kiszáradó vizes élőhelyek maradtak fent. Ezekre a területekre nem jut a Tiszából a Nyírségbe vezetett külső vízmennyiség, csak a helyben keletkezett csapadékvizek visszatartása a cél, hogy a vízvisszatartással érintett vizes élőhelyeken maradjon, ott szivárognak be a talajba, mint a belvízrendezési munkák előtt, mikor a nyírségi buckaközi mély fekvésű területek jellemzően lefolyástalan területek voltak, hiszen a mai csatornahálózat gyakorlatilag a legtöbb elemében teljesen mesterséges létesítményrendszer. Ezekre a területeken nem lesz hullámozó tó, nem lesz külső vízpótlás, csak nagyobb csapadékokat követően időszakos a legmélyebb részeket érintő néhány cm-es időszakos felszíni vízborítás, ill. remények szerint a jelenlegitől sokkal nagyobb tartóssággal vízzel átitatott talaj lesz jellemző.

Elzárás helye	Vízfolyás szelvénye (±100 m)	Település	Elöntés max. területe (ha)
Balkányi (VII/3) mellékág	4+210	Nyíregyháza/Nagykálló	16,83
Gombódási sz.	0+650	Nagykálló	4,00
Haszontói (VII/3-1) oldalág	8+040	Nagykálló	48,20
Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	0+700	Balkány	24,24
Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	4+026	Balkány	73,03
Czibaki szivárgó	0+070	Balkány	8,70
Kovács-szigeti szivárgó	0+317	Pócspetri	3,70
Oláhréti csatorna (Kállósemljén 0310 hrsz)	0+000	Kállósemljén	22,75
Baromlaki (VII/4) mellékág	7+700	Kállósemljén	9,95
Csentréti szivárgó	1+764	Kállósemljén	4,23

Elzárás helye	Vízfolyás szelvénye (±100 m)	Település	Elöntés max. területe (ha)
Hegedűs féle szivárgó	0+200	Kállósemljén	9,95
Baromlaki (VII/4) mellékág	16+100	Kállósemljén	15,03
Baromlaki (VII/4) mellékág	17+400	Kállósemljén	8,37
Gelsei (VII/8) mellékág	6+730	Nyírgelse	41,10
Gelsei (VII/8) mellékág	9+090	Nyírgelse	13,32
Oros-Sóstói szivárgó	3+470	Nyíregyháza	31,46
Bimbó (VII/6) mellékág	1+210	Biri	17,81
Hosszúréti szivárgó	0+200	Biri	3,40
Tivorányi (VII/10) mellékág	5+650	Nyíradony	17,00
Adonyi (VII/9-1) oldalág	2+100	Nyíradony	4,47
Adonyi (VII/9-1) oldalág	3+100	Nyíradony	2,72
Szakolyi (VII/7) mellékág	11+200	Nyírmihálydi	2,20
Kállai-főfolyás	43+000	Nyírmihálydi	12,55
Gelsei (VII./8) mág.	0+850	Szakoly	4,04
Szakolyi (VII/7) mellékág	1+718	Szakoly	16,87
Szakoly-Papréti II. szivárgó	0+314	Szakoly	2,21
Károlyusztai (VII/9) mellékág	1+750	Szakoly	11,93
Kállai-főfolyás	31+850	Balkány	6,06
Napkori mellékág	4+055	Nyírtura/Sényő	77,38
VII/2-1 oldalág	0+260	Nyírtura/Sényő/Napkor	41,34
Napkori mellékág	6+400	Sényő/Napkor	42,88
Pazonyi (VII/1) mellékág	8+385	Nyíregyháza	119,64
Pazonyi (VII/1) mellékág	2+658	Nyírpazony/Kemecse	67,00
Pazonyi-Nagytói-szivárgó	0+302	Nyírpazony	73,21
Balkányi (VII/3) mellékág	28+800	Balkány	17,50
Balkányi (VII/3) mellékág	24+400	Balkány	6,00
Balkányi (VII/3) mellékág	26+150	Balkány	4,50
VII/3-4 oldalág	1+900	Balkány	7,80

7. táblázat Vízvisszatartásra kijelölt területek

III.

A tevékenység végzésének feltételei

1. Általános előírások, bejelentési kötelezettségek

1.1. A Főosztály az eljárás során megállapította, hogy a tervezett tevékenység engedélyezésénél kizáró ok merült fel, mivel a tervezett beruházás **Geszteréd és Nyíregyháza** települések településrendezési eszközével, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Megyei Területrendezési tervével **nincs, vagy csak részben van összhangban.**

A tervezett tevékenység és a településrendezési-, vármegyei területrendezési eszközök közötti összhangot meg kell teremteni, ez által a kizáró okot meg kell szüntetni a tervezett tevékenység kivitelezési munkáinak megkezdéséig. A munkaterület átadás-átvételéig igazolni szükséges - a környezetvédelmi hatóságra benyújtandó dokumentációval, jegyzői és főépítési nyilatkozattal, stb. - a tervezett tevékenység és a településrendezési- és vármegyei területrendezési eszközök közötti összhangot.

1.2. Tisztázni kell, hogy **Balkány, Biri, Kemecse, Nagyálló, Pócspetri, Szakoly települések** kapcsán a tervezett tevékenység **összhangban van-e a településrendezési eszközzel. Amennyiben nincs meg az összhang a tervezett tevékenység és a településrendezési eszköz között, az összhangot meg kell teremteni a tervezett kivitelezési tevékenység megkezdéséig.**

- 1.3. A tervezett tevékenységet úgy kell megvalósítani, a létesítményeket úgy kell üzemeltetni, hogy az mindenben megfeleljen a jelen engedélyben, valamint a vonatkozó hatályos jogszabályokban foglaltaknak.
- 1.4. Amennyiben jelen engedély II. pontjában szereplő engedélyezett tevékenység műtárgyainak műszaki paraméterei, száma és helye a továbbtervezés során módosulnak, és a változtatás miatt nem nő a tervezett tevékenység telepítésének, megvalósításának a jelen eljárásban bemutatott hatásterülete, a környezetvédelmi engedély módosítása nélkül a környezethasználathoz szükséges más jogszabály által meghatározott létesítési, illetve üzemeltetési engedélyezési eljárás kezdeményezhető. Ezen eljárás keretében be kell mutatni a változtatáshoz kapcsolódó környezeti hatásokat.
- 1.5. Az engedélyezéskor alapul vett körülmények jelentős megváltozását, tervezett jelentős megváltoztatását, továbbá az üzemeltető változását a környezethasználó köteles a Főosztály részére 15 napon belül írásban bejelenteni.
- 1.6. Az engedélyezett tevékenység, ill. az ahhoz szükséges építési előkészítési munkák megkezdésének időpontját a munkák megkezdését megelőző, legalább 8 nappal írásban be kell jelenteni a Főosztályhoz.
- 1.7. A kivitelezés, üzemeltetés és felhagyás során bekövetkező környezetszennyezés tényét haladéktalanul be kell jelenteni a Főosztály részére.
- 1.8. A beruházó jelen határozat átadásával köteles tájékoztatni a kivitelezőket és az üzemeltetőket a környezetvédelmi engedélyben szereplő kötelezettségekről.
- 1.9. A tervezett tevékenység/létesítmény felhagyására vonatkozó szándékot az üzemeltető a felhagyást megelőző 6 hónapon belül köteles bejelenteni a Főosztályra. A bejelentéshez állapotfelmérést kell mellékelni, amelynek tartalmaznia kell a tevékenység felhagyására, az esetleges károk felszámolására, az eredeti természetes állapot visszaállítására vonatkozó tervet.
- 1.10. Az engedély előírásaitól eltérően folytatott tevékenység esetén a Főosztály határozatban kötelezi a környezethasználót 200.000-500.000 forint bírság megfizetésére, az engedélyben rögzített feltételek betartására, valamint legfeljebb 6 hónapos határidővel intézkedési terv készítésére, vagy környezetvédelmi felülvizsgálat elvégzésére.

2. Levegőtisztaság-védelem

- 2.1. Tilos a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz.
- 2.2. A kivitelezés során felhasznált anyagok szállítását kiporzást és kiszóródást megakadályozó ideiglenes takarású konténerben, vagy e feltételeket biztosító célgéppel, szállítójárművel, levegőterhelést kizáró módon kell végezni.
- 2.3. Az építési munkálatokban csak olyan gépjárművek, munkagépek vehetnek részt, amelyek megfelelnek a mozgó pontforrásokra vonatkozó környezetvédelmi előírásoknak.
- 2.4. Az építés alatt a munkaterületet úgy kell kialakítani, működtetni, hogy a lehető legkevesebb légszennyező anyag kerüljön a környezetbe, ennek érdekében a jelentős porszennyezéssel járó tevékenységek végzésénél a porszennyezést locsolással szükséges csökkenteni.
- 2.5. A szabadban végzett anyagtárolást úgy kell kialakítani, hogy abból a lehető legkevesebb légszennyező anyag kerüljön a környezetbe.
- 2.6. A légszennyezettség kialakulásának megelőzése érdekében
 - száraz időszakban a kiporzásra hajlamos felületek (munkaterületek és szállítási útvonalak) nedvesítéséről gondoskodni kell,
 - a kiporzásra hajlamos földanyagot szállítás közben le kell takarni,
 - anyagszállítás során - lehetőség szerint - a településeket, településrészeket elkerülő utakat kell igénybe venni.
 - Az előzőeket a munkát végző cégek felé a munkaleírás során rögzíteni kell.

3. Földtani közeg védelme

- 3.1. Az építési és üzemeltetési tevékenység nem okozhatja a földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőtlenebb állapotát a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet (a továbbiakban: Favhér.) 1. és 3. számú mellékletében szereplő szennyezőanyagok és határértékek tekintetében.
- 3.2. Az építési munkák és az engedélyezett tevékenység végzése során csak megfelelő műszaki állapotú járművek, munkagépek és egyéb eszközök használhatók. A földtani közeg szennyezésének elkerülése érdekében a járművek, munkagépek és eszközök rendszeres karbantartásáról gondoskodni kell. A járművek, a munkagépek, és egyéb eszközök esetleges javítása, szervizelése, karbantartása csak szakműhelyben végezhető.
- 3.3. A létesítés során a munkagépek esetleges tankolását szolgáló helyszínt megfelelő méretű (térfogat és alapterület), folyadékzáró kármentővel kell ellátni. A földtani közeg minőségére veszélyes szennyezőanyagok (pl. üzemanyag) tárolása csak a legszükségesebb mennyiségben, valamint megfelelő műszaki védelem és -intézkedések mellett történhet.
- 3.4. A földművekbe csak szennyezetlen földtani közeg építhető be.
- 3.5. A földtani közeg minőségére veszélyes szennyező anyagok tárolását, gyűjtését és átadását/elhelyezését a földtani közeg szennyezését kizáró módon kell végezni.
- 3.6. Amennyiben az építés/bontás, valamint az üzemeltetés vagy felhagyás során szennyezett földtani közeget találnak, úgy arról a területi környezetvédelmi hatóságot, valamint a területi vízügyi és vízvédelmi hatóságot haladéktalanul tájékoztatni kell. Szennyezett földtani közeg deponálása (átmenetileg is) csak műszaki védelem mellett végezhető.
- 3.7. Az okozott, vagy havária jellegű szennyezést, károsodást haladéktalanul be kell jelenteni a területi környezetvédelmi hatóságnak, azonnal gondoskodva a szennyező tevékenység befejezéséről és a kárenyhítés megkezdéséről.
- 3.8. A benyújtott környezeti hatástanulmány földtani közeg védelmére vonatkozó előírásait és javaslatait a tervezés, a megvalósítás és az üzemeltetés során figyelembe kell venni, illetve be kell tartani.

4. Zaj- és rezgésvédelem

- 4.1. Kivitelezési munka kizárólag nappali időszakban (06:00-22:00 óra között) végezhető.
- 4.2. A kivitelező a zaj- és rezgésvédelmi követelményeket az építőipari tevékenység ideje alatt köteles betartani.
- 4.3. Az építési tevékenységhez kapcsolódó szállítási útvonalakat úgy kell megtervezni, hogy csak a szükséges mértékben érintsen zajtól védendő területeket.
- 4.4. Azokon a helyszíneken, ahol az építési, kivitelezési tevékenységből származó zajterhelési határérték túllépés valószínűsíthető, és műszaki vagy munkaszervezési intézkedésekkel határértékre nem csökkenthető, akkor a kivitelező köteles felmentést kérni a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek betartása alól a környezetvédelmi hatóságtól.
- 4.5. A kivitelezés során amennyiben zajterhelési határérték túllépés várható, úgy az adott munkafázis kizárólag a környezetvédelmi hatóság által kiadott zajterhelési határérték alóli felmentés birtokában kezdhető meg. A felmentésre irányuló kérelemben meg kell jelölni a határérték túllépés okát, a felmentéssel érintett időszak kezdő és végnapját, a zajcsökkentés érdekében tervezett intézkedéseket és azok várható eredményeit. A kérelmet a munkák megkezdése előtt legalább 60 nappal kell benyújtani a környezetvédelmi hatóság felé.

5. Természet- és tájvédelem

- 5.1. A kivitelezési munkák megkezdése előtt legalább 15 nappal a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságot (a továbbiakban: Igazgatóság) meg kell keresni szakfelügyelet biztosítása céljából. A tervezett munkákat az Igazgatósággal ismertetni kell. Azokat a beavatkozásokat,

amelyek tekintetében szakfelügyelet indokolt, az Igazgatóság határozza meg, ezekre a kivitelező köteles szakfelügyeletet kérni.

- 5.2. A szakfelügyelettel nem érintett beavatkozások tekintetében a kivitelezési munkák megkezdése előtt legalább 8 nappal a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságot (a továbbiakban: *Igazgatóság*) az illetékes természetvédelmi őrt (**Balkány, Biri, Geszteréd, Kállósemjén, Nagykálló, Nyíregyháza, Nyírgelse, Nyírmihálydi, Napkor, Pócspetri, Szakoly települések: Barna Péter, tel.: 30/205-6372; Kemece, Nyírpazony, Nyírtura, Sényő települések: Habarics Béla, tel.: 30/625-2116;**), valamint az illetékes természetvédelmi hatóságot írásban értesíteni kell! Munkavégzés csak a természetvédelmi őrral előzetesen egyeztetve történhet, melyet hitelt érdemlően igazolni kell (jegyzőkönyvvel, vagy az őri napló egyeztetéséről szóló bejegyzésével).
- 5.3. A kivitelezéssel kapcsolatosan felvonulásra, közlekedésre, munkavégzésre, iszapelhelyezésre alapvetően a meglévő utak, illetve a 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdésében meghatározott szélességű parti sávok használhatók. A kivitelezést megelőzően organizációs tervet kell készíteni, melyet a természetvédelmi kezelővel egyeztetni kell. Az organizációs tervben fel kell tüntetni a meglévő utakon és parti sávokon kívül mindazon területeket, amelyeket a kivitelezés során megközelítésre, felvonulásra, deponálásra vagy egyéb más célra használni terveznek. A természetvédelmi kezelővel egyeztetett véglegesített organizációs tervet a Főosztály részére meg kell küldeni.
- 5.4. A magasabb rendű növényzet eltávolításával járó terület előkészítési munkafolyamatok területi igénybevételét csak a legszükségesebb mértékben szabad megállapítani!
- 5.5. A bolygatott területeken és azok környezetében a gyommentesítésről mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással (pontos, cseppmentes és célirányos vegyszer-kijuttatás) gondoskodni kell, ezen technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos! Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok (pl. gyalogakác, amerikai köris) megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell a munkálatokkal érintett területek teljes szakaszán és közvetlen környezetében.
- 5.6. Fakivágás, növényzetirtás fészkelési időszakon kívül (július 31. - március 15. között) végezhető, az esetlegesen előforduló időszakos, őshonos faegyedeket meg kell kímélni. Fészkelési időszakban történő munkavégzés (március 15. – július 31.) kizárólag az illetékes természetvédelmi őrral egyeztetett módon történhet, melyet a természetvédelmi őri jegyzőkönyvben, vagy az őri napló egyeztetéséről szóló bejegyzésében rögzít!
- 5.7. A védett és fokozottan védett ragadozó madarak fészkelése zavartalanságának biztosítása érdekében, azok elhelyezkedéséről és a szükséges időbeli és térbeli korlátozásról a tervezett tevékenységet megelőző év végén egyeztetni szükséges az Igazgatósággal.
- 5.8. A fakitermelés által érintett időszak (1 méteres magasságban 25 cm-t meghaladó törzsátmérőjű), őshonos faegyedek alkotta, vagy ilyen egyedeket is tartalmazó fás élőhelyeken az érintett területen esetleg szálláshelyet foglaló odúlakó denevérfajok védelme érdekében **a fakitermelést augusztus 15. és október 31. között kell elvégezni**, így elkerülhető a denevérek szükségtelen pusztulása. Amennyiben az előzőekben foglalt időszakon túlnyúlóan végezhető csak el a fakivágás vagy a fakivágások maradék része, a munkálatokat legkésőbb március 1-ig fejezzék be, valamint az ebben az időszakban végzett fakivágások előtt az egyes 1 méteres magasságban 25 cm-t meghaladó törzsátmérőjű faegyedeket szakértő vizsgálja át, annak megítélése szempontjából, hogy van-e potenciális denevérbúvóhely az adott fában. Mivel nem minden odú detektálható egyértelműen egy ilyen átvizsgálás során, minden, a földfelszíntől számított 1 méteres magasságban 25 cm-t meghaladó törzsátmérőjű fa kivágását követően legalább egy éjszaka teljen el a törzs feldarabolása és elszállítása előtt.

5.9. A munkaterületet, különös tekintettel a kíméleti területekre, jól láthatóan ki kell jelölni. A környező ex lege védett és Natura 2000 gyepterületek, illetve egyéb értékes élőhelyek járművel történő felsértése, taposása, vagy egyéb módon való károsítása tilos!

5.10. A forrásági (tehát az adott területi egységről induló, csak annak vizét levezető) szivárgók meder-rekonstrukcióit (kotrásának) el kell hagyni. Ezek a szivárgók a közvetlenül vagy közvetve érintett természetes vagy féltermészetes élőhelyek természetes vízkészletét csökkentik, az élőhelyeket csapolják le. Felújításukkal ez a hatás fokozódik, éppen a vízmegtartó, talajvízszint növelő célokkal ellentétes.

Az érintett forrásági szivárgók a következők:

- **Czukker-féle szivárgó meder-rekonstrukció (KALL_021)**

A Kállai-főfolyásba torkolló, gyakorlatilag csak az ex lege védett láp (egyben Natura 2000 terület) vizét lecsapoló szivárgó kotrását el kell hagyni. A Czukker-féle-szivárgó értékes élőhelyek (köztük zsombékosok, fűzlápok, így 7230 és 91E0* jelölő élőhelyek) vizét vezeti le közvetlenül, és a szivárgó kotrásának kivitelezése önmagában is jelentős kárt okozna.

- **Kállai-Béni szivárgó meder-rekonstrukció (KALL_031)**

A Biri Nagy-réten a Kállai-főfolyásba torkolló szivárgó gyakorlatilag csak az ex lege védett láp (egyben Natura 2000 terület vizét) vezeti le, felújítása természetvédelmi szempontból igen negatív hatású, kotrását részben el kell hagyni. A Kállai-Béni-szivárgó 0+390 feletti szakasza a Natura 2000 terület egyik legértékesebb részének (kékperjések, mocsárrétek/láprétek, zsombékosok, fűzlápok, így 6410, 6440, 7230, 91E0* jelölő élőhelyek, Angelica palustris fokozottan védett, egyben jelölő faj) vizét csapolja (ezért is készült rajta korábban természetvédelmi célú vízvisszatartó műtárgy), a szivárgó felújítása jelentős természetvédelmi kockázattal, várható jelentős negatív hatással jár. A kotrás elhagyásával a kivitelezéshez kapcsolódó károsító hatások nagy része is megszűnik. A Kállai-Béni szivárgó torkolati szakaszának (0+000 – 0+390 cskm) kotrása is abban az esetben fogadható el, ha az kifejezetten a lecsapoló funkcióval ellentétes céllal és kivitelezéssel történik, és a Kállai-főfolyásból történő vízpótlást/medertározást szolgálja.

- **Bánkiszéki szivárgó meder-rekonstrukció (KALL_020)**

A szivárgó rekonstrukciójával a lecsapoló, vízelvezető hatás nő. Amennyiben nem lehet a rekonstrukciótól eltekinteni, akkor szükséges a szivárgó torkolati pontja körül vízvisszatartó műtárgy (fenékküszöb) tervezése és megvalósítása.

- **Szakoly-Papréti szivárgó meder-rekonstrukció (KALL_017)**

A szivárgó rekonstrukciójával a lecsapoló, vízelvezető hatás nő. Amennyiben nem lehet a rekonstrukciótól eltekinteni, akkor szükséges a szivárgó torkolati pontja körül vízvisszatartó műtárgy (fenékküszöb) tervezése és megvalósítása.

- **Oláhréti szivárgó meder-rekonstrukció (KALL_024 és KALL_166)**

A szivárgó rekonstrukciójával a talajvizet érintő lecsapoló, vízelvezető hatás a jelenlegi kiindulási állapothoz képest nő. A vízelvezetés, lecsapolás kimondottan hátrányos, hiszen a szivárgó végső soron a már most is vízhiányos, mesterséges (fűrt kutas) vízpótlással kezelt, védett kállósejéni Mohos-tó lápjáról, illetve annak medencéjéről és a Szakolyi-tanyai-rétek ex lege védett lápterületről vezeti el a vizet a csapadékos időszakokban. A meder felújítása csak a torkolat környékére és a kb. 0+580 szelvénybe helyezett vízvisszatartó műtárggyal, vagy ellentétesen megváltoztatott funkcióval, a Mohos-tó felé történő vízvezetéssel fogadható el (a Mohos-tó elzárását biztosító T-7_014 jelű műtárgy együttes működtetésével együtt)!

- **Szitási szivárgó meder-rekonstrukció (KALL_046)**

A meder felső részének (kb. 0+650 – 1+233) kotrását el kell hagyni, az a meder melletti mocsárrétek, erdők, üde cserjések kiszáradását fokozza. A lentebbi

szakaszon megvalósuló kotrás esetén is szükséges egy vízviszatarító műtárgy betervezése a torkolati szelvénybe.

- **Tököshegyi-szivárgó meder-rekonstrukció, 0+601–1+336 cskm közötti szakasz (KALL_041)**

A meder a jelzett szakaszon a mélyületben lévő értékes élőhelyek (mocsárrétek, úde kaszálók, magassásosok) között halad, a kotrás ezeknek a területeknek a lecsapolását fokozná. Emiatt vagy a kotrást kell elhagyni (vagy csak a jelzett szakasz feletti, ténylegesen lakott terület közelében futó csatornarészen történő megvalósítását), vagy a szakasz alsó pontja (kb. 0+600) körüli vízviszatarító műtárgy beépítését és üzemeltetését szükséges elvégezni (amennyiben a befogadó Szakolyi-folyáson tervezett műtárgyak ezt a funkciót nem tudják teljes mértékben ellátni).

- **VII/2-1 oldalág meder-rekonstrukció (KALL_047)**

A meder felső részének (kb. 1+397 cskm felett) kotrását el kell hagyni, mivel az a meder melletti rétek, nádasok kiszáradását fokozza. Kotrás megvalósítása esetén kb. a 1+397 cskm szelvényben vízviszatarító műtárgy beépítése szükséges. A lentebbi szakaszon megvalósuló kotrás esetén mindenképpen szükséges a jelzett vízviszatarító műtárgy működtetése. A KALL_075 területet (Sós-tó) érintő csatornaszakaszon (kb. 0+280 – 1+100 szakaszon) el kell hagyni a kotrást. Amennyiben a KALL_075 (7_038) vízviszatarítási területen műszaki szempontból mégis elengedhetetlen a kotrás megvalósítása, akkor depózást mindenképpen a jobb (K-i) parton szükséges elvégezni a károsító hatás csökkentése érdekében.

- **Csepleszi szivárgó meder-rekonstrukció (KALL_051)**

A szivárgó rekonstrukciójával a lecsapoló, vízlevezető hatás nő, amely elsősorban az érintett lapterület élőhelyeit veszélyezteti, így a kotrást teljesen el kell hagyni. Amennyiben műszaki szempontból nem lehet a rekonstrukciótól eltekinteni, akkor szükséges legalább a szivárgó torkolati pontja előtt vízviszatarító műtárgy (fenékküszöb) tervezése és megvalósítása. Ennek hiányában a tevékenység éppen a célként megjelölt vízviszatarítás, térségi talajvízszint emelés ellen hat, a természetközeli élőhelyek kiszáradását is fokozza. Ha műszaki szempontból nem kerülhető el a kotrás, akkor a 0+430 cskm szelvény alatt a kotort anyag elhelyezésére mindenképpen a jobb (É-i és K-i) part javasolt, míg felette a bal (D-i) oldal.

- **Tivorányi (VII/10) mellékág**

Az 5+680 cskm szelvény feletti mederrekonstrukció a projekt célkitűzései szempontjából irreleváns, a csatornameder újbóli kialakítása a gyorsabb vízlevezetést szolgálná a projekt célkitűzéseivel ellentétesen, ezért azt el kell hagyni.

- **Csentréti-szivárgó kb. 1+820 – 2+600 között (KALL_148)**

A csatorna területet érintő szakaszának kotrása természetvédelmi kockázattal jár. A Natura 2000 fenntartási tervben tett ajánlásokat be kell tartani. A természetmegőrzési területen áthaladó Csentréti-szivárgó mederrekonstrukciós munkálatai csak a legszükségesebb mértékre korlátozódjanak, vagyis a meder lejtési viszonyait és átjárhatóságát mérlegelve csökkentésük a minimumra a Natura 2000 területet érintő tényleges beavatkozási terület (rekonstruálandó szakasz) hosszát. Ha van olyan szakasz, ahol a mederrekonstrukció nem feltétlenül szükséges, ott az elhagyandó. A csatornák nyomvonalán és a parti sávokon a mindenkori vízjogi engedélynek megfelelő működést biztosító fenntartási munkák elvégzése során a hínárkaszálást, nádvágást javasolt előnyben részesíteni a kotrással szemben. Előnyben részesítendő a felszelvényű kotrás (amennyiben a fenékszélesség ezt egyáltalán lehetővé teszi), az érintetlenül hagyott oldalon legkorábban 2 éves visszatérési idővel. A csatornák medrének kotrásából származó iszap parton történő deponálása tilos, azt a területről el kell szállítani. A Csentréti-szivárgó N2000 területet érintő

szakaszának kotrása esetén további saját vízkészlet csökkenés történhet, amennyiben nincsen folyamatosan vízpótlás a csatornában, illetve vízvisszatartó műtárgyak ezt nem akadályozzák meg. Az üzemelés során a terület természetes vízkészletének megtartása az elsődleges, az elfolyás megakadályozásával (záró műtárgy, illetve medertározás).

- **Oros-Sóstói szivárgó (KALL_086)**

A forrásági szivárgó felső (eredési), 3+550 cskm feletti szakaszának meder-rekonstrukciója a projekt vízvisszatartási célkitűzései szempontjából felesleges, sőt káros, a szivárgó melletti természetközeli élőhelyek kiszáradását fokozza. A 2+250 – 2+590 cskm szelvények közötti szakaszán (Nyíregyháza 11555 és 12157 hrsz.) az értékes élőhelyek (mocsárrétek, szikes rétek, magassásosok), védett fajok érintettsége miatt a kotrás elhagyása szükséges. Ha műszaki szempontból a kotrás elkerülhetetlen, akkor az csak a bal partól (nyugatias oldal) végezhető, depóniát elhelyezni a jobb partra semmiképpen nem lehet. A kotrás megvalósulása esetén a kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása érdekében vízvisszatartó műtárgy betervezése szükséges az érintett szakaszra.

- **Bimbó-folyás (KALL_162)**

A forrásági szivárgó felső szakaszának meder-rekonstrukciója vízvisszatartási szempontból felesleges, sőt káros, a szivárgó melletti természetközeli élőhelyek kiszáradását fokozza. A 1+460 – 2+800 szakaszon az értékes élőhelyek érintettsége miatt a kotrást el kell hagyni.

- **Nagylaposi-szivárgó**

A forrásági szivárgó meder-rekonstrukciója a projekt vízvisszatartási célkitűzéseivel ellentétes hatást vált ki, a helyben keletkezett csapadékvizek visszatartása szempontjából kedvezőtlen hatású, mindemellett a szivárgó melletti természetközeli élőhelyek (üde rétek) kiszáradását fokozza, így a rekonstrukciót el kell hagyni.

5.11. **Kállai-főfolyás meder-rekonstrukció, Csiziréti-tározó térsége**

A Kállai-főfolyásba a bal parton, kb. az EOVS 860704; 282308 koordinátával kijelölhető ponton betorkolló, a közelmúltban kialakított szivárgót le kell lezárni, lecsapoló funkcióját meg kell szüntetni. A medertározást/vízvisszatartást szolgáló, a Kállai-főfolyáson tervezett két műtárgy (EOVS 861577; 281622 és EOVS 862050; 280807) mellett szükséges egy harmadik vízvisszatartó műtárgy tervezése és kivitelezése a további területek vízmegtartásának biztosítása miatt, hozzávetőlegesen az EOVS 860706; 282362 pont térségében. Ez a műtárgy vízvisszatartás/medertározás révén az ökológiai tározóhoz képest a Kállai-főfolyás mentén folyásirányban lejjebb (É-ra) található lép- (egyben Natura 2000) területek vízviszonyait is javítaná, illetve mérsékelné a mederkotrásból adódó lecsapoló hatást. Amennyiben az ökológiai tározó északi határát adó gát (földút) magasztása a geodéziai felmérések alapján szükséges, a gát alapja – ahol ezt a geodéziai eredmények és tervezési megfontolások lehetővé teszik – az északi irányba kerüljön szélesítésre. A Kállai-főfolyás kotrása esetén az annak közelében, a nyugati (bal) parton élő *Angelica palustris* állományt ideiglenesen meg kell jelölni, ideiglenes (nem károsító) módon körbe kell keríteni, a közelében a gépi mozgást, deponálást, szennyezést, egyéb bolygatást meg kell akadályozni.

5.12. **Oros-Úrbéres szivárgó meder-rekonstrukció (KALL_034)**

A tervezett, medertározást szolgáló műtárgy (kb. 3+750 szelvény) tervezése és működtetése elengedhetetlen, anélkül a meder-rekonstrukció a kivitelezést követő üzemelés során is jelentősen károsítja az érintett ex lege védett lápterületet és Natura 2000 területet. A meder-rekonstrukció során a kotort anyag deponálása a lápterületen (egyben Natura 2000 területen) tilos! Amennyiben a kivitelezés műszaki szempontból másképpen nem megvalósítható, akkor a deponálás csak a K-i (jobb) parton tekinthető elviselhetőnek az értékes élőhelyek és védett fajok károsításának elkerülése miatt.

5.13. **Oros-Úrbéres tározó keleti medence vízpótló csatorna (UJ_409)**

Az Oros-Úrbéres tározó tervezett vízpótló csatornájának nyomvonala a Nyíregyháza 02278/4 helyrajzi számú út keleti oldalára szükséges megvalósítani, így a munkavégzéssel bolygatott értékes területek aránya csökkenthető, illetve a jelölő élőhelytípus (fűzlápok – 91E0*) állományának közvetlen negatív érintettsége elkerülhető. Az É-D-i szakasz közepére (hozzávetőleges EOV koordináták: 857850, 292255) is szükséges egy vízviszatarató/duzzasztó műtárgy tervezése és megépítése, illetve a Ny-ra eső láprétek, gyepek vízpótlási lehetőségének kiépítése is.

5.14. Az Oros-Úrbéres tározó létesítése tekintetében, a természetvédelmi szempontból értékes északi (Vár-réti) területek megóvása érdekében a Napkori mellékág déli oldalára (balpart) zárótöltést szükséges építeni. Az északi ex-lege terület vízpótlása érdekében a Napkori mellékágra duzzasztót kell létesíteni, amely a jobb parti ex-lege területen kiterülve, annak legmélyebb pontjain kb. 1,0 m vízborítást tesz lehetővé igény szerint szabályozható módon.

5.15. A Kállai-főfolyás Harangodi-tározó alatti szakasza (21+170 cskm-től alvízi irányba) a szakasz nagy részén értékes vízi-mocsári vegetációval jellemezhető. Ezen a szakaszon a kotrás kivitelezését félszelvényű kotrással szükséges megvalósítani. Az értékes vízi-mocsári vegetációval rendelkező csatornaszakaszok teljes szelvényes kotrása (menedékterületek visszahagyása nélkül) a jelenlegi növényzet megsemmisülésével és tartós átalakulásával is járhat. A félszelvényű kotrás a növényzet, a halak és vízi gerinctelen szervezetek védelme érdekében is javasolt, mert biztosítja a fajok állományainak túlélését, a meghagyott „ökológiai oldal” jelentős szerepet játszik a vízi életközösségek regenerációjában.

5.16. Balkányi-mellékág meder-rekonstrukció Balkányi ökológiai tározót érintő szakaszán

A természetmegőrzési területen áthaladó Balkányi-mellékág mederrekonstrukciós munkálatai csak a legszükségesebb mértékre korlátozódjanak, vagyis a meder lejtési viszonyait és átjárhatóságát mérlegelve csökkentsék a minimumra az ex lege védett lápterületet és Natura 2000 területet érintő tényleges beavatkozási terület (rekonstruálandó szakasz) hosszát. Ha van olyan szakasz, ahol a mederrekonstrukció nem feltétlenül szükséges, ott az elhagyandó.

5.17. Az előzőekben nem említett további csatornák kotrása csak olyan szakaszokon végezhető el, ahol – figyelembe véve a vízviszataratások hatását is – a mértékadó belvízhozam elvezetéséhez szükséges mederszelvény nem áll rendelkezésre. Ezen mederszakaszok a tervezés során kerüljenek meghatározásra. A túlkotort szakaszokon további kotrás nem történhet, azonban a lefolyást akadályozó növényzet eltávolítása (kaszálás, illetve cserje, bozót irtása, egyes fák, tuskók kiszedése) a természetvédelmi kezelővel és a vízügyi kezelővel egyeztetett mértékben elvégezhető.

5.18. A kotrási és a deponálási munkálatok a kivitelezés időszakában vízzel borított vagy a kivitelezést megelőző időszakban tartósan vízzel borított meder- és zagytárszakaszok esetében július 31. – október 15. között végezhetőek. Hosszú ideig (legalább 1 hónap) száraz állapotban lévő, tartós vízborítással nem jellemezhető mederszakaszok esetében az időbeli korlátozás nem indokolt.

5.19. Az előző előírásokban foglalt időbeli korlátozások indokoltsága, szükségszerűsége függ az adott év meteorológiai és költési viszonyaitól, ezért a kivitelezés megkezdése előtt a természetvédelmi kezelővel történő szakmai egyeztetés alapján azoktól indokolt mértékben el lehet térni. Az eltérés időbeli mértékét, indokait a természetvédelmi kezelő jegyzőkönyvben, vagy az őri napló erről szóló bejegyzésében rögzíti.

5.20. A kivitelezés időszakában vízzel borított és jellemzően szinte állandó vízborítású, kifejezetten értékes, sok védett és fokozottan védett fajhoz tartozó egyednek élőhelyt biztosító csatornaszakaszok esetében:

- A kotrást csak lyukas kanállal és úgy lehet végezni, hogy az összes víz még a csatorna fölött folyék ki belőle.

- A kivitelezőnek gondoskodni kell a kotrás során partra kerülő védett, illetve fokozottan védett halak, kétéltűek és hüllők mederbe történő visszajuttatásáról. A partra került állatokat a lehető legnagyobb kíméléssel kell visszahelyezni a vízbe. Az állatokat lehetőség szerint a legközelebbi, kotrással nem érintett szakaszba kell visszaengedni. A kotrási anyagot a mentést végző személyek 30 percenként, szakaszosan visszamenőleg is kötelesek újból átnézni, mivel ekkorra újabb egyedek juthatnak a felszínre.
 - A mentési munkálatokhoz a beruházó/kivitelező köteles min. 2 fő személyt biztosítani a nagyobb hatékonyság érdekében és a balesetveszélyes körülmények miatt. Amennyiben a kotrási munkálatot több munkagép is végzi eltérő szakaszokon vagy ellentétes oldalon, úgy minden munkagép mellé a beruházó/kivitelező köteles biztosítani min. 2 főt a mentés megvalósításához.
 - Kotrási munkálatok csak akkor végezhetőek, ha az időjárási viszonyok a mentést is lehetővé teszik.
 - Kotrási munkálatok során, ha a természetvédelmi kezelő képviselője kiérkezésekor a mentést végző személyek hiányát, munkavégzés hiányát vagy elégtelen munkavégzést tapasztal, mely védett és/vagy fokozottan védett fajokat is érint, a kotrási munkálatokat azonnali hatállyal felfüggesztheti.
- 5.21. A Natura 2000 és/vagy védett területek esetén amennyiben elengedhetetlen fontosságú a **kotrás, az kizárólag a csatorna egyik oldalán történhet.**
- 5.22. A rekonstrukciós kotrásokat megelőzően vagy azzal egyidejűleg a vízvisszatartó műtárgyakat is meg kell építeni, elkerülendő, hogy a kotrás következményeképpen csak a vízelvezetés hatékonysága javuljon a projektcélként megfogalmazott vízvisszatartás nélkül. **Vízpótlással érintett csatornák kotrása a fentiekén túl a projekt keretében csak a vízpótlás megvalósulását követően, vagy azzal egyidejűleg (egy kivitelezési ütemben) végezhető el.**
- 5.23. A kitermelt anyagot a kezelői sávban úgy lehet deponálni, hogy a gyommentesítő kaszálást el lehessen végezni. A kotrás után a kotrási anyagot el kell egyengetni, majd gyommentesen kell tartani!
- 5.24. A vízjogi engedélyes tervnek tartalmaznia kell a kotrással érintett csatornaszakaszok kezdő- és végpontjait, a csatornaszakaszok átnézetes térkép(ek)en való ábrázolását és digitális állományait .shp formátumban, továbbá a kotrás szükségességét alátámasztó műszaki adatokat és információkat (pl.: nyilvántartott fenékszint, feliszapolódás mértéke, aktuális és nyilvántartott vízszállító kapacitás stb.).
- 5.25. A vízjogi engedélyes terv előző előírásban foglaltakat tartalmazó részeit a vízjogi engedély iránti kérelemmel egyidejűleg meg kell küldeni a Főosztály és az Igazgatóság részére.
- 5.26. A vízpótlási útvonalon kívül eső csatornákon tervezett vízvisszatartásokat olyan, fix küszöbvel is rendelkező műtárgyakkal (pl. a műszaki leírásban szereplő fix küszöbű billenőtáblás műtárgyakkal) kell megtervezni, amelyek biztosítják a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű vízvisszatartást az üzemeltetési és az egyéb emberi beavatkozásoktól függetlenül is. A vízpótló útvonalba - különösen a főcsatornára és jelentősebb mellékcsatornákra - tervezett műtárgyak fix küszöb nélkül tervezhetők a belvízvédelmi funkciót biztosítandó. Ezen műtárgyak billenőtábláinak szintjét úgy kell beállítani, hogy a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű állandó vízvisszatartást biztosítsák. A billenőtáblák nyitása kizárólag belvízvédelmi készültség elrendelése esetén történhet meg, és kizárólag a készültség idején tartható fenn, azt követően haladéktalanul vissza kell állítani a vízvisszatartási szintre. A vízvisszatartási területek és az új tározók esetleges hirtelen leürülésükkel a kétéltű- és hüllőfajok és a fészkelő madárfajok egyedeire veszélyt jelentenek.

A műtárgyak állítószerkezetén olyan műszaki megoldást kell alkalmazni, ami biztosítja, hogy a műtárgyak nyitása illetéktelenek által ne legyen lehetséges.

- 5.27. A rendelkező részben feltüntetett, illetve a Hatástanulmányban szereplő műtárgyak helyétől, számától eltérni kizárólag abban az esetben lehet, ha a létesítési engedélyes szintű tervezés során feltárt műszaki problémák miatt elengedhetetlen, vagy ha a projekt elvárt céljainak megvalósítását segíti. **A Hatástanulmányban feltüntetett vízvisszatartó műtárgyak számától összességében eltérni csak pozitív irányban lehet.** A Hatástanulmánytól való eltérést és annak indokait a vízjogi engedélyes tervben fel kell tüntetni és indokolni kell.
- 5.28. **A vizes élőhelyek esetében a vízháztartás javítása** érdekében a tiszai eredetű víz kivezetést csak hosszan tartó teljesen száraz állapot okozta kedvezőtlen irányú állapotváltozás hatásainak eseti enyhítésére, a természetvédelmi kezelő kifejezett kérésére, a tiszai vízpótlás hatásainak nyomon követése mellett engedélyezett megvalósítani! Ezen élőhelyeknél a helyben keletkezett és az élőhelyen összegyűlő csapadékvizek minél nagyobb arányú visszatartására kell alapozni a kiviteli tevékenységet!
- 5.29. **A vízvisszatartásra kijelölt területeken a duzzasztási szinteket és a vízügyi üzemrendet a természetvédelmi kezelővel egyeztetve,** szükség esetén külső természetvédelmi szakértő bevonásával **kell meghatározni az érintett élőhelyek és fajok ökológiai igényeinek figyelembevételével.**
- 5.30. **Az** újonnan létesítendő burkolt medrű csatornaszakaszok esetében gondoskodni kell az esetleg belekerülő állatok meghatározott távonténi kimenekülésének biztosításáról (rámpa, kijáró, kiöblösödés, stb.).
- 5.31. **A tervezett új létesítésű állandó tározók esetében az ökológiai vízmennyiséget a mederben vissza kell tartani!** Ez az a vízszint, aminél a tervezett tározóban tapasztalható felszíni vízborítás területi kiterjedése az üzemvízszintnél észlelhető területi vízborítás 50%-a. Amennyiben a tározóban a tározott vízmennyiség az ökológiai vízmennyiségre csökken, a tározóból tilos mindennemű vízkivétel, egészen addig, amíg a vízszint mértéke az üzemvízszintnél észlelhető területi vízborítás 50%-a felé nem realizálódik. Ezen intézkedés betartása alól kivételt kizárólag a tározóhoz képest alvízi vízfolyás-szakaszon jelentkező, a természetvédelmi kezelő által kért – természetvédelmi szempontból kiemelt értéket képező élőhelyet érintő – ökológiai vízigény kielégítése képezhet.
- 5.32. Az építés során ügyelni kell arra, hogy a megnyitott földárkok (pl.: alapzat) a lehető legrövidebb ideig maradjanak nyitva, így elkerülhető, hogy azokba védett kétélűek, hullók hulljanak bele. Amennyiben ez mégis előfordulna, azokat a betemetés, betonozás előtt el kell távolítani.
- 5.33. A kivitelezés során védett élőlény egyedének, illetve állományának veszélyeztetése esetén a munkálatokat le kell állítani és haladéktalanul értesíteni kell az illetékes természetvédelmi őrt, aki a helyszínen a természeti értékek védelme érdekében a munkálatokat felfüggesztheti, valamint a természetvédelmi hatóság útján további korlátozásokat tehet.
- 5.34. A munkálatok csak az illetékes természetvédelmi őrral történő konzultációt követően kezdődhetnek abban az esetben, ha a bemért területeken az aktuális állapotban nem állapítható meg természetvédelmi szempontból védendő faj vagy érték. A kiviteli szintű tervezési fázisban készíteni kell - természetvédelmi kezelő bevonásával - egy áttelepítési tervet azokra a védett növény egyedekre vonatkozóan, amelyek a tervezett beavatkozások során közvetlenül érintettek az építési, kivitelezési tevékenységek által!

6. Szakhatósági előírások

- 6.1. A **Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat** 35000/3097-2/2023. ált. számú szakhatósági állásfoglalása alapján:

- A tárgyi projekt keretében tervezett vízjogi engedélyköteles létesítmények megvalósításához vízjogi létesítési engedély, majd az alapján megépített vízlétesítmények használatbavételéhez vízjogi üzemeltetési engedély beszerzése szükséges.
 - A munkagépek karbantartása a munkaterületeken nem végezhető az, csak az erre kijelölt telephelyen történhet. A hibaelhárítás miatti szerelési munkálatok csak a legszükségesebbekre korlátozódhatnak, melyet csak kármentő tálca alkalmazásával lehet folytatni.
 - A gépek üzemanyaggal való feltöltése csak az erre kijelölt telephelyen történhet kármentő tálca alkalmazásával.
 - A földtani közegre, felszíni és felszín alatti vízbe kijutó bármilyen szennyező anyagot a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának szabályai alapján és szerint haladéktalanul és maradéktalanul el kell távolítani, valamint a szükséges környezetkárosodást megelőző intézkedéseket meg kell tenni.
 - A szennyező anyag földtani közegre, felszíni és felszín alatti vízbe kerüléséről, a megtett intézkedésekről a területi vízvédelmi hatóságot haladéktalanul értesíteni kell.
 - A vízbázis védőterületek közelében, vagy azokat érintő építési munkák során fokozott körültekintéssel és különös figyelemmel kell eljárni.
 - Az építéskor, üzemeltetéskor, felhagyáskor keletkező veszélyes hulladék, üzemanyag és kenőanyag tárolókat úgy kell kialakítani, hogy a felszíni és felszín alatti vizek védelme biztosítható legyen.
 - A vízpótló rendszer működőképességének biztosítására különös figyelmet kell fordítani, a vízminőség megóvását vízkormányzással és vízminőség-javító fenntartási munkával folyamatosan biztosítani kell.
 - A megépült vízpótló rendszerből a vízkivételeket dokumentálni kell, az illegális vízkivételeket beazonosítást követően meg kell szüntetni.
 - A Kállai-főfolyáson a beruházástól függetlenül, korábban létesített meglévő felszíni víz monitoring pontokon folytatni és dokumentálni kell a vízminőség rendszeres ellenőrzését.
- 6.2. A **Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal, mint területi hulladékgazdálkodási hatóság hatáskörében a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Hulladékgazdálkodási Osztálya** 5430-1/2023. számú szakhatósági állásfoglalása alapján:
- Minden tevékenységet úgy kell megtervezni és végezni, hogy az a környezetet a lehető legkisebb mértékben érintse, vagy a környezet terhelése és igénybevétele csökkenjen, ne okozzon környezetveszélyeztetést vagy környezetszennyezést, biztosítsa a hulladékképződés megelőzését, a képződő hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentését, a hulladék hasznosítását, továbbá környezetkímélő ártalmatlanítását.
 - A hulladékgazdálkodási tevékenységet az emberi egészség veszélyeztetése és a környezet károsítása nélkül úgy kell végezni, hogy az ne jelentsen kockázatot a környezeti elemekre, ne okozzon lakosságot zavaró (határértéket meghaladó) zajt vagy bűzt, és ne befolyásolja hátrányosan a tájat, valamint a védett természeti és kulturális értékeket. Aki olyan hulladékgazdálkodási tevékenységet végez, amely a tevékenység jellegéből fakadóan a környezeti elemekre, az emberi egészségre, a tájra, valamint a védett természeti és kulturális értékekre kockázatot jelent, gondoskodik arról, hogy a kockázatot a lehető legkisebbre csökkentse.
A hulladékban rejlő anyag, energia hasznosítása érdekében törekedni kell a hulladék lehető legnagyobb arányú újrahasználatra való előkészítésére, újrafeldolgozására, valamint a nyersanyagok hulladékkal történő helyettesítésére.

- A hulladékbirtokos a hulladékok kezeléséről a *hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény* (továbbiakban: Ht.) 31.§ (1) és (2) bekezdése szerint gondoskodik. Ha a hulladékbirtokos a hulladékot másnak – a Ht. 31.§ (2) bekezdés *b)* pont *bb)–bf)* alpontja szerint adja át -, meg kell győződnie arról, hogy az átvevő az adott hulladék gyűjtésére, szállítására, közvetítésére, kereskedelmére, illetve kezelésére vonatkozó hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkezik, vagy az adott hulladékgazdálkodási tevékenység végzéséhez szükséges nyilvántartásba vétele megtörtént.
- A hulladékbirtokos a hulladékot a 15. § (1) bekezdésében meghatározott hasznosítási művelet megvalósíthatósága, az újrahasználatra való előkészítés, az újrafeldolgozás és egyéb hasznosítási műveletek előmozdítása vagy javítása érdekében az ingatlanon, telephelyen elkülönítetten gyűjti. Az elkülönítetten gyűjtött hulladékot más hulladékkal vagy eltérő tulajdonságokkal rendelkező más anyagokkal összekeverni nem lehet.
- A hulladék termelője a tevékenysége során telephelyenként és hulladéktípusonként képződő, másnak átadott hulladékról az adott telephelyen köteles nyilvántartást vezetni a vonatkozó jogszabály szerinti adattartalommal. A nyilvántartást úgy kell vezetni, hogy az alkalmas legyen arra, hogy annak alapján az adatszolgáltatási kötelezettség teljes körűen teljesíthető legyen, és a hatósági ellenőrzések során a telephelyi hulladékforgalom tételes nyomon követhetőségét biztosítsa.
A hulladék termelője a nyilvántartást anyagmérleg alapján, hulladéktípusonként és technológiánként, naprakészen köteles vezetni.
A hulladék termelője adatszolgáltatási kötelezettségét **a tárgyévét követő év március 1. napjáig** köteles teljesíteni, amennyiben a telephelyén a tárgyévben képződött és birtokolt hulladék összes mennyisége
a) veszélyes hulladék esetén a 200 kg-ot,
b) nem veszélyes hulladék esetén - a c) pont kivételével - a 2000 kg-ot,
c) nem veszélyes építési-bontási hulladék esetén az 5000 kg-ot meghaladja.
A hulladék termelője az adatszolgáltatási kötelezettségének keletkezését a kötelezettség keletkezésétől számított 15 napon belül OKIRKAPUN keresztül köteles bejelenteni.
Az adatszolgáltatás kizárólag elektronikus úton teljesíthető, az adatszolgáltatásra vonatkozó hatályos jogszabályban foglalt tartalommal.
- A külterületen lévő munkaterületeken a hulladékok elszállításáról napi rendszerességgel gondoskodni kell.
- A kivitelezési munkák során keletkező építési-bontási hulladékok kezelését a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően kell végezni.

6.3. A **Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály, Integrált Környezetvédelmi Osztály** HB/17-IKV/01092-2/2023. számú szakmai véleménye alapján alapján:

1. Természet- és tájvédelem:

Természetvédelmi szempontból a benyújtott dokumentáció alapján a tervezett beruházás megvalósítását a természeti környezet és az élővilág szempontjából nézve - a lentebb felsorolt előírások betartása esetén - elviselhetőnek tartja, azokra jelentős hatást nem gyakorol.

- A kivitelezési és az üzemeltetés során végzendő munkálatok megkezdése előtt 5 nappal értesíteni kell a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságot (továbbiakban: Igazgatóság).
- Bárminemű munkavégzés kizárólag a természetvédelmi őrrrel előre egyeztetett módon hajtható végre, aki a munkavégzést az aktuális természetvédelmi helyzethez igazodva a hatóság útján korlátozhatja.

- A munkálatok során védett élőlény egyedének, illetve állományának veszélyeztetése esetén az egyed vagy állomány környezetében a munkálatokat fel kell függeszteni, és haladéktalanul értesíteni kell a területileg illetékes természetvédelmi őrt.
- A csatornakotrás és a csatornák üzemeltetéséhez kapcsolódó munkálatok kizárólag vegetációs és fészkelési időn kívül illetve veremelési időn kívül történhetnek.
- A kivitelezési munkálatokhoz kapcsolódó fakivágások és cserjeirtások vegetációs és fészkelési időszakon kívül végezhetők.
- A kotrógép mellett folyamatosan biztosítani kell legalább 1 fő jelenlétét, aki a kikotort iszappal partra kerülő vízi gerinces fajok egyedeit visszahelyezi a csatornába.
- Az erdészeti munkákat a természetvédelmi értékek zavarásának, illetve károsításának elkerülése érdekében, vegetációs és fészkelési időszakon kívül kell végezni.
- A munkálatok során az esetlegesen gödrökbe, munkaárkokba kerülő állatfajok (hüllők, kételtűek, kisemlősök) egyedeinek kíméletes kimentéséről és zavarásmentes élőhelyre történő szállításáról a munkálatok során a betemetés, mederburkolatok kialakítása előtt gondoskodni kell.
- A tervezett beruházás megvalósítása kapcsán esetlegesen szükséges állandó és ideiglenes külső világítási rendszerek (pl. műtárgyak megvilágítása, felvonulási, deponálási területek kivilágítása) az alábbiaknak megfelelően alakíthatóak ki:
 - Teljesen ernyőzött, a horizont alá 3-4 fokkal takart síkburás lámpák alkalmazhatóak, olyan módon felszerelve, hogy az a horizont síkja fölé, illetve a megvilágítandó területen kívülre ne világítson,
 - A területen külső világítás kialakítása során az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) 54. § (2) bekezdésében foglaltakat be kell tartani.

2. Földtani közeg védelme:

- Az építési, üzemeltetési és felhagyási tevékenységeket úgy kell végezni, hogy azok ne okozzák a földtani közeg szennyezését. A földtani közeg esetleges szennyeződése esetén a szükséges beavatkozásokat (pl. kárelhárítás) úgy kell elvégezni, hogy lehetőség szerint az eredeti állapot visszaálljon, illetve a maradékos terhelés mértéke ne okozzon a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet (a továbbiakban: Favhér.) 1. és 3. mellékletében megállapított (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőtlenebb állapotot.
- Az építési munkák és az engedélyezett tevékenység végzése során csak megfelelő műszaki állapotú járművek, munkagépek és egyéb eszközök használhatók. A földtani közeg szennyezésének elkerülése érdekében a járművek, munkagépek és eszközök rendszeres karbantartásáról gondoskodni kell. A járművek, a munkagépek, és egyéb eszközök esetleges javítása, szervizelése, karbantartása csak szakműhelyben végezhető.
- A létesítés során a munkagépek esetleges tankolását szolgáló helyszínt megfelelő méretű (térfogat és alapterület), folyadékzáró kármentővel kell ellátni. A földtani közeg minőségére veszélyes szennyezőanyagok (pl. üzemanyag, kenőanyag) tárolása csak a legszükségesebb mennyiségben, valamint megfelelő műszaki védelem és -intézkedések mellett történhet.
- A földművekbe csak szennyezetlen földtani közeg építhető be.
- A földtani közeg minőségére veszélyes szennyező anyagok tárolását, gyűjtését és átadását/elhelyezését a földtani közeg szennyezését kizáró módon kell végezni.
- Amennyiben az építés/bontás, valamint az üzemeltetés vagy felhagyás során szennyezett földtani közegre találunk, úgy arról a területi környezetvédelmi hatóságot, valamint a területi vízügyi és vízvédelmi hatóságot haladéktalanul tájékoztatni kell. Szennyezett földtani közeg deponálása (átmenetileg is) csak műszaki védelem mellett végezhető.

- Az esetlegesen okozott földtani közeg szennyezést, károsodást haladéktalanul be kell jelenteni a területi környezetvédelmi hatóságnak, azonnal gondoskodva a szennyező tevékenység felfüggesztéséről és a kárenyhítés megkezdéséről.
- A benyújtott-környezeti hatástanulmány földtani közeg védelmére vonatkozó előírásait és javaslatait a tervezés, a megvalósítás és az üzemeltetés során figyelembe kell venni.

3. Levegőtisztaság-védelem:

- Helyhez kötött légszennyező pontforrás csak a területi környezetvédelmi hatóság által kiadott végleges légszennyező pontforrás létesítési, működési engedély birtokában létesíthető és üzemeltethető.
- A munkálatok végzése során keletkező hulladékok nyílt téri, vagy a hulladékok égetésének feltételeit rögzítő jogszabályban foglaltaknak nem megfelelő berendezésben történő égetése tilos.
- Az építési tevékenységekkel kapcsolatos szállítások esetén a fuvarozó köteles gondoskodni arról megfelelő intézkedés megtételével (takarás, csomagolás stb.), hogy a szállított anyag levegőterhelést ne okozzon.
- Az építési tevékenységek végzése során az elérhető legjobb technika alkalmazásával meg kell akadályozni az építési területtel szomszédos ingatlanok diffúz porterhelését.

4. Hulladékgazdálkodás:

Kivitelezési szakasz:

- Az építési tevékenység befejezését követően az építető nyilatkozzon a tényleges adatok birtokában a keletkezett építési hulladékok mennyiségéről. Amennyiben a keletkezett építési hulladékok tényleges mennyisége eléri az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet (a továbbiakban: együttes rendelet) 1. számú mellékletében meghatározott mennyiségek valamelyikét, úgy az építető köteles elkészíteni és benyújtani az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet) 5. számú melléklete szerinti építési hulladék nyilvántartó lapot, valamint a hulladékokat kezelő szervezet átvételi igazolását.

Üzemeltetési szakasz:

- A tevékenység során keletkező hulladékot sorolják be.
- A keletkező hulladékok kezeléséről gondoskodjanak.
- A keletkező hulladékokról vezessenek nyilvántartást.
- Amennyiben adatszolgáltatási kötelezettségük áll fenn, annak a tárgyévét követő év március 1. napjáig tegyenek eleget.
- A keletkező hulladékok szállítása jogszabályi előírások figyelembe vételével történhet.

5. Zaj és rezgés elleni védelem:

- Az elérhető legjobb technika alkalmazása mellett munkaszervezéssel és a technológiai fegyelem betartásával biztosítani kell, hogy a létesítés és az üzemelés során a jogszabályi határértékek maradéktalan teljesülésén túlmenően, az érintett környezetet a lehető legkisebb mértékben zavarja.
- Amennyiben az építési időszakra a zajkibocsátás műszaki vagy munkaszervezési megoldással határértékre nem csökkenthető, a kivitelező felmentést kérhet a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek betartása alól a környezetvédelmi hatóságtól. A kérelemben meg kell jelölni a határérték túllépés okát, a felmentéssel érintett időszak kezdő és végnapját, a zajcsökkentés érdekében tervezett intézkedéseket és azok várható eredményeit.

A környezetvédelmi hatóság felhívja a figyelmet, hogy környezetet zavaró, káros zajterhelés kialakulása esetén az engedélyes utólag is kötelezhető környezetvédelmi célú műszaki megoldás, vagy intézkedés megtételére.

7. Szakkérdés vizsgálatával kapcsolatos előírások

7.1. Kulturális örökségvédelmi előírások (Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye):

- 1) A beruházás tekintetében a hatályos jogszabályoknak tartalmi és formai szempontból megfelelő előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni, és azt hatóságoknak a feltárási projekttervvel együtt véleményezésre a beruházás kivitelezésének megkezdése előtt, legkésőbb a munkaterület átadás-átvételi eljárás előtt 30 nappal be kell nyújtani:
 - a. A tervezett létesítményre vonatkozóan az előzetes régészeti dokumentációt a geofizikai kutatás és régészeti próbafeltárás eredményeivel ki kell egészíteni, és annak eredményei alapján össze kell állítani a feltárási projekttervet.
 - b. Amennyiben az érintett ingatlannal a beruházó nem jogosult rendelkezni, és az ingatlannal rendelkezni jogosult nem járul hozzá a próbafeltárás elvégzéséhez a próbafeltárást az előzetes régészeti dokumentáció elkészítését, valamint a próbafeltárást akadályozó körülmény megszűnését követően kell elvégezni.
 - c. A beruházó az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésére jogosult **Magyar Nemzeti Múzeummal** írásbeli szerződést köteles kötni.
 - d. A próbafeltárást a feltárást végző intézmény – az erről szóló a beruházóval kötött szerződés megküldésével bejelenti az örökségvédelmi hatóságnak.
- 2) A próbafeltárás eredményein alapuló előzetes régészeti dokumentáció záródokumentumát, a feltárási projekttervet a létesítési engedélyezés során be kell nyújtani. A létesítési engedélyezési tervdokumentációt csak abban az esetben áll módomban elbírálni, amennyiben tartalmazza az előzetes régészeti dokumentáció feltárási projektterv eredményeit.
- 3) Az elkészített előzetes régészeti dokumentáció feltárási projekttervének eredményei alapján további régészeti szakfeladatok (régészeti megfigyelés, teljes felületű feltárás) megállapítására kerülhet sor.
- 4) A földmunkákkal érintett és az egyéb feltárási módszerekkel fel nem tárt területeken a kivitelezéshez szükséges elsődleges földmunkák régészeti megfigyelés biztosítása mellett végezhetőek.
- 5) A tervezett beruházás kivitelezése csak az előzetes régészeti dokumentáció feltárási projekttervében javasolt régészeti kutatások befejezése után kezdhető el, a feltárt terület nagyságát és határait a munkaterület átadás-átvételtől készített jegyzőkönyvben rögzíteni kell.
- 6) A tárgyi létesítmények műszaki átadás-átvételének és üzembe helyezési engedélyének hozzájárulásához feltétel a régészeti kutatás ellátását igazoló építési naplóbejegyzés másolatának bemutatása.

7.2. Talajvédelmi előírások (Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye):

- 1) A Kállai-főfolyás vízrendezéséhez (pl. új csatornák és tározók kialakítása, valamint a csatornák, műtárgyak és az állandó tározók rekonstrukciója, burkolatok helyreállítása, anyagnyerő-helyek kialakítása, rekultivációja) kapcsolódóan termőföld (szántó, rét-legelő, nádas, gyümölcsös és fásított terület művelési ágú területek) érintettsége esetén gondoskodni kell a felső humuszos termőréteg védelméről (letermelés, deponálás, szakszerű felhasználás, rekultiváció).
- 2) Amennyiben a csatornákból, víztározókból kikerülő kotrási iszap (kezelt mederiszap) termőföldön kerül hasznosításra, úgy a 2007. évi CXXIX. Tv. (a termőföld védelméről) 49. § (1) bekezdés a) pontja alapján engedélyt adunk ki, amelyhez talajvédelmi tervet kell készíttetni!
- 3) A 2007. évi CXXIX. törvény (a termőföld védelméről – Tfv.) 43. § (1)-(2) bekezdése alapján „beruházásokat, valamint termőföldön folytatott, vagy termőföldre hatást gyakorló bármely egyéb tevékenységet úgy kell megtervezni és megvalósítani, hogy az érintett és

a környező termőföldön a talajvédő gazdálkodás feltételei ne romoljanak". „A beruházások megvalósítása során a beruházó köteles gondoskodni a humuszos termőréteg megmentéséről és hasznosításáról.”

- 4) A termőföld időleges és végleges más célú hasznosítási engedélyezési eljárásához, valamint a kotrási iszap (kezelt mederiszap) termőföldön történő hasznosításának engedélyezési eljárásához készített talajvédelmi terv, illetve a humuszgazdálkodási terv előírásainak betartásával biztosítható a talajvédelmi követelmények érvényesítése a humuszmentésre, deponálásra, felhasználásra, rekultivációra, valamint a kotrási iszap (kezelt mederiszap) hasznosítására vonatkozóan.

7.3. Erdővédelmi előírások:

- 1) A beruházás megvalósításához erdőterületek érintettsége került megállapításra, a beruházó a kivitelezés megkezdése előtt folytassa le a beruházással érintett erdő- és egyéb részletek vonatkozásában az erdő igénybevételére és az igénybevétel engedélyezésére irányuló eljárást (végleges igénybevételi eljárás) az erdészeti hatóságnál.

7.4. Termőföld mennyiségi védelmi előírások (Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye):

- 1) A termőföld mennyiségi védelmére vonatkozó szakkérdés tekintetében az érintett termőföld területek más célú hasznosításának engedélyezése a beruházás megvalósításának előfeltétele.
- 2) A beruházás megvalósítása során figyelemmel kell lenni arra, hogy az eljárás tárgyát képező földrészletekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását a tervezett tevékenység, létesítmény ne akadályozza.

7.5. Kulturális örökségvédelmi előírások (Hajdú-Bihar Vármegye):

A mellékelt tervdokumentáció és a hatósági nyilvántartás adatainak összevetése alapján megállapítottam, hogy az engedélyezés tárgyát szolgáló Hajdú-Bihar vármegyei ingatlanok (Nyíradony) nyilvántartott régészeti lelőhely (azonosító: 88939) pufferezónájában elhelyezkedő régészeti érdekű területet érintenek.

- 1) A tárgyi ingatlanokon található régészeti örökség védelmét a jelenleg hatályos jogszabályok alapján biztosítani kell.
- 2) A tervezett beruházás területére vonatkozóan elkészült előzetes régészeti dokumentációt (ERD I.) a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés és a próbafeltárás eredményeivel ki kell egészíteni.
- 3) A próbafeltárást a feltárást végző intézmény – az erről szóló a beruházóval kötött szerződés megküldésével - bejelenti az örökségvédelmi hatóságnak.
- 4) A régészeti feladat ellátását igazoló dokumentumot be kell nyújtani az örökségvédelmi hatósághoz.
- 5) A tervezett más célú hasznosítás területén szükséges régészeti feltárás módja az ERD és a beruházás építési engedélyezési terveinek/műszaki tartalmának ismeretében kerül meghatározásra.
- 6) A régészeti szakfeladat ellátását igazoló dokumentumot a használatbavételi engedélyezési eljárás során az építésügyi hatósághoz be kell nyújtani.

7.6. Talajvédelmi előírások (Hajdú-Bihar Vármegye):

- 1) A projekthez kapcsolódó beruházásokat úgy kell megvalósítani, hogy az érintett és a környező termőföldön a talajvédő gazdálkodás feltételei ne romoljanak.
- 2) A kivitelezés és az üzemeltetés során biztosítani kell, hogy a környezeti hatások a környező termőföldek minőségében kárt ne okozzanak.
- 3) Az anyagszállítás zömében a meglévő közutakon és a nyomvonalon történjen, ügyelve arra, hogy minél kisebb mértékben vegye igénybe a terheletlen környezetet.

- 4) A beruházások megvalósítása előtt a beruházó köteles a beruházások területre vonatkozó talajvédelmi tervet készíteni, és az abban lévő humuszmentesítési technológiai javaslatnak megfelelően a humuszos termőréteget letermelni, deponálni és tárolni, és felhasználni.
- 5) Rekultivációt megalapozó talajvédelmi tervet kell készíteni azokra a beavatkozások által érintett, összesen 400 m²-nél nagyobb területekre, illetve a talajfelszín megbontásával járó, 500 métert meghaladó vonalas létesítmények fektetési munkái esetében, amelyek a mezőgazdasági használatától eltérő beavatkozások miatt károsodtak és a rekultivációs műveletek követően újra mezőgazdasági célú hasznosításra kerülnek.
- 6) A helyben nem felhasznált mentett humuszos termőréteg mennyisége után talajvédelmi járulékot kell fizetni, melyet a beruházás engedélyének jogerőre emelkedése után a talajvédelmi hatóság külön határozatban állapít meg.
- 7) A beruházások során a mentett humuszos termőréteg mennyiségéről és felhasználásáról a beruházó köteles külön nyilvántartást vezetni.
- 8) A beruházások megkezdésekor a beruházónak rendelkeznie kell a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet 2. számú mellékletének 2.4.2. pontjában meghatározott humuszgazdálkodási talajvédelmi tervvel.
- 9) A beruházás során – a talajvédelmi követelmények betartását – a talajvédelmi hatóság ellenőrzi.

7.7. Termőföld mennyiségi védelmi előírások (Hajdú-Bihar Vármegye):

- 1) A Földmérési és Földügyi Osztály a fenti ügyszámú megkeresésben meghatározott engedélyezési eljáráshoz a 11519-3/2023. számon kiadott véleményében foglaltak alapján azzal a feltétellel hozzájárul, hogy a szakkérdés vizsgálatában kiadott hozzájárulása nem helyettesíti a termőföld más célú hasznosításának engedélyét, amit termőföldek igénybevételekor a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. számú törvény (a továbbiakban: Tfv.) rendelkezései alapján az illetékes ingatlanügyi hatóságtól meg kell kérni.

IV.

Érvényesség

A III. részben megadott előírások betartása esetén

a környezetvédelmi engedély határozatlan ideig érvényes

jelen határozat véglegessé válásának napjától.

A Főosztály a környezetvédelmi engedélyt visszavonja, ha a véglegessé válásától számított öt éven belül a tevékenységet, illetve az ahhoz szükséges építési előkészítési munkákat nem kezdték meg, vagy ha a környezethasználó nyilatkozik arról, hogy a környezetvédelmi engedéllyel nem kíván élni, továbbá akkor is, ha az engedélyezéskor fennálló feltételek lényegesen megváltoztak.

Ezen határozat a jogszabályokban előírt más engedélyek beszerzése alól nem mentesít.

A környezeti hatásvizsgálati eljárás igazgatási szolgáltatási díjköteles, melynek megfizetésére az ügyfél köteles. Az ügyfél az engedélyezési eljárás igazgatási szolgáltatási díját (1.350.000,- Ft) az eljárás során megfizette, egyéb eljárási költség nem keletkezett.

A határozat ellen közigazgatási úton további jogorvoslatnak helye nincs, az a közléssel véglegessé válik, amely ellen – a közléstől számított harminc napon belül - közigazgatási pert lehet indítani, amelyet a Debreceni Törvényszékhez (4026 Debrecen, Perényi u. 1.) címzett, de a Főosztályon írásban vagy elektronikus kapcsolattartásra kötelezett esetén, elektronikus úton benyújtott keresettel lehet kezdeményezni. A közigazgatási per kezdeményezése esetén fizetendő illeték mértékét az *illetékekről* szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. §-a határozza meg, amelyet a 74. §-ban meghatározott módon kell megfizetni. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére, vagy ha szükségesnek tartja tárgyalást tart.

INDOKOLÁS

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D.) meghatalmazása alapján eljáró VIZITERV ENVIRON KFT. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15.), a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „**Kállai-főfolyás vízrendezése**” projektem megvalósításához kapcsolódóan 2023. április 3. napján környezeti hatástanulmányt nyújtott be a Főosztályra és kérte a környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatását.

A környezeti hatástanulmányhoz VKI 4. Cikk (7) bekezdés szerinti vizsgálati dokumentációt és Előzetes régészeti dokumentációt mellékeltek. A környezeti hatásvizsgálat részeként klímakockázati elemzés is készült.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság Főigazgatója meghatalmazta a VIZITERV Environ Kft-t hogy az Országos Vízügyi Főigazgatóságot a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” c. projekt keretében a komplex előkészítési feladataihoz kapcsolódóan valamennyi hatósági engedélyezési eljárás során teljes jogkörrel képviselje, nevében eljárjon.

A műszaki terveket a VIZITERV Environ Kft. készítette.

A szakági tervezők: ENVIRO-EXPERT Környezetvédelmi, Szolgáltató és Tanácsadó Kft. (4028 Debrecen, Hadrázi u. 7. I. em. 5.); BioAqua Pro Környezetvédelmi, Szolgáltató és Tanácsadó Kft. (4032 Debrecen, Soó R. u. 21.).

A dokumentáció összeállításában szakértői jogosultsággal rendelkező szakértők közreműködtek.

Előzmények:

A vizsgálandó területen, azaz a Nyírség középső részén vagy más néven a Lónyay-főcsatorna vízgyűjtőjén az 1950-60-as évekre kialakult vízháztartási egyensúly felborulni látszik. Az 1990-es évek elejétől kiszáradási folyamat indult el, hasonlóan a Duna-Tiszaközi hátságához. Míg a vízgyűjtő sokévi átlagos potenciális vízkészlete a 90-es évek végén 87,7 millió m³, ez 2019-re 14,3 millió m³-re csökkent. A talajvízszint süllyedésnek indult, ami miatt az azt addig megcsapoló felszíni vízfolyások kisvízi vízhozamai csökkenésnek indultak, sok esetben a vízfolyások teljesen kiszáradtak. A vizsgált területen nagy arányban található időszakos vízszállítású vízfolyások. Az időszakos vízfolyások esetében általában a meder fenékszintje a talajvíztükör felett helyezkedik el, ezáltal a talajvíz kerülhet táplálásra. Ennek megfelelően megvan az esélye, hogy egy esetleges talajvízszint-csökkenés negatív hatással legyen a felszíni víztestek mennyiségi állapotára is.

A felszíni vízrendszer egyre kevésbé tudja biztosítani a felszíni vízből a vízigények kielégítését, az 1960-70-es években megépült tározók gyakran vízutánpótlás nélkül maradtak. 2021-ben például üresek voltak a Harangodi-, és a Pazarnyi-tározók, nagyon kevés a víz a Vajai tározóban. Ezen okok miatt a mezőgazdasági vízigényeket részben engedélyezett, és részben engedély nélkül létesített kutakból felszín alatti vizekből próbálják kielégíteni. Ez további talajvízszint süllyedésekhez vezetett és megindult a vele szoros kapcsolatban lévő rétegvizek nyomásszintjének csökkenése is.

A talajvízszintek csökkenése elindította a térség természeti értékeinek degradációját, a rétegvízszint csökkenés pedig hosszabb távon az ivóvíz szolgáltatást is veszélyeztetheti.

A felsorolt kedvezőtlen jelenségek felismerése nem újkeletű. Egy 1998-ban készült tanulmány „A vízgyűjtő gazdálkodás fejlesztése a Lónyay-főcsatorna vízgyűjtőjén” – többek között már akkor felhívta a figyelmet a talajvízszintek csökkenésére és korlátozni javasolta a felszín alatti vízkivételeket. A kedvezőtlen vízháztartási folyamatok a mai napig folytatódnak, ezért döntött úgy az Országos Vízügyi Főigazgatóság, hogy elindítja a problémák megoldásának tervezési folyamatát.

A Koncepciótanulmány úgy a helyzetértékelés, mint a javaslatok kidolgozása tekintetében épít a korábbi elemzésekre, megállapításokra és javaslatokra.

A projekt szakmai tartalma első lépésben koncepcionális szinten került kidolgozásra, annak érdekében, hogy a projekt előkészítés támogatásáról szóló döntés megalapozott legyen.

A térség rehabilitációs lehetőségeiről részletes elemzés készült 2020-ban a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztése” című dokumentációban. Az elemzés összevetette a lehetséges vízpótlási útvonalakat, és a vízvisszatartáshoz, a takarékos vízgazdálkodáshoz szükséges intézkedéseket.

Többszempon্তু előzetes elemzés alapján a vízpótlás alapvetően a Tiszából (szivattyúzással) átvezetett vízkészletre támaszkodhat. Ez a készlet lehetővé teszi a Nyírség alacsonyabb területeinek vízellátását, és lehetőséget teremt arra, hogy a magasabb területek szivattyús vízpótlása is megtörténjen.

A vízpótló vezetékrendszer a fejlesztés további fázisában kibővíthető lenne a dél-nyírségi, illetve a kelet-nyírségi területek irányába.

A tervezett beruházás részletes leírását a környezeti hatástanulmány tartalmazza.

A környezeti hatástanulmány elbírálása:

A tervezett tevékenység a 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: **Khvr.**) 3. számú mellékletének 127. pontja alapján: *„Vízfolyásrendezés (kivéve az eredeti vízvezető-képesség helyreállítására irányuló, fenntartási célú iszapeltávolítást és rézsürendezést, amennyiben az a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló kormányrendeletben előírtak szerint a vizek állapota romlásának megelőzését, megakadályozását szolgálja)*

a) 1 km vízfolyáshossztól

b) 50 m vízfolyáshossztól vízbázis védőövezetén (ha a tevékenység megkezdését a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízálléshelyek védelméről szóló jogszabály a védőövezeten nem zárja ki)

c) védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén méretmegkötés nélkül”

Az érintett vízfolyáshosszok összesen meghaladják az 1 km-t, ezért a rendelet értelmében szükséges lenne az előzetes vizsgálati eljárás lefolytatása.

A tervezett tevékenységet tekintve előzetes vizsgálati eljárás lefolytatására nem került sor, mivel a tervezett beavatkozás volumenét tekintve a várható hatás jelentős, ezért a környezethasználó közvetlenül kérte a környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatását, melyre a Khvr. 1.§ (5) bekezdése ad lehetőséget. A rendelet szerint a környezethasználó kérelmére a környezetvédelmi hatóság – előzetes vizsgálati eljárás nélkül – környezeti hatásvizsgálati eljárást folytat le, ha a környezethasználó olyan tevékenység megvalósítását tervezi, amely a 3. számú mellékletben szerepel.

A kérelem alapján a Főosztály 2023. április 3-án közigazgatási hatósági eljárást indított.

*Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: **Ákr.**) 43. § (2) bekezdése alapján a Főosztály az eljárás megindítását követő 8 napon belül a 3106-1/2023. számú iratában tájékoztatta az ügyfelet arról, hogy a benyújtott kérelmét teljes eljárásban bírálja el, valamint tájékoztatta a teljes eljárás ügyintézési határidejéről, valamint a határidő túllépésének jogkövetkezményeiről.*

Az Ákr. 128. § (1) bekezdése alapján kérelemre indult eljárásban az eljárási költséget - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a kérelmező ügyfél előlegezi. *Az eljárási költségekről, az iratbetekintéssel összefüggő költségtérítésről, a költségek megfizetéséről, valamint a költségmentességről szóló 469/2017. (XII.28.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés 2. pontja alapján a közigazgatási hatósági eljárásban eljárási költség az igazgatási szolgáltatási díj. A benyújtott kérelem elbírálására irányuló eljárás a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015. (III.31.) FM rendelet (továbbiakban: **Díjrendelet**) értelmében igazgatási szolgáltatási díjköteles.*

Az igazgatási szolgáltatási díj mértéke a Díjrendelet 2. számú melléklet 12. pontja alapján 1.350.000,- Ft., amely a kérelem benyújtásával egyidejűleg megfizetésre került, egyéb eljárási költség nem merült fel.

A Főosztály a kérelem benyújtását követően a honlapján az eljárás megindítására, valamint a közmeghallgatás tartására vonatkozó adatokat tartalmazó közleményt (a továbbiakban: közlemény) tett közzé. Egyidejűleg a Khvr. 8. § (2) és 9. § (6) bekezdése alapján a közleményt, valamint a kérelem és mellékletei internetes elérhetőségét a 3106-2/2023. számú iratában megküldte a tervezett tevékenység telepítési helye szerinti települések Balkány, Biri, Geszteréd, Kállósemjén, Kemece, Nagykálló, Nyíradony, Nyíregyháza, Nyírgelse, Nyírmihálydi, Nyírpazony, Nyírtura, Napkor, Pócspetri, Sényő és Szakoly jegyzőinek közhírré tételre.

A települések jegyzői gondoskodtak a közzétételről, a közzététel időtartama alatt sem a Főosztályra, sem a települések jegyzőihöz észrevétel nem érkezett.

A Khvr. 9. §-a alapján a Főosztály a 3106-3/2023. számú végzéssel 2023. június 1-jére közmeghallgatást rendelt el a Főosztály hivatalos helyiségébe, amelyre meghívta az eljárásba bevont szakhatóságokat, a szakkérdések vizsgálatát végző hatóságokat, az érintett települések jegyzőit, a kérelmezőt, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságot és a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságot.

A közmeghallgatás 2023. június 1-jén meghiúsult, mivel az érintett ügyfelek nem jelentek meg.

A Főosztály a 3106-5/2023. számú levelében tájékoztatta a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságot a közigazgatási hatósági eljárás megindításáról és nyilatkozattételi lehetőségéről, mivel az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerinti ügyfélnek minősül.

A **Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság** az I-000985-036/2023. számú levelében az alábbi nyilatkozatot tette:

„ A 3106-3/2023 számú levelében tájékoztattott, hogy az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D.) meghatalmazása alapján eljáró VIZITERV ENVIRON KFT. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15.) kérelmére, a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviasszatartás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP- 1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „**Kállai-főfolyás vízrendezése**” projektem megvalósítása tárgyában környezeti hatásvizsgálati eljárás indult.

A tervezett projektelemek: csatorna rekonstrukciók, tervezett új csatorna, távjelzett vízszintérzékelés, szivattyútelep rekonstrukciója, tervezett új tározók, medertározások, helyi vízviasszatartásra kijelölt helyek **előzetesen egyeztetve voltak a FETIVIZIG-gel.**

A projekt eredményeként későbbiekben megvalósuló beruházást, – mely hozzájárul a térség vízháztartásának javításához – **a FETIVIZIG támogatja.** ”

A Főosztály a 3106-6/2023. számú végzésében, az *egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről* szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (5) bekezdése alapján az 1. melléklet 9. táblázat 2., 3. pontjában szereplő szakkérdésekben szakhatóságként a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálatot kereste meg.

A **Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezet Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat** a tervezett beruházáshoz a 35000/3097-3/2023.ált. számon a környezetvédelmi engedély kiadásához hozzájárult, a vízügyi és vízvédelmi szakhatósági állásfoglalását a rendelkező rész 7. pontjában szereplő előírásokkal megadta. Indokolása az alábbi: „

I. Előzmények, előzetes megállapítások

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D. továbbiakban: OVF) meghatalmazása alapján a VIZITERV Environ Környezetvédelmi és Vízügyi Tervező, Tanácsadó és

Szolgáltató Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15. továbbiakban: Kft.) kérelmére indult, a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” című KEHOP 1.3.0–15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai – főfolyás vízrendezése” projektelem megvalósítása tárgyú környezeti hatásvizsgálati eljárásban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály (4400 Nyíregyháza, Kölcsey u. 12-14.; továbbiakban: Kormányhivatal) 2023. április 13-án kelt levelében megkereste a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot (továbbiakban: BM OKF), mint a hatáskörrel rendelkező vízügyi és vízvédelmi szakhatóságot szakhatósági állásfoglalás kiadása céljából.

A Kormányhivatal a Kft. kérelmére, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) és a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet) alapján folytatja le a környezeti hatásvizsgálati eljárását.

A vízgazdálkodásra, illetve a vizek védelmére vonatkozó legfontosabb rendelkezéseket a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.), illetve a Ktv., a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet) és a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet), a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet, valamint a felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól szóló 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet (a továbbiakban: 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet) tartalmazzák.

A szakhatósági állásfoglalás kiadásához szükséges környezeti hatásvizsgálati dokumentációt a Kormányhivatal az általa üzemeltetett elektronikus letöltési címen keresztül biztosította.

A BM OKF szakhatósági állásfoglalását a fentiek szerint rendelkezésére bocsátott a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” című KEHOP 1.3.0–15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai – főfolyás vízrendezése” projektelem című dokumentum (a továbbiakban: Dokumentáció) vízgazdálkodási és vízvédelmi jogszabályok szerinti vizsgálata alapján alakította ki, figyelemmel az alábbiakban részletezésre kerülő,

- az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 531/2017. (XII.29.) Korm. rendelet) 1. § (5) bekezdése, valamint az 1. számú melléklete 9. táblázat 2. és 3. pontjaira, valamint
- a Kvt. 66/A. § (1), (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, továbbá tekintettel
- a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet) 10. § (3) bekezdésére, mely alapján a Kormány országos vízügyi hatóságként, továbbá országos vízvédelmi hatóságként – országos illetékességgel – a BM OKF-et jelöli ki.

A BM OKF megvizsgálta az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendeletben előírt és a vízgazdálkodási és vízvédelmi jogszabályokban szereplő vízgazdálkodási és vízvédelmi szakkérdéseket, ezen szakterületi követelményeknek való megfelelést, illetve a Kvt. alapján kiemelten a vízvédelmi, mint környezetvédelmi szempontok érvényesülését és annak eredménye alapján hozzájárult a környezetvédelmi engedély kiadásához és a meghatározta a tárgyi ügyhöz kötődő egyedi előírásokat.

A Dokumentáció a Magyarország 2021. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről szóló 1242/2022. (IV. 28.) Korm. határozat (a továbbiakban: VGT3) mellékletében foglaltakra tekintettel készült, amelyet a BM OKF a szakhatósági állásfoglalásának kialakítása során figyelembe vett.

II. A tervezett beruházással kapcsolatos megállapítások

A „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” című KEHOP 1.3.0–15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai – főfolyás vízrendezése” projektelemre tekintettel az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1.§ (5) bekezdése alkalmazandó, mely szerint: „a Kormány [.....] a vízgazdálkodási és vízvédelmi célú projektek esetén, [...] az 1. melléklet 9. pontja szerinti táblázat 2. és 3. sorában meghatározott

környezetvédelmi közigazgatási hatósági eljárásokban vízgazdálkodási és vízvédelmi szakkérdésben országos illetékességgel eljáró szakhatóságként az országos vízügyi hatóságot és az országos vízvédelmi hatóságot [a 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet) 10. § (3) bekezdése] jelöli ki”.

Az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. számú melléklet 9. táblázat 2. és 3. pontjai értelmében környezeti hatásvizsgálati eljárásban minden esetben vízügyi és vízvédelmi szakkérdésként az alábbiak vizsgálata szükséges:

„Annak elbírálása, hogy a tevékenység vízellátása, a keletkező csapadék- és szennyvíz elvezetése, valamint a szennyvíz tisztítása biztosított-e, vízbázis védőterületére, védőidomára, jogszabályban, illetve határozatban meghatározott előírások érvényesíthetők-e, továbbá annak elbírálása, hogy a tevékenység az árvíz és a jég levonulására, a mederfenntartásra milyen hatást gyakorol.”

„Annak elbírálása, hogy a tevékenység kapcsán a felszíni és felszín alatti vizek minősége, mennyisége védelmére és állapotromlására vonatkozó jogszabályban, illetve határozatban meghatározott előírások érvényesíthetők-e.”

A Kvt. 66/A. § (1) bekezdése szerint a környezethasználattal járó tevékenység, jelen esetben környezetvédelmi engedélyezésére irányuló, környezetvédelmi hatásvizsgálat elbírálása tárgyában folyó hatósági eljárásban a vízvédelmi szempontok érvényesülését, az adott ügyben szakhatósági közreműködés (szakkérdés vizsgálat) keretében kell vizsgálni.

A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 10. § (4) bekezdés a.) pontja alapján a környezetvédelmi engedély megadásáról szóló határozatban az engedély feltételei között elő kell írni azokat az intézkedéseket, amelyek a jelentős kedvezőtlen környezeti hatások elkerülésére, megelőzésére vagy csökkentésére vonatkoznak.

A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 10. § (4) bekezdés b.) pontja szabályozza az engedélyezési eljárás során, jelen esetben szakhatósági szempontból előírható vízgazdálkodási és vízvédelmi feltételeket, továbbá az ellenőrzés tárgyát képező paraméterek típusát és az ellenőrzés időtartamát a tevékenység jellegéhez, helyéhez és volumenéhez, valamint a környezetre gyakorolt hatások mértékéhez igazodva. A fentiekén túl olyan ellenőrzési eljárások is előírhatók, amelyek végzésére a környezethasználó az egyes környezeti elemekre és tényezőkre vonatkozó jogszabályok alapján kötelezett.

II.a./ Vízgazdálkodási szempontból a BM OKF a benyújtott dokumentáció alapján az alábbiakat állapította meg:

A „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviasszatartás) célzó projekt előkészítés” című KEHOP 1.3.0–15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai – főfolyás vízrendezése” projektelem keretein belül a Nyírség vízpótlásának biztosítása érdekében a benyújtott Dokumentáció szerint a Tisza-folyóból a Nyírség gerincére távvezetéken keresztül eljuttatott víz szétosztásához új csatornák kialakítását, a meglévő csatornák és műtárgyak, valamint szivattyútelep rekonstrukcióját, valamint új tározók kialakítását is tervezik.

Új csatornák kialakítása

Az új csatornák létesítésével lehetővé válik, hogy a Tisza folyóból kivett vizet szállító nyomóvezeték a vizet a fő vízpótlási útvonalat jelentő meglévő csatornák medrébe juttassa. A létesítendő nyomóvezeték nem keresztez minden olyan csatornaszakaszt, ahová vízpótlást terveznek, az több esetben csak megközelíti a vízpótlás célterületét jelentő csatorna végét, ezért az összeköttetés kialakítása szükséges.

A tervezett új csatornák kialakítása a Kállai-főfolyás vízgyűjtőjén				
Csatorna		Befogadó		Tervezett csatorna funkció
Neve	Hossz (km)	Neve	Szelvény száma	
Tótapai-Balkányi összekötő	0,8	Tótapai szivárgó	-	Vízátvezetés a Tótapai-csatornába
Mátitói tápcsatorna	1,7	Kállai főfolyás	37+740	Mátitói tározó feltöltése
Oros-Úrbéres tározó vízpótló csatorna	1,4	Kállai főfolyás	17+345	Oros-Úrbéres tározó keleti oldal feltöltése

Csatorna rekonstrukciók

A Dokumentáció szerint a tervezett fejlesztés során az alábbi táblázatban jelzett felszíni vízfolyások rekonstrukcióján túl a felhalmozódott iszap kotrását és a csatorna mederburkolatának építését és rekonstrukcióját tervezik.

A burkolt szakaszokon a rekonstrukció részeként a sérült, törött, kimozdult beton vagy terméskő mederburkoló elemek szükség szerinti cseréje és helyreállítását tervezik. A csatornák kotrása során kikerülő anyagot a kotrási oldalon közvetlenül a csatorna partján húzódó 3 m vagy 6 m széles fenntartási sávban tervezik elhelyezni, jellemzően a csatorna meglévő depóniáján.

Tervezett csatorna rekonstrukciók a Kállai- főfolyás vízgyűjtőjén					
Csatorna				Befogadó	
Elnevezés	Teljes hossz (km)	Tervezendő hossz	Rekonstrukcióra kerülő szakaszok	Neve	Szelvényszám
Kállai-főfolyás	54,63	51,9	0+000-54+630	Lónyay-főcsatorna	30+420
Balkányi (VII/3) mellékág	29,906	20,566	0+000-16+750 és 26+090_29+906	Kállai-főfolyás	16+045
Bánkiszéki szivárgó	0,854	0,854	0+000_0+854.	Baromlaki (VII/4) mellékág	14+140
Baromlaki (VII/4) mellékág	21,026	11,032	4+944-7+000 és 12+050_21+026	Kállai-főfolyás	25+108
Bátorhídlaposi szivárgó	1,016	1,016	0+000-1+016	Baromlaki (VII/4) mellékág	13+420
Bay szivárgó	3,051	3,051	0+000-3+051	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	28+036
Czibaki szivárgó	1,425	1,025	0+000-0+300 és 0+700-1+425	Balkányi (VII/3) mellékág	1+500
Czucker-féle szivárgó	0,699	0,699	0+000 0+699	Kállai-főfolyás	28+625
Csentréti szivárgó kiágazás	1,033	1,033	0+000-1+033	Csentréti-szivárgó	6+973
Csentréti szivárgó	8,781	8,781	0+000 8+781		
Csepleszi (Cseszpeszi) szivárgó	0,565	0,565	0+000-0+565	Balkányi (VII/3) mellékág	3+500
Fináncantanyai szivárgó	3,041	3,041	0+000_3+041	Balkányi (VII/3) mellékág	29+050
Forrástanyai szivárgó	0,892	0,892	0+000-0+892	Balkányi (VII/3) mellékág	5+095
Gelse-Nagyréti szivárgó	2,620	2,520	0+000_2+520		
Gyilkostói szivárgó	1,175	1,175	0+000-1+175	Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	4+328
Hantos-féle szivárgó	1,687	1,687	0+000_1+687	Pazonyi (VII/1) mellékág	10+990
Hegedús-féle szivárgó	1,513	1,513	0+000-1+513-1+783	Baromlaki (VII/4) mellékág	16+226
Kállai-Béni szivárgó	1,789	1,039	0+000_1+050	Kállai-főfolyás	29+390
Katona-féle szivárgó	2,749	2,749	0+000-2+749	Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	1+796
Kecskési szivárgó	6,615	6,615	0+000_6+615	Szakolyi (VII/7) mellékág	5+712
Kígyósréti szivárgó	0,750	0,750	0+000-0+846	Szakolyi (VII/7) mellékág	1+500
Mészárszéklaposi szivárgó	1,195	1,195	0+000-1+195	Baromlaki (VII/4) mellékág	4+330
Nagylaposi szivárgó	1,788	1,788	0+000_1+788		
Nagyszéki szivárgó	2,786	2,786	0+000-2+786	Baromlaki (VII/4) mellékág	6+580

Tervezett csatorna rekonstrukciók a Kállai- főfolyás vízgyűjtőjén					
Csatorna				Befogadó	
Elnevezés	Teljes hossz (km)	Tervezendő hossz	Rekonstrukcióra kerülő szakaszok	Neve	Szelvénytípus
Napkori (VII/2) mellékág	12,355	12,355	0+000-12+355	Kállai-főfolyás	10+000
Oláhréti szivárgó	1,358	1,358	0+000_1+358	Baromiaki (VII/4) mellékág	6+913
Oros-Sóstói szivárgó	5,300	5,300	0+000-5+300	Kállai-főfolyás	14+134
Oros-Úrbéresek szivárgó	4,240	4,240	0+000_4+240	Napkori (VII/2) mellékág	2+091
Pazonyi (VII/1) mellékág	12,813	11,813	1+000-12+813	Kállai-főfolyás	4+311
Pazony-Nagytói szivárgó	3,492	3,492	0+000_3+492	Pazonyi (VII/1) mellékág	4+191
Pazony-Széki szivárgó	1,115	1,115	0+000-1+115	Napkori (VII/2) mellékág	0+340
Somossy szivárgó	2,865	0,865	2+000_2+865	Balkányi (VII/3) mellékág	23+300
Somossy oldalág	1,166	1,166	0+000-1+166	Somossy-szivárgó	1+758
Szakoly-Papréti oldalág	0,600	0,600	0+000_0+600		
Szélesréti szivárgó	1,840	1,840	0+000-0+970	Oros-Úrbéresek-szivárgó	1+500
Szitási szivárgó	1,233	1,233	0+000_1+233	Kecskési-szivárgó	4+278
Tivorányi szivárgó	3,650	3,650	0+000-3+625	Tivorányi (VII/10) mellékág	3+786
Tököshegyi szivárgó	2,174	2,174	0+000_2+174		
Vecserilaposi szivárgó	2,333	2,333	0+000-2+333	Balkányi (VII/3) mellékág	26+09
Tivorányi (VII/10) mellékág	5,922	4,422	1+500-5+922		
VII/2-1 oldalág	2,478	2,478	0+000-2+478		
Haszontói (VII/3-1) oldalág	8,978	8,978	0+000-8+978	Balkányi (VII/3) mellékág	5+117
Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	7,616	2,901	3+600_5+500 és 6+615_8+356	Kállai-főfolyás	4+355
VII/3-4 oldalág	2,629	2,629	0+000-2+629	Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	0+640
VII/3-4 oldalág kiágazás	0,502	0,502	0+000_0+502		
Biri (VII/5) mellékág	5,966	5,966	0+000-5+966		
Biri (VII/5) mellékág kiágazás	0,546	0,546	0+000-0+546		
Bimbó (VII/6) mellékág	4,828	4,828	0+000_4+828		
Szakolyi (VII/7) mellékág	12,128	6,253	4+875-9+210 és 10+210_12+128	Kállai-főfolyás	34+034
Gelsei (VII/8) mellékág	9,727	9,727	0+000-9+727	Kállai-főfolyás	35+748
Károlypusztai (VII/9) mellékág	5,575	5,575	0+000-5+575	Kállai-főfolyás	41+020
Adonyi (VII/9-1) oldalág	5,421	5,421	0+000_5+421_5+850	Károlypusztai (VII/9) mellékág	

Szivattyútelep rekonstrukciója

A Dokumentáció szerint a Kállai főfolyás vízrendezése során a Szőlőaljai szivattyútelep rekonstrukcióját is tervezik, amely a Pazonyi (VII/1) mellékág 0+000 szelvényében található.

A tervezett beruházás során 3 db új merülőmotoros 0,35 m³/s teljesítményű szivattyúk beépítését, elektromos kapcsolószekrény kialakítását, amelyhez csatlakoztatható a mobil áramfejlesztő, továbbá szállítható aggregátor telepítésének és az üzemanyag tároló helyének kialakítását, valamint a nyomócsövek teljes cseréjét és a szivattyúépület komplett korszerűsítését is tervezik.

A Nyírségben lévő összes szivattyútelep esetében tervezik a valós idejű üzemadatok rögzítését és a FETIVIZIG területén már üzemeltetett meglévő rendszerébe való integrálását.

Új tározók kialakítása

A Dokumentáció szerinti javasolt helyszínek között szerepelnek a jelenleg vésztározóként igénybe vett területek is. A tározóknak nem épül körtöltése. A tározók határát az alsó duzzasztási szelvény kivételével jellemzően a természetes terepszint jelöli ki, így a tározók szabálytalan alakúak lesznek, számos benyúló félszigettel.

A Dokumentáció alapján legfeljebb olyan területeken létesítenek 20-40 cm magas lokális földtöltést, ahol a tározási vízszint olyan sík területre fut ki, ahol nagy területet öntene el néhány cm-es vízoszlopmagassággal a víz, tehát sok földet kellene kisajátítani, de ez minimális tározási kapacitás növekedéssel járna. A töltésépítéshez szükséges földmennyiség a tervezett új csatornák építéséből keletkező földanyagból, illetve a tározótéren belüli, arra alkalmas talajból biztosítható. A tározókban részben az érintett vízfolyás vízgyűjtőjén keletkező csapadékvizeket akarják betározni és visszatartani, illetve jelentős részben a Tisza folyóból a vízpótlás útján az érintett főfolyásokba/csatornába juttatott vízkészletet. A tározókban a cél az állandó üzemvízszint tartása.

Tervezett új tározók adatai							
Tározó neve	Tápláló vízfolyás		Térfogata	Felülete	Max. tározási szint	Átlagos vízmélység (becsült)	Zárógát hossza
	neve	szelvény (km)	(millió m ³)	(km ²)	(mBf.)	(m)	(m)
Mátitói	Gelsei (VII./8) szivárgó	2+300-5+000	2,2	3	142	1,5	~2800
Csiziréti	Kállai-főfolyás	28+860	0,019 (különleges rendeltetésű (ökológiai) tározó)	0,34	125,3	0,3	~430
Balkányi	Balkányi (VII/3) mellékág	14+572-17+250	0,019 (különleges rendeltetésű (ökológiai) tározó)	0,36	124,67	0,22	-
Cibaki	Balkányi (VII/3) mellékág	21+960-23+500	0,93	1,3	136	0,8	~600
Oros-Úrbéres	Kállai-főfolyás	12+560-14+400	1,05*	1,04*	107	1,0*	~1500
Abapusztai	Balkányi (VII/3) mellékág	29+150-29+850	0,9	0,3	147,00	0,6	~200

* : A Viziterv-Environ Kft.3106-78/2023. iktatási számú nyilatkozata alapján javítva

- Mátitói tározó

A tározótér a Nyírség D-i részén, Nyírgelse ÉNy-i csücskében és Szakoly közigazgatási területén ÉK-en, a Kállai-főfolyás vízgyűjtőjében található. A Gelsei (VII/8) szivárgó 2+236 km szelvényében tervezett duzzasztó létesítésével kerülhet feltöltésre. Több szakaszon töltések építése is szükséges, míg az oldaltározó, a Kállai főfolyás vízpótló vízhozamának tervezett tápcsatornáján keresztül történő

vízkezeléssel tölthető fel, a főfolyás 37+740 km szelvényben történő víz visszaduzzasztásával. A tervezett tározótérben és környezetében sem lakóingatlan, sem ipari létesítmény nincs.

- Csiziréti tározó

A tározótér a Nyírség D-i részén, Biri település közigazgatási területén a Kállai-főfolyás völgyében helyezkedik el. A tervezett tározó átfolyásos rendszerű tározó, amely a természetvédelmi érintettség miatt különleges rendeltetésű (ökológiai) tározóként tervezik üzemeltetni.

- Balkányi tározó

A tározótér a Nyírség D-i részén, Balkány település közigazgatási területének É-i, Nagykálló és Biri települések közigazgatási területének D-i részét érinti. A tározóteret természetes magaslat határolja. Jelenleg csak vésztározásra veszik igénybe rendkívüli belvizes időszakokban.

A Balkányi (VII/3.) mellékág 14+572 km szelvényében lévő barátságos lezárásával a szelvény feletti része mélyfekvésű területen helyezkedik el. A zsilip elzáró szerkezetének cseréjével az állandó ökológiai tározási szintje emelhető. A Dokumentáció szerint javasolt ökológiai tározási szint: 124,70 mBf.

Átfolyásos rendszerű tározó. A tározót a természetvédelmi érintettség miatt a továbbiakban is tervezik vésztározóként üzemeltetni, amely rendkívüli belvízhelyzet idején néhány hetes időtartamot jelent. A tervezett tározó üzemi vízszintje 125,60 mBf, a tározó tervezett térfogata 500700 m³, tervezett vízfelület nagysága 81 ha, míg az átlagos vízmélysége 0,65 m.

- Cibaki tározó

A tározótér a Nyírség D-i részén, Balkány közigazgatási területén a Kállai-főfolyás vízgyűjtőjében, a Balkányi (VII/3.) mellékág völgyében helyezkedik el. A tározótér északi oldalát ~600 m hosszban kiépítendő földgáttal tervezik elzárni, amely azt követően mindkét oldalon a magaspartba csatlakozik. A Dokumentáció szerint mederelzárás javasolt helye a völgyzárógát keresztezésében a Balkányi (VII/3.) mellékág 21+960 km szelvénye. Átfolyásos rendszerű tározó. A tervezett tározótérben és környezetében sem lakóingatlan, sem ipari létesítmény nincs. A tervezett tározó üzemi vízszintje 136,00 mBf, a tározó tervezett térfogata 0,93 millió m³, tervezett vízfelület nagysága 83 ha, míg az átlagos vízmélysége 0,80 m.

- Oros-Úrbéres tározó

A tározásra alkalmas terület a Nyírség középső részén, Nyíregyháza-Oros közigazgatási területének ÉK-i csücskében, Nyirtura D-i részén, a Kállai-főfolyás völgyében helyezkedik el. Természetes dombvonulatok által körülhatárolt terület. Átfolyásos rendszerű tározó. A tervezett tározótérben és környezetében sem lakóingatlan, sem ipari létesítmény nincs. A tározótér vízpótlása a Kállai főfolyás duzzasztásával a tervezett Oros-Úrbéres tározó vízpótló csatornán és az Oros-Úrbéres szivárgón keresztül tervezett. A tervezett tározó üzemi vízszintje 107,00 mBf, a tározó tervezett térfogata 1,79 millió m³, tervezett vízfelület nagysága 148 ha, míg az átlagos vízmélysége 1,20 m.

- Abapusztai tározó

A tározótér a Nyírség D-i részén, Balkány közigazgatási területének D-i részén kijelölt terület. A tározóteret természetes magaslat határolja. A Balkányi (VII/3.) mellékág 29+133 km szelvényében lévő áteresztő szakaszán, mélyfekvésű területen helyezkedik el. Feltöltése a Balkányi mellékágra tervezett, amely a Fináncsanyai szivárgó torkolata alatti duzzasztó műtárgy segítségével történhet. A tervezett tározó üzemi vízszintje 147,00 mBf, a tározó tervezett térfogata 98 000 m³, tervezett vízfelület nagysága 17,5 ha, míg az átlagos vízmélysége 0,60 m.

Meder tározás

A fejlesztés megvalósulásával az elhelyezett egyszerű vízvisszatartó műtárgyak alkalmazásával a keletkezett csapadékvizek egy része a mederben visszatartható, ezáltal a vizek, ha közvetlen öntözési célt nem is szolgálhatnak, a talajvízre gyakorolt hatásuk révén kedvező hatást fejthetnek ki, így a meglévő csatornában megépített új vízvisszatartó műtárgyak alkalmasak lesznek arra, hogy a felvizi oldalukon visszaduzzassák a csatornában a vizet.

A tervezett meder tározási helyszínek a Kállai- főfolyás vízgyűjtőjén			
Műtárgy jele	Vízfolyás neve	Vízfolyás szelvénye	Település
KM-1	Kállai főfolyás	2+810	Kemecse
KM-2	Kállai főfolyás	6+295	Nyírtura
KM-3	Kállai főfolyás	8+500	Nyírtura
KM-4	Kállai főfolyás	16+100	Nyiregyháza
KM-5	Kállai főfolyás	17+250	Nyiregyháza
KM-6	Kállai főfolyás	18+615	Nyiregyháza
KM-7	Kállai főfolyás	28+860	Biri
KM-8	Kállai főfolyás	29+800	Biri
KM-9	Kállai főfolyás	33+530	Balkány
KM-10	Kállai főfolyás	34+100	Szakoly
KM-11	Kállai főfolyás	35+100	Szakoly
KM-12	Kállai főfolyás	36+230	Szakoly
KM-13	Kállai főfolyás	37+740	Szakoly
KM-14	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	2+000	Nyiregyháza
KM-15	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	3+000	Nyiregyháza
KM-16	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	8+560	Nagykálló
KM-17	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	7+800	Nagykálló
KM-18	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	10+200	Nagykálló
KM-19	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	11+000	Nagykálló
KM-20	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	12+060	Nagykálló
KM-21	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	18+800	Balkány
KM-22	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	19+175	Balkány
KM-23	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	19+605	Balkány
KM-24	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	20+207	Balkány
KM-25	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	20+910	Balkány
KM-26	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	23+450	Balkány
KM-27	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	23+906	Balkány
KM-28	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	24+400	Balkány
KM-29	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	24+981	Balkány
KM-30	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	25+735	Balkány
KM-31	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	26+156	Balkány
KM-32	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	27+400	Balkány
KM-33	Balkányi (VII/3. sz.) mellékág	28+800	Balkány
KM-34	Fináncntanyai szivárgó	1+000	Balkány
KM-35	Fináncntanyai szivárgó	1+500	Balkány
KM-36	Fináncntanyai szivárgó	1+800	Balkány
KM-37	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	0+100	Szakoly
KM-38	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	3+200	Szakoly
KM-39	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	3+940	Szakoly
KM-40	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	5+900	Szakoly
KM-41	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	6+100	Szakoly
KM-42	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	7+240	Szakoly
KM-43	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	8+140	Szakoly
KM-44	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	8+720	Szakoly
KM-45	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	9+340	Nyíradony
KM-46	Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág	10+240	Nyíradony

A tervezett meder tározási helyszínek a Kállai- főfolyás vízgyűjtőjén			
Műtárgy jele	Vízfolyás neve	Vízfolyás szelvénye	Település
KM-47	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	0+380	Szakoly
KM-48	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	0+972	Szakoly
KM-49	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	1+400	Szakoly
KM-50	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	1+900	Nyírmihálydi
KM-51	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	2+445	Nyíradony
KM-52	Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág	3+245	Nyíradony
KM-53	Oros-Úrbéresek szivárgó	3+800	Nyíregyháza
KM-54	Oros-Úrbéres tározó vízpótló	0+000	Nyíregyháza
KM-55	Pazonyi (VII/1) mellékág	4+525	
KM-56	Baromlaki (VII/4) mellékág	1+800	Kállósemjén
KM-57	Baromlaki (VII/4) mellékág	4+320	Kállósemjén
KM-58	Baromlaki (VII/4) mellékág	8+450	Kállósemjén
KM-59	Csentréti szivárgó	3+100	Kállósemjén
KM-60	Kecskési szivárgó	0+010	Szakoly
KM-61	Kecskési szivárgó	5+300	Balkány
KM-62	Károlypusztai (VII/9) mellékág	0+020	Szakoly
KM-63	Károlypusztai (VII/9) mellékág	4+150	Nyíradony

Helyi vízvisszatartásra kijelölt helyek

A Dokumentáció szerint a projektlem részeként az alábbi 38 db víz visszatartására alkalmas terület lett kijelölve. A víz visszatartására alkalmas helyszínek jellemzően mély fekvésű területek kijelölésével történt, amelyek többségén természetközeli, vízhiányos, kiszáradó vizes élőhely területek. Ezekre a területekre nem jut a Tisza folyóból a Nyírségbe vezetett külső vízmennyiség, csakis a helyben keletkezett csapadékvizek visszatartása a cél.

A tervezett helyi vízvisszatartásra kijelölt helyszínek a Kállai- főfolyás vízgyűjtőjén			
Elzárás helye	Vízfolyás szelvénye	Település	Előltetés max. területe (ha)
Balkányi (VII/3) mellékág	4+210	Nyíregyháza/Nagykálló	16,83
Gombódási sz.	0+650	Nagykálló	4,00
Haszontói (VII/3-1) oldalág	8+040	Nagykálló	48,20
Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	0+700	Balkány	24,24
Gyilkostói (VII/3-3) oldalág	4+026	Balkány	73,03
Czibaki szivárgó	0+070	Balkány	8,70
Kovács-szigeti szivárgó	0+317	Pócspetri	3,70
Oláhréti csatorna (Kállósemjén 0310 hrsz)	0+000	Kállósemjén	22,75
Baromlaki (VII/4) mellékág	7+700	Kállósemjén	9,95
Csentréti szivárgó	1+764	Kállósemjén	4,23
Hegedűs féle szivárgó	0+200	Kállósemjén	9,95
Baromlaki (VII/4) mellékág	16+100	Kállósemjén	15,03
Baromlaki (VII/4) mellékág	17+400	Kállósemjén	8,37
Gelsei (VII/8) mellékág	6+730	Nyírgelse	41,10
Gelsei (VII/8) mellékág	9+090	Nyírgelse	13,32
Oros-Sóstói szivárgó	3+470	Nyíregyháza	31,46
Bimbó (VII/6) mellékág	1+210	Biri	17,81
Hosszúréti szivárgó	0+200	Biri	3,40
Tivorányi (VII/10) mellékág	5+650	Nyíradony	17,00
Adonyi (VII/9-1) oldalág	2+100	Nyíradony	4,47
Adonyi (VII/9-1) oldalág	3+100	Nyíradony	2,72
Szakolyi (VII/7) mellékág	11+200	Nyírmihálydi	2,20
Kállai-főfolyás	43+000	Nyírmihálydi	12,55

A tervezett helyi vízviszatartásra kijelölt helyszínek a Kállai- főfolyás vízgyűjtőjén			
Elzárás helye	Vízfolyás szelvénye	Település	Elöntés max. területe (ha)
Gelsei (VII./8) mág.	0+850	Szakoly	4,04
Szakolyi (VII/7) mellékág	1+718	Szakoly	16,87
Szakoly-Papréti II. szivárgó	0+314	Szakoly	2,21
Károlypusztai (VII/9) mellékág	1+750	Szakoly	11,93
Kállai-főfolyás	31+850	Balkány	6,06
Napkori mellékág	4+055	Nyírtura/Sényő	77,38
VII/2-1 oldalág	0+260	Nyírtura/Sényő/Napkor	41,34
Napkori mellékág	6+400	Sényő/Napkor	42,88
Pazonyi (VII/1) mellékág	8+385	Nyíregyháza	119,64
Pazonyi (VII/1) mellékág	2+658	Nyírpazony/Kemecse	67,00
Pazonyi-Nagytói-szivárgó	0+302	Nyírpazony	73,21
Balkányi (VII/3) mellékág	28+800	Balkány	17,50
Balkányi (VII/3) mellékág	24+400	Balkány	6,00
Balkányi (VII/3) mellékág	26+150	Balkány	4,50
VII/3-4 oldalág	1+900	Balkány	7,80

Távjelzett vízszintérzékelés

A Nyíri öblözet területén lévő csatornahálózat részben rendelkezik megfelelő távjelzett vízszint érzékelőkkel. A Dokumentáció szerint az alábbi fejlesztések megvalósulásával a szolgáltatott vizek nyomon követhetővé válnak, azokról valós idejű adatsorok állnak majd rendelkezésre, így lehetővé válik a leghatékonyabb és legvíztakarókosabb vízszolgáltatás, ezáltal támogatva a dinamikus vízkészlet gazdálkodás megvalósulását.

A távmérők feladata az érintett szelvényeknél, illetve műtárgyaknál az automatikus vízszintmérés, amely mért adatok a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság által üzemeltetett Felső-Tiszai Árvízi Előrejelző és Riasztó Központjának távérzékelő-monitoring-távfelügyeleti rendszerébe integrálódnak.

A tervezett távjelző és üzemirányítási rendszer a Kállai-főfolyás vízgyűjtő területén					
Csatorna/Tározó/Szivattyútelep neve	Szelvény-szám	Vízmerce telepítési szükséglet [db]	Tervezett távjelző száma (db)		Tervezett szivattyútelepi üzemadatok gyűjtése, távfelügyelet [db helyszín]
			alvízi	felvízi	
Szólőaljai-szivattyútelep		0	1	1	1
Mátitói tározó (tervezett új)	2+236	2	1	1	0
Csiziréti tározó (tervezett új)	29+000	2	1	1	0
Balkányi tározó (tervezett új)	14+572	2	1	1	0
Cibaki tározó (tervezett új)	21+960	2	1	1	0
Oros-Úrbéres tározó (tervezett új)	12+560	2	1	1	0
	1+500	2	1	1	0

A tervezett beruházás 16 település (Balkány, Biri, Geszteréd, Kállósemjén, Kemecse, Nagykálló, Nyíradony, Nyíregyháza, Nyírgelse, Nyírmihálydi, Nyírpazony, Nyírtura, Napkor, Pócspetri, Sényő, Szakoly) közigazgatási területét fogja érinteni.

II.b./ Vízvédelmi szempontból BM OKF a benyújtott dokumentáció alapján az alábbiakat állapította meg:

Felszíni vizek állapotának vizsgálata

A lecsapolások előtt, a múlt század közepéig a Nyírség nagyobb része lefolyástalan volt, amely lefolyástalanságot a sajátos geológiai felépítés, a domborzati viszonyok és a viszonylag kevés csapadék együttesen idézték elő. Jellemző felszíni vízfolyás a Lónyai-főcsatorna és a beletorkolló 8 db főfolyás, ahol a nagyvizek tavasszal, a kisvizek ősszel gyakoriak. Az időszakos vízfolyásokon nagyobb vízhozamokra általában csak tavasszal lehet számítani, míg az év nagyobb részében vizet alig szállítanak.

A Kállai-főfolyás a 81. sz. Nyíri belvízrendszer részeként a 07.02 Kállai (IIV.sz.) völgye belvízvédelmi szakasz vízgyűjtőjén helyezkedik el. A Kállai-főfolyás hozzávetőlegesen D-É irányban folyik keresztül a szakasz területén.

A Kállai-főfolyás vízgyűjtő területét északon a befogadó Lónyay főcsatorna, nyugaton a Sényői-főfolyás, keleten az Érpatak-főfolyás, míg délen a 09.11 Alsó-nyírvíz-Kati-éri belvízvédelmi szakasz határolja. A Kállai-főfolyás 55 km hosszú időszakos vízfolyás, amely időszakos jelleg erősödött az utóbbi időben. A Kállai-főfolyás felső (VGT kódja AEP 627) erősen módosított víztest a 24+000-54+630 km szelvények között helyezkedik el, belvízcsatorna funkcióval. Alsó határa a Kállai főfolyás 24+000 szelvénye, azaz a Harangodi tározó felső vége. A legnagyobb mért vízhozama 4,85 m³/s. Vízgyűjtőterülete 207,3 km². A Kállai-főfolyás alsó víztest (AEP 626) a 0+000-24+000 km szelvények között helyezkedik el, és erősen módosított víztestnek számít. Kettős működésű. Vízgyűjtőterülete 399,4 km². Befogadója a Lónyay főcsatorna 30+420-as szelvénye, torkolati legnagyobb mért vízhozama 8,17 m³/s.

Torkolati szakasza mindkét oldalon 3,8 km hosszan töltésezett. A főfolyás nagy esésű és mivel jórészt a talajvízből táplálkozik, aszályos években nyáron kiszáradhat. Trapéz alakú földmeder jellemzi.

A Dokumentáció alapján a főfolyás alsó és felső szakaszát is tekintve a víztest kémiai állapota a VGT3 szerint nem jó kémiai állapotú (közepes és magas megbízhatóság mellett). A nem megfelelés oka leginkább a Kadmium és vegyületei. A Kállai-főfolyás víztest állapotértékelése során az összes felsorolt szennyezőanyag mért, modellezett, vagy más víztest alapján becsült szennyező koncentráció értéke kedvezőnek bizonyult (legtöbbször kimutatási határ alattinak), vízfázisban és biótában egyaránt, kivéve a fluorantén esetén.

A víztest fizikai-kémiai elemek szerinti állapota a VGT3 értékelése szerint jó mind a felső, mind az alsó szakasznak.

A Dokumentáció a fentiekben túl részletes alapossgal bemutatta a Kállai-főfolyás, mint befogadó szennyezőanyag tartalomra vonatkozó terhelhetőségi vizsgálatát is.

A fenti vizsgálat során figyelembe vették a főfolyásba, mint befogadóba bebocsátó Tranzit-Food baromfi vágóhid tisztított szennyvizeinek, Kállósején, Nagykálló és Balkány települések kommunális szennyvíztisztító telepei által kibocsátott tisztított szennyvizeinek bevezetéseit is és bemutatták, hogy a felszíni víztest minősége a Tiszai-folyó vízének megjelenésével hogyan változik.

Felszín alatti vizek állapotának vizsgálata:

A dokumentáció szerint a Nyírség területe bizonyítottan beszivárgási-tápláló terület, amely lehetőséget biztosít a talajvíz mélyebb rétegekbe irányuló beszivárgására.

A tervezett beruházás által érintett terület összesen 5 db felszín alatti víztest felszíni vetületét érinti, melyek az alábbiak:

Azonosító	Víztest neve	Víztest kód	Víztest típus leírása
AIQ568	Északkelet-Alföld	pt.2.4	porózus termál
AIQ617	Nyírség - Lónyay-főcsatorna-vízgyűjtő	p.2.4.1	porózus
AIQ618	Nyírség - Lónyay-főcsatorna-vízgyűjtő	sp.2.4.1	sekély porózus
AIQ630	Rétköz	sp.2.4.2	sekély porózus
AIQ631	Rétköz	p.2.4.2	porózus

A Dokumentáció alapján a felszín alatti víztestek mennyiségi állapotát ötféle teszttel vizsgálták meg. A Nyírség – Lónyay-főcsatorna-vízgyűjtő (sp.2.4.1, p.2.4.1) víztestek gyenge állapotúak a süllyedési teszt tekintetében, míg a Rétköz jó állapotú. A Nyírség – Lónyay-főcsatorna-vízgyűjtő (sp.2.4.1, p.2.4.1) víztestek gyenge állapotúak a vízmérleg teszt tekintetében, míg a Rétköz jó állapotú. A vizsgált felszín alatt víztestek esetében elmondható a jó állapot. Az összesített kémiai minősítés alapján a víztestek állapota mindegyik esetben jónak mondható.

Az összesített minősítés alapján elmondható, hogy a sp.2.4.1, p.2.4.1 víztestek esetében gyenge az eredmény, míg a Rétköz jó állapotú. A termál víztest eredménye összesítésben jónak mondható.

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint a tervezett beruházással érintett települések közül

Geszteréd, Kállósemjén és Nagykálló település fokozottan és kiemelten érzékeny felszín alatti területű kategóriába, míg Balkány, Biri, Kemece, Napkor, Nyíradony, Nyíregyháza, Nyírgelse, Nyírmihálydi, Nyírpazony, Nyírtura, Pócspetri, Sényő és Szakoly települések érzékeny felszín alatti területű kategóriába besoroltak.

A Dokumentáció alapján a Biri Vízmű, Kállósemjén Vízmű, Balkány Abapuszta Kisvízmű, Balkány Perkedpuszta Kisvízmű, Geszteréd Regionális Vízmű, Kemece Vízmű, Nagykálló Vízmű, Napkor Vízmű, Nyíradony-Tamásipuszta, Nyíradony-Aradványpuszta Vízmű víztermelő telepe, Nyíradony Vízmű, Nyíregyháza-Butykatelep Kisvízmű, Nyírmihálydi Térségi Vízmű, Balkány-Szakoly Közös Vízmű vízbázisait a tervezett beruházások érintik, vagy a közelében helyezkednek el.

A 14 felszín alatti vízbázisból Balkány Abapuszta Kisvízmű vízbázis, Kemece Vízmű vízbázis, Nyíradony-Aradványpuszta Vízmű víztermelő telepének vízbázisa, Nyíradony Vízmű vízbázis és a Balkány-Szakoly Közös Vízmű vízbázisainak kivételével valamennyi sérülékeny állapotú.

A terület vízföldtani adottságaiból következik, hogy az esetleges felszíni szennyezés normál üzemi körülmények között nem veszélyezteti a felszín alatti víztesteket, de az építési munkálatok során fokozott figyelemmel kell eljárni a szennyezés megelőzése érdekében. A megfelelő műszaki állapotú, karbantartott munkagépek és a szakszerű munkavégzés nem okozhatja a felszín alatti víztestek szennyezését.

A tervezett beruházás a megtáplált vízfolyásokon és egyéb vízvisszatartásra épült létesítményeken keresztül hosszabb távon lokálisan és térségi szinten is talajvízszint növelő hatású és egyben növelheti a rétegvíz irányába történő utánpótlódás mértékét is.

A fentiekre tekintettel felszín alatti monitoring rendszer a tervezett beruházás során nem alakítanak ki, mivel a tevékenység jellegéből adódóan arra nincs szükség.

Összefoglalva a fentieket, az üzemszerű vízpótlás következményeként lokálisan növekszik a talajok víztartalma, ami hosszú távon csekély mértékű talajvízszint emelkedésben is megnyilvánulhat.

A vízpótlás megvalósulásával a kedvezőbb mikroklíma várhatóan pozitív hatással lesz az emberi egészségre is. A vízvisszatartás és a vízpótlás lehetősége a térség egészére, és így az itt élő, gazdálkodó ember számára is kedvező lehet, a terület aszály- és belvizezékenysége csökken, javulnak a mezőgazdasági termelési feltételek, jobb, élhetőbb környezetet teremt. Ez a fejlesztés cél szerinti hatása, mely azonban akkor lehet igazán eredményes, ha a vízgazdálkodási projektet számos más ágazatba tartozó intézkedés egészíti ki. Ebben az esetben kimondható, hogy a tervezett fejlesztés gazdasági, társadalmi potenciálja erős, azaz élhetőbbé teszi a Nyírség egészét.

A fentiekben túl a BM OKF megállapította, hogy a tervezett tevékenység az árvíz és a jég levonulására, a mederfenntartásra káros negatív hatást nem gyakorol.

A tervezett projekt szennyvíz keletkezésével nem jár, ivóvízkivételt nem terveznek.

A vizek állapotvizsgálatának összegzése

A dokumentáció érdekében vizsgálja a tervezett beruházás Vízkéret-keretirányelv (a továbbiakban: VKI) 4.7 cikkben foglaltaknak való megfelelést, hiszen a tervezett beavatkozások mind a felszíni, mind a felszín alatti víztesteket egyaránt érinthetik. A nyomóvezeték megvalósulását követően a Tisza-folyó vízből történik a vízkivétel, így a víz az összekötő csatornába kerül majd a meglévő főfolyásokba és csatornák medrébe jut, ahonnan gravitációsan folyik tovább.

A Dokumentáció szerint a tervezett 5,0 m³/s mértékű vízkivétel az év nagy részében nem jelent számottevő, értékelhető terhelést a Tisza-folyó vízhozamára és annak vízszintjére nem okoz számottevő változást a vízkivétel nélküli állapothoz viszonyítva. Azonban főleg extrém kisvízi időszakban a vízkivételnek lehetnek negatív hatásai. Ennek a kedvezőtlen hatásnak az elkerülésére érdekében a tervek szerint a vízkivétel mennyisége csak annyi lehet, hogy a Tisza folyó medrében visszamaradó vízhozam elérje a VGT 3-ban a Tisza-folyó érintett szakaszára meghatározott ökológiai vízmennyiséget, ami 38,613 m³/s.

Amennyiben a Tisza vízhozama az előzőekben meghatározott érték közelébe csökken, akkor tervszerűen csökkenteni kell a vízkivételt olyan mértékig, hogy az ökológiai vízmennyiség a Tisza folyóban maradjon. Abban az esetben, ha 42,113 m³/s-re vagy ez alá csökken a Tisza-folyó

vízhozama, akkor teljes mértékben le kell állítani a vízkivételi tevékenységet, amivel biztosíthatóvá válik az, hogy a Tisza-folyó élővilágára ne gyakoroljon értékelhető negatív hatást a tervezett vízkivétel.

A felszíni víztestben a tervezett vízpótlási tevékenység megvalósulásával jelentős változások következnek be, amelynek során módosul a Kállai-főfolyás geometriája, ezáltal a mederben lejátszódó folyamatok is megváltoznak. A vízfolyásban a jelenlegi kedvezőtlen klimatikus viszonyok miatt az év nagy részében csak a kis vízhozam figyelhető meg, a pontszerű tisztított szennyvíz bevezetéséből származó terhelés ezért rossz ökológiai potenciálú víztestet eredményez.

A Dokumentáció szerint a vízpótlás eredményeként, megfelelő tiszai vízhozamok esetén a vízfolyásban az év minden időszakában várható valamilyen mértékű vízmozgás, ezzel a Kállai-főfolyás egyre erősödő időszakossága a vízpótlás miatt megszűnik.

Az előzőeken túl a beruházással a Kállai-főfolyás medrében a vízhozam jelentősen emelkedik, a mederbeli vízmozgás kis mértékben gyorsul. A beavatkozás eredményeként a mederben a hígulási folyamatok jelentősen javulnak.

A tervezett beavatkozás eredményeként a vízvisszatartási műtárgyak és területek környezetében a talajvízszint rövid időn belüli emelkedése várható, azonban a megemelkedett talajvízszint, károkat nem eredményezhet. A tervezett beruházással a vízvisszatartás a mederben valósul meg, így a mederben történő vízvisszatartás kedvező hatással lehet a főfolyás környezetének vízellátására, ezáltal kis mértékben javulnak a terület mikroklimatikus viszonyai is.

A beruházástól függetlenül a Kállai-főfolyáson korábban kettő felszíni víz monitoring pont létesült nevezetesen az AEP627 Kállai VII. sz. főfolyás felső Nagykálló nevű mintavételi hely és az AEP626 Kállai VII.sz. főfolyás alsó Oros nevű mintavételi hely.

A Kállai-főfolyás monitoring pontjain mért adatok alapján a vízfolyás terhelt, melynek oka a vízfolyást érő jelentős pontszerű terhelések. A beruházással a pontszerű terhelések mérséklését eredményező olyan vízhozam jelenik meg a csatornában, mely hígító vízként a vízminőséget javíthatja.

A fentiekben túl a Tisza-folyóból történő vízpótlás kisebb-nagyobb mértékű vízminőség javulást eredményez a Kállai-főfolyás tekintetében. A vízfolyás kémiai állapota szerinti minősítés a beavatkozás eredményeként nem változik a jelenlegi magas terheltség miatt, de mindenképpen javulási tendencia várható.

A Dokumentációban bemutatták a felszín alatti víztestek esetében, hogy a beruházás a teljes vízgyűjtő területen mennyiségi szempontú javító hatást eredményez. A jobb vízminőségű csatornák a beszivárgási folyamatok útján a felszín alatti víztestek állapotára is pozitív hatással lehetnek. A felszín alatti víztest utánpótlásának javulása miatt a hatások a teljes vízgyűjtőterületet érintik valamilyen mértékben.

Vízvédelmi szempontból a közvetlen hatásterület a vízfolyások 50-100 m-es körzete, mely területen belül várható jelentősebb talajvízszint emelkedés. A dokumentációban bemutatott beruházással a felszín alatti víztestek jó állapota megmarad, úgy, hogy a térségben jelentkező nagyfokú, különböző fejlesztési elképzelésekhez kötődő vízigények kielégítése biztosított marad.

A Tisza-folyóból történő vízpótlás eredményeként a főfolyásokban vízminőségi szempontból jelentős hígító víz jelenik meg, amellyel a jelenleg kedvezőtlen vízhiányos állapot megszűnik és ezzel a főfolyások vízminősége jelentősen javul.

A felszíni víztesteken tervezett beavatkozás típusok mindegyike hatással lesz a felszín alatti víztestek állapotára is. A vízfolyások medrében, valamint a helyi vízvisszatartásra kijelölt területeken a beszivárgási folyamatok intenzívvé válása történik, mely mind mennyiségi, mind minőségi szempontból változtat a jelenlegi állapoton.

Az egyik legjelentősebb mennyiségi állapotváltozást eredményező hatása várhatóan a teljes projekterületen a 259 db helyszínt érintő helyi vízvisszatartási területeknek lehet.

A Dokumentációban részletezett fejlesztés eredményeképpen a vízfolyásban lévő szennyezőanyag koncentrációja csökken, melyből kifolyólag a felszín alatti vízbe beszivárgó szennyezőanyag mennyisége is kisebb lesz, ezáltal a vízfolyások környezetében a felszín alatti víztest vízminőségi állapota javulni fog.

A Dokumentációban felvázoltak alapján a BM OKF megállapította, hogy a tervezett beruházás nem veszélyezteti a felszíni és a felszín alatti víztestek jó állapotban tartását, valamint a VGT3-ban előírt célkitűzések, továbbá intézkedések megvalósítását, azonban a BM OKF felhívja a figyelmet a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakra, miszerint a felszín alatti vizek jó minőségi állapotának biztosítása érdekében tevékenység csak a felszín alatti víz, földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőbb állapotának lehetőség szerinti megőrzésével végezhető.

III. A vízgazdálkodási és vízvédelmi előírások szakmai indokolása

Vízjogi engedély beszerzése szükséges a vízimunka elvégzéséhez, a vízilétesítmény megépítéséhez és átalakításához (vízjogi létesítési engedély), a vízilétesítmény használatba vételéhez és üzemeltetéséhez, a vízhasználathoz (vízjogi üzemeltetési engedély) és a vízilétesítmény megszüntetéséhez (megszüntetési engedély) is. A vízjogi létesítési engedély alapján megépített vízilétesítmények használatba vételével kapcsolatos előírást a Vgt. szabályozza. A felszíni és felszín alatti vizek állapotának minőségének megőrzése érdekében vízvédelmi mérő-, megfigyelő-, ellenőrző rendszer kialakítása, valamint jogszabályi feltételek fennállása esetén egyes vízvédelmi határértékek a később lefolytatott vízjogi létesítési és üzemeltetési engedélyezési eljárások keretein belül kerülnek szabályozásra. Az erre vonatkozó előírást a BM OKF a rendelkező rész 1. pontja szerint írta elő.

A földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezésének elkerülése érdekében a gépek működési képességének fenntartásához szükséges tervezett karbantartási munkálatok a munkaterületen nem végezhetők, az esetlegesen meghibásodott gépek is csak olyan mértékben javíthatók a munkaterületen, melyek csak a legszükségesebb, a hidraulika- és motorolajok, üzemanyagok folyásának megszüntetésére, a munkaterületről való elszállíthatóságának biztosítására végeznek. Ilyen esetben is szükséges az esetlegesen elfolyó, a környezetbe kikerülő anyagoknak a talajba jutásának megakadályozása kármentő tálca alkalmazásával, melyre vonatkozóan a BM OKF a rendelkező rész 2. pontjában tette meg az előírását.

Az üzemanyaggal való feltöltés előre kijelölt, ellenőrzött területen kell, hogy történjen, így fokozottan figyelemmel lehet kísérni a talajra kijutó esetleges szennyeződést, illetőleg azt meg kell előzni egy kármentő tálca használatával, megelőzve annak földtani közegbe, felszín alatti vízbe való bejutását, a szennyezés okozását, amelyre vonatkozó előírást a BM OKF a rendelkező rész 3. pontja szerint tette meg.

Amennyiben a tevékenység végzése során az elvárható legnagyobb gondosság mellett is szennyező anyag kerül a földtani közegre, felszíni és felszín alatti vízbe, úgy intézkedni kell a bekövetkezett környezetkárosodás megszüntetésére, a károsodott környezet helyreállítására, valamint azonnali környezetkárosodást megelőző intézkedést kell tenni a rendelkező rész 4. pontjában foglalt előírás szerint.

A BM OKF a rendelkező rész 5. pontjában előírta, hogy a fentiek szerint azonnal megtett környezetkárosodást megelőző és kárelhárító intézkedésekről a területileg illetékes vízvédelmi hatóságot haladéktalanul értesíteni kell.

A vízbázis védőterületén történő építési munkálatok során a kiemelt figyelem ráfordításával a munkagépek gondosan elvégzett karbantartásával minimalizálható a havária helyzetek kialakulása, figyelemmel a rendelkező rész 6. pontjában tett előírásra.

A keletkező veszélyes hulladékokat, üzemanyag és kenőanyag tároló helyeket úgy kell kialakítani, hogy annak alkalmazásával a környezetbe károsító anyag nem juthat ki, így a felszíni és felszín alatti vizek védelme biztosítható, melyre vonatkozóan az előírását a BM OKF a rendelkező rész 7. pontjában tette meg.

Az üzemeltetés során a vízminőség állapotának romlását meg kell akadályozni a helyes üzemrend megválasztásával, a vízkormányzással és vízminőség-javító fenntartási munkálatok alkalmazásával a rendelkező rész 8. pontjában tett előírás szerint.

A vízpótló rendszerbe bejuttatott vizek mennyiségi és minőségi mérésével, a vízpótló rendszer vízmérleg adatainak dokumentálásával és helyes üzemrendjének megválasztásával biztosítható a

hosszútávon is fenntartható káros hatásoktól mentes optimális üzemeltetés, amelyre tekintettel a BM OKF a rendelkező rész 9. pontjában tette meg az előírását.

A beruházástól függetlenül a Kállai - főfolyáson már korábban létesített mintavételi helyeken, a 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet figyelembevételével továbbra is folytatni és dokumentálni kell a felszíni vízminőség rendszeres ellenőrzését a rendelkező rész 10. pontja alapján.

A 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés b) pontjában figyelemmel a felszín alatti vizek jó minőségi állapotának biztosítása érdekében tevékenység csak a felszín alatti víz, földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőbb állapotának lehetőség szerinti megőrzésével végezhető.

IV. Záró rész

A benyújtott dokumentációban részletezett vízjogi engedélyköteles vízgazdálkodási műszaki megoldások a rendelkező részben tett előírások betartása mellett – a környezeti hatásvizsgálat szintjén – megfelelnek a vizsgált szakhatósági követelményeknek.

A tervezett projekt elemek a VGT3-ban előírt célok megvalósítását inkább elősegítik, mint akadályozzák, a tervezett intézkedésekkel nem ellentétesek, ezért a tervezett projekttel Magyarország nem szegi meg a Víz Keretirányelvben előírtakat, megfelelően alkalmazta a VKI 4.7 cikkében foglaltakat.

A fenti indokokra tekintettel a tárgyi környezeti hatásvizsgálati eljárásban a környezetvédelmi engedély kiadásához a BM OKF a vízügyi és vízvédelmi szakhatósági hozzájárulását a rendelkező részben tett előírásokkal megadta.

Felhívja a BM OKF a figyelmet a Kvt. 66. § (5) bekezdésében foglaltakra, miszerint, „*a létesítési (építési), illetve működési (használatbavételi) engedély a környezetvédelmi [...], illetve engedélyben foglaltaktól nem térhet el*”. Továbbá a 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 10. § (3a) bekezdése alapján a vízjogi engedélyköteles létesítmények tekintetében „*a területi vízvédelmi hatóság és az országos vízvédelmi hatóság a vízvédelmi szakkérdéseket – tekintettel a környezetet veszélyeztető hatásokon belül a vizek terhelésére és állapotromlására is – minden területi vízügyi hatósági és országos vízügyi hatósági eljárásban szakkérdésként vizsgálja*”.

Ennek értelmében az összes, a benyújtott dokumentációban műszaki beruházások vízjogi létesítési és üzemeltetési engedélyezése során a vízvédelmi szakkérdéseket az eljáró területi vízügyi hatóságok vizsgálni kötelesek.

A BM OKF szakhatósági állásfoglalását az Ákr. 55. § (1) bekezdésére és az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (5) bekezdésére, valamint annak 1. melléklete 9. pontja szerinti táblázat 2. és 3. pontjaira alapozta.

A fentiekén túl a BM OKF szakhatósági állásfoglalásának kialakítása során alkalmazta: 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet, Ktv., a fent felsorolt vízgazdálkodási és vízvédelmi jogszabályok, a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet jogszabályi rendelkezéseit alkalmazta.

A BM OKF jelen állásfoglalás rendelkező része a Kvt. 66/A. § (3) bekezdése a) pontja és aa) alpontja szerint rögzíti a vízvédelmi szakkérdés vizsgálatának tényét, a BM OKF a vízvédelmi előírásokat a Kvt. 66/A. § (3) bekezdése a) pontja és ab) alpontja szerint írta elő, míg a Kvt. 66/A. § (3) bekezdése b) pontja alapján a vízvédelmi szakkérdés vizsgálata során tett részletes megállapításokat az indokoló rész tartalmazza.

A BM OKF a szakhatósági eljárásban az ügyintézésre vonatkozó 15 napos határidőt jelen szakhatósági állásfoglalás kiadmányozásával megtartotta.

A szakhatósági állásfoglalás elleni önálló jogorvoslat lehetősége az Ákr. 55. § (4) bekezdése alapján kizárt. Jelen szakhatósági állásfoglalás csak az eljáró hatóság által hozott döntés ellen benyújtott kereset útján támadható meg. ”

A Főosztály a 3106-7/2023. számú végzésében, az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. melléklet

9. táblázat 4. pontjában szereplő szakkérdésben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot szakhatóságként a kereste meg.

A **Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság** az ipari baleseteknek és a természeti katasztrófáknak való kitettség szakkérdésének vizsgálata alapján katasztrófavédelmi szempontból 36500/2178-1/2023.ált. számú szakhatósági állásfoglalásában a környezetvédelmi engedély megadásához **hozzájárult**. Indokolása az alábbi:

„ A megkereső hatóság által rendelkezésre bocsátott iratok, valamint a hatóságom rendelkezésére álló adatok alapján az Ügyfél környezetvédelmi engedélyének megadásához hozzájárultam.

A környezeti hatásvizsgálat elbírálás során megállapítottam, hogy

- a környezeti hatástanulmány a telepítési hely környezetében működő veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemekben feltételezett súlyos balesetek minden lehetséges káros hatásának következményeit megfelelően tartalmazza, tekintettel arra, hogy a telepítési hely környezetében veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem nem található;
- a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetekből származó hatótényezők bemutatása arányban áll a telepítési hely környezetében működő veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemből származó, a telepítési helyet esetlegesen érintő károsító hatásokkal, tekintettel arra, hogy a telepítési hely közvetlen környezetében veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem nem található;
- a hatótényezők bemutatása során a környezethasználó a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset értékeléséhez és a vizsgálat tárgyának a hatásokkal szembeni érzékenységéhez a megfelelő kiindulási mutatókat, számítási módszereket helyesen alkalmazta, tekintettel arra, hogy a telepítési hely közvetlen környezetében veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem nem található;
- a környezeti hatástanulmány a települések katasztrófavédelmi osztályba sorolást, a települési veszélyelhárítási tervben meghatározott természeti eredetű kockázatokat figyelembe veszi és a feltárt kockázatok károsító hatásainak várható következményeit megfelelően tartalmazza.

Döntésem a fenti jogszabályi rendelkezések alapján hoztam.

Szakhatósági állásfoglalásom az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (1) bekezdésén alapul. Hatáskörömet az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII.29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. táblázat 4. sora, illetékességemet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése, valamint ugyanezen rendelet 1. melléklete határozza meg.

Az önálló jogorvoslat lehetőségét az Ákr. 55 § (4) bekezdése alapján zártam ki. ”

A Főosztály a 3106-8/2023. számú végzésében, az *egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. táblázat 20. pontjában szereplő szakkérdésekben szakhatóságként a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságát, mint Bányafelügyeletet kereste meg.*

A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Bányászati és Gázipari Főosztály Bányászati és Koordinációs Osztály SZTFH-BANYASZ/5701-4/2023. számon a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvisszatartás) célzó projekt előkészítés” című, KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai-főfolyás vízrendezése” projekt megvalósítása trágában indult környezeti hatásvizsgálati eljárás jóváhagyásához **feltételek nélkül hozzájárult**. Indokolása az alábbi:

„ Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII.29.) Korm. rendelet 1. §-ára és 1. számú mellékletének 9. tábla 20. pontjára tekintettel a Bányafelügyelt megvizsgálta a beérkezett dokumentációkat ezek, valamint saját nyilvántartásai alapján az alábbiakat állapította meg:

- Az eljárás tárgyát képező tevékenység felszínmozgás-veszélyes területet érint.

- Az eljárás tárgyát képező tevékenység állam kizárólagos tulajdonát képező, szilárd ásványi nyersanyag és geotermikus energiavagyon nyilvántartás szerint nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyon területét nem érint.
- Az eljárás tárgyát képező tevékenység érinti a „Nyírbátor - szénhidrogén” védnevű bányatelket, amelynek jogosítottja a MOL Nyírség-Dél Szénhidrogén Koncessziós Kft., valamint a „Kisvárdai - szénhidrogén” védnevű bányatelket, melynek jogosítottja a MOL Nyírség- Észak Szénhidrogén Koncessziós Kft.
- A két bányatelek érintettsége az eljárás tárgyát képező tevékenység által, feltételek előírását nem teszi szükségessé.

A bányafelügyelet részére fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról és egyéb eljárási költségekről, valamint a felügyeli díj fizetésének részletes szabályairól szóló 9/2022. (I.28.) SZTFH rendelet 2. számú mellékletének 5. pontja szerinti igazgatási szolgáltatási díj befizetésére a Bányafelügyelet az SZTFH-BANYASZ/5701-2/2023. számú 2023.04.14-n megküldött végzésében, 5 napos teljesítési határidő kifizetésével kötelezte az Engedélyest. Az igazgatási szolgáltatási díj befizetését igazoló dokumentumot az Engedélyes 2023. április 18-n küldte meg a Bányafelügyelet felé.

A Bányafelügyelet, hatáskörét az 531/2017. (XII.29.) Korm. rendelet 1. § és 1. számú mellékletének 9. tábla 20. pontja alapján állapította meg.

A Bányafelügyelet illetékessége a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) 43. § (1) bekezdésén alapul.

A jogorvoslati tájékoztató az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (4) bekezdésén alapul. ”

A Főosztály a 3106-9/2023. számú levelében a *környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 624/2022. (XII.30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése és a 3. számú melléklete alapján, a hatáskörükbe tartozó szakkérdés vizsgálatával kapcsolatban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Közegészségügyi Osztályt, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi, Építésfelügyeleti és Örökségvédelmi Osztályt, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztályt, Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztályt, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztályt és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítési Irodát kereste meg.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Közegészségügyi Osztály SZ/NEF/0557-3/2023. számú szakkérdés vizsgálatában az engedély kiadása ellen a vizsgált szakkérdések vonatkozásában **kifogást nem emel**. Indoklása az alábbi:

„ Az eljárás során a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály az ügy tárgyához kapcsolódó szakkérdések [A környezet- és település-egészségügyre, az egészségkárosító kockázatok és esetleges hatások felmérésére, a felszín alatti vizek minőségét, egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények, tényezők vizsgálatára, lakott területtől (lakóépülettől) számított védőtávolságok véleményezésére, a talajjal, a szennyvizekkel, veszélyes hulladékokkal kapcsolatos közegészségügyi követelmények érvényesítésére, az emberi használatra szolgáló felszíni vizek védelmére kiterjedően] vizsgálatára a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályát kérte fel, mely az ügyel kapcsolatos feladatkörrel és szakmai ismeretekkel rendelkezik.

A megkereső hatóság által csatolt dokumentumok alapján, figyelemmel a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 70. §-ának, valamint a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet rendelkezéseire is a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya megállapította, hogy a főfolyás vízrendezése című projekt megvalósítása, felhagyása esetén a szakértői anyagban bemutatott adatok és számítások alapján- jelentős környezeti terhelés nem valószínűsíthető, így szignifikáns humán-egészségügyi kockázatnövelő hatás kialakulására nem lehet következtetni, erre tekintettel a rendelkező részben rögzítettek szerint foglalt állást.

Állásfoglalásomat a hivatkozott jogszabályhely(ek) alapján hoztam.

A szakkérdés vizsgálatára vonatkozó feladatkörömet a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022 (XII. 30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése, illetve a fővárosi és vármegyei kormányhivatal, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatal népegészségügyi feladatai ellátásáról, továbbá az egészségügyi államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 385/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet szerint, míg illetékességemet az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL tv. 16. § (1) bekezdése valamint a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése alapján állapítottam meg. ”

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi, Építésfelügyeleti és Örökségvédelmi Osztály az SZ/106/00440-4/2023. számon kijavított, SZ/106/00440-3/2023. számú, a kulturális örökségvédelmet érintő szakkérdésben javasolt kikötéseit a határozat rendelkező részének 7.1. pontja tartalmazza. Indokolása az alábbi:

„ A szakkérdésben történt megkeresésre a kikötéseket a következőkre való tekintettel javasoltam.

A benyújtott tervdokumentáció alapján megállapítottam, hogy a tervezett beruházás a hatósági nyilvántartásában szereplő **régészeti lelőhelyeket érint.**

A mellékelt kérelem alapján megállapítottam, hogy a beruházás a *kulturális örökség védelméről* szóló 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban: Kötv.) 7. § 20. a) *„a bruttó 500 millió forintos értékhatárt meghaladó teljes bekerülési költségű beruházás” nagyberuházásnak minősül.*

A Kötv. 23/C. § (1) bekezdése előírja, hogy nagyberuházás megvalósítása esetén **előzetes régészeti dokumentációt** kell készíteni. Az **előzetes régészeti dokumentáció** a Kötv. 7. § 3. pontja alapján: *„valamely terület régészeti érintettségének tisztázására, a régészeti örökségi elemekre vonatkozó ismeretek (különösen a lelőhely jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának) megszerzésére és pontosítására szolgáló, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak meghatározásához hozzájáruló, az ismert adatok és források feldolgozásával, a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, terepbejárás és próbafeltárás alkalmazásával készült dokumentum.”*

A beruházó VIZITERV Environ Kft. megrendelésére megkezdte a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Régészeti Intézet az ERD elkészítését, és Hatóságomnak 2023 februárjában megküldte az ERD előkészítő munkarészét a tárgyi szakasszal kapcsolatos adatgyűjtésről és terepbejárásról szóló szakmai jelentését. Ennek során a beruházás földmunkáinak jellegét és helyét, a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye közigazgatási területét érintően 166 nyilvántartott régészeti lelőhelyet vizsgáltak, amelyek közül 17 nyilvántartott régészeti lelőhely érintett közvetlenül a beruházással. A Magyar Nemzeti Múzeum megállapította, hogy az utóbbi régészeti lelőhelyek tekintetében további örökségvédelmi vizsgálatokra van szükség az ERD II. fázisában. A próbafeltárások tervezésére csak a szükséges – pontos műszaki tervek és kisajátítási határok, a felszíni földmunkák helyének ismeretében végzett – geofizikai kutatások elvégzését követően kerülhet sor.

Az ERD-t a létesítmény régészeti érintettségének egyértelmű tisztázását követően a nagyberuházáshoz kapcsolódó valamennyi régészeti feladatellátás, annak módja és a várható kockázatok meghatározása érdekében a Kötv. 23/D. § szerint a feltérési projekttel is ki kell egészíteni.

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018 (IV.9.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm. r.) 40. § (7) bekezdése szerint „Az előzetes régészeti dokumentációt a földmunkával járó tevékenység engedélyezésére vagy a földterület megszerzésére irányuló azon első hatósági eljárás megindítására irányuló kérelemhez kell mellékelni, amelyben a hatóság eljár vagy szakhatóságként vagy a szakkérdés vizsgálatával közreműködik.”

A Korm. r. 39. § (2) bekezdése szerint az előzetes régészeti dokumentáció keretében a próbafeltárást az akadályozó körülmény megszűnését követően – Korm. r. 34. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően régészeti munkavégzésre alkalma állapotú területen – kerülhet sor.

A Kötv. 23/D. § az alábbiak szerint rendelkezik:

(1) Az előzetes régészeti dokumentáció záródokumentuma a feltérési projektterv.

(2) A feltérési projektterv meghatározza a nagyberuházáshoz kapcsolódó valamennyi régészeti feladatellátást, annak módját, az érintett területet és annak régészeti jellemzőit, a várható kockázatokat. A feltérési projektterv tartalmazza továbbá a projektterv készítésének időpontjában irányadó szabályok szerint, valamint a 23/E. § (2) bekezdése alapján a régészeti feladatellátást végző, feltérésre jogosult intézményt. A jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv a projekttervben határozza meg a nagyberuházás régészeti területi jellemzői és előkészítettsége alapján a régészeti feladatellátás területi szakaszait és a szakaszolás indokait.

A Korm. r. 40. § (1) bekezdése alapján „az egy vármegyét érintő nagyberuházás egészére egy feltérési projekttervet kell készíteni.”

AZ ERD-nak a létesítmény régészeti érintettsége mellett tartalmaznia kell a feltérési projekttervben meghatározandó, az ebből következtethető elvégzendő régészeti feladatok idő- és költségvonzatait. Megállapítottam, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum által megküldött ERD első fázisa és az eddig benyújtott további dokumentumok nem tartalmazzák a feltérési projekttervet.

Figyelemmel arra, hogy a fenti idézett jogszabályi rendelkezés szerint a feltérési projektterv határozza meg a nagyberuházáshoz kapcsolódó valamennyi régészeti feladatellátást, annak módját, ezért a feltérési projekttervvel kiegészített ERD benyújtását követően, az létesítési engedélyezés során fog nyilatkozni hatóságom a további régészeti szakfeladatok elvégzésének szükségességéről és módjáról, ezért vált szükségessé hozzájárulásom fenti kikötésekkel történő kiadása.

A Kötv. 23/C. § (3) és a Korm. r. 3. § (3) bekezdése szerint az előzetes régészeti dokumentációt a beruházóval kötött írásbeli szerződés alapján a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv, a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Régészeti Intézet (Elérhetősége: Tel.: +36-30/083-2714; +36-20/259-4952; Weboldal: <https://mnm.hu/hu/magyar-nemzeti-muzeum-nemzeti-regeszeti-intezet>; E-mail: regeszeti@projektiroda@hnm.hu Telephely: 1113 Budapest, Daróczi út 3.) készíti el oly módon, hogy a Kötv. 23/C. § (6) bekezdés alapján más feltérésre jogosult intézményt is bevonhat.

A Kötv. 23/F. § (6) bekezdése kimondja, hogy „a beruházót terheli az előzetes régészeti dokumentáció – beleértve a próbafeltérést –, a teljes felületű feltérés, valamint a régészeti megfigyelés és az elfedés régészeti előkészítésének költsége, kivéve a Kötv. 23/F. § (7) bekezdése szerinti esetet.

A fentiekre hivatkozással a Kötv. 23/C. § (5) bekezdése alapján az előzetes régészeti dokumentáció kiegészítéséről rendelkeztem, a rendelkező részben ismertetett módon.

Nagyberuházás esetén a földmunkákkal érintett, és egyéb feltérési módszerekkel fel nem tárt területeken a Korm. r. 43. § (3) bekezdése régészeti megfigyelés biztosítását írja elő. A Kötv. 23/E. § (5) bekezdése értelmében nagyberuházás megvalósítása esetén a kivitelezés földmunkái régészeti megfigyelés mellett végezhetőek. A Kötv. 23/E. § (2a) bekezdés alapján nagyberuházás esetén a kivitelezés közben szükséges régészeti felügyeletről a Jósa András Múzeum 4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 21. Régészeti Osztály, Dr. Körösfői Zsolt, 42/315-722) gondoskodik.

A szakkérdés vizsgálata az Ákr. 55. § (1) bekezdésén, illetve a Korm. r. 87. § és 88. §-án alapszik.

Hatóságom hatáskörét Korm. r. 3. § (1) bekezdés a) pontja, illetve a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XI.30.) Korm. rendelet 3. melléklet 4. pontja, valamint a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló 15/2022. (XII. 21.) MvM utasítás 24. § és 61. §-a, illetékességét a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése állapítja meg. ”

„ A szakkérdés vizsgálat rendelkező és indoklás részeiben elírás történt, így a rendelkező részben foglaltak szerint a szakkérdés vizsgálat ezen részeinek kijavításáról döntöttem.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 90. § értelmében:

(1) Ha a döntésben elírás, illetve számítási hiba van, és az nem hat ki az ügy érdemére, a hatóság a döntést kijavítja.

(2) A kijavítást a hatóság közli azzal, akivel az eredeti döntést közölte.

(3) A döntés kijavítással érintett része ellen ugyanolyan jogorvoslatnak van helye, mint az eredeti döntés ellen volt.

A fentiek alapján az SZ/106/00440-3/2023 számú szakkérdés vizsgálat rendelkező részben foglaltak szerinti kijavítása mellett döntöttem.

A szakkérdés vizsgálata az *általános közigazgatási rendtartásról* szóló 2016. CL. törvény 55. § (1) bekezdésén, illetve a Korm. r. 87. § és 88. §-án alapszik.

Hatóságom hatáskörét Korm. r. 3. § (1) bekezdés a) pontja, illetve a *környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 624/2022. (XI.30.) Korm. rendelet 3. melléklet 4. pontja, valamint a *fővárosi és vármegyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról* szóló 15/2022. (XII. 21.) MvM utasítás 24. § és 61. §-a, illetékességét a *fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról* 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése állapítja meg. ”

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály SZ/84/01173-3/2023. számon a termőföldre gyakorolt hatások vizsgálata szakkérdésben tett állásfoglalásának előírásait a határozat rendelkező részének 7.2. pontja tartalmazza. Indokolása az alábbi:

„ A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztálya a környezeti hatásvizsgálati eljáráshoz talajvédelmi szempontból hozzájárult, tekintettel arra, hogy talajvédelmi szempontból a tervezett beruházásnak - fenti előírásaink és a környezeti hatástanulmány talajvédelmi előírásainak betartása mellett - az érintett és a környező mezőgazdasági területekre káros hatása nincs, *talajvédelmi szempontból jelentős hatás nem várható.*

A talajvédelmi hatóság illetékességéről a 2016. évi CL. törvény (az általános közigazgatási rendtartásról) 16. § (1) bekezdése és a 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről) 3. § (2) bekezdése rendelkezik.

A talajvédelmi hatóság hatáskörét a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 32. § (1) bekezdése, valamint 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről) 52. § (1) bekezdése állapítja meg.

Ezen állásfoglalást a talajvédelmi hatóság a 2007. évi CXXIX. tv. (a termőföld védelméről) vonatkozó előírásainak figyelembevételével, a 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet (a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről) 11. § (1) bekezdése és a 3. számú melléklet 6. pontja, illetve a mellékelt környezeti hatástanulmány (készítette: VÍZITERV ENVIRON Kft. /4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15./; készült: Nyíregyháza 2023. március) alapján adta ki. ”

Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály HB/15-ERD/11481-2/2023. számú szakkérdés vizsgálatában a határozat rendelkező részének 7.3. pontjában szereplő előírást tette, valamint megállapította, hogy a beruházás környezetében elhelyezkedő erdőket érintő negatív környezeti hatás nem feltételezhető. Indokolása az alábbi:

„ Az erdészeti hatóság a kérelem mellékleteként benyújtott dokumentáció, valamint nyilvántartása, az Országos Erdőállomány Adattár (a továbbiakban: Adattár) adatai alapján megállapította, hogy a tervezett beruházás az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. tv. (továbbiakban: Evt) 6.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti erdőnek minősülő vagy 13. § (1) bekezdés szerinti erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületeket érint.

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 1. § 4a) bekezdése szerint az erdészeti hatóság jogosult annak megállapítására és igazolására, hogy mely terület minősül az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényben meghatározott erdőnek.

Az erdőként nyilvántartott területek elhelyezkedése a <https://erdoterkep.nebih.gov.hu/> weblapon megtekinthető.

Fentiek alapján az erdészeti hatóság a rendelkező részben foglaltak szerint adta meg állásfoglalását.

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal erdészeti hatósági feladatkörében eljáró Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztályának hatáskörét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 12. § (5) bekezdésének rendelkezése, illetékességét a 10. §-ának c) pontja, és a 11. § (1) bekezdése és a 2. számú melléklet 8. pontja állapítja meg.

Az erdészeti hatóság a szakkérdést a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján vizsgálta meg.
”

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztály a 10450/2/2023. számon a termőföld mennyiségi védelmének követelményei szakkérdés tekintetében tett előírását a határozat rendelkező részének 7.4. pontja tartalmazza. Nyilatkozata az alábbi:

„ A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítottam, hogy a beruházás **termőföldeket érint**, mely termőföld területek más célú más célú időleges, illetve más célú, végleges hasznosításának engedélyezése a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztályánál a **termőföld védelméről szóló 2007. évi. CXXIX. törvény** (a továbbiakban: Tftv.) értelmében **bármilyen beruházás megvalósításának előfeltétele**.

A Tftv. 2. § 19; pontjának rendelkezései szerint „*termőföld: az a földrészlet, amely a település külterületén fekszik, és az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, kivéve ha a földrészlet az Evt.-ben meghatározott erdőnek minősül;*”, tehát **a beruházás során érintett ingatlanok termőföldnek minősülnek**.

A Tftv. 10. § (1) bekezdése alapján „*A termőföldet az ingatlanügyi hatóság engedélyével lehet más célra hasznosítani, ide nem értve a (2) bekezdésében meghatározott eseteket. Az engedély hiánya esetén a más hatóságok által kiadott engedélyek nem mentesítik az igénybevevőt az e törvényben foglalt jogkövetkezmények alól. Az ingatlanügyi hatóság engedélye nem mentesít a szükséges más hatósági engedélyek megszerzésének kötelezettsége alól.*”

A hivatkozott jogszabály 9. § (1) bekezdésének a; pontja alapján „*Termőföld más célú hasznosításának minősül a termőföld olyan időleges vagy végleges igénybevétele, amellyel a termőföld a továbbiakban mezőgazdasági hasznosításra időlegesen vagy véglegesen alkalmatlanná válik*”.

Az érintett termőföld vonatkozásában közvetlen hatásként jelentkezik minden olyan építési tevékenység, amely a termőföld hasznosítási kötelezettségétől történő időleges vagy végleges eltérést okozó igénybevétellel jár.

A Tftv. 11. § (1) bekezdése értelmében „***Termőföldet más célra csak kivételesen - elsősorban a gyengébb minőségű termőföld igénybevételével - lehet felhasználni.***”, míg a (2) bekezdés alapján „***Az átlagosnál jobb minőségű termőföldet más célra hasznosítani csak időlegesen, illetőleg helyhez kötött igénybevétel céljából lehet.***”

A Tftv. 10. § (2) A termőföld más célú hasznosítása mentes az ingatlanügyi hatóság engedélye alól, ha a termőföldet

f) véglegessé vált vízjogi létesítési engedélyben meghatározott vízkivételt biztosító vízilétesítmény vagy mezőgazdasági vízellátást szolgáló vízilétesítmény, valamint az ezekhez kapcsolódó műtárgyak létesítése, illetve építési engedélyezés hatálya alá nem tartozó, öntözéshez kapcsolódó építmények létesítése,

céljából veszik igénybe.

(2a) A (2) bekezdés f) pontja alkalmazásában

a) *vízilétesítmény alatt a vízgazdálkodásról szóló törvény szerinti építményeket kell érteni.*”

A beruházás megvalósítása során figyelemmel kell lenni arra, hogy az eljárás tárgyát képező, földrészletekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását a tervezett tevékenység, létesítmény ne akadályozza.

A kormányhivatal hatáskörét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet állapítja meg, miszerint „36. § b) A Kormány ingatlanügyi hatóságként a földügyi igazgatási hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalt jelöli ki.”

„37. § (1) Ha e rendelet másként nem rendelkezik, az ingatlan fekvése szerint illetékes, földügyi igazgatási hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal jár el ingatlanügyi hatóságként.”. Az illetékességet a 3. § (3) bekezdés b.) pontja állapítja meg, miszerint „b) fővárosi és vármegyei kormányhivatal illetékességi területe a hatáskörébe tartozó ügyekben az adott vármegye (főváros) területére terjed ki”, továbbá a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján „2. § (1) A kormányhivatal illetékessége a székhelye szerinti vármegyére terjed ki. A Budapest Főváros Kormányhivatala illetékessége Budapest főváros területére, a Pest Vármegyei Kormányhivatal illetékességi területe Pest vármegyére terjed ki.”.

A Tftv. 7. § (1) bekezdésében foglaltak alapján „A földvédelmi eljárást az ingatlanügyi hatóság folytatja le.”.

A Tftv. 8. § (2) bekezdése értelmében „A szakhatósági állásfoglalás kialakítása során figyelemmel kell lenni továbbá arra, hogy a szakhatósági eljárás tárgyát képező földrészletekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását a tervezett tevékenység, létesítmény ne akadályozza.”, míg a 8/A. § előírja, hogy „Földvédelmi szakkérdés vizsgálata során a 8. § (1)-(3) bekezdésében foglaltakat alkalmazni kell.”.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítész Irodája az SZ/4ÁF/00075-3/2023. számú szakkérdés vizsgálatában az alábbiakat közölte:

„ A tárgyi ügyben 2023. április 14.-én érkezett megkeresése és annak mellékletét képező dokumentáció alapján az alábbiakról tájékoztatom.

Környezetvédelmi hatósági eljárásban az állami főépítésznek akkor van hatásköre, ha a tervezett létesítés a 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről (továbbiakban: Korm.r.) 3. számú melléklet 9. pontja alapján a kérelem a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló kormányrendelet szerinti országos vagy térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosítására irányul.

Kérelmezett beavatkozások:

- 1 millió m³ meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb térfogatú vízelhárítási célú tározási és fejlesztési lehetőség tervezett tározók rekonstrukciója, kijelölése
- Meglévő csatornarekonstrukció,
- Tervezett új csatornák
- Vízvisszatartási területek kijelölése, medertározás.

A 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet alapján a 1 millió m³ meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb térfogatú vízelhárítási célú tározási és fejlesztési lehetőség – meglévő és tervezett tározó valamint meglévő és tervezett országos vagy térségi területrendezési tervi elem.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az állami főépítész tárgyi ügyben hatáskörrel rendelkezik.

A 2018. évi CXXXIX. törvénnyel jóváhagyott Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervének Országos Területi Terve (MoTrT) 2. melléklet Az Ország Szerkezeti Terve egyéb 10 millió m³ vagy annál nagyobb térfogatú meglévő vagy tervezett tározók szerepelnek, ezért a terv ezen tározókat külön nem tartalmazza. Az Ország Szerkezeti Terveszerint országos jelentőségű csatornát a beruházás nem érint, ezért a terv ezen csatornákat nem tartalmazza.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlésének 9/2023. (II.24.) számú önkormányzati határozatával elfogadott Megyei Területrendezési terv (továbbiakban: MTrT) 1. számú melléklet Térségi Szerkezeti Terve szerint:

A tervezett:

- Mátitói tározó,
- Orosi-Úrbéres tározó,

az MTrT 1. számú mellékletében nem szerepel.

A meglévő térségi csatornákat tartalmazza.

A tervezett:

- Tótapai-Balkányi összekötő,
- Mátitói összekötő,
- Oros-Úrbéres tározó vízpótló,

csatornát nem tartalmazza.

A dokumentációban szereplő beruházás esetén megállapítható, hogy a tervezett csatorna és a területrendezési terv összhangja nem teljeskörűen biztosított.

A területrendezési hatósági eljárásokról szóló 76/2009. (IV. 8.) Korm. rendelet 1. § (1) a) pont alapján területrendezési hatósági eljárás kérelmezhető településrendezési terv hiányában vagy a tervi elem településrendezési mélységű lehatárolása hiányában a kiemelt térségi vagy vármegyei területrendezési terv övezeti terv alapján meghatározott övezeti határok és a térségi szerkezeti tervben meghatározott műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalainak és az egyedi építmények települési mélységű pontosítására (a továbbiakban: pontosítás).

A területrendezési hatósági eljárásokról szóló 76/2009. (IV. 8.) Korm. rendelet 1. § (1) c) pont alapján területrendezési hatósági eljárás kérelmezhető a kiemelt térségi és vármegyei területrendezési tervben nem szereplő, a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló kormányrendeletben meghatározott térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények területi elhelyezéséhez (a továbbiakban: beillesztés). ”

A Főosztály a 3106-10/2023. számú levelében megkereséssel fordult a tervezett tevékenység telepítési helye szerinti települések jegyzőihöz, a tervezett tevékenységnek a településrendezési eszközökkel, valamint a helyi környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos önkormányzati szabályozásával való összhang megállapítása érdekében.

- I. Kállósemjén Nagyközség Jegyzője a I/512-2/2023. számú,
- II. Nyíradony Város Jegyzője az 1987-7/2023. számú,
- III. Nyírgelse Község Jegyzője a GEL/446-4/2023. számú,
- IV. Nyírmihálydi Község Jegyzője a Nym/1808-3/2023. számú,
- V. Nyírpazony Nagyközség Jegyzője az NYP/1454-3/2023. számú,
- VI. Nyírtura Község Jegyzője az NYT/582-11/2023. számú,
- VII. Napkor Község Jegyzője az 1202-3/2023. számú,
- VIII. Sényő Község Jegyzője az SKÖ/529-5/2023. számú

levelében megállapította, hogy a tervezett tevékenység a helyi környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos önkormányzati szabályozással nem ellentétes, valamint a hatályos településrendezési eszközökkel összhangban van.

- IX. Geszteréd Község Jegyzője a GES/381-3/2023. számú levelében az alábbiakat nyilatkozta:
„ 1./ Álláspontunk szerint a tervezett beruházás nincs összhangban a hatályos településrendezési eszközökkel. Jelenleg az önkormányzat nem tervezi a Helyi Építési Szabályzat, Szabályzási Terv módosítását, mivel a módosítás pénzügyi fedezete nem áll rendelkezésre.
2./ A tervezett beruházás helyi védettség alatt álló területet nem érint.

Geszteréd község Szabályozási Tervének elfogadásáról és a Helyi Építési Szabályzat megállapításáról szóló 2/2007. (IV.11.) önkormányzati rendelet egységes szerkezetű, hatályos szövege az alábbi linken érhető el: <https://or.njt.hu/eli/v01/732253/r/2007/2> ”

- X. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala a FŐÉP/637-2/2023. számú levelében az alábbiakat nyilatkozta:

„ T. Főosztály 3106-10/2023. ügyiratszámú megkeresésében a Nyíregyháza MJV Főjegyzőjének nyilatkozatát kérte a város településrendezési eszközeivel való összhangra vonatkozóan. Nyíregyháza város településrendezési eszközeiről történő tájékoztatás a Főépítési Osztály feladatai közé tartozik. Megkeresésére az alábbi tájékoztatást adom:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése által a város közigazgatási területére vonatkozó 117/2005. (V.4) számú önkormányzati határozattal jóváhagyott településszerkezeti terve és 21/2007. (VI.12.) önkormányzati rendelettel jóváhagyott többször módosított, hatályos helyi építési szabályzata és szabályozási terve a tervezett beruházással részben van összhangban.

Nyíregyháza MJV Önkormányzata a 117/2005.(V.4.) sz. közgyűlési határozattal megállapított településszerkezeti tervének, valamint a 21/2007. (VI.12.) önkormányzati rendelettel jóváhagyott helyi építési szabályzatának és szabályozási tervének teljes körű felülvizsgálata, új településrendezési eszközök készítése van folyamatban a város teljes közigazgatási területeire vonatkozóan.

A településrendezési eszközök készítése során vizsgálandó Nyíregyháza közigazgatási területén a kezelésükben lévő vízfolyások, csatornák nyomvonalai és adatai (zárt csatorna, nyílt vízfolyás, vízállásos területek). A vizsgálathoz szükséges adatokat a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Vízrendezési és Öntözési Osztálytól megkértük, a Varos meglevő és tervezett hálózatának pontos helyének ismeretével, valamint az ezzel összefüggő földmívelési, fejlesztési, rekonstrukciós tervek, koncepciók meghatározásával együtt.

Erre érkezett válaszelevelükben tájékoztattak minket, hogy a Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését célzó projekt tervezését a VIZITERV Environ Kft. végzi, Szükség esetén a településrendezési eszközök módosítása érdekében kérdések felmerülése esetén kérem, hogy vegyünk fel a kapcsolatot a vezető tervezővel.

Az egyeztetés még nem történt meg, ezért a településrendezési eszközökkel való összhang vizsgálatát jelenleg csak a hatályos szabályozási terv esetében tudnánk vizsgálni. Véleményünk szerint az új terv készítésének előrehaladása alapján a jelenlegi terv legfeljebb ez év végéig lesz hatályban. Amennyiben kellő szakmai körültekintéssel kívánjuk a Simai-főfolyás vízrendezésével kapcsolatos problémákat kezelni, javasoljuk az új tervvel való megfeleltetését. Várhatóan a szakmai egyeztetést a szakmai tervezők fogják kezdeményezni a tervezőkkel. ”

- XI. Balkány, Biri, Kemece, Nagykálló, Pócspetri, Szakoly települések jegyzőitől az eljárás időtartama alatt nem érkezett válasz a megkeresésre, így a Főosztály a rendelkező rész 1.2 pontjában foglalt előírást tette, vagyis amennyiben nincs meg az összhang az érintett településeken, azt a kivitelezési tevékenység megkezdéséig meg kell teremteni.

A Khvr. 1. § (6b) alapján „A környezetvédelmi hatóság az előzetes vizsgálati, a környezeti hatásvizsgálati, az egységes környezethasználati, valamint az összevont eljárásában a tevékenység telepítési helye szerinti település, a fővárosban a kerület (a továbbiakban együtt: település) önkormányzata ügyfélnek minősül, ezért a Főosztály a 3106-11/2023. számú ügyiratában az érintett települések önkormányzatait tájékoztatta a környezeti hatásvizsgálati eljárás megindulásáról, a benyújtott kérelem és dokumentáció elérhetőségéről, valamint a nyilatkozattétel lehetőségéről. **A megkeresett Önkormányzatok ügyféli nyilatkozatot nem tettek.**

A Főosztály a 3106-12/2023. számú végzésében tájékoztatta a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságot jelen közigazgatási hatósági eljárás megindulásáról, egyidejűleg megkereséssel fordult a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósághoz, mint a természeti értékek természetvédelmi kezelőjéhez, az ügy tárgyát képező beruházás által érintett területek vonatkozásában rendelkezésükre álló természetvédelmi adatok, illetve az eljárás szempontjából releváns tények megküldése érdekében. **A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság a HNPI-00076-21/2023 számon az alábbi tájékoztatást adta:**

„ **A Biri Nagy-rét** hatásbecslési dokumentációra vonatkozó észrevételek:

- A tervezett gátépítés kapcsán természetvédelmi szempontból kedvezőbb lenne azt a D-i oldalon megépíteni, azon az oldalon szántó területek találhatóak. A gátépítés végső helyszíne és nyomvonala mindenképpen pontosítandó és a végső verzióról kérjük, hogy értesítsék a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságot is. Ameddig a helyszín és a nyomvonal nem véglegesedik, minden lehetséges verziót és tervezetet kérünk feltüntetni és megvizsgálni (KHV 601. oldala).
- Fontos továbbá, hogy a területről semmiképpen ne vezetődjön le víz. Javasoljuk fix fenékküszöbök betervezését a terület vízmegtartása érdekében.
- Javasoljuk, hogy ahol szükséges, a part növény mentesítése csak az egyik oldalról történjen.
- A szükséges fásszárú növényzet eltávolítás a fészkelési és vegetációs időn kívül történjen.

Mind a **Balkányi-tározó**, mind a **Csizi-rét (Biri Nagy-rét)** esetében kérjük, hogy a végleges maximális vízszint az üzemeltetés során kerüljön meghatározásra a terepi, valós környezeti viszonyok függvényében.

- A **Csizi-réti tározóban (Biri Nagy-rét)** állandóan visszatartott vízszlop magassága maximum 15-20 cm-re van előírva a KHT 498. oldalán. Ahhoz, hogy a terület minél biztosabban betöltse a különleges rendeltetésű (ökológiai célú) szerepét, a célszerű lenne lehetőséget hagyni, hogy a HNPI, mint természetvédelmi kezelő, illetve az érintett állami földterület döntő részének vagyongazdálkodója javaslatára esetlegesen magasabb és alacsonyabb vízszintet is fenn lehessen tartani, az ehhez szükséges műszaki megoldások rendelkezésre álljanak. A tározóval kapcsolatban fontos természetvédelmi szempont, hogy a betározott vízszlopmagasság közel állandó legyen. Ezen felül, kérjük a tározó körvonalának végső pontosítását, a tényleges határvonalak, gátnyomvonal egyértelmű megadását.
- **Biri Nagy-rét** hatásbecslés 7.1. fejezetében június 15-február 15 között javasolja a parti sáv rendezését és a meder növénytelenítését. Ez esetben kérnénk pontosan meghatározni a tervezett tevékenységet is (kaszálás, cserjeirtás, fakivágás stb.) és ezt a megfelelő időkorlátokkal az engedélyben is rögzíteni.
- A **Balkányi-tározóval** kapcsolatban megvalósítandó vízháztartási előírásokat (beleértve a tározó leürítésének időpontját és mértékét) a hatásbecslés nem tesz, csupán természetvédelmi kezelővel történő egyeztetést javasol. A KHV 498. oldala a vésztározás paramétereit ismerteti (81 ha, ~0,65 m-es vízszlop). Az előzetes egyeztetések alapján a különleges rendeltetésű (ökológiai célú) tározótér vízszlop magassága a legmélyebb részeken 60-80 cm között lehet. A Csizi-réti tározóhoz (Biri Nagy-rét) hasonlóan célszerű itt is lehetőséget hagyni, hogy Igazgatóságunk, mint természetvédelmi kezelő javaslatára esetlegesen magasabb és alacsonyabb vízszintet is fenn lehessen tartani, az ehhez szükséges műszaki megoldások rendelkezésre álljanak, ezt kérjük és javasoljuk előírni. A Balkányi tározónál is fontos szempont, hogy a betározott vízszlopmagasság (az esetleges vésztározás kivételével) közel állandó legyen.
- A hatásbecslés a **Balkányi-tározóval** kapcsolatban a 7.1 fejezetben javaslatot tesz egy második vízvisszatartó műtárgy létesítésére is a Balkányi-mellékágon, amit a HNPI is támogat, kérjük és javasoljuk ennek előírását.

Külön egyeztetést tartunk szükségesnek a **Kállai-Béni szivárgóról**, ahová javasolnánk egy billenőtáblás műtárgy betervezését.

- A Kállai-Béni szivárgó védett területen kívüli része 2022-ben lett megkotorva. További területének kotrását, mélyítését csak az alábbi koordináták között tartjuk elfogadhatónak

észak felől, kizárólag szakfelügyelet biztosítása mellett a fokozottan védett réti angyalgöyökér (*Angelica palustris*) állomány védelme érdekében: EOVS 861833, 281212 és EOVS 861408, 281068. Az ettől délebbre eső részeket nem lehet kotorni. Itt a kotrást és a vízvisszatartó műtárgyakat úgy kell beépíteni, hogy a szivárgóban a víz a Kállai-főfolyás felől visszafelé be tudjon folyni a szivárgón, de erről a területről ne vezessen le vizet. Jelenleg ezen a részen két vízvisszatartó műtárgy található, amelyeket Igazgatóságunk pályázati forrásból építtetett, ezek átalakítása szükséges a megfelelő üzemeltetéshez. (Erre a hatásbecslés is utal 46-47.o.)

A **Czucker-féle szivárgó** kotrását nem tartjuk indokoltnak. Egy billenőtáblás műtárgy viszont lehetővé tenné, hogy a szivárgó megteljen a főfolyásból származó vízzel, de erről a területről ne, vagy csak havária helyzetben vezessen le vizet. Ugyanide javasolt a Kállai-főfolyásra is tervezni egy harmadik műtárgyat, vagy a KHV 600. o.-án javasolt, kissé északabbra jelzett helyszínre.

A KHV-ban tett javaslatot („A Kállai-főfolyásba a bal parton, kb. az EOVS 860704; 282308 koordinátával kijelölhető ponton betorkolló, a közelmúltban kialakított szivárgót javasolt lezárni, lecsapoló funkcióját megszüntetni.”) támogatjuk, kérjük előírni. A szivárgó engedélyeiről, engedélyes paramétereiről Igazgatóságunk nem rendelkezik információkkal.

Orosi-Nagyvér: a Kállai-főfolyás ezen szakaszára javasolunk és kérünk 1 vagy 2 vízvisszatartó műtárgyat az elhagyandó tározótér helyén (41. old.), illetve a várhatóan megemelkedett vízszint miatt a meglévő két műtárgy átalakítását, valamint javasoljuk a hatásbecslés 7.1. fejezetében található intézkedések előírását és azok betartását a kivitelezés és üzemeltetés során.

Természetvédelmi szempontból kedvezőnek tartjuk továbbá az Orosi-gyepek irányába történő, déli oldali vízkilépést.

Várréti-tározó: a tározó kialakítása az **ex lege védett lápterület**, beleértve több védett növényfaj (tőzgepáfrány - *Thelypteris palustris*, kistészkü aszat - *Cirsium brachycephalum*) és védett/közösségi jelentőségű állatfaj (pl. vérfű-hangyaboglárka - *Maculinea teleius*) élőhelyének és értékes élőhelyek (vérfűves láprétek, mocsárrétek, fűzláp, magassásosok, zombékosok, puhafás ligetek) **teljes megsemmisülésével** fog járni! A területrész a tározó legmagasabb (a tervek szerint több méter magas) vízborítással érintett része, így a jelenlegi élővilág és a lápterület teljes elpusztulása valószínűsíthető (összhangban a KHV által tett predikciókkal). Emiatt kárenyhítő, kármegelőző intézkedések nem, vagy csak nagyon korlátozottan tehetőek (ezek közé tartozik a tározótér fokozatos, lassú, több éven keresztül feltöltése). A terület természeti értékeinek védelme, az ex lege védett lápterület megsemmisülésnek elkerülése érdekében továbbra is javasoljuk a tározó jelenlegi formájában tervezett létesítésének átgondolását!

Máti-tó: A korábbi hivatalos tervezői egyeztetések és előzetes tervek alapján a tározóval szomszédos Baromlaki-lápok ex lege védett lápterület zsilippel szabályozható vízpótlása volt előirányozva, a jelenlegi terv szerint azonban ezt a területet csak a talajvízszinten keresztül érintené a vízpótlás (497.o.). A projekt fő célja az ökológiai típusú vízpótlás, amit ezen a helyszínen példászerűen meg lehetne valósítani. Fontosnak tartjuk az eredeti, zsilippel szabályozható vízpótlási lehetőség kialakítását, illetve a terület (Baromlaki-lápok) tározótérbe történő felvételét és egyúttal a terület kisajátítását, ugyanis így lehetne biztosítani, hogy a jelenleg magántulajdonban lévő lápi élőhelyek tulajdonosai ne szenvedjenek kárt.

47. old.: a Vízjogi engedélyezési eljárás dokumentációjában foglalt paramétereket javasoljuk a jelenlegi környezeti állapotok függvényében felülvizsgálni.

A dokumentációban a **Kállósemjéni Mohos-tó** vízpótlásának módja nincs pontosítva. A tervezési területen halad a Mohos-tavat jelenleg tápláló vízvezeték, ezért az itt tervezett munkálatok során erre kiemelt figyelmet kell fordítani. Természetvédelmi szempontból javasoljuk a terület kotrásának mellőzését.

A projekttel kapcsolatban az Igazgatóságunkhoz beérkezett 7 db KHV alapján több helyen sérül, vagy átalakul (jelenlegi formájában megsemmisül) védett természeti érték, ugyanakkor táji léptékben a vízpótlás, vízvisszatartás várhatóan előnyös hatással lesz természetvédelmi szempontból értékes területekre is. Utóbbi cél elérése érdekében javasoljuk megvizsgálni a **Bátorligeti-láp** vízpótlásának lehetőségét a Nyírbátor-Vasvári folyáson keresztül, melyet keresztez a tervezett vízpótló

nyomóvezeték nyomvonala. A Bátorligeti ősláp országos szinten is jelentős élőhely, amely más területekhez hasonlóan vízhiánnyal küzd. A projekt célja szerint és természetvédelmi szempontból is kedvező lenne a terület vízpótlásának megoldása. A terület tulajdonosa a Magyar Állam, vagyongazdálkodója a HNPI.

Több hatásbecslésben is (Balkányi Libegős, Kállósemjéni Csorda-legelő, Biri Nagy-rét, Orosi gyepek) a 7.2. fejezetben szereplő korlátozási javaslat helyett a terepi tapasztalataink szerint ésszerűbb a védett vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és a mocsári teknős (*fmys orbicularis*) védelme érdekében a július 31. október 15. közötti intervallumot megadni a kotrás elvégzésére, egy olyan kitételrel, ha a csatorna több mint egy hónapja száraz, akkor Igazgatóságunk egyetértésével megtörténhet a korábbi mederkotrás.

Kállósemjéni Csorda-legelő hatásbecslése:

- A területre 2022-ben vízviszatarató műtárgyakat építettek be, amely a funkcióját nem látja el, mivel az (a kivitelező elmondása szerint) a vízjogi létesítési engedélyben szereplő mederaljhoz viszonyítva lett kialakítva, így a vízviszatarató műtárgy teteje a csatorna jelenlegi aljával van egy szinten. A területen a kotrást nem tartjuk szükségesnek, egy jól működő vízviszatarató műtárgy létesítését viszont fontosnak tartjuk, akár úgy is, hogy az elárasztott terület nagyobb legyen a térképen ábrázoltnál.
- Azokon a szakaszokon, ahol nem biztosított az állandó vízutánpótlás, semmiképpen nem javasoljuk a létesítési engedélyben foglalt mederalj kotrással történő visszaállítását, mivel az további jelentős szárító hatást fog gyakorolni a területekre. Ilyen módon ez a projekt alapvető célkitűzéseivel teljesen ellentétes hatású.

A KHV-ban és a Natura 2000 hatásbecslési dokumentációkban tett egyéb kárenyhítő és kármegelőző javaslatokkal (a fentiek figyelembe vételével) is egyetértünk, kérjük azokat engedélyezés esetén előírni.

Egyéb javaslatok:

- Védett és fokozottan védett ragadozó madarak fészkelése zavartalanságának biztosítása érdekében, azok elhelyezkedéséről és a szükséges időbeli és térbeli korlátozásról a tervezett tevékenységet megelőző év végén előzetesen egyeztetni szükséges Igazgatóságunkkal.
- A védett és fokozottan védett halak érdekében a tervezett kotrások során javasoljuk több részletben, az Igazgatóságunkkal előzetesen egyeztetett kíméleti szakaszok kijelölését.
- A kotrások kivitelezése során kérjük, hogy a vízzel borított, vagy a kotrást megelőzően tartósan vízzel borított részeket augusztus 01.-október 15 között, a száraz részeket március 15-október 15 között kotorják. Ettől eltérni az Igazgatóságunkkal történt előzetes írásbeli egyeztetést követően lehet.
- Minden olyan területen, ahol nem feltétlenül szükséges, javasoljuk a kotrás elhagyását, mert csak szárító hatással lenne a mellette lévő élőhelyekre. Ha mindenképpen szükséges kotorni, javasoljuk ebben az esetben is, hogy a kotrás csak azután valósuljon meg, ha a vízpótlása a területnek már megoldott.
- A tervezett víztározások ökológiai (természetvédelmi) szempontból is kimondottan fontosak, az öntözési igény kielégítését az ökológiai (természetvédelmi) céloknak felül kell írniuk: a Tiszából ökológiai vízszint alatt nem lehet vizet kivenni, illetve az új tározókból sem, ha az 50%-nál kisebb mederteltséget eredményezne.
- Alapvető szempont, hogy ex lege védett területen nem lehet felszíni vízkivétel a csatornákból! Ezekon a természetvédelmi szempontból kiemelten fontos helyeken több olyan fix fenékküszöb létesítésére van szükség, amely legalább 50, jobb esetben 80%-os mederteltséget garantál.
- Egyes kiemelt természeti értéket képviselő részeken elsőrendű és felülírhatatlan az ökológiai (természetvédelmi) érdek, különben a beruházás eredményeként természetközeli és védett élőhelyek fognak károsodni vagy megsemmisülni.
- Új csatornák építése esetén: Az érintett csatornák a tervek szerint beton elemekkel lesznek burkolva. Javasoljuk, hogy amennyiben a csatornában levezetésre kerülő víz hatását éreztetni

- kívánják a talajvíz esetében is, célszerű lenne a földmedrű csatornákat kialakítani, hogy kapcsolat alakulhasson ki a talajvíz és a mederben található víz között.
- Továbbá minden burkolt medrű csatornaszakasz esetében gondoskodni kell az esetleg belekerülő kistestű állatfajok meghatározott távonkénti kimenekülésének biztosításáról (rámpa, kijáró, kiöblösödés stb.), ehhez a korábban egyeztetett rámpatípust és megfelelő távban elhelyezett kiöblösödésekkel ell.
 - Az 1 m-nél alacsonyabb vizet tartó műtárgyaknál országos jelentőségű védett természeti terület vagy Natura 2000 területeken is javasoljuk fenékküszöbök létesítését. Ugyanígy a vízpótlási útvonalban lévő csatornákra is javasoljuk fenékküszöb előírását, a billenőgátas megoldás helyett megakadályozandó, hogy az egész vízhozamot át lehessen engedni. Az értékes élőhelyeken célszerű bebiztosítani a víz megmaradását több fenékküszöbvel is.
 - A kíméleti területek legyenek körbekerítve/kitűzve és az építés előtt elzárva, ott átmenő forgalom sem lehet.
 - Az országos jelentőségű védett természeti területek, ex lege területek és Natura 2000 területek esetében is a kotrások esetén minden esetben kérjük, vegyék fel Igazgatóságunkkal a kapcsolatot előzetes egyeztetés, esetenként szakfelügyelet biztosítása céljából
 - A javasolt időbeli korlátozások esetében természetvédelmi szempontból kedvezőbbnek tartjuk a fészkelési és vegetációs időszak március 15 és augusztus 31 közötti megállapítását, az esetleges másod- és harmadköltések miatt.
 - Minden esetben a beavatkozással érintett ingatlanokon található vagy azokkal szomszédos gyepterületek csak a lehető legkisebb kiterjedésben legyenek igénybe véve. Gyepterületen depózás, parkolás, felvonulás, tárolás lehetőleg ne történjen.
 - A magasabb rendű növényzet (fák, cserjék, felemelkedő szárú, magasra növe mocsári növényzet, pl. nádas) eltávolításával járó terület előkészítő munkafolyamatok (pl. fa- és cserjeirtás, kivágás, száruzás, gyepmaratás, gyephántás) területi igénybevételét csak a legszükségesebb mértékben szabad megállapítani, felesleges területi igénybevétel ne történjen.
 - *„Abban az esetben, ha a tervezett munkálatok még jóval március 15. előtt megkezdődnek, akkor az érintett területen fészkelő madárpárok korábbi fészkelőhelyeiket elkerülik és egyéb területen foglalnak revírt.”* A dokumentum idézett mondatával szakmai szempontból nem értünk egyet, az erre hivatkozással történő folyamatos munkavégzéssel (fakivágás, cserjeirtás) megzavarhatják a fészkeléseket, elpusztíthatják a tojásos/fiókás fészkeket.
 - Ezen felül a kotrások miatt területi korlátozással érintett területeken a kotrás ne a védett vagy jelölő élőhellyel érintett oldalról történjen, ha mindkét oldalon védett vagy jelölő élőhely található, javasoljuk a kotrás mellőzését.
 - Továbbá a kitermelt anyagot a szervizsávban lehet deponálni úgy, hogy a gyommentesítő kaszálást el tudják végezni.

A projektre vonatkozóan a további általános javaslatokat tesszük:

- A beruházás során kérjük, hogy a felmerülő vízkivételi helyeket és mennyiségeket, a vízkivétel idejét, továbbá az esetleges horgászati helyeket, más célú hasznosításokat előre egyeztessék le Igazgatóságunkkal.
- Természetvédelmi szempontból fontosnak tartjuk, hogy a beruházás által érintett ex lege védett területeken legyen vízviszatarítás, amihez fix fenékküszöbök (legalább 50%, de amennyiben lehetséges 80 % mederteltséget eredményező) elhelyezését javasoljuk a mederben. Amennyiben a védett terület nagyobb kiterjedésű, akkor a mederszakaszon kedvezőbbnek tartjuk a több kisebb fenékküszöb elhelyezését, az egy nagy műtárgy helyett, mivel így több kisebb szakaszon történhet meg a víz visszaduzzasztása a kockázatosabb, nagyobb szakasz helyett.
- A vízviszatarítással érintett védett vagy Natura 2000 élőhelyek esetében javasoljuk a fenékküszöb alkalmazását, akár lépcsőzetesen, több elhelyezésével, melynek üzemeltetése jóval egyszerűbb (ideális esetben szinte elhanyagolható), esetleges üzemzavar, vagy rongálás esetén is kisebb eséllyel fordulhat elő, hogy a területéről a visszatartható víz távozik.

- Fontos ismételten megjegyezni, hogy ex lege védett területen ne legyen vízkivétel!
- Az ex lege területekről az eddig vizet levezető csatornák (szivárgók, forráscsatornák) kotrása tilos! Ettől egy esetben lehet eltérni, amennyiben esetleg előzetes egyeztetés alapján az irányuk megfordítható, vagyis a csatornából a védett terület felé fogja a vizet vezetni. Ebben az esetben is mindegyikre kerüljön mederküszőb.
- A kotrásra vonatkozó időbeli korlátozás: vízzel borított, vagy tartósan vízzel borított részeken augusztus 01. - október 15. között (száraz mederszakasz esetében előzetes írásbeli egyeztetést követően ettől lehet eltérés), ennek betartását az országos jelentőségű védett természeti és Natura 2000 védett területeken kérjük, az ezen kívül eső részeken javasoljuk.
- Kotrással csak azok a csatornaszakaszok legyenek érintve, ahol az mindenképpen szükséges, erről előzetes egyeztetést kérünk! A kotrással érintett szakaszokon kémleleti területek kijelölését tartjuk szükségesnek. Ezekről előzetes egyeztetés szükséges, helyüket és kiterjedésüket rögzíteni kell.
- A kotrással nem érintett (túlkotorként említett) szakaszokon a gyökérvágás növényeltávolítást sem elfogadható.
- A kotrást a lehető legkíméletesebb módon, csak a feltétlenül szükséges iszapmennyiség eltávolításával szabad végezni.
- Kotrást csak lyukas kanállal és úgy lehet végezni, hogy az összes víz, még a csatorna fölött folyjon ki belőle.
- A kivitelezőnek gondoskodni kell a kotrás során partra kerülő védett, illetve fokozottan védett halak, kételtűek és hüllők mederbe történő visszajuttatásáról. A mentési munkálatot végző személyek minden állatfaj összes fellelt egyedét kötelesek visszajuttatni a víztérbe, azok védettségétől függetlenül. A partra került állatokat a lehető legnagyobb kímélettel kell visszahelyezni a vízbe. Az állatokat lehetőség szerint a legközelebbi, kotrással nem érintett szakaszba kell visszaengedni. A kotrási anyagot a mentést végző személyek 30 percenként, szakaszosan visszamenőleg is kötelesek újból átnézni, mivel ekkorra újabb állatok vergődhetnek a felszínre.
- A mentési munkálathoz a beruházó/kivitelező köteles min. 2 fő személyt biztosítani a nagyobb hatékonyság érdekében és a balesetveszélyes körülmények (veszélyes munkagép, csúszós terep) miatt. Amennyiben a kotrási munkálatot több munkagép is végzi eltérő szakaszokon vagy ellentétes oldalon, úgy minden munkagép mellé a beruházó/kivitelező köteles biztosítani a min. 2 főt a mentés megvalósításához.
- Kotrási munkálat csak akkor végezhető, ha az időjárási viszonyok a mentést is lehetővé teszik.
- Kotrási munkálat során, ha a természetvédelmi kezelő képviselője kiérkezésekor a mentést végző személyek hiányát, munkavégzés hiányát vagy elégtelen munkavégzést tapasztal, mely védett és/vagy fokozottan védett fajokat is érint, a kotrási munkálatot azonnali hatállyal felfüggesztheti.
- A munkálatok során kizárólag a csatorna depóniája vehető igénybe, gyepterületekre kotrási anyag nem juthat.
- A kotrás után a kotrási anyagot el kell egyengetni, majd gyommentesen kell tartani (akár több éven keresztül is!).
- Az élőhelyek esetében problémát jelenthet az előntés elmaradása, vagy időközbeni abbamaradása. A kivitelezési munkálatokat egymásra építve szükséges végezni, először fontos, hogy működjön a vízpótlási rendszer, csak utána kezdjenek el kotorni, műtárgyakat építeni, megakadályozandó, hogy megfelelő vízpótlás hiányában esetleg tovább szárítsák a területeket.
- A projekt során jelentős kockázatot jelent az inváziós fajok további terjedése. A csatornák kotrása, vagy építés, egyéb földmunkák során feltétlenül gondoskodni kell a zavart, bolygatott részek (pl. kezelési sávok, depóniák, stb.) utókezeléséről, helyreállításáról. Kiemelten fontos a viszonylag hosszú csatornaszakaszok mentén az inváziós növényfajok (aranyvesszők, gyalogakác, selyemkóró, zöld juhar, stb.) terjedésének megakadályozása, a megjelenő

állományok visszaszorítása, mivel ezek igen veszélyes propagulumforrást képezhetnek a területek legértékesebb részei felé is. Erre a benyújtott tanulmányok is tesznek megállapításokat és ajánlásokat, kérjük és javasoljuk ezeket előírni és betartatni.

- A konkrét kivitelezési munkálatok megkezdése előtt további egyeztetéseket kérünk, a kivitelezés során, több helyen természetvédelmi szakfelügyelet szükséges.

Javasoljuk, hogy a projekt kivitelezése és az üzemelési időszaka alatt is folyamatosan tartsák Igazgatóságunkkal a kapcsolatot. Kérjük, a dokumentumokban végrehajtott változtatások minden esetben jól követhetően, egyértelműen legyenek jelölve. ”

A Főosztály a tájékoztatást megküldte a **VIZITERV Environ Kft**-nek, aki a 2069-312-2023. számú (3106-74/2023. számon iktatott) levelében az alábbi **észrevételeket** tette a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság tájékoztatására:

„ A VIZITERV Environ Nonprofit Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi utca 15., továbbiakban: Tervező Iroda) a „**Nyírség Vizgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszattartás) célzó projektelőkészítés**” Kállai-főfolyás vízrendezése projektjének környezeti hatásvizsgálati eljárásában HNPI-00076-21/2023. számú, 2023. július 19-én kelt állásfoglalását - iratbetekintés útján - kézhez vette.

A tájékoztatásban foglaltakkal kapcsolatban – egyeztetve a *hatástanulmány élővilágvédelmi fejezeteiért felelős BioAqua Pro Kft.-vel (továbbiakban Alvállalkozó)* – az Igazgatóság felvetéseinek sorrendjében alábbi észrevételeket tesszük:

I.

A Biri Nagy-rét hatásbecslési dokumentációra vonatkozó észrevételek:

- *A tervezett gátépítés kapcsán természetvédelmi szempontból kedvezőbb lenne azt a D-i oldalon megépíteni, azon az oldalon szántó területek találhatóak. A gátépítés végső helyszíne és nyomvonala mindenképpen pontosítandó és a végső verzióról kérjük, hogy értesítsék a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságot is. Ameddig a helyszín és a nyomvonal nem véglegesedik, minden lehetséges verziót és tervezetet kérünk feltüntetni és megvizsgálni (KHV 601. oldala).*
- *Fontos továbbá, hogy a területről semmiképpen ne vezetődjön le víz. Javasoljuk fix fenékküszöbök betervezését a terület vízmegtartása érdekében.*
- *Javasoljuk, hogy ahol szükséges, a part növénymentesítése csak az egyik oldalról történjen.*
- *A szükséges fásszárú növényzet eltávolítás a fészkelési és vegetációs időn kívül történjen.*

A part növénymentesítése: egyetértünk a „csak egyik oldalról végzett” munkálatok természetvédelmi jelentőségével.

A fásszárú növényzet eltávolítása: erre vonatkozóan a KHT tesz javaslatot („7.1.2.1. Időbeli korlátozás” fejezet, 597. oldal), azonban a szakértők csak a fészkelési időszakot határozták meg a munkavégzés tilalma tekintetében (márc. 15. – július 31.). **A korlátozást kiterjeszteni a vegetációs időszak teljes tartamára (november közepéig) nem tartjuk indokoltnak.**

Az ún. „tervezett gátépítés” a HNPI kérésére az ökológiai tározás biztosítása érdekében történik (nem VIZIG-es igény, mert mivel a tározó a helyszínen elvetésre került, innentől csak ökológiai tározással számolunk, amely **kifejezetten a HNPI igénye szerint került kialakításra**).

Emiatt a zsilip építéséhez és az igények szerinti víz megtartásához szükséges földművel számolunk, mely elsősorban a meglévő földút területén történik, illetve attól déli irányban a szántó területen magaspартba köt be.

A Biri Nagy-rét térségében összesen 3 mederduzzasztó műtárgy létesül a Kállai főfolyáson (27+500, 28+860, 29+800 km) melyek mindegyike billenőtáblás kialakítású, így a csatorna fenékszint és a tervezett max. duzzasztási szint között rugalmasan szabályozható.

Az állandó vízborítással érintett területeket (melyek jelenleg nincsenek állami tulajdonban) a projekt megvalósítása esetén megszerzésre tervezzük. A pontos határvonalakat és a tervezett létesítmények helyét a vízjogi létesítési engedélyes tervek tartalmazni fogják. A tervezett határvonalak és az előntési területek várható kiterjedésének átnézetes térképét tájékoztatásul csatoljuk.

II.

Mind a **Balkányi-tározó**, mind a **Csizi-rét (Biri Nagy-rét)** esetében kérjük, hogy a végleges maximális vízszint az üzemeltetés során kerüljön meghatározásra a terepi, valós környezeti viszonyok függvényében.

A **Csizi-réti tározóban (Biri Nagy-rét)** állandóan visszatartott vízoszlop magassága maximum 15-20 cm-re van előírva a KHT 498. oldalán. Ahhoz, hogy a terület minél biztosabban betöltse a különleges rendeltetésű (ökológiai célú) szerepét, célszerű lenne lehetőséget hagyni, hogy a HNPI, mint természetvédelmi kezelő, illetve az érintett állami földterület döntő részének vagyongazdálkodója javaslatára esetlegesen magasabb és alacsonyabb vízszintet is fenn lehessen tartani, az ehhez szükséges műszaki megoldások rendelkezésre álljanak. A tározóval kapcsolatban fontos természetvédelmi szempont, hogy a betározott vízoszlopmagasság közel állandó legyen. Ezen felül, kérjük a tározó körvonalának végső pontosítását, a tényleges határvonalak, gátnyomvonal egyértelmű megadását.

Az igazgatóság javaslata szakmailag indokolt és helytálló, egyetértünk vele.

A **Biri nagy-rét** esetében a területen a visszatartható vízszint maximális szintje ~125,3 mBf, amely a csatorna mederben ~1,7 m, a környező terepen **0-60 cm vízmélységet** eredményez. A terepen ez ~25 cm-es **átlag vízmélységet** jelent. Ennél nagyobb vízszint visszatartása a területen csak oldaltöltések kialakításával lenne lehetséges, mivel elektromos vezetékeket, illetve magántulajdonú területeket kellene mentesíteni. A vízborítás a csatorna fenékszint és a tervezett max. duzzasztási szint között - ahogyan azt az előző pontban írtuk - a létesítendő 3 db billenőtáblás műtárggyal rugalmasan szabályozható.

Balkányi tározó esetében a Balkányi mellékág 14+570 tkm szelvényben lévő közelmúltban felújított zsilip elzárószerkezetének átalakításával 124,70 mBf max. vízszint lesz tartható a tározó területén. A műtárgy betétpallós elzárásával 125,60 mBf vízszint tartható, amely az engedélyezett vésztározás maximális szintje. Ez a vízszint a csatorna mederben a 16+750 km szelvényig tartható, amely a Libegős szinte teljes hosszában visszahat.

A Felső-Tisza projektben a 16+000 km szelvényben készült egy mederduzzasztó, amellyel a megvalósulási terv alapján 124,53 mBf szint tartható a mederben.

Az üzemeltetés pontos feltételeit minden esetben a projekt megvalósulását követően az üzemeltetési szabályzatban szükséges rögzíteni, azonban a korábbi környezetvédelmi engedélyekben már szereplő alábbi előírás véleményünk szerint az Igazgatóság bevonására vonatkozóan ezen projektem esetén is alkalmazható: „A vízvisszatartásra kijelölt területeken a duzzasztási szinteket és a vízügyi üzemrendet a természetvédelmi kezelővel egyeztetve, szükség esetén külső természetvédelmi szakértő bevonásával kell meghatározni az érintett élőhelyek és fajok ökológiai igényeinek figyelembevételével.”

III.

Biri Nagy-rét hatásbecslés 7.1. fejezetében június 15-február 15 között javasolja a parti sáv rendezését és a meder növénytelenítését. Ez esetben kérnénk pontosan meghatározni a tervezett tevékenységet is (kaszálás, cserjeirtás, fakivágás stb.) és ezt a megfelelő időkorlátokkal az engedélyben is rögzíteni.

Jogos, indokolt és méltányolható észrevétel. Ugyanakkor jelezzük, hogy a Hatóság az eddig meghozott döntéseiben a lefolyást akadályozó növényzet eltávolítása alatt értendő tevékenységeket minden esetben felsorolta (kaszálás, illetve cserje, bozót irtása, egyes fák, tuskók kiszedése), várhatóan a Kállai-főfolyás környezetvédelmi engedélyében sem tesz másként.

IV.

A **Balkányi-tározóval** kapcsolatban megvalósítandó vízháztartási előírásokat (beleértve a tározó leürítésének időpontját és mértékét) a hatásbecslés nem tesz, csupán természetvédelmi kezelővel

történő egyeztetést javasol. A KHV 498. oldala a véstározás paramétereit ismerteti (81 ha, ~0,65 m-es vízoszlop). Az előzetes egyeztetések alapján a különleges rendeltetésű (ökológiai célú) tározótér vízoszlop magassága a legmélyebb részeken 60-80 cm között lehet. A Csizi-réti tározóhoz (Biri Nagy-rét) hasonlóan célszerű itt is lehetőséget hagyni, hogy a HNPI, mint természetvédelmi kezelő javaslatára esetlegesen magasabb és alacsonyabb vízszintet is fenn lehessen tartani, az ehhez szükséges műszaki megoldások rendelkezésre álljanak, ezt kérjük és javasoljuk előírni. A Balkányi tározónál is fontos szempont, hogy a betározott vízoszlopmagasság (az esetleges véstározás kivételével) közel állandó legyen.

Az igazgatóság javaslata szakmailag indokolt és helytálló, egyetértünk vele, azonban az üzemelés feltételeinek meghatározására vonatkozó, fentebb megfogalmazott álláspontunkat itt is relevánsnak tartjuk.

V.

A hatásbecslés a **Balkányi-tározóval** kapcsolatban a 7.1 fejezetben javaslatot tesz egy második vízviszatarató műtárgy létesítésére is a Balkányi-mellékágon, amit a HNPI is támogat, kérjük és javasoljuk ennek előírását.

Megvizsgáltuk a terület déli részének duzzasztási lehetőségét, azonban arra jutottunk, hogy magasabb szintű mederduzzasztás **nem valósítható meg**, mivel ezen a szakaszon a meder igen kis beágyazású. Így **csak jelentős hosszúságú keresztgát építésével lehetne további vízszint emelést elérni, amely a területet kettéosztaná.**

VI.

Külön egyeztetést tartunk szükségesnek a **Kállai-Béni szivárgóról**, ahová javasolnánk egy billenőtáblás műtárgy betervezését.

A Kállai-Béni szivárgó védett területen kívüli része 2022-ben lett megkotorva. További területének kotrását, mélyítését csak az alábbi koordináták között tartjuk elfogadhatónak észak felől, kizárólag szakfelügyelet biztosítása mellett a fokozottan védett réti angyalgöyökér (*Angelica palustris*) állomány védelme érdekében: EOVS 861833, 281212 és EOVS 861408, 281068. Az ettől délebbre eső részeket nem lehet kotorni. Itt a kotrást és a vízviszatarató műtárgyakat úgy kell beépíteni, hogy a szivárgóban a víz a Kállai-főfolyás felől visszafelé be tudjon folyni a szivárgón, de erről a területről ne vezessen le vizet. Jelenleg ezen a részen két vízviszatarató műtárgy található, amelyeket a HNPI pályázati forrásból építtettek, ezek átalakítása szükséges a megfelelő üzemeltetéshez. (Erre a hatásbecslés is utal 46-47.o.)

A Kállai-Béni-szivárgó kotrásának részbeni elhagyására vonatkozó javaslat benne van az anyagban (7.1.2.2. fejezet Térbeli korlátozás, 598. old), a HNPI javaslata lényegében ezzel megegyezik.

A részletes tervezés során már figyelembe vettük a KHT kotrási korlátozásra vonatkozó javaslatát.

A 0 - 0+460 km szelvények közötti kotrással a Csiziréti-tározó ökológiai duzzasztása a Kállai Béni csatorna ~0+750 km szelvényéig visszahat. A meglévő műtárgyak átalakítása emiatt nem szükséges, csak a betétpallókat kell eltávolítani duzzasztáskor.

VII.

A **Czucker-féle szivárgó** kotrását nem tartjuk indokoltnak. Egy billenőtáblás műtárgy viszont lehetővé tenné, hogy a szivárgó megteljen a főfolyásból származó vízzel, de erről a területről ne, vagy csak havária helyzetben vezessen le vizet. Ugyanide javasolt a Kállai-főfolyásra is tervezni egy harmadik műtárgyat, vagy a KHV 600. o.-án javasolt, kissé északabbra jelzett helyszínrre.

A Czucker-szivárgó kotrásának elhagyására vonatkozó javaslat benne van az anyagban (7.1.2.2. fejezet Térbeli korlátozás, 598. old).

A szivárgó medrében kotrást nem tervezünk. A Kállai-főfolyás ~27+500 km-be tervezett duzzasztó megakadályozza a szivárgó kiszáradását, mivel a torkolat alatt lesz. A szivárgóra billenőtáblás műtárgy építését azért nem javasoljuk, mivel kis beágyazású csatorna. Betétpallós elzárással a

torkolatnál vissza lehet tartani a csatorna vízgyűjtőjén keletkező vizeket. A Kállai főfolyásból vízkivezetés a szivárgóba a terepviszonyok miatt nem lehetséges.

VIII.

A KHV-ban tett javaslatot („A Kállai-főfolyásba a bal parton, kb. az EO/ 860704; 282308 koordinátával kijelölhető ponton betorkolló, a közelmúltban kialakított szivárgót javasolt lezárni, lecsapoló funkcióját megszüntetni.”) támogatjuk, kérjük előírni. A szivárgó engedélyeiről, engedélyes paramétereiről Igazgatóságunk nem rendelkezik információkkal.

Ez a szivárgó nem a projekt része (bár a KHT élővilágvédelmi fejezetei említik), így mind az előírást, mind annak számonkérhetőségét aggályosnak tartjuk. Az Igazgatóság jelzésére -megfelelő, jogilag is helytálló szakmai indoklás mellett - a természetvédelmi hatóság hivatalból kezdeményezhet eljárást a vízügyi hatóságnál a szivárgó lecsapoló hatásának megszüntetésére vonatkozóan.

IX.

Orosi-Nagyvér: *a Kállai-főfolyás ezen szakaszára javaslunk és kérünk 1 vagy 2 vízvisszatartó műtárgyat az elhagyandó tározótér helyén (41.old.), illetve a várhatóan megemelkedett vízszint miatt a meglévő két műtárgy átalakítását, valamint javasoljuk a hatásbecslés 7.1. fejezetében található intézkedések előírását és azok betartását a kivitelezés és üzemeltetés során. Természetvédelmi szempontból kedvezőnek tartjuk továbbá az Orosi-gyeppek irányába történő, déli oldali vízkiléptetést.*

Az igazgatóság javaslata szakmailag indokolt és helytálló, egyetértünk vele.

A Kállai főfolyás ~12+600 és ~13+680 km szelvényébe tervezünk billenőtáblás vízvisszatartó műtárgyat. Megvizsgáljuk a déli oldali vízkiléptetés lehetőségét.

X.

Várréti-tározó: *a tározó kialakítása az ex lege védett lápterület, beleértve több védett növényfaj (tőzegpáfrány - *Thelypteris palustris*, kiséfűszű aszat - *Cirsium brachycephalum*) és védett/közösségi jelentőségű állatfaj (pl. vérfű-hangyaboglárka - *Maculinea teleius*) élőhelyének és értékes élőhelyek (vérfűves láprétek, mocsárrétek, fűzláp, magassásosok, zsombékosok, puhafás ligetek) teljes megsemmisülésével fog járni! A területrészt a tározó legmagasabb (a tervek szerint több méter magas) vízborítással érintett része, így a jelenlegi élővilág és a lápterület teljes elpusztulása valószínűsíthető (összhangban a KHV által tett predikciókkal). Emiatt kárenyhítő, kármegelőző intézkedések nem, vagy csak nagyon korlátozottan tehetőek (ezek közé tartozik a tározótér fokozatos, lassú, több éven keresztül feltöltése). A terület természeti értékeinek védelme, az ex lege védett lápterület megsemmisülésnek elkerülése érdekében továbbra is javasoljuk a tározó jelenlegi formájában tervezett létesítésének átgondolását!*

Az Oros-Úrbéres tározó a KHT-ban bemutatott formában két részből, egy nyugati és egy keleti medencéből állt. A mintegy 49 ha-os Nyugati medence lakossági észrevételek, azzal összefüggő műszaki problémák miatt elvetésre került, így az összterület kb. 27%-a kikerült a továbbtervezés alól.

A 2023. január 18-án a Tervező Iroda épületében tartott egyeztetésen a tervező rámutatott, hogy a K-i tározótér ex lege területeket tartalmazó részének kizárásához ~3 m magas, legalább 22 m talpszélességű töltés lenne szükséges, 1300 m hosszán. (Az egyeztetésről készült, a január 26-án e-mailben az Igazgatóságnak is megküldött emlékeztető mellékelve). A terület kizárása mintegy 36,6 ha beszivárogtatási terület és 700.000 m³ tározási kapacitás elvesztését vonná maga után, ez kb. 40%-a a tervezett kapacitásnak, 25%-a a beszivárogtatási területnek, a töltés kialakítása pedig több milliárdos költséggel, rombolással (felvonulás, építés, anyaggyerő hely nyitása) járna.

A HNPI akkori álláspontja szerint a tározó ennek a területnek a teljes végleges kizárása nélkül csak úgy fogadható el, ha ideiglenes töltéssel kerül leválasztásra, és a feltöltés legalább 10 évre elnyújtva valósul meg.

A FETIVIZIG álláspontja szerint ilyen mértékben elnyújtott feltöltés üzemeltetési szempontból nem fogadható el, mivel a területet közben karban kell tartani.

A megbeszélésen ezen tározó tekintetében nem született kompromisszum. Az esetleges további lehetőségeket a Tervező Iroda megvizsgálta, de a rendelkezésre álló adatok, információk alapján

műszaki szempontból a területrész időleges vagy végleges leválasztásának nincs sem realitása, sem alternatívája.

A terület az élővilágvédelmi felmérések alapján értékes lápmaradvány ugyan, de az utóbbi években erőteljes száradási folyamatok jellemzik. Ez a folyamat -figyelembe véve a jelenlegi klimatikus tendenciákat - minden valószínűség szerint folytatódni fog (lásd: KHT 4.4. Éghajlatváltozással kapcsolatos elemzés), a terület az idő előrehaladtával egyre jobban ki fog száradni.

Felhívjuk továbbá a figyelmet, hogy **a projekt az élővilágvédelmi célú beavatkozások tervezésén jóval túlmutat**, célja a Nyírség területének sajátosságaihoz illeszkedő vízgazdálkodási, illetve tájhasználati beavatkozási módszerek kialakítása, a gazdálkodási feltételek, és az ökológiai állapot javítása. Középtávú célkitűzés a Nyírség **kedvezőtlen vízháztartási feltételeinek javítása, ezzel együtt egy komplex vidékfejlesztés alapját megteremtő tájhasználat elindítása**. Ennek alapvető feltétele pedig a kialakult vízhiány megszüntetése. A projekt keretében tervezett fejlesztések közvetlen célkitűzése a felszíni vízhiány enyhítése - mind ökológiai, mind mezőgazdasági szempontból.

A felszín alatti vizek várható mennyiségi változására vonatkozóan modellezés készült, melynek feladata a tervezett műszaki beavatkozások felszín alatti vizekre kifejtett hatásainak vizsgálata volt a felszíni vizes modell eredményein alapulva. A modellezés eredményeit a KHT részletesen tartalmazza.

A modellezés alapján csak önmagában a vízpótlás hatásait nézve megállapítható volt, hogy a talajvízszint kedvező emelkedése elsősorban a vízfolyások és tározók közvetlen környezetében jelentkezik, a távolabbi területek felé a változás mértéke csökken. A vízfolyások közvetlen környezetében a talajvízszint emelkedése várhatóan az 1 m-t is meghaladhatja, majd ettől távolodva, területenként különbözően 1-5 km távolságban csökken a várható hatás 10 cm alá.

Várhatóan kedvezőbb hatás érhető el a vízvisszatartó helyek kialakításával, melynek térképi állományait is a modellbe importáltuk, illetve konstans értékkel megadtuk a természetvédelmi szempontból tartani kívánt szintet a modell terepszintjéhez viszonyítva. A modellfuttatást követően erre a verzióra is az alapállapothoz viszonyított differencia térképet készítettünk. A kialakult egyensúlyi helyzetben a talajvízszint emelkedése jóval nagyobb területre terjed ki. A vízfolyások és a vízvisszatartási helyek környékén a talajvízszint emelkedése várhatóan az 1-1,5 m-t is meghaladja, de a köztes területeken is 0,2-0,5 m növekedés várható. A modellezés rámutatott, hogy a kedvező változások eléréséhez nagyon fontos az időtartam, lehetőség szerint a kívánt vízmennyiséget egész évben vissza kell a területen tartani.

A modellezett talajvízszint évenkénti mentésével időben nyomon követhetővé vált a folyamat, a talajvízszint változás differencia térképeiből ábrarozatot készítettünk. A talajvízszint emelkedése várhatóan először a vízfolyások, víztározók és a vízvisszatartó helyek környezetében indul meg, majd évről-évre várhatóan nagyobb terület esik befolyás alá. A modell szerint kb. 12-15 év alatt alakul ki az egyensúlyi helyzet, aminél nagyobb növekedés már nem várható.

A modellezés eredményeiből jól látható, hogy:

- a vízvisszatartási helyek, illetve az új, még nem kolmatálódott medrű, direkt a beszivárogtatás céljából létesítendő tározók jóval jelentősebb talajvízszint növelő hatással bírnak, mint önmagában a vízpótlás;
- a vízpótlás és a vízvisszatartás hatása a vízpótlással érintett csatornák, tározók, illetve vízvisszatartó helyek legkevesebb több száz méteres, de akár több kilométeres távolságban is kimutathatók.

Mivel a Vár-rét ex lege részeinek kizárása a realitások figyelembevételével nem lehetséges, az *egyébként is kiszáradó lápmaradvány* védelmére csak a tározó teljes elhagyása merülhet fel. A modellezés fentebb, illetve KHT-ban részletezett eredményei alapján a talajvízszint emelkedése 1-5 km távolságban csökken a várható hatás 10 cm alá. Az előzőek figyelembevételével egyszerű térinformatikai módszerrel történt becslés alapján a tározóteret nem, csak annak **1 km-es körzetét tekintve 1089 ha esik el a talajvízszint emelésének lehetőségétől, míg ugyanez a szám a tározó 2,5 km-es körzetére vetítve 3800 ha-ra adódik.**

Előzőek, valamint annak tükrében, hogy a Kállai-főfolyás vízgyűjtőjén a Csizi-réti és a Balkányi tározó, mint állandó tározó az ott fellelhető - kétségkívül megőrzendő - védett természeti

értékek védelmében élővilágvédelmi szempontok miatt már elvetésre került, a tározótér elhagyását a projekt céljaira tekintettel nem tartjuk elfogadható opciónak. A Vár-rét esetében a Tervező Iroda véleménye alapján a területen még fellelhető természeti értékek elvesztése - figyelemmel a terület jelenlegi állapotára és a szárazodás várható erősödésére is - tolerálható, nem csak a teljes projekt, de jelen projektelelem várható pozitív hatásait is mérlegelve.

XI.

Máti-tó: A korábbi hivatalos tervezői egyeztetések és előzetes tervek alapján a tározóval szomszédos Baromlaki-lápok ex lege védett lápterület zsilippel szabályozható vízpótlása volt előirányozva, a jelenlegi terv szerint azonban ezt a területet csak a talajvízszinten keresztül érintené a vízpótlás (497.o.). A projekt fő célja az ökológiai típusú vízpótlás, amit ezen a helyszínen példászerűen meg lehetne valósítani. Fontosnak tartjuk az eredeti, zsilippel szabályozható vízpótlási lehetőség kialakítását, illetve a terület (Baromlaki-lápok) tározótérbe történő felvételét és egyúttal a terület kisajátítását, ugyanis így lehetne biztosítani, hogy a jelenleg magántulajdonban lévő lápi élőhelyek tulajdonosai ne szenvedjenek kárt.

Az igazgatóság javaslata szakmailag indokolt és helytálló, egyetértünk vele. Az ex-lege területek érdekében a vízkivezetést a tározóból zsilippel tudjuk biztosítani, az engedélyes tervek tartalmazni fogják.

XII.

47. old.: a Vízjogi engedélyezési eljárás dokumentációjában foglalt paramétereket javasoljuk a jelenlegi környezeti állapotok függvényében felülvizsgálni.

Az észrevételt nem tudjuk értelmezni. A KHT 47. oldalán területrendezési tervekkel kapcsolatos információk vannak, nincs szó vízjogi engedélyezési eljárásról.

XIII.

A dokumentációban a **Kállósejéni Mohos-tó** vízpótlásának módja nincs pontosítva. A tervezési területen halad a Mohos-tavat jelenleg tápláló vízvezeték, ezért az itt tervezett munkálatok során erre kiemelt figyelmet kell fordítani. Természetvédelmi szempontból javasoljuk a terület kotrásának mellőzését.

A Baromlaki csatornából víz vezethető a Mohos tó irányába, a csatorna 6+894 km szelvényében lévő zsilip elzárásával az Oláhréti szivárgón keresztül. Kotrást a vízkivezetés biztosítása érdekében tervezünk a 0+560-1+352 km szelvények között.

A tóban a helyi vízvisszatartást duzzasztó műtárgy építésével biztosítjuk az Oláhréti szivárgó 1+352 km szelvényében.

XIV.

A projekttel kapcsolatban az igazgatóságunkhoz beérkezett 7 db KHV alapján több helyen sérül, vagy átalakul (jelenlegi formájában megsemmisül) védett természeti érték, ugyanakkor táji léptékben a vízpótlás, vízvisszatartás várhatóan előnyös hatással lesz természetvédelmi szempontból értékes területekre is. Utóbbi cél elérése érdekében javasoljuk megvizsgálni a **Bátorligeti-láp** vízpótlásának lehetőségét a Nyírbátor-Vasvári folyáson keresztül, melyet keresztvez a tervezett vízpótló nyomóvezeték nyomvonala. A Bátorligeti ősláp országos szinten is jelentős élőhely, amely más területekhez hasonlóan vízhiánnyal küzd. A projekt célja szerint és természetvédelmi szempontból is kedvező lenne a terület vízpótlásának megoldása. A terület tulajdonosa a Magyar Állam, vagyongazdálkodója a HNPI.

Nem része a Kállai főfolyás vízgyűjtőjének, és a projektnek sem, így figyelembe venni nem tudjuk.

XV.

Több hatásbecslésben is (Balkányi Libegős, Kállósemjéni Csorda-legelő, Biri Nagy-rét, Orosi gyepek) a 7.2. fejezetben szereplő korlátozási javaslat helyett a terepi tapasztalataink szerint ésszerűbb a védett vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) védelme érdekében a **július 31.-október 15.** közötti intervallumot megadni a kotrás elvégzésére, egy olyan kitételrel, ha a csatorna több mint egy hónapja száraz, akkor a HNPI egyetértésével megtörténhet a korábbi mederkotrás.

Elfogadjuk és indokolhatónak tartjuk a módosítást.

XVI.

Kállósemjéni Csorda-legelő hatásbecslése:

- A területre 2022-ben vízvisszatartó műtárgyakat építettek be, amely a funkcióját nem látja el, mivel az (a kivitelező elmondása szerint) a vízjogi létesítési engedélyben szereplő mederaljhoz viszonyítva lett kialakítva, így a vízvisszatartó műtárgy teteje a csatorna jelenlegi aljával van egy szinten. A területen a kotrást nem tartjuk szükségesnek, egy jól működő vízvisszatartó műtárgy létesítését viszont fontosnak tartjuk, akár úgy is, hogy az elárasztott terület nagyobb legyen a térképen ábrázoltnál.
- Azokon a szakaszokon, ahol nem biztosított az állandó vízutánpótlás, semmiképpen nem javasoljuk a létesítési engedélyben foglalt mederalj kotrással történő visszaállítását, mivel az további jelentős szárító hatást fog gyakorolni a területekre. Ilyen módon ez a projekt alapvető célkitűzéseivel teljesen ellentétes hatású.

Az igazgatóság javaslata szakmailag indokolt és helytálló, egyetértünk vele. A Csentréti szivárgó érintett szakaszán kotrást nem tervezünk. A terület vízellátását duzzasztó műtárgy építésével biztosítjuk a csatorna 1+800 km szelvényében.

XVII.

A KHV-ban és a Natura 2000 hatásbecslési dokumentációkban tett egyéb kárenyhítő és kármegelőző javaslatokkal (a fentiek figyelembevételével) is egyetértünk, kérjük azokat engedélyezés esetén előírni.

A dokumentációkban feltüntetett kárenyhítő intézkedések a tervezők és az Alvállalkozó élővilágvédelmi szakértői közötti folyamatos kommunikáció eredményeképpen kerülnek megfogalmazásra olyan módon, hogy azok az élővilágvédelmi szempontoknak leginkább megfeleljenek, de ne lehetetlenítsék el sem a projekt céljának megvalósulását, sem a kivitelezési munkákat. Előzőekre tekintettel a javaslatok előírásként történő megjelenése a környezetvédelmi engedélyben a Tervező Iroda részéről is elfogadható.

XVIII.

Védett és fokozottan védett ragadozó madarak fészkelése zavartalanságának biztosítása érdekében, azok elhelyezkedéséről és a szükséges időbeli és térbeli korlátozásról a tervezett tevékenységet megelőző év végén előzetesen egyeztetni szükséges Igazgatóságunkkal.

Köszönjük a javaslatot, egyetértünk vele és elfogadjuk azt.

XIX.

A védett és fokozottan védett halak érdekében a tervezett kotrások során javasoljuk több részletben, az Igazgatóságunkkal előzetesen egyeztetett kíméleti szakaszok kijelölését.

A KHT 7.1.2.2. fejezete erre vonatkozóan tartalmaz javaslatot. A Tervező Iroda nyitott a kíméleti területek kialakítására olyan szakaszokon, ahol a mértékadó vízhozam elvezetését nem befolyásolja a kíméleti szakasz kotrásának elhagyása.

XX.

A kotrások kivitelezése során kérjük, hogy a vízzel borított, vagy a kotrást megelőzően tartósan vízzel borított részeket augusztus 01.-október 15 között, a száraz részeket március 15-október 15 között kotorják. Ettől eltérni az Igazgatóságunkkal történt előzetes írásbeli egyeztetést követően lehet.

A száraz mederszakaszok tekintetében egyetértünk a javaslattal. A vízzel borított, vagy a kotrást megelőzően tartósan vízzel borított mederszakaszokkal kapcsolatosan a KHT vonatkozó részében mi az augusztusi munkavégzést is elfogadhatónak tartottuk. A szakértők szakmai véleménye szerint a realitás az, hogy kevés kivétellel szinte az összes vízfolyás kiszáradóvá vált. A feltárt vízi életközösségek jelenleg rendkívül szegényesek, a fajgazdagabb, védendő közösségek teljes csatornahálózatra kiterjedő visszapótlódása csak egy elméleti lehetőség, amelyhez a kivitelezés megkezdéséig tartósan magas mederteltségek lennének szükségesek, ennek valószínűsége csekély. Úgy gondoljuk, hogy a HNPI indokolt esetben, amennyiben a kivitelezés évében jelentős védendő érték előfordulására derül fény, természetesen korlátozhatja a kivitelezés intervallumát a védendő szakaszokon, de általánosságban a HNPI által javasolt időbeli korlátozást nagyon tágnak gondoljuk. A szakértők véleménye szerint a július 31. – október 15. közötti időszakon kívüli korlátozás már elvárható mértékben lecsökkenti a kivitelezéshez kapcsolódó kedvezőtlen hatásokat és a szeptember 1. és október 15. közé korlátozott munkavégzéssel már nem érhető el akkora mértékű további hatáscsökkenés, amely ellensúlyozná a szűk kivitelezési időszak miatt egy következő évi újbóli felvonulás kedvezőtlen hatásait.

XXI.

Minden olyan területen, ahol nem feltétlenül szükséges, javasoljuk a kotrás elhagyását, mert csak szűrtő hatással lenne a mellette lévő élőhelyekre. Ha mindenképpen szükséges kotorni, javasoljuk ebben az esetben is, hogy a kotrás csak azután valósuljon meg, ha a vízpótlása a területnek már megoldott.

A csatornák kotrása csak olyan szakaszokon kerül betervezésre, ahol a mederszelvény – figyelembe véve a vízvisszatartások hatását is – a belvíz elvezetése szempontjából kritikus mértékben feliszapolódott. A nyilvántartási szintekhez közeli, esetleg túlkotort szakaszokon kotrás nem történik, azonban a lefolyást akadályozó növényzetet – a természetvédelmi és a vízügyi kezelővel egyeztetett mértékben – el kell távolítani. Ennek indoka az, hogy a projekt célja a meglévő belvízelvezető rendszer alkalmassá tétele a helyben keletkezett és a tiszai vízkivételből kormányzott vizek visszatartására, célterületekre való odavezetésére, amely a rendszer funkciójának kibővítése az eredeti szerepének megtartása mellett. A csatornák nyilvántartási szintekhez közeli és túlkotort szakaszain viszont a kotrás mellőzhető, mivel a vízpótlás és a vízvisszatartás a csatornák nyilvántartott vízzállítási kapacitásának figyelembevételével került megtervezésre, ezeken a lefolyást akadályozó növényzet szükséges mértékű eltávolítása elégséges a rendszer működése szempontjából. Egyes szakaszokon azonban a feliszapolódás előrehaladt, így rekonstrukció hiányában a vízvisszatartás hatásaival együtt a belvízelvezető funkció már jelentősen sérül. A fentieket egyébiránt a már hivatkozott 2069-208-2023 iktatószámú ügyféli nyilatkozatunk tartalmazza. A vízpótlási útvonalba eső csatornák kotrására vonatkozó azon javaslattal, hogy a kotrás csak a vízpótlás működésbe lépését követően történjen meg, a Tervező Iroda maradéktalanul egyetért, azonban a beruházás megvalósítási fázisára, a kivitelezés ütemezésére ráhatása nincs. A kivitelezés várhatóan a forrás rendelkezésre állásától függ majd, melynek biztosítása, illetve rendelkezésre bocsátása általában kormányzati, illetve ágazati minisztériumi döntés.

XXII.

A tervezett víztározások ökológiai (természetvédelmi) szempontból is kimondottan fontosak, az öntözési igény kielégítését az ökológiai (természetvédelmi) céloknak felül kell írniuk: a Tiszából ökológiai vízszint alatt nem lehet vizet kivenni, illetve az új tározókból sem, ha az 50%-nál kisebb mederteltséget eredményezne.

Jelen projekt keretein belül felszíni vízkivétel nem tervezett, a projekt műszaki tartalma kizárólag a vízvisszatartás és vízpótlás lehetőségének megteremtése. A majdani esetleges vízkivételek engedélyezésének, korlátozásának rendezése jelen projekt tervezési feladata nem volt.

A „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt keretében készült jelen KHT csak a Kállai-főfolyás vízrendezése projektemhez tartozó beruházáselemeket vizsgálja, melyek között tiszai vízkivétel nem található.

Mindemellett a fent megnevezett projekt tiszai vízkivételről, valamint nyomóvezeték létesítéséről és üzemeltetéséről szóló KHT-ja a tiszai vízkivétellel kapcsolatban az Igazgatóság javaslatával véleményünk szerint egyező módon a következő javaslatot teszi: „A tiszai vízkivételnek a kisvízi időszakban várható, esetlegesen kedvezőtlen tartós negatív hatásának elkerülésére javasoljuk, hogy a vízkivétel mennyisége csak annyi lehessen, hogy a Tisza medrében visszamaradó vízhozam elérje a VGT 3-ban a Tisza érintett szakaszára meghatározott ökológiai vízmennyiséget, ami $38,613 \text{ m}^3/\text{s}$. Amennyiben a Tisza vízhozama a kritikus érték ($<42,113 \text{ m}^3/\text{s}$) közelébe kerül, akkor javasoljuk csökkenteni a vízkivételt olyan mértékig, hogy az ökológiai vízmennyiség a Tisza medrében maradjon. Amennyiben a vízhozam az ökológiai vízmennyiségre (ld. fentebb) csökken, javasoljuk teljesen leállítani a vízkivételt.”

Továbbá KHT tartalmaz az új tározókra vonatkozóan minimális mederteltséget megcélzó javaslatot (7.1.2.3. Egyéb intézkedés fejezet): „A tervezett új létesítésű állandó tározók esetében szükséges meghatározni egy ökológiai vízmennyiséget, amelynek a mederben tartása elsődleges cél. Javasoljuk, hogy az ökológiai vízmennyiség meghatározásának alapját az a vízszint képezze, aminél a tervezett tározóban tapasztalható felszíni vízborítás területi kiterjedése az üzernvízszintnél észlelhető területi vízborítás 50%-a. Amennyiben a tározóban a tározott vízmennyiség az ökológiai vízmennyiségre csökken, javasoljuk a tározóból történő mindennemű vízkivétel korlátozását, ill. teljes leállítását. Ez alól kivételt képezhet a tározóhoz képest alvízi vízfolyás-szakaszon jelentkező, a természetvédelmi kezelő által kért – természetvédelmi szempontból kiemelt értéket képező élőhelyet érintő – ökológiai vízigény kielégítése.” Véleményünk szerint az Igazgatóság elvárása egyezik a javaslat tartalmával, a javaslat megvalósításával elvárása teljesül.

XXIII.

Alapvető szempont, hogy ex lege védett területen nem lehet felszíni vízkivétel a csatornákból! Ezekben a természetvédelmi szempontból kiemelten fontos helyeken több olyan fix fenékküszöb létesítésére van szükség, amely legalább 50, jobb esetben 80%-os mederteltséget garantál.

Jelen projekt keretein belül felszíni vízkivétel nem tervezett, a projekt műszaki tartalma kizárólag a vízviszatarítás és vízpótlás lehetőségének megteremtése. A majdani esetleges vízkivételek engedélyezésének, korlátozásának rendezése jelen projekt tervezési feladata nem volt.

A projekt általános célkitűzései között szerepel, hogy a vízpótlással és vízviszatarítással érintett csatornaszakaszokon a 80% körüli mederteltség minél nagyobb tartósságú biztosítása valósuljon meg. Ugyanakkor ez a cél a csupán vízviszatarítással érintett csatornaszakaszokon nagy mértékben függ a hidrometeorológiai viszonyoktól, hiszen egy hosszan tartó száraz periódusban a vízpótlással nem érintett csatornaszakaszok vízgyűjtőjén nem keletkezik annyi összegyülekező csapadékvíz, ami biztosítaná a célként megjelölt mederteltséget.

A projekt céljaira tekintettel az 1 m-nél alacsonyabb vizet tartó műtárgyak esetében is elvárás a 80% körüli mederteltség minél nagyobb tartósságú biztosítása. Ennek érdekében a vízpótlási útvonalon kívül eső csatornákon tervezett vízviszatarítások olyan fix küszöbű billenőtáblás műtárgyakkal kerülnek megtervezésre, amelyek biztosítani tudják a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű vízviszatarítást az üzemeltetési és az egyéb emberi beavatkozásoktól függetlenül is. Tehát a nem vízpótló útvonalban tervezett vízviszatarító műtárgyak mindegyike olyan fix küszöbvel rendelkező műtárgy lesz, amely a csatornák medrében biztosít egy állandó, üzemeltetéstől és egyéb antropogén beavatkozásoktól független mederteltséget.

A vízpótló útvonalba eső vízviszatarítások esetében (elsősorban a főcsatornákon és a nagyobb, belvízvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű mellécsatornákon) azonban a belvízvédelmi funkció biztosítása miatt szükségszerűen fix fenékküszöb nélküli, fenékre záródó billenőtáblás műtárgyak kerülnek beépítésre. Ezen műtárgyak billenőtáblái (hasonlóan az összes többi ilyen műtárgyhoz) rögzíthetők egy meghatározott vízviszatarítási szinten, és az állító mechanika ellátható az illetéktelen

beavatkozásokat kizáró védelemmel, ugyanakkor jelentős belvizes időszakokban időlegesen a meghatározott vízviszatartrási szinten túl is nyithatók lesznek. Előzőek alapján a vízpótló útvonalba eső műtárgyak esetében a vízjogi üzemeltetési engedélyben és az üzemeltetési szabályzatban tartjuk reálisnak a műtárgyakra vonatkozó üzemeltetési szabályok rögzítését, azaz a billenőtáblák nyitásával és zárásával kapcsolatos szabályok az üzemeltetési engedély előírásaiban a vízügyi és a természetvédelmi érdekek, valamint a projektcélok figyelembevételével lefektethetők.

A fentiek mellett jelezzük, hogy a környezeti hatástanulmányban szereplő műtárgyak helye, száma a részletesebb geodéziai felmérésen alapuló vízjogi engedélyes szintű tervezés során kis mértékben változhat. A műtárgyak helyének változását a geodéziai magasságok, talajtani adottságok, illetve egyéb, előre nem látható műszaki okok indokolhatják. A műtárgyak számában bekövetkező pozitív változásokat a projekt elvárt céljainak megvalósítása indokolja, azaz a hatástanulmányban szereplő darabszámtól várhatóan több műtárgy létesítésére lesz szükség. Az előzőeket a már többször hivatkozott 2069-208-2023 iktatószámú ügyféli nyilatkozatunk is tartalmazza.

XXIV.

Egyes kiemelt természeti értéket képviselő részeken elsődrendű és felülírhatatlan az ökológiai (természetvédelmi) érdek, különben a beruházás eredményeként természetközeli és védett élőhelyek fognak károsodni vagy megsemmisülni.

A projekt elsődrendű célkitűzése a környezet számára kedvező hatás elérése és ennek legfontosabb pillére a talajvízszintek lehető legteljesebb mértékű regenerációja, figyelembe véve legalább az 1980-as évekre jellemző állapotot. Egyetértünk azzal, hogy gazdasági érdek, gazdasági célú vízkivételek nem veszélyeztethetik kiemelt természeti értékek, mint pl. *ex lege* védett élőhelyek, Natura 2000 területek vízháztartását. Ugyanakkor hangsúlyozzuk, hogy a projektnek nem része sem a vízkivételek, sem az egyéb hasznosítások tervezése, engedélyeztetése. Nem látjuk továbbá, hogy ezen elméleti javaslat a projektelem környezetvédelmi engedélyébe milyen módon illeszthető be, illetve a későbbiekben – változatlan módon történő beillesztés esetén – hogyan érvényesíthető.

XXV.

Új csatornák építése esetén: Az érintett csatornák a tervek szerint beton elemekkel lesznek burkolva. Javasoljuk, hogy amennyiben a csatornában levezetésre kerülő víz hatását éreztetni kívánják a talajvíz esetében is, célszerű lenne a földmedrű csatornákat kialakítani, hogy kapcsolat alakulhasson ki a talajvíz és a mederben található víz között.

Továbbá minden burkolt medrű csatornaszakasz esetében gondoskodni kell az esetleg belekerülő kistestű állatfajok meghatározott távonténi kimenekülésének biztosításáról (rámpa, kijáró, kiöblösödés stb.).

A jelen projektelemben tervezett burkolt medrű csatornaszakaszok funkciója nem a beszivárogtatás, hanem a meghatározott mennyiségű víz eljuttatása a nyomóvezeték vízleadó pontjaitól a meglévő és jelen projektben bővítendő, átalakítandó rendszerbe. A talaj fizikai jellemzői miatt burkolás nélkül még hosszú évekig olyan mértékű szivárgási veszteség várható, amely a projekt céljának megvalósulását kétségesé tenné, így **a burkolat kialakítása műszaki és üzemeltetési szempontok miatt nem hagyható el.** Ezen újonnan kialakítandó burkolt csatornaszakasz esetében az esetlegesen belekerülő állatok kimenekülését biztosító műszaki megoldás tervezett a létesítési engedélyes dokumentáció összeállításakor. A Tervező Iroda a CIVAQUA II. projektben **élővilágvédelmi szakértők bevonásával megtervezett és az Igazgatóság által is elfogadott műszaki megoldást** fogja jelen csatornaszakaszok tervezése során is alkalmazni.

A meglévő burkolt szakaszok esetében a burkolatok cseréje rekonstrukciónak minősül, nem tartozik a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezésről szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: Khvr.) hatálya alá és nem is vízjogi engedélyköteles tevékenység. A Tervező Iroda megbízása pedig nem terjed ki ezen csatornák áttervezésére, vízjogi engedélyeinek módosítására, így ezen csatornák tekintetében a javaslatot nem tudjuk figyelembe venni.

XXVI.

Az 1 m-nél alacsonyabb vizet tartó műtárgyaknál országos jelentőségű védett természeti terület vagy Natura 2000 területeken is javasoljuk fenékküszöbök létesítését. Ugyanígy a vízpótlási útvonalban lévő csatornákra is javasoljuk fenékküszöb előírását, a billenőgátas megoldás helyett megakadályozandó, hogy az egész vízhozamot át lehessen engedni. Az értékes élőhelyeken célszerű bebiztosítani a víz megmaradását több fenékküszöbvel is.

A kérdést az előzőekben és a 2069-208-2023 iktatószámú ügyféli nyilatkozatunkban mind a vízpótló útvonalba, mind az azon kívül eső műtárgyak kialakítására, valamint a műtárgyak számára vonatkozóan megválaszoltuk, ide vonatkozólag is azokat tekintjük relevánsnak.

XXVII.

A kíméleti területek legyenek körbekerítve/kitűzve és az építés elől elzárva, ott átmenő forgalom sem lehet.

A javaslatot elfogadjuk, a környezetvédelmi/természetvédelmi engedélyekben rendszeres és általánosan alkalmazott előírás.

XXVIII.

Az országos jelentőségű védett természeti területek, ex lege területek és Natura 2000 területek esetében is a kotrások esetén minden esetben kérjük, vegyék fel Igazgatóságunkkal a kapcsolatot előzetes egyeztetés, esetenként szakfelügyelet biztosítása céljából

A javaslatot elfogadjuk, a környezetvédelmi/természetvédelmi engedélyekben rendszeres és általánosan alkalmazott előírás.

XXIX.

A javasolt időbeli korlátozások esetében természetvédelmi szempontból kedvezőbbnek tartjuk a fészkelési és vegetációs időszak március 15 és augusztus 31 közötti megállapítását, az esetleges másod- és harmadköltségek miatt.

A fészkelési és vegetációs időszak március 15. és augusztus 31. közötti megállapításával kapcsolatos álláspontunk, hogy bár kétségtelen tény, hogy számos madárfaj esetében a 2. vagy 3. költségek akár augusztusra is áthúzódhatnak, az élővilágvédelmi szakértő Alvállalkozó tapasztalata azonban az, hogy a költségek nagy hányada július végére lezajlik. A madarak fészkelését közvetlenül veszélyeztető munkafolyamatok (pl. cserjeirtás, fakivágás) időbeli korlátozásának vége július 31-ével a kivitelezhetőséget, megvalósíthatóságot szem előtt tartva került megadásra. Az országszerte általánosan elterjedt, viszonylag gyakori fajok esetében ezzel a közvetlen károsító hatások túlnyomó részben elkerülhetők. Természetesen, ha olyan faj (pl. fekete gólya, darázsölyv) fordul elő egy területen, melynek fészkelése jellemzően áthúzódik augusztusra, akkor ettől eltérően augusztus 31-i javaslat kerül a dokumentációba. Jelen esetben erre a szakértők nem láttak objektív indokot. Mindemellett természetesen a várhatóan évek múlva esedékes kivitelezés időszakában a most detektáltaktól eltérő fajok is fészkelhetnek a hatásterületen, ill. a kivitelezés éve lehet a szokásostól eltérő, extrém időjárású év is, emiatt került az élővilágvédelmi javaslatok közé (KHT 597. oldal), hogy „Tekintettel arra, hogy a javasolt időbeli korlátozások indokoltsága, szükségessége függ az adott év hidrológiai és meteorológiai viszonyaitól is, a kivitelezés megkezdése előtt szakmai egyeztetést javaslunk a területileg illetékes természetvédelmi kezelő (Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság) szakembereivel. Amennyiben a szakmai egyeztetés alapján az adott évben az időbeli korlátozás módosítása, vagy bizonyos részterületeken azok elhagyása indokolt, javasoljuk, hogy a kivitelezés az illetékes természetvédelmi kezelő hozzájárulásával a fent meghatározott időbeli korlátoktól eltérően valósulhasson meg.” Véleményük szerint ezzel a javaslattal a felmerülő problémák kezelhetők.

XXX.

Minden esetben a beavatkozással érintett ingatlanokon található vagy azokkal szomszédos gyepterületek csak a lehető legkisebb kiterjedésben legyenek igénybe véve. Gyepterületen depózás, parkolás, felvonulás, tárolás lehetőleg ne történjen.

A javaslattal egyetértünk, a fenti korlátozási javaslat véleményünk szerint beleilleszthető a környezetvédelmi engedélybe.

XXXI.

A magasabb rendű növényzet (fák, cserjék, felemelkedő szárú, magasra növő mocsári növényzet, pl. nádas) eltávolításával járó terület előkészítő munkafolyamatok (pl. fa- és cserjeirtás, kivágás, száruzás, gyepmaratás, gyephántás) területi igénybevételét csak a legszükségesebb mértékben szabad megállapítani, felesleges területi igénybevétel ne történjen.

A javaslattal egyetértünk. Magunk is fontosnak tartjuk, hogy a jelenlegi magasabb rendű növényzet eltávolítása csak ott legyen megvalósítva, ahol feltétlenül indokolt. A tervező kollégák sem terveztek felesleges növényzeteltávolítást. A fenti korlátozási javaslat véleményünk szerint beleilleszthető a környezetvédelmi engedélybe.

XXXII.

„Abban az esetben, ha a tervezett munkálatok még jóval március 15. előtt megkezdődnek, akkor az érintett területen fészkelő madárpárok korábbi fészkelőhelyeiket elkerülik és egyéb területen foglalnak revírt.” A dokumentum idézett mondatával szakmai szempontból nem értünk egyet, az erre hivatkozással történő folyamatos munkavégzéssel (fakivágás, cserjeirtás) megzavarhatják a fészkeléseket, elpusztíthatják a tojásos/fiókás fészkeket.

Az idézett mondat nem szerepel a környezeti hatástanulmányban.

XXXIII.

Ezen felül a kotrások miatt területi korlátozással érintett területeken a kotrás ne a védett vagy jelölt élőhellyel érintett oldalról történjen, ha mindkét oldalon védett vagy jelölt élőhely található, javasoljuk a kotrás mellőzését.

A KHT 7.1.2.2. fejezete tartalmazza az Alvállalkozó szakértői által szükségesnek vélt térbeli korlátozásokat. Felhívjuk ugyanakkor a figyelmet, hogy a projekt céljainak megvalósulása érdekében műszaki szempontból számos csatorna/csatornaszakasz esetében elkerülhetetlen a meder-rekonstrukció, ilyen szakaszok esetében a kotrás mellőzése nem lehet opció.

XXXIV.

Továbbá a kitermelt anyagot a szervizsávban lehet deponálni úgy, hogy a gyommentesítő kaszálást el tudják végezni.

A kitermelt anyagot a csatorna ingatlan határain belül a kezelői sávban, jellemzően a meglévő depónián helyezik el. Itt történik az elterítés, és a kiszáradást követően a tereprendezés, ahol a gyommentesítő kaszálást el lehet végezni. A depóniák gyommentesítésére való kötelezés a környezetvédelmi/természetvédelmi engedélyekben rendszeres és általánosan alkalmazott előírás, véleményünk szerint beleilleszthető a környezetvédelmi engedélybe.

XXXV.

A beruházás során kérjük, hogy a felmerülő vízkivételi helyeket és mennyiségeket, a vízkivétel idejét, továbbá az esetleges horgászati helyeket, más célú hasznosításokat előre egyeztessék le Igazgatóságunkkal.

Ahogy fentebb jeleztük már több alkalommal, jelen projektnek sem vízkivételek, sem hasznosítások tervezése, megvalósítása nem képezi részét, így jelen beruházás során ezek fel sem merülhetnek, így ennek a projektnek a környezetvédelmi engedélyében az ezekről való rendelkezést irrelevánsnak, számon kérhetőségét kétségesnek tartjuk.

XXXVI.

Természetvédelmi szempontból fontosnak tartjuk, hogy a beruházás által érintett ex lege védett területeken legyen vízviSSzatartás, amihez fix fenékküszöbök (legalább 50%, de amennyiben

lehetséges 80 % mederteltséget eredményező) elhelyezését javasoljuk a mederben. Amennyiben a védett terület nagyobb kiterjedésű, akkor a mederszakaszon kedvezőbbnek tartjuk a több kisebb fenékküszöb elhelyezését, az egy nagy műtárgy helyett, mivel így több kisebb szakaszon történhet meg a víz visszaduzzasztása a kockázatosabb, nagyobb szakasz helyett.

A fix fenékküszöbökkel, műtárgyak elhelyezésével és számával kapcsolatos észrevételekre adott válaszaink fentebb megtalálhatók, ide vonatkozólag is azokat tekintjük relevánsnak.

Megjegyezzük továbbá, hogy az Igazgatóság már közvetlenül a koncepcionális terv kidolgozását követően megkeresésre került tájékoztatás és a vízvisszatartás tervezett helyszíneivel kapcsolatos véleményezés céljából. A hatástanulmányban megjelölt és ismertetett műtárgyakról, tározókról és vízvisszatartási helyekről az Igazgatóság a tervezési folyamat során többször tájékoztatva lett. A tervezési folyamat során az Igazgatóság javaslatait a műszaki szempontok és lehetőségek adta kereteken belül maradéktalanul figyelembe vettük. Nem gondoljuk, hogy a megközelítőleg 1 éve tartó tervezésen és egyeztetés sorozaton túli, további elképzelések egyeztetésének megfelelő szintere a folyamatban lévő környezetvédelmi eljárás lenne.

A fentiek mellett többször jeleztük, hogy a hatástanulmányban szereplő műtárgyak helye, száma a részletesebb geodéziai felmérésen alapuló vízjogi engedélyes szintű tervezés során kis mértékben, pozitív irányban változhat.

A vízvisszatartás mértéke és tartama üzemeltetési kérdés, amely a vízjogi üzemeltetési engedélyben és az üzemeltetési szabályzatokban kell, hogy rendezésre kerüljön.

XXXVII.

A vízvisszatartással érintett védett vagy Natura 2000 élőhelyek esetében javasoljuk a fenékküszöb alkalmazását, akár lépcsőzetesen, több elhelyezésével, melynek üzemeltetése jóval egyszerűbb (ideális esetben szinte elhanyagolható), esetleges üzemzavar, vagy rongálás esetén is kisebb eséllyel fordulhat elő, hogy a területről a visszatartandó víz távozik.

Az előző válaszunkat erre az észrevételre vonatkozóan is relevánsnak tekintjük.

XXXVIII.

Fontos ismételten megjegyezni, hogy ex lege védett területen ne legyen vízkivétel!

Az észrevétel tartalma több helyen megjelenik az Igazgatóság levelében, melyekre a fentiekben válaszoltunk. Jelen projekt keretein belül felszíni vízkivétel nem tervezett, a projekt műszaki tartalma kizárólag a vízvisszatartás és vízpótlás lehetőségének megteremtése. A majdani esetleges vízkivételek engedélyezésének, korlátozásának rendezése jelen projekt tervezési feladata nem volt.

XXXIX.

Az ex lege területekről az eddig vizet levezető csatornák (szivárgók, forráscsatornák) kotrása tilos! Ettől egy esetben lehet eltérni, amennyiben esetleg előzetes egyeztetés alapján az irányuk megfordítható, vagyis a csatornából a védett terület felé fogja a vizet vezetni. Ebben az esetben is mindegyikre kerüljön mederküszöb.

A csatornák kotrása csak olyan szakaszokon kerül betervezésre, ahol a mederszelvény – figyelembe véve a vízvisszatartások hatását is – a belvíz elvezetése szempontjából kritikus mértékben feliszapolódott, ezt már az előzőekben többször, és a hivatkozott 2069-208-2023 iktatószámú ügyféli nyilatkozatunkban is kifejtettük.

Az Igazgatóság jelen javaslatát az utána következő eltérési lehetőség ellenére sem tartjuk elfogadhatónak általános érvényűen. A projektnek nem célja a megmaradt vizes élőhelyek, köztük az ex lege védett vizes élőhelyek vízháztartási viszonyainak kedvezőtlen irányú módosítása, sőt a vizes élőhelyek vízpótlása, ill. a helyben keletkezett csapadékvizek visszatartásával a vizes élőhely vízháztartási viszonyainak javítása a célkitűzés.

A vízpótlási útvonalat képező csatornaszakaszok esetében legtöbbször nincs lehetőség a rekonstrukción, esetleg mederbővítési jellegű beavatkozás elhagyására, hiszen a betáplált vízmennyiség és a saját vízhozam továbbítása érdekében ezen csatorna-szakaszoknak meg kell felelniük meghatározott műszaki paramétereknek.

Nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy bár a projekt célja az észszerűség határain belül a helyben keletkező vizek legnagyobb mértékű visszatartása, azonban alapvetően belvízelvezetés a meglévő rendszer elsődleges funkciója, aminek extrém csapadékos időszakokban továbbra is meg kell felelnie. A rekonstrukciók kategorikus tiltása ez utóbbi funkciót egyes csatornák esetében veszélyeztetheti. Ezzel együtt a rekonstrukciókkal egyidejűleg az ilyen területre vízvisszatartó műtárgyat terveztünk, legtöbb esetben úgy, hogy korábban vízvisszatartási lehetőség a területen nem is volt, így álláspontunk szerint ezen területek vízháztartása a beruházással javul, a fenti előírás pedig túlzó.

XL.

A kotrásra vonatkozó időbeli korlátozás: vízzel borított, vagy tartósan vízzel borított részeken augusztus 01. – október 15. között (száraz mederszakasz esetében előzetes írásbeli egyeztetést követően ettől lehet eltérés), ennek betartását az országos jelentőségű védett természeti és Natura 2000 védett területeken kérjük, az ezen kívül eső részeken javasoljuk.

A kotrási jellegű munkálatokra vonatkozó időbeli korlátozást általánosan, a védett és Natura 2000 területeken kívüli területekre is vonatkoztatva nem tartjuk elfogadhatónak, mivel olyan mértékben szűkíti le a munkavégzés idejét, hogy az a projekt kivitelezését veszélyezteti. A hatástanulmány élővilág-védelmi fejezeteit kidolgozó szakértők általános javaslatként a július 31. – október 31. közötti időszakot javasoltak a kivitelezésre és az ezen kívüli időszakot a kivitelezés korlátozására. Így egy adott évben 3 hónap áll rendelkezésre ilyen jellegű munkálatok kivitelezésére, ami már számottevő időintervallum. Az említett szakértők véleménye szerint védett és Natura 2000 területeken kívül a július 31. – október 31. közötti időszakon kívüli korlátozás már elvárható mértékben lecsökkenti a kivitelezéshez kapcsolódó kedvezőtlen hatásokat és a szeptember 1. és október 15. közé korlátozott munkavégzéssel már nem érhető el akkora mértékű további hatáscsökkenés, amely ellensúlyozná a szűk kivitelezési időszak miatt egy következő évi újbóli felvonulás kedvezőtlen hatásait.

XLI.

Kotrással csak azok a csatornaszakaszok legyenek érintve, ahol az mindenképpen szükséges, erről előzetes egyeztetést kérünk! A kotrással érintett szakaszokon kíméleti területek kijelölését tartjuk szükségesnek. Ezekről előzetes egyeztetés szükséges, helyüket és kiterjedésüket rögzíteni kell.

A kotrásokkal kapcsolatos álláspontunkat több ízben kifejtettük, legutóbb az előző észrevétellel kapcsolatban. Előző válaszunkat erre az észrevételre vonatkozóan is relevánsnak tekintjük.

XLII.

A kotrással nem érintett (túlkotortként említett) szakaszokon a gyökérvágás növényeltávolítás sem elfogadható.

A kotrásokkal kapcsolatos álláspontunkat több ízben kifejtettük, legutóbb az előző észrevétellel kapcsolatban. Előző válaszunkat erre az észrevételre vonatkozóan is relevánsnak tekintjük.

XLIII.

A kotrást a lehető legkíméletesebb módon, csak a feltétlenül szükséges iszapmennyiség eltávolításával szabad végezni.

A javaslattal egyetértünk, elfogadjuk. A javaslat véleményünk szerint beleilleszthető a környezetvédelmi engedélybe.

XLIV.

Kotrát csak lyukas kanállal és úgy lehet végezni, hogy az összes víz, még a csatorna fölött folyjon ki belőle.

A javaslattal egyetértünk, elfogadjuk. A javaslat véleményünk szerint beleilleszthető a környezetvédelmi engedélybe.

XLV.

A kivitelezőnek gondoskodni kell a kotrás során partra kerülő védett, illetve fokozottan védett halak, kétéltűek és hüllők mederbe történő visszajuttatásáról. A mentési munkálatot végző személyek minden állatfaj összes fellelt egyedét kötelesek visszajuttatni a víztérbe, azok védettségétől függetlenül. A partra került állatokat a lehető legnagyobb kímélettel kell visszahelyezni a vízbe. Az állatokat lehetőség szerint a legközelebbi, kotrással nem érintett szakaszba kell visszaengedni. A kotrási anyagot a mentést végző személyek 30 percenként, szakaszosan visszamenőleg is kötelesek újból átnézni, mivel ekkorra újabb állatok vergődhetnek a felszínre.

A mentési munkálathoz a beruházó/kivitelező köteles min. 2 fő személyt biztosítani a nagyobb hatékonyság érdekében és a balesetveszélyes körülmények (veszélyes munkagép, csúszós terep) miatt. Amennyiben a kotrási munkálatot több munkagép is végzi eltérő szakaszokon vagy ellentétes oldalon, úgy minden munkagép mellé a beruházó/kivitelező köteles biztosítani a min. 2 főt a mentés megvalósításához.

Kotrási munkálat csak akkor végezhető, ha az időjárási viszonyok a mentést is lehetővé teszik.

Kotrási munkálat során, ha a természetvédelmi kezelő képviselője kérésekor a mentést végző személyek hiányát, munkavégzés hiányát vagy elégtelen munkavégzést tapasztal, mely védett és/vagy fokozottan védett fajokat is érint, a kotrási munkálatot azonnali hatállyal felfüggesztheti.

A fenti korlátozásokat csak a kivitelezés időszakában vízzel borított és jellemzően állandó vízborítású, kifejezetten értékes, sok védett és/vagy fokozottan védett faj állományainak élőhelyet biztosító csatornaszakaszokra vonatkoztatva tartjuk indokoltnak és elfogadhatónak. Nem tartjuk továbbá sem indokoltnak, sem maradéktalanul kivitelezhetőnek azt, hogy minden állatfaj minden egyede, védettségétől függetlenül kerüljön vissza a víztérbe. Egyrészt kivitelezhetetlen, tekintve, hogy a javaslatba ezen formájában a vízi makrogerinctelenek is beleértendő, másrészt beleértendő azok az inváziós fajok is (pl.: amurgéb, kínai razbóra, ezüstkárász stb.), melyek visszahelyezése a víztérbe álláspontunk szerint élővilágvédelmi szempontból kifejezetten káros.

XLVI.

A munkálatok során kizárólag a csatorna depóniája vehető igénybe, gyepterületekre kotrási anyag nem juthat.

A javaslatot elfogadhatónak tartjuk.

XLVII.

A kotrás után a kotrási anyagot el kell egyengetni, majd gyommentesen kell tartani (akár több éven keresztül is!).

A javaslatot elfogadhatónak tartjuk.

XLVIII.

Az élőhelyek esetében problémát jelenthet az előntés elmaradása, vagy időközbeni abbamaradása. A kivitelezési munkálatokat egymásra építve szükséges végezni, először fontos, hogy működjön a vízpótlási rendszer, csak utána kezdjenek el kotorni, műtárgyakat építeni, megakadályozandó, hogy megfelelő vízpótlás hiányában esetleg tovább szárítsák a területeket.

A javaslattal a Tervező Iroda maradéktalanul egyetért, azonban a beruházás megvalósítási fázisára, a kivitelezés ütemezésére ráhatása nincs. Nem tartjuk továbbá reálisnak, hogy a megvalósítási ütemezését, megvalósítási sorrendjét az egyes projektelemek környezetvédelmi engedélyei határozzák meg, tekintettel arra, hogy a kivitelezés várhatóan a forrás rendelkezésre állásától függ majd, melynek biztosítása, illetve rendelkezésre bocsátása általában kormányzati, illetve ágazati minisztériumi döntés.

XLIX.

A projekt során jelentős kockázatot jelent az inváziós fajok további terjedése. A csatornák kotrása, vagy építése, egyéb földmunkák során feltétlenül gondoskodni kell a zavart, bolygatott részek (pl. kezelési sávok, depóniák, stb.) utókezeléséről, helyreállításáról. Kiemelten fontos a viszonylag hosszú

csatornaszakaszok mentén az inváziós növényfajok (aranyvesszők, gyalogakác, selyemkóró, zöld juhar, stb.) terjedésének megakadályozása, a megjelenő állományok visszaszorítása, mivel ezek igen veszélyes propagulumforrást képezhetnek a területek legértékesebb részei felé is. Erre a benyújtott tanulmányok is tesznek megállapításokat és ajánlásokat, kérjük és javasoljuk ezeket előírni és betartatni.

A javaslattal a Tervező Iroda egyetért.

L.

A konkrét kivitelezési munkálatok megkezdése előtt további egyeztetéseket kérünk, a kivitelezés során, több helyen természetvédelmi szakfelügyelet szükséges. Javasoljuk, hogy a projekt kivitelezése és az üzemelési időszaka alatt is folyamatosan tartsák Igazgatóságunkkal a kapcsolatot. Kérjük, a dokumentumokban végrehajtott változtatások minden esetben jól követhetően, egyértelműen legyenek jelölve.

A javaslattal egyetértünk és elfogadjuk. A kivitelezés megkezdése előtti egyeztetés, valamint a szakfelügyelet biztosításának előírása a környezetvédelmi hatóságok részéről általánosan alkalmazott és elfogadott gyakorlat.

Tájékoztatjuk a Tisztelt Igazgatóságot, hogy jelen észrevételeinket a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály részére is megküldjük azzal, hogy a környezetvédelmi engedély kiadása során azokat mérlegelje és azok figyelembevételével hozza meg döntését. ”

A VIZITERV Environ Kft. 2069-208-2023. számú (3106-16/2023. számon iktatott) iratában egyebek mellett az alábbi nyilatkozatot tette:

1. „A Tervező Iroda a Felső-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatósággal, mint a tervezett létesítmény-együttes üzemeltetőjével egyeztetve a csatornák medrében történő vízvisszatartó műtárgyakat a következők szerint tervezi meg:
 - A vízpótlási útvonalon kívül eső csatornákon tervezett vízvisszatartások olyan fix küszöbű billenőtáblás műtárgyakkal kerülnek megtervezésre, amelyek biztosítani tudják a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű vízvisszatartást az üzemeltetési és az egyéb emberi beavatkozásoktól függetlenül is.
 - A vízpótló útvonalban –különösen a főcsatornákra és a jelentősebb mellékcsatornákra tervezett műtárgyak a belvízvédelmi funkció biztosítása miatt fix küszöb nélküli billenőtáblás műtárgyak lesznek. Ezen műtárgyak billenőtábláinak szintje azonban beállítható úgy, hogy jelentősebb belvizes időszakokon kívül a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű állandó vízvisszatartást biztosítsák, továbbá a műtárgy állítható mechanikája ellátható olyan zárszerkezettel, ami az illetéktelen beavatkozásokat nagymértékben megnehezíti. A billenőtáblák nyitásával és zárásával kapcsolatos szabályok az üzemeltetési engedély előírásaiban a vízügyi és a természetvédelmi érdekek, valamint a projektcélok figyelembevételével lefektethetők.
2. A csatornák kotrása csak olyan szakaszon kerül betervezésre, ahol a mederszelvény -figyelembe véve a vízvisszatartások hatását is- a belvíz elvezetése szempontjából kritikus mértékben feliszapolódott. A nyilvántartási szintekhez közeli, esetleg túlkotort szakaszokon kotrás nem történik, azonban a lefolyást akadályozó növényzetet a természetvédelmi kezelővel egyeztetett mértékben el kell távolítani. Ennek indoka az, hogy a projekt célja a meglévő belvízelvezető rendszer alkalmassá tétele a helyben keletkezett és a Tiszai vízkivételből kormányzott vizek visszatartása, célterületekre való odavezetésére, amely a rendszer funkciójának kibővítése az eredeti szerepének megtartása mellett. A csatornák nyilvántartási szintekhez közeli szakaszain viszont a kotrás mellőzhető, mivel a vízpótlás és a vízvisszatartás a csatornák nyilvántartott vízszállítási kapacitásának figyelembevételével került megtervezésre, ezeken a lefolyást akadályozó növényzet szükséges mértékű eltávolítása elégséges a rendszer működése szempontjából. Egyes szakaszokon azonban a feliszapolódás előrehaladott, így a

rekonstrukció hiányában a vízvisszatartás hatásaival együtt a belvízelvezető funkció már jelentősen sérül.

3. A hatástanulmányban szereplő műtárgyak helye, száma a részletesebb geodéziai felmérésen alapuló vízjogi engedélyes szintű tervezés során kis mértékben változhat. A műtárgyak helyének változását a geodéziai magasságok, talajtani adottságok, illetve egyéb, előre nem látható műszaki okok indokolhatják. A műtárgyak számában bekövetkező pozitív változásokat a projekt elvárt céljainak megvalósítása indokolja, azaz a Hatástanulmányban szereplő darabszámtól várhatóan több műtárgy létesítésére lesz szükség. Kérjük, hogy a környezetvédelmi engedély előírásaiban biztosítson lehetőséget a műtárgyak helyének és számának ilyen jellegű változására vonatkozóan, külön hatósági eljárás lefolytatása vagy a környezetvédelmi engedély módosítása nélkül, a környezetvédelmi engedély és a vízjogi létesítési engedély későbbi összhangja miatt."

A VIZITERV Environ Kft. 2023. szeptember 11-én érkezett, 3106-78/2023. iktatási számú levelében újabb nyilatkozatot tett, amelyben a Hortobágyi Nemzeti Parki Igazgatóság szakmai észrevételét tekintetbe véve az Oros-Úrbéres tározó kialakítását áttervezve az alábbiakról tájékoztatta a Főosztályt:

„ A VIZITERV Environ Nonprofit Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi utca 15., továbbiakban: Tervező Iroda) a „Nyírség Vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvisszatartás) célzó projektelőkészítés” Kállai-főfolyás vízrendezése projektelemének környezeti hatásvizsgálati eljárásában az alábbi nyilatkozatot teszi:

A „Nyírség Vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvisszatartás) célzó projektelőkészítés” - című projekt tervezési területe jóval a környezeti hatástanulmányok elkészítése és a hatásvizsgálati eljárások megindítását megelőzően lehatárolásra került. A Bátorligeti láp vízpótlása jelen projekt tervezési területén kívül esik, ennek kidolgozása nem volt feladatunk. Előzőek miatt a Nyírbátor-Vasvári folyásba való vízbevezetés tervezéséhez szükséges megelőző vizsgálatok (pl. geodéziai felmérés, talajmechanika, stb.) sem készültek, így a Bátorligeti láp Nyírbátor-Vasvári folyáson keresztül történő megtáplálás megtervezése jelen projekt keretében nem áll módunkban.

Információnk szerint jelenleg folyamatban van a Kelet-Nyírség vízgazdálkodási fejlesztési koncepciójának kidolgozása, a Bátorligeti láp ezen a területen található.

A Déli vízpótló nyomóvezeték előzetesen tervezett 5. sz. vízleadási pontján keresztül lehetőség lesz a Nyírbátor-Vasvári folyásba való vízbevezetésre, amin keresztül a jövőben megvalósítható lesz a Bátorligeti láp vízpótlása. A Kelet-Nyírség vízgazdálkodási fejlesztésére irányuló projekt majdani műszaki tervezési szakaszában tehát a Bátorligeti láp vízpótlása is megtervezésre kerül.

Az Oros-Úrbéres tározó tekintetében a Tervező Iroda a rendelkezésére álló legfrissebb adatok és információk birtokában ismételtén megvizsgálta az élővilágvédelmi szempontból értékes északi (Vár-réti) területek megóvásának lehetőségeit. A terület megóvható, ha a napkori mellékág déli oldalára (balpart) zárótöltést építünk. Így maradhat a 107,00 mBf vízszint a déli oldalon. Ebben az esetben duzzasztó műtárgy az Oros-Úrbéresek szivárgó torkolatához kerül. A Napkori mellékág vízhozama nem vesz részt a tározó vízpótlásában csak a tiszai vízpótlás marad a Kállai-főfolyás felől. Ezzel a megoldással a tározó kb. 1,05 M m³ vizet tároz mintegy 104 ha vízfelületen.

Az északi ex-lege terület vízpótlását a Napkori mellékágra építendő duzzasztóval lehet biztosítani, kb. a korábban tervezett tározó műtárgy helyétől feljebb. Ezzel megközelítőleg 105,20 mBf. szintig lehet a mederben visszaduzzasztani, ami a jobb parti ex-lege területen kiterülve annak legmélyebb pontjain kb. 1,0 m vízborítást tesz lehetővé igény szerint szabályozható módon. A Napkori mellékág É-i oldalán lévő területek így nem fogják a tározó részét képezni, megvásárlásra/kisajátításra sem kerülnek, de az ökológiai vízpótlás technikai feltételei adottak lesznek.

A fenti koncepciót a Tervező Iroda a vízügyi kezelővel egyeztette, így a vízjogi engedélyes tervek kidolgozása már ennek megfelelően történik.

Az előzőekben ismertetett megoldást ábrázoló átnézeti térképet jelen nyilatkozat mellékleteként megküldjük. ”

A nyilatkozat mellékletét képező térkép jelen határozat mellékletét is képezi!

Az Ákr. 49. § (1) bekezdése alapján a Főosztály a 3106-62/2023. számú végzésében – az ügyfél kérelmére - 2023. július 12-ei kezdő nappal az eljárás szünetelését állapította meg. Az ügyfél 2023. szeptember 19. napján benyújtott 3106-79/2023. iktatási számú kérelmére, a Főosztály az Ákr. 49. § (2) bekezdése alapján az eljárást 2023. szeptember 19. nappal folytatta.

A Főosztály a 3106-63/2023. számú végzésében, az *egyres közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről* szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. melléklet 9. táblázat 22. pontjában szereplő szakkérdésekben szakhatóságként a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Hulladékgazdálkodási Osztályát, mint hulladékgazdálkodási hatóságot kereste meg.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Hulladékgazdálkodási Osztály 5430-1/2023. számon a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” című, KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai-főfolyás vízrendezése” projektem megvalósítása trágyában indult környezeti hatásvizsgálati eljárás jóváhagyásához **előírások betartása mellett hozzájárult**. Előírásait a rendelkező rész 6.2. pontja tartalmazza. Indoklása az alábbi:

„ A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Komplex Engedélyezési, Természetvédelmi és Nyilvántartási Osztálytól szakhatósági megkeresés érkezett a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Hulladékgazdálkodási Osztályához a **VIZITERV Environ Kft.** (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 15.) kérelmére a Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt a **„Kállai-főfolyás vízrendezése” projektem megvalósítására** irányuló környezeti hatásvizsgálati eljárásban.

Hulladékgazdálkodási szakkérdésben a hulladékgazdálkodási hatóság a következőkről döntött:

A gazdálkodó szervezet a tevékenysége során engedélyhez kötött hulladékgazdálkodási tevékenységet nem végez.

Kivitelezés

A kivitelezés során keletkező építési-bontási hulladékok kezelését az *építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól* szóló 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet előírásai szerint fogják végezni, melyre vonatkozóan a rendelkező rész 7. pontjában tett előírást a hulladékgazdálkodási hatóság.

A tervezés során többlet humusz keletkezésével nem számolnak. Amennyiben a fejlesztési munkák során mégis többlet földanyag (humusz) keletkezik, – ha az egyéb hulladékot nem tartalmaz – a területen hasznosításra kerül. Ezen kívül az építési anyagok csomagoló anyagai, a vágásból származó csődarabok és idomok, ragasztók göngyölegei teszik ki a keletkező hulladék fő tömegét, valamint az építési-bontási hulladékok.

Az építő gépekkel kapcsolatosan olajos rongy, törőkendők előfordulása lehetséges. A munkagépek üzemanyag utánpótlása a helyszínen történik, tartálykocsiból. Amennyiben olajcserére lenne szükség, a tevékenységnél kármentő tálcát alkalmaznak.

A benyújtott dokumentáció alapján a felbontott útalap, mart aszfalt helyben újrahasonosításra kerül. Felhívom figyelmét, hogy ezen tevékenységet (hulladék hasznosítás) kizárólag a hulladékgazdálkodási hatóság által kiadott, véglegessé vált, hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező gazdálkodó szervezet végezheti.

A kivitelezés során keletkező, letermelésre kerülő növényzetről, hulladékról a munkát végző vállalkozó gondoskodik a vonatkozó előírásoknak, jogszabályoknak megfelelően.

Üzemelés

Az üzemeltetés során hulladék normál körülmények között nem keletkezik, esetleg a karbantartás során keletkezhet minimális mennyiségű hulladék.

A csatorna kotrásokból származó iszap a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 1.§ (3) bekezdés g) pontja alapján nem minősül hulladéknak.

Az üzemeltetés során hulladék normál körülmények között nem keletkezik, esetleg a karbantartás során keletkezhet minimális mennyiségű hulladék, amelyet gyűjtést követően engedéllyel rendelkező gazdálkodó szervezetnek adnak át.

Hulladékok gyűjtése

A tervezett beruházás mikéntjét figyelembe véve, az egyes munkaterületeken üzemi vagy munkahelyi gyűjtőhelyeket kialakítani nem lehet, mivel a munkaterületek külterületet érintenek, ezért a hulladékok elszállításáról azonnal (napi rendszerességgel) gondoskodnak.

Gyűjtődényzetet valamennyi munkaterületen kihelyeznek, felirattal látnak el.

A hulladék termelőt hulladékgazdálkodási kötelezettségek terhelik, melyről a szakhatósági állásfoglalás rendelkező részének 1., 2., 3. pontjában rendelkezett a hulladékgazdálkodási hatóság a *hulladékról* szóló 2012. évi CLXXXV. tv. 4.§, 6 § (1), 12.§ (4), 31.§ (1), (2), (10) bekezdései alapján.

A keletkező hulladékok vonatkozásában nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettség is fennáll, melyre a rendelkező rész 5. pontjában tett előírást a hulladékgazdálkodási hatóság, a *hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről* szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet 3.§, 4.§, 10.§, 11.§, 13.§-a alapján.

Ezen szakhatósági állásfoglalást a Főosztály *az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről* szóló **531/2017. (XII.29.) Kormányrendelet** 1. számú melléklet 9. táblázat **22.** pontja alapján adja ki.

A szakhatósági állásfoglalás meghozatalára az *általános közigazgatási rendtartásról* szóló **2016. évi CL. törvény** (továbbiakban: **Ákr.**) 55. § (1), (2) bekezdése alapján, az **Ákr.** 80. § (1) bekezdése szerinti formában és a 81. § (1) bekezdése szerinti tartalommal került sor.

A Kormányhivatal hulladékgazdálkodási hatáskörét a hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről szóló 124/2021. (III. 12.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja és 2. § (1) bekezdése, illetékességét ugyanezen rendelet 1. § (2) bekezdése állapítja meg.

A jogorvoslati jogról tájékoztatást az **Ákr.** 55. § (4) bekezdése alapján adtam. Az **Ákr.** 85. § (1) bekezdésére tekintettel kérem, az ügy érdekében hozott határozatot a hulladékgazdálkodási hatóság részére megküldeni szíveskedjen. ”

A Főosztály a 3106-64/2023. számú végzésében megkereséssel fordult a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályához, mint a tevékenységgel érintett Nyíradony Város vonatkozásában illetékességgel rendelkező hatósághoz – a hatáskörébe tartozó környezetvédelmi, természetvédelmi és hulladékgazdálkodási szempontok figyelembe vételével – az érintett területtel kapcsolatosan rendelkezésre álló adatok, illetve az eljárás szempontjából releváns tények, valamint szakmai véleményének megadása céljából.

A **Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály** HB/17-ÍKV/01092-2/2023 számon a „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projekt előkészítés” című, KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai-főfolyás vízrendezése” projektelem megvalósítása trágyában indult környezeti hatásvizsgálati eljárás jóváhagyásához **előírások betartása mellett hozzájárult**. Előírásait a rendelkező rész 6.3. pontja tartalmazza. Indokolása az alábbi:

„ A megkeresésben megadott elérhetőségen található környezeti hatástanulmány dokumentációját a környezetvédelmi hatóság megvizsgálta.

A környezeti hatástanulmány alapján, a létesítés és az üzemeltetés során figyelembeveendő tényezők, a szükséges feltételek az alábbi szempontok alapján kerültek megállapításra:

Természet- és tájvédelmi szempontból az alábbiak állapíthatók meg:

A tervezett beruházás megvalósítása által érintett Nyíradony közigazgatási területén található ingatlanok nem minősülnek országos jelentőségű védett természeti területnek, nem képezik a Natura 2000 hálózat részét.

A kivitelezés és üzemeltetés során esetlegesen megjelenő, megtelepedő védett, fokozottan védett fajok egyedeinek, állományának védelme érdekében - hivatkozással a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet) 19. § a) pontjának aa) alpontjára - értesíteni kell az Igazgatóság területileg illetékes természetvédelmi őrét, ezért a környezetvédelmi hatóság a 1. 1.-3 pontban leírt feltételeket adja.

A 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján a Nemzeti Park Igazgatóság elnevezését, székhelyét és működési területét a 2. melléklet tartalmazza.

A 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 19. § a) pontjának aa) alpontja alapján a Nemzeti Park Igazgatóság állami alaptevékenysége körében ellátja a védett és fokozottan védett természeti értékek, védett és fokozottan védett természeti területek, a Natura 2000 területek és közösségi jelentőségű értékek, valamint a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó területek és értékek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatokat, kivéve azokat a feladatokat, amelyeket jogszabály alapján más szerv vagy természetes személy köteles ellátni.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Tvt.) 59. § (1) bekezdése alapján a természeti értékek és területek, különösen a védett természeti értékek és területek őrzése, megóvása, károsításának megelőzése érdekében - egyenruhával és szolgálati lőfegyverrel ellátott tagokból álló - természetvédelmi őrszolgálat működik.

A Tvt. 42.§ (1) bekezdés és 43. § (~) bekezdés-alapján tilos- a védett növényfajok egyedeinek veszélyeztetése, engedély nélküli elpusztítása, károsítása, élőhelyeinek veszélyeztetése, károsítása; tilos a védett állatfajok egyedének zavarása, károsítása, kínzása, elpusztítása, szaporodásának és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelyeinek lerombolása, károsítása. A beruházással érintett ingatlanon esetlegesen megjelenő védendő természeti értékek megóvása érdekében a környezetvédelmi hatóság a rendelkező rész 1. 4-8. pontjában írt feltételt adja.

A védett és fokozottan védett állat- és növényfajok körét, természetvédelmi értékét a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet határozza meg.

A Tvt. 5. § (1) bekezdése alapján minden természetes és jogi személy, valamint más szervezet kötelessége a természeti értékek és területek védelme. Ennek érdekében a tőlük elvárható mértékben kötelesek közreműködni a veszélyhelyzetek és károsodások megelőzésében, a károk enyhítésében, következményeik megszüntetésében, a károsodás előtti állapot helyreállításában.

A Tvt. 8. § (1) bekezdése értelmében a vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani.

A Tvt. 17. § (1) bekezdése szerint a 8. § (1) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.

A Tvt. 17. § (2) bekezdése értelmében a természeti területek hasznosítása során figyelemmel kell lenni az élőhely típusára, jellemző vadon élő szervezetek fajgazdagságára, a biológiai sokféleség fenntartására.

A kültéri világítás és az abból adódó fényszennyezés az éjszakai életmódot folytató állatok egyedeinek (rovarok, denevérek) életfolyamatainak zavarását, esetleges elhullását eredményezi, ezen felül tájéztétikai szempontból is jelentős tényező: a természetközeli táj megjelenéséhez hozzátartozik az éjszakai sötétség és a csillagos ég látványa, ezért nem elfogadható a terület éjszakai megvilágítása. A fényszennyezés mérséklése érdekében a rendelkező rész 1.9. pontjában foglaltak kerültek előírásra.

Az OTÉK 1. számú mellékletének 38. pontja értelmében a fényszennyezés olyan mesterséges zavaró fény, ami a horizont fölé vagy nem kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába, illetve nem a megfelelő időszakban világít, ezzel káprázást, az égbolt mesterséges fénylését vagy káros élettani és környezeti hatást okoz, beleértve az élővilágra gyakorolt negatív hatásokat is.

Az érintett területeken esetlegesen élő és a környéken táplálkozó védett, fokozottan védett állat- és növényfajok élettevékenységeinek zavartalansága, egyedeinek és állományainak védelme, megőrzése érdekében a rendelkező rész pontjaiban leírt feltételek kerülnek megadásra, melyek betartásával a beruházás élővilágra gyakorolt hatásai nem lesznek jelentősek.

A környezetvédelmi hatóság rendelkezésére álló adatok alapján - a rendelkező részben leírt elvárások megvalósulása esetén - a beruházás nem lesz jelentős hatással a terület természeti környezetére. Természetvédelmi szempontból a beruházás megvalósítása elfogadható.

Földtani közeg védelme szempontjából:

A rendelkezésre átló-környezeti hatásvizsgálati dokumentáció szerint vízrendezési projekt Hajdú-Bihar Vármegyében csupán Nyíradony település közigazgatási területének északi részén érint néhány rövidebb vízfolyás szakaszt. Az érintett vízfolyások elsősorban mederrendezéssel és a mederben történő vízviszataratással érintettek, vízpótlásuk nem tervezett.

A mederrendezés során a mederből kikerülő iszap elhelyezését elsősorban a parti sávban tervezik, termőföld érintettsége esetén hatósági engedéllyel. A mederrendezéshez kapcsolódó földmunkán túl elsősorban kisműtárgyak építésével, illetve a meglévők rekonstrukciójával kell számolni.

A tervezett vízrendezési projekt megvalósításával kapcsolatban földtani közeg esetében inkább a mennyiségi igénybevétel (iszapkiemelés, iszapelhelyezés, földmunka, földmű- és műtárgyépítés) történik. A kivitelezés, az üzemeltetés és a felhagyás során a földtani közeg minőségének veszélyeztetése csupán rendkívüli esetekben, kis valószínűséggel történhet. A tervezett tevékenységek végzése során a földtani közegbe szennyező anyag elhelyezése nem tervezett és nem engedélyezett. Megfelelő környezetvédelmi intézkedések (gondosság) és műszaki védelem alkalmazása esetén a földtani közeg szennyezése nem várható.

A benyújtott környezeti hatástanulmány a környezetterhelések csökkentésére, megelőzésére tett intézkedésként- a földtani közeg minőségi védelme tekintetében - az alábbiakat mutatja be:

a) Kivitelezés során:

A területen mobil WC-t kell biztosítani, melynek szennyvizét a szolgáltató szállítja el igény szerinti gyakorisággal. A munkagépek üzemanyag utánpótlása a helyszínen történik tartálykocsiból. Túlfolyás gátló töltőszeleppel ellátott tartálykocsi használatával többnyire megelőzhető a túltöltés. Amennyiben olajcserére lenne szükség, a tevékenységnél kármentő tálcát kell alkalmazni. A szállítójárművek üzemanyag utánpótlása a legközelebbi településen történjen, ezzel is csökkentve a szénhidrogén szennyeződések kialakulásának lehetőségét a munkaterületek környezetében.

A kivitelező köteles megakadályozni, hogy az építés során a veszélyes hulladék a talajba jutva szennyezze, vagy károsítsa a környezetet.

A munkagépek tárolását, karbantartását, illetve az üzemanyag tárolóit úgy kell kialakítani, hogy azok környezeti károkat ne okozzanak. A tároló helyeket fel kell szerelni kárelhárítási eszközökkel, és meg kell bízni egy felelős személyt, aki szükség esetén azonnal megkezdheti a kárelhárítást. A munkagépek üzemanyaggal történő feltöltését úgy kell elvégezni, hogy üzemanyag, kenőanyag a talajba ne kerülhessen.

A munkagépek tevékenységéből eredően a helyszínen veszélyes anyagokból származó szennyezés nem valószínű tekintettel az alkalmazott modern technológiákra. A munkagépek rendszeres

karbantartásával a környezetvédelmi megfelelés biztosított. A munkagépek tankolása és esetleges szervizelése a munkaterületen a környezetvédelmi előírásoknak megfelelően történik.

A talajra esetlegesen szintetikus és/vagy ásványolaj kerülhet, mely az ott dolgozó erő- és munkagépek, valamint szállítójárművek hibás hidraulikus munkahengereiből, és tömítéshibáiból származhat. Ennek előfordulása csak kis volumenű lehet. Ebben az esetben azonnali kárelhárítással meg kell akadályozni a terjedést.

A beruházás az újonnan létesítendő létesítmények esetében területet foglal (ez önmagában a földtani közeg minőségére nincs kedvezőtlen hatással), mellyel az érintett földrészlet elveszti (termő)talaj funkcióját, ezért ebből a szempontból - bár az adott helyen megsemmisítő - de összességében elviselhetően terhelő hatású.

b) Üzemeltetés során:

Az üzemeltetés során hulladék normál körülmények között nem keletkezik, esetleg a karbantartás során keletkezhet minimális mennyiségű hulladék, illetve a csatornák kotrása esetén iszap. A kitermelt iszap elhelyezése történhet a csatorna parti sávjában, vagy ahol ez nem lehetséges (pl. beépített területek, utak mentén, nagyobb mennyiségű iszapkitermelés helyszínein) el kell szállítani.

Van lehetőség a csatornával határos mezőgazdasági területeken is a kitermelt iszap elhelyezésére, azonban ezekben az esetekben a vonatkozó szigorú jogszabályok betartása elengedhetetlen.

Az üzemeltetés során jelentős hatótényezőkkel a földtani közeg minősége vonatkozásában nem kell számolni. A fenntartási munkálatok nem járnak olyan mértékű környezetterheléssel, hogy azok környezetállapot romláshoz vezető hatásfolyamatokat indítanak el. Az üzemelés a talaj védelme szempontjából káros környezeti hatást nem vált ki.

A csatornák és új műtárgyak üzemeltetése során kizárólag havária esetében léphet fel talajszennyezés a karbantartást végző gépek esetleges meghibásodása esetén, amikor üzemanyag, kenőanyag folyhat el. Ennek káros hatásai felitató anyag alkalmazásával minimálisra mérsékelhető.

A talaj tekintetében normál üzemben releváns hatásként egyedül a légszennyező anyagok kiülepedését kell megemlíteni. Tekintve a hatástanulmány levegőtisztaság-védelmi fejezetében bemutatott hatásokat, a kiülepedésből eredő terhelés csekély. A hatás semleges.

c) Felhagyás során:

A létesítmények felhagyásának (bontásának) hatásai hasonlóak az építés hatásaihoz. A felhagyás a tervezett beruházás tekintetében valójában nem releváns. A tevékenység felhagyása esetén az esetleges szennyezéssel veszélyeztetett helyeken állapotfelmérést el kell végezni. Az esetlegesen keletkezett károk felszámolására kárelhárítási és rekultivációs programot kell készíteni a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembevételével, és - hatósági döntések alapján - a károkat meg kell szüntetni, a helyreállítást el kell végezni. A felhagyás után törekedni kell a természetes környezeti állapot elérésére.

A rendelkező rész II. 1-5. pontjaiban foglalt előírások jogszabályi alapja a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Favir.) 10. § (1) bekezdés a)-c) pontjai, melyek értelmében szennyező anyagok felszín alatti vízbe történő bevezetésének megelőzésére vagy korlátozására, a felszín alatti vizek jó minőségi állapotának biztosítása érdekében tevékenység végzése során szennyező anyag, illetve lebomlása esetén ilyen anyagok keletkezéséhez vezető anyagok használata, illetve elhelyezése csak környezetvédelmi megelőző intézkedéssel, és - az engedélyezhető közvetlen bevezetések kivételével - műszaki védelemmel folytatható; a felszín alatti víz, földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőbb állapotának lehetőség szerinti megőrzésével végezhető; nem eredményezhet kedvezőtlenebb állapotot, mint amit a felszín alatti víz, a földtani közeg (B) szennyezettségi határértéke vagy az annál magasabb (Ab) bizonyított háttér-koncentráció, továbbá az (E) egyedi szennyezettségi határérték, illetve kármentesítés esetében a (D) kármentesítési célállapot határérték jellemez, kivéve a (3) és (4) bekezdésekben foglalt esetet.

A feltételek előírása során figyelembevételre kerültek a környezeti hatásvizsgálat 3.8.1., 3.8.2. 4.1.1. és 4.1.2. pontjaiban foglaltak is.

A rendelkező rész II. 6-7. pontjaiban foglalt előírások jogszabályi alapja a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kár.) 2. § (2) és (6) bekezdései, melyek szerint a környezethasználó környezetveszélyeztetés esetén köteles minden környezetkárosodást megelőző intézkedést megtenni a környezetkárosodás enyhítése, illetve a további környezetkárosodás megakadályozása érdekében, így különösen haladéktalanul ellenőrzése alá vonni, feltartóztatni, eltávolítani vagy más megfelelő módon kezelni a környezetkárosodást okozó anyagokat, illetve más károsító tényezőket és a környezethasználó a környezetveszélyeztetés, illetve környezetkárosodás helyéről, jellegéről és mértékéről a) - amennyiben az az 1. § a) vagy b) pontja szerinti környezeti elemet érinti - a területi vízügyi hatóságot (a továbbiakban: vízügyi hatóság) és a területi vízügyi igazgatóságot (a továbbiakban: VIZIG), b) amennyiben az az 1. § c)-g) pontja szerinti környezeti elemet érinti - a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságot (a továbbiakban együtt: környezetvédelmi hatóság) és a Nemzeti Park Igazgatóságot (a továbbiakban: NPI) haladéktalanul köteles tájékoztatni, valamint a Favir. 19. § (1) bekezdése, mely alapján a környezethasználó a felszín alatti vízben, illetve földtani közegben okozott szennyezést, illetve károsodást a vízvédelmi hatóágnak köteles bejelenteni, illetve a vizek állapotának azonnali beavatkozást igénylő környezetkárosodása esetén köteles megkezdeni a kárelhárítást a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló kormányrendeletben foglaltaknak megfelelően.

A feltételek előírása során figyelembevételre kerültek a környezeti hatásvizsgálat 3.6.1. pont 4. alpontjában és az 5.6.1. pont 4. alpontjában foglaltak is.

Tekintettel arra, hogy a benyújtott környezeti hatástanulmány a földtani közeg minőségének védelme érdekében a jelentős kedvezőtlen környezeti hatások elkerülésére, megelőzésére és csökkentésére javaslatokat, utasításokat és előírásokat tartalmaz (78., 81-82. és 84. oldalak), a rendelkező részben ezen előírások betartásának kötelezettsége a II. 8. pontban előírásra került, figyelemmel a Khvr. 10. § (4) bekezdés a) pontjára.

A benyújtott környezetvédelmi hatástanulmányban foglaltak, valamint Favir. és a Favhér. előírása, alapján megállapítható, hogy az építés, az üzemelés és a felhagyás során - a rendelkező részben foglalt feltételek, a környezetvédelmi jogszabályi előírások, valamint a technológiai fejelem maradéktalan betartása esetén - a földtani közeg káros szennyezése kizárható.

Levegőtisztaság-védelem szempontjából:

A tervezett „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvisszatartás) célzó projekt előkészítés” című projekt „Kállai-főfolyás vízrendezése” projektem megvalósítása esetén az általános jogszabályi előírások és az előírt egyedi feltételek betartása esetén határértéket meghaladó légszennyezettség kialakulása nem várható.

A környezeti hatástanulmány alapján megállapítható, hogy a létesítés időszakában a létesítési munkálatokat végző munkagépek kipufogógázainak emissziója (légszennyező anyagok: szénmonoxid (CO), el nem égett szénhidrogének (HC), nitrogén-oxidok (NOx), szálló por (PM 10)), a tereprendezés, anyagmozgatás, építési munkálatok során várható kiporzás (légszennyező anyagok: szálló por (PM10), összes lebegő por (TSPM)), a létesítéshez kapcsolódó anyagok, építőanyagok, építési elemek helyszínre szállítása során a közúton a szállítást végző teherjárművek ill. a munkások személyszállítását végző személygépkocsik kipufogógázainak emissziója (légszennyező anyagok: szén-monoxid (CO), el nem égett szénhidrogének (HC), nitrogén-oxidok (NOx), szálló por (PM10)) okoz levegő terhelést.

A létesítés maximális hatásterülete a munkagépek kibocsátásából származó légszennyező anyagok esetében 131 m a geometriai középponttól mérve, a kiporzás maximális levegőtisztaság-védelmi hatásterülete PM10 esetében 85 m, TSPM esetében 145 m.

A felvonulási burkolatlan utak környezetében várható porterhelés hatásterülete 17,2 m. A levegőtisztaság-védelmi hatásterületen lakott ingatlan nem található.

Az üzemelés időszakában az eseti karbantartási-fenntartási munkálatok esetén a munkálatokat végző munkagépek ill. közúti szállítójárművek kipufogógázainak emissziója (légszennyező anyagok: szén-

monoxid (CO), el nem égett szénhidrogének (HC), nitrogén-oxidok (NO_x), szálló por (PM₁₀) alakulhat ki, mint levegővédelmi hatótényező. Ezen hatótényező intenzitása és időtartama a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján igen kis mértékűnek tekinthető, és térbeli kiterjedését tekintve az üzemelés ill. a szállítási útvonalak területére korlátozódik.

A felhagyás időszakában a felhagyási, bontási, helyreállítási munkálatokat végző munkagépek kipufogógázainak emissziója (légszennyező anyagok: szén-monoxid (CO), el nem égett szénhidrogének (HC), nitrogén-oxidok (NO_x), szálló por (PM₁₀)), a tereprendezés, anyagmozgatás, bontási munkálatok során várható kiporzás (légszennyező anyagok: szálló por (PM₁₀)), a felhagyás során - jelentkező - hatótényező a bontáshoz kapcsolódó - anyagok.> hulladékok, építési elemek elszállítása során a közúton a szállítást végző teherjárművek ill. a munkások személyszállítását végző személygépkocsik kipufogógázainak emissziója (a légszennyező anyagok: szén-monoxid (CO), el nem égett szénhidrogének (HC), nitrogén-oxidok (NO_x), szálló por (PM₁₀)). Ezen hatótényezők a felhagyás időszakában, térbelileg a felhagyási terület ill. közúti szállítási útvonal területén ill. közvetlen környezetében jelennek meg, intenzitásuk a felhagyási tevékenység intenzitásával arányosan változik.

Indokolás az III. 1. ponthoz: A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelete (a továbbiakban: Lvr.) 25. § (1) bekezdése értelmében helyhez kötött légszennyező pontforrás csak engedély birtokában létesíthető és üzemeltethető.

Indokolás a III. 2. ponthoz: A kivitelezési tevékenységek végzése során keletkező hulladékok nyílt téri, vagy a hulladékok égetésének feltételeit rögzítő jogszabályban foglaltaknak nem megfelelő berendezésben történő égetése, a háztartásban keletkező papírhulladék és veszélyesnek nem minősülő, kezeletlen fahulladék háztartási berendezésben történő égetése kivételével az Lvr. 27. § (2) bekezdésének értelmében tilos. A hivatkozott jogszabályhely értelmében nyílt téri hulladékégetésnek minősül, ha a hulladék - az elemi kár kivételével - bármilyen okból kigyullad.

Indokolás a III. 3. ponthoz: Az Lvr. 28. § (2) bekezdése értelmében a közúti jármű üzemeltetője, a vasúti jármű üzemeltetője szállítás esetén a szállított anyag által okozott levegőterhelés megelőzéséről gondoskodni köteles.

Indokolás a III. 4. ponthoz: Az Lvr. 4. §-a értelmében tilos a légszennyezés, a diffúz forrás környezetvédelmi követelményeknek nem megfelelő működtetése miatt fellépő levegőterhelés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz. Az Lvr. 26. § (1) bekezdése értelmében diffúz forrás üzemeltetése során a levegővédelmi követelményeket érvényesíteni kell. Az Lvr. 26. § (2) bekezdése értelmében diffúz forrás a lehető legkevesebb légszennyező anyag levegőbe juttatásával alakítható ki, működtethető és tartható fenn. A diffúz forrás működtetése, fenntartása során az üzemeltető a diffúz forrás környezete és az ingatlan rendszeres karbantartásáról és tisztántartásáról gondoskodik.

Hulladékgazdálkodási szempontból az alábbi megállapítások tehetők:

Hulladékgazdálkodási szempontból a beruházás megvalósítása során a rendelkező rész IV. pontjában adott feltételek betartása kötelező.

A rendelkező rész IV. 1. pontjának indokolása: A 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet alapján a vállalkozó kivitelező feladata az építési munkaterületen keletkezett építési-bontási hulladék mennyiségének és fajtájának folyamatos vezetése az építési naplóban. A felelős műszaki vezető feladata az építőipari kivitelezési tevékenység befejezésekor, az építési napló alapján az 5. számú melléklet szerinti hulladék nyilvántartó lap kitöltése és az építetőknek történő átadása; valamint az illetékes hulladékgazdálkodási hatóság értesítése arról, hogy az építési munkaterületen keletkezett építési-bontási hulladék mennyisége elérte az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló jogszabályban előírt küszöbértéket.

A rendelkező rész IV. 2. pontjának indokolása: A beküldött engedélyezési dokumentációban megadták a kivitelezés, valamint az üzemelés során keletkező hulladékok mennyiségét és típusát, melyet besoroltak a hulladék jegyzékről szóló 72/2013. (VIII.27.) VM rendeletben (a továbbiakban: 72/2013. (VIII.27.) VM rendelet) meghatározottak szerint.

A rendelkező rész IV. 3. pontjának indokolása: A benyújtott engedélyezési dokumentáció alapján a kivitelezést követően csekély mennyiségű hulladék keletkezésével lehet számolni, amely a karbantartások során keletkezhet.

A hulladékról szóló 2012. CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.) 31. § (1) bekezdése szerint a hulladékbirtokos gondoskodik a hulladék kezeléséről. A hulladék kezeléséről a Ht. 31. § (2) bekezdésében foglaltak szerint kell gondoskodni.

A rendelkező rész IV. 4. pontjának indokolása: A Ht. 65. § (1) bekezdése szerint a hulladék termelője, kormányrendeletben meghatározott birtokosa, gyűjtője, szállítója, kereskedője, közvetítője és kezelője, valamint a közszolgáltató (a továbbiakban együtt: nyilvántartásra kötelezett) a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló kormányrendelet szerint.

A Ht. 65. § (1a) bekezdése szerint a veszélyes hulladék termelője, birtokosa, gyűjtője, szállítója, közvetítője, kereskedője és hulladékkezelője elektronikus nyilvántartást vezet a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló kormányrendelet szerint.

A hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet) 3. § (3) szerint a telephelyi nyilvántartás tartalmát az 1. melléklet határozza meg. A 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet 4. § (3) bekezdése szerint a hulladéktermelő a nyilvántartást nem veszélyes hulladék esetén az 1. melléklet 1. pontja, veszélyes hulladék esetén az 1. melléklet 2. pontja szerinti adattartalommal vezeti.

A rendelkező rész IV. 5. pontjának indokolása: A 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet 11. § (5) szerint az adatszolgáltatásra kötelezett hulladéktermelő a képződött hulladékról évente a tárgyévét követő év március 1. napjáig szolgáltat adatot.

A rendelkező rész IV. 6. pontjának indokolása: A Ht. 14. § (1) bekezdése szerint a hulladékot csak hulladékgazdálkodási engedély birtokában vagy nyilvántartásba vétel alapján lehet szállítani, kivéve, ha b) a gyártó, a forgalmazó az átvételi kötelezettséggel érintett hulladékot hulladékkezelő létesítménybe szállítja, c) a gazdálkodó szervezet nem üzletszerűen, alkalmilag, az elkülönítetten gyűjtött hulladékát saját járművel, másik telephelyén levő üzemi gyűjtőhelyre vagy átvételi helyre, hulladékgyűjtő pontra, hulladékgyűjtő udvarba, valamint hulladékkezelőhöz szállítja.

A hulladékgazdálkodási előírások a 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet 3. § (3) bekezdése, 4. § (3) bekezdés, 11. § (5) bekezdése, 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet, Ht. 14. § (1) bekezdés b) e) pontjai 31. § (1) (2) bekezdése, 65. §. (1) (1a) bekezdése alapján kerültek megállapításra.

Zaj és rezgés elleni védelmi szempontból az alábbi megállapítások tehetők:

A megvalósítani tervezett Kállai-főfolyás vízrendezése projekt megvalósítása esetén az általános jogszabályi előírások és az előírt egyedi feltételek betartása esetén határértéket meghaladó zajterhelés kialakulása nem várható. A benyújtott dokumentációk alapján megállapítható, hogy az építési munkálatok időszakosan érintik a környezetet.

Indoklás az V. 1. ponthoz: Annak érdekében, hogy az építésből származó zajkibocsátás a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben (továbbiakban: 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet) előírt határértékek teljesülésén túl, a lehető legkisebb környezeti zajterhelést okozza, a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (továbbiakban: ZajR.) 9. § (1) és (5) bekezdései, valamint a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) 31. §-a értelmében rendelkezett a környezetvédelmi hatóság.

Indoklás a V. 2. ponthoz: Amennyiben zajvédelmi intézkedésekkel nem lehetséges a zajterhelés határértékre való csökkentése, a ZajR. 13. §-a értelmében időlegesen zajterhelési határértékek alóli felmentés kezdeményezhető a területi környezetvédelmi hatóságtól.

A zavaró zaj és rezgésterhelést műszaki, szervezési módszerekkel kell megelőzni a Kvt. 31. § (2) bekezdés alapján.

Zaj és rezgés elleni védelem szempontjából a környezetvédelmi hatóság a Kvt. 31. §, a ZajR. 9. § (1) és (5) bekezdése, 12. §-a, 13. § (1) és (2) bekezdése, és a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet figyelembe vételével döntött.

Éghajlat védelme szempontjából az alábbi megállapítások tehetők:

A tervezett beruházás a Nyírség területén a klímaváltozásból eredő hatások enyhítését és az alkalmazkodást segíti elő.

Az egyes éghajlati tényezőkre vonatkozó lehetséges hatások tekintetében a beavatkozások következtében a vizek jelenlétével kapcsolatos hatások vizsgálata megtörtént. Megállapítható, hogy a vízpótló és vízviszatarató rendszer megvalósítása elősegíti a klimatikus viszonyok javítását.

A tervezett fejlesztés klímakockázati elemzése megtörtént, a kis számú kockázat mindegyikének kezelésére született intézkedési javaslat a tervezés, illetve a kivitelezés szakaszában. Ezen kívül az üzemeltetési fázisra vonatkozóan fogalmaz meg intézkedéseket a dokumentáció. Megállapítható, hogy a tervezett fejlesztés elsősorban az éghajlati tényezők hirtelen bekövetkező, jelentős változására érzékeny, a hosszabb távon bekövetkező kisebb változásokra kevésbé.

A fenti indokok alapján a környezetvédelmi hatóság a rendelkező részben foglaltak szerint döntött és a megkeresést teljesítette.

Az önálló jogorvoslat lehetőségét az Ákr. 112. § (1) bekezdése zárja ki. A jogorvoslattól a környezetvédelmi hatóság az Ákr. 111-113. §-ára figyelemmel adott tájékoztatást.

A döntés tartalmilag és formailag az Ákr. 81. § (1) bekezdés előírásainak megfelelően került összeállításra.

Jelen végzést a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII.30.) Korm. rendeletben, a természetvédelmi hatósági és igazgatásfeladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendeletben és a hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről szóló 124/2021. (III. 12.) Korm. rendeletben biztosított jogkörében eljárva, az Ákr. 25. §a, a 80. § (1) bekezdése, a 81. § (1) bekezdése valamint 112. §-a alapján hozta meg a környezetvédelmi hatóság. A környezetvédelmi hatóság illetékességét a fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése, a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése, a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése állapítja meg.

Jelen döntés kiadmányozására a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal hatályos kiadmányozási szabályzata alapján a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Integrált Környezetvédelmi Osztály vezetője jogosult. ”

A Főosztály a 3106-65/2023. számú levelében a *környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről* szóló 624/2022. (XII.30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése és a 3. számú melléklete alapján, a hatáskörükbe tartozó szakkérdés vizsgálatával kapcsolatban a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Közegészségügyi Osztályt, Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztályt, Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztályt és a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Ingatlan-nyilvántartási Osztályt kereste meg.

Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Balmazújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály HB-01/NEO/01900-2/2023. számú szakkérdés vizsgálatában – a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály HB/NEF/01057-2/2023. számú irattovábbítását követően – az alábbi tájékoztatást adta:

„ Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D. sz.) kérelmére indult „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszataratás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai-főfolyás vízrendezése” projekt megvalósítására vonatkozó környezeti hatásvizsgálati eljárás keretében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Komplex Engedélyezési, Természetvédelmi és Nyilvántartási Osztály

(4400 Nyíregyháza, Kölcsey u. 12-14.) 3106-65/2023. ügyiratszámú eljárásában az elektronikusan rögzített dokumentáció alapján – népegészségügyi feladatkörbe tartozó szakkérdés vizsgálata során – megállapítást nyert, hogy az illetékességi területünk vonatkozásában közegészségügyi szempontból megfelelő.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány u. 1/D. sz.) által „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízvisszatartás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai-főfolyás vízrendezése” projekteleme megvalósítására vonatkozó környezeti hatásvizsgálati eljárás során népegészségügyi feladatkörbe tartozóan „A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről” szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 3. melléklet 3. pontja szerinti szakkérdések („A környezet- és település- egészségügyre, az egészségkárosító kockázatok és esetleges hatások felmérésére, a felszín alatti vizek minőségét, egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények, tényezők vizsgálatára, lakott területtől (lakóépülettől) számított védőtávolságok véleményezésére, a talajjal, a szennyvizekkel, veszélyes hulladékokkal kapcsolatos közegészségügyi követelmények érvényesítésére, az emberi használatra szolgáló felszíni vizek védelmére kiterjedően.”) illetékességi területünkre vonatkozóan vizsgálatra kerültek. ”

Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi Osztály 1 HB/19-ÉPO-1/02091-2/2023. számú szakkérdés vizsgálatában tett kikötéseit a határozat rendelkező részének 7.5. pontja tartalmazza. Indokolása az alábbi:

„ A mellékelt tervdokumentáció és a hatósági nyilvántartás adatainak összevetése alapján megállapítottam, hogy az engedélyezés tárgyúul szolgáló Hajdú-Bihar vármegyei ingatlanok (Nyíradony) nyilvántartott régészeti lelőhely (azonosító: 88939) pufferzónájában elhelyezkedő régészeti érdekű területet érintenek, továbbá a tárgyi beruházás amely a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 7. § (20) bekezdés a) pontjában meghatározott nagyberuházásnak minősül.

A Kötv. 23/C. § (1) bekezdése előírja, hogy nagyberuházás megvalósítása esetén előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni. A tárgyi beruházással kapcsolatban „KEHOP 1.3.0 – A Nyírség Vízgazdálkodásának Fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi visszatartás) célzó projektelőkészítés” – 04. Kállai-főfolyás vízgyűjtő területe” címen adatgyűjtésen és régészeti terepbejáráson alapuló előzetes régészeti dokumentáció készült (2022).

A tervezett beruházás területére vonatkozóan elkészült előzetes régészeti dokumentációt a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés és a próbafeltárás eredményeivel ki kell egészíteni.

A régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Övr.) 39. § (2) bekezdésében meghatározott esetekben a próbafeltárást az előzetes régészeti dokumentáció elkészítését, valamint a próbafeltárást akadályozó körülmény megszűnését követően kell elvégezni.

A próbafeltárás eredményein alapuló előzetes régészeti dokumentációt legkésőbb a tervezett út útpítési engedélyezési eljárásáig kell az örökségvédelmi hatósághoz benyújtani, így biztosíthatóvá válik az előzetes régészeti dokumentációban megjelölt megelőző feltárás elvégzése.

Az előzetes régészeti dokumentáció záródokumentuma a Kötv. 23/D. § (1) bekezdésében meghatározott feltárási projektterv. A próbafeltárást a teljes beruházásra vonatkozó előzetes régészeti dokumentáció záródokumentumaként készülő feltárási projektterv összeállításáig el kell végezni.

A Kötv. 23/D. § (2) bekezdése szerint a feltárási projektterv meghatározza a nagyberuházáshoz kapcsolódó valamennyi régészeti feladatellátást, annak módját, az érintett területet és annak régészeti jellemzőit, a várható kockázatokat. A feltárási projektterv tartalmazza továbbá a projektterv készítésének időpontjában irányadó szabályok szerint, valamint a Kötv. 23/E. § (2) bekezdése alapján a régészeti feladatellátást végző, feltárássra jogosult intézményt. Az előzetes régészeti dokumentáció készítője a projekttervben határozza meg a nagyberuházás régészeti területi jellemzői és előkészítettsége alapján a régészeti feladatellátás területi szakaszait és a szakaszolás indokait.

A Kötv. 23/C. § (3) bekezdése alapján az előzetes régészeti dokumentációt a beruházóval kötött írásbeli szerződés alapján a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv: Nemzeti Régészeti Intézet Magyar Nemzeti Múzeum (Székhely: 1088 Budapest, Múzeum krt. 14-16.; levelezési cím 1113 Budapest, Daróczi út 3. Koordinációs Igazgatóság Régészeti Projektiroda: regeszetiprojektiroda@hnm.hu.) készíti el.

A Kötv. 23/D. § (4) és (5) bekezdése szerint a feltárási projekttervet a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv a beruházó részére megküldi. A beruházó a feltárási projekttervet véleményezheti, módosítását, kiegészítését javasolhatja. A véleményt figyelembe kell venni, ha az műszaki és pénzügyi szempontból a régészeti feladatellátást akadályozó tényeken alapul. A beruházó által elfogadott projekttervet a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv megküldi a projekttervben szereplő, a régészeti feladatellátás elvégzésére megjelölt intézménynek.

A Kötv. 23/F. § (6) bekezdése kimondja, hogy az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésének költségét – beleértve a próbafeltárást - a beruházó viseli, kivéve a Kötv. 23/F. § (7) bekezdése szerinti esetet.

A kulturális örökségvédelmi szakkérdés vizsgálatára a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 3. melléklet 3. pontja alapján került sor, az Övr. 88. § (1) bekezdésében felsorolt szempontok szerint. ”

Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály HB/15-NTO/02951-2/2023. számú szakkérdés vizsgálatában tett előírásait a határozat rendelkező részének 7.6. pontja tartalmazza. Indokolása az alábbi:

„ A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály véleménye alapján a környezeti hatástanulmány talajvédelmi szempontból elfogadható, az abban leírtak, valamint a szakkérdés vizsgálata során előírt szempontú elírások betartása mellett a projektelelem megvalósítható.

A szakkérdés vizsgálata során az VIZITERV ENVIRON Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi út 15.) által 2023. januárban készített „Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztése (vízpótlás, víztározás, helyi vízviasszatartás) célzó projekt előkészítés” c. KEHOP -1.3.0-15-2022-00034 azonosítószámú projekt „Kállai-főfolyás vízrendezés” című környezeti hatástanulmány dokumentációt vettem figyelembe.

A talajvédelmi szempontú előírások a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 43. § (1)-(3) bekezdésének, 44. § (1)-(4) bekezdésének, valamint 55. § (1), (4) bekezdésének, valamint a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008 (VII. 18.) FVM rendelet 1. § (7) bekezdése alapján kerültek meghatározásra.

A szakkérdés ismételt vizsgálatában a környezetvédelmi hatóság és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése és 3. melléklet 6. pontja és a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti működési szabályzatáról szóló 15/2022. (XII. 21.) MvM utótitás alapján működtem közre. ”

Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztály 11519-3/2023. számú szakkérdés vizsgálatában tett előírását a határozat rendelkező részének 7.7. pontja tartalmazza. Indokolása az alábbi:

„ A Földmérési és Földügyi Osztály a megkereséshez csatolt dokumentációk és a helyszíni szemle alapján megállapította, hogy a tervezett tevékenység célja:

a Nyírség vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviasszatartás) célzó projekt előkészítésével kapcsolatban Kállai-főfolyás vízrendezése.

A Földmérési és Földügyi Osztály a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy a fent nevezett vízrendezés Nyíradony külterületén termőföldeket is érint.

A Földmérési és Földügyi Osztály szakkérdésben adott állásfoglalása a Tfvt. 7. § (2) bekezdésében, valamint 8/A. §-ában foglaltakon alapul.

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal hatáskörét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 37. § (1) bekezdése, illetékességét a Korm. rendelet 3. § (3) bekezdés b) pontja határozza meg.

A Földmérési és Földügyi Osztály kéri, hogy a szakkérdés vizsgálatában adott véleményt a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló 3/2020. (II.28.) MvM utasításban foglaltakra tekintettel döntése meghozatalánál figyelembe venni, a javasolt előírásokat határozata rendelkező részében szerepeltetni, döntésének egy példányát megküldeni szíveskedjen. ”

A Főosztály döntését a kérelemben foglaltak, a szakhatóságok állásfoglalása, a szakkérdés vizsgálata során adott nyilatkozatok, a rendelkezésre álló információk, valamint a hatásvizsgálat megállapításainak figyelembe vételével az alábbiak szerint hozta meg:

Az elvégzett hatásvizsgálat alapján a létesítés időszakában várható hatások az érintett környezeti elemek, rendszerek és azok állapotjellemzői tekintetében semleges vagy elviselhető minősítési kategóriába sorolhatók.

Az üzemeltetés során jelentős hatótényezőkkel nem kell számolni. Az üzemeltetés a vízállás- és vízilésítési munkák fenntartásához, karbantartásához kapcsolódó munkák elvégzését jelenti, amelyek nem járnak számottevő környezetterheléssel. A létesítési munkák felhagyásának (bontásának) hatásai hasonlóak az építés hatásaihoz. Elsősorban zaj- és légszennyezési hatásokkal kell számolni a munkaterületen, és a szállítási útvonalakon. A felhagyásból jelentős kedvezőtlen hatás várhatóan nem származik.

❖ **Levegőtisztaság-védelem**

1. Létesítés:

A benyújtott tervdokumentáció szerint tervezett létesítés tekintetében 2 nagy hatótényező csoportot azonosítottak. Az első két csoportba a létesítés által közvetlenül érintett területeken dolgozó munkagépek (anyagnyerés, összekötő építése, csatorna rekonstrukció, műtárgy kialakítás), dízel üzemű járműveket sorolták. A legfontosabb légszennyező anyag kibocsátások az alábbiak lehetnek: szén-monoxid, el nem égett szénhidrogének, nitrogén-oxidok, valamint szálló por (PM₁₀). A második légszennyező csoport a munkaterületeken mozgó munkagépek földmunkáiból eredő porfelverődés kérdésköre. A felvert port 2 csoportra osztották PM₁₀ és TSPM. A kivitelezés munkafolyamatai közül a terület előkészítés, a tereprendezési műveletek jelentős por-kibocsátással járhatnak. Légszennyező anyag kibocsátással jár a munkaterületeken mozgó munkagépek működése. Létesítés során a hatásterületet a munkagépek nitrogén-oxid emissziója határozza meg.

A tervezett beruházás 12 nagy levegőtisztaság-védelmi szempontból jelentős fejlesztési elemet tartalmaz, ezek kivitelezése során, kedvezőtlen meteorológiai feltételek esetén, a nitrogén-oxid és por kibocsátások hatástávolsága, a munkaterülettől méterben mérve az alábbi:

	NO_x	PM₁₀	TSPM
- <u>Csatornaépítés:</u>			
▪ Oros-Úrbéres vízpótló csatorna:	67m	7m	90m
▪ Tótapai-Balkányi összekötőcsatorna:	95m	76m	89m
▪ Mátitói csatorna:	74m	85m	90m
- <u>Rekonstrukció:</u>			
▪ Csatorna (belterület):	38m	25m	24m
▪ Csatorna (külterület):	58m	20m	13m
▪ Szivattyútelep:	88m	58m	60m
- <u>Tározóépítés:</u>			
▪ Mátitói-tározó:	30m	50m	128m
▪ Csiziréti-tározó:	80m	20m	62m
▪ Balkányi-tározó:	37m	34m	38m
▪ Cibaki-tározó:	100m	34m	38m
▪ Oros-Úrbéres-tározó:	131m	20m	145m
▪ Abapusztai-tározó:	31m	8m	33m

A létesítés jogszabály szerinti hatásterületén lakott ingatlan nem található, a létesítés során a légszennyező források hatásairól egyöntetűen kijelenthetjük, hogy a munkaterületek környezetében sehol sem okoz hosszútávú romlást a környező lakosság életminőségét tekintve. A lakott ingatlanoknál kialakuló légszennyező anyag koncentrációk a tevékenység idején az egészségügyi határérték alatt marad. Egyértelműen kijelenthetjük, hogy a tervezett beruházás munkafázisainak hatásterületén belül nem várható olyan mértékű levegőminőség-romlás, amely a helyi lakosság egészségi állapotát bármilyen formában veszélyeztetné.

A hatás – annak időszakosságát és számszerűsített értékét figyelembe véve – egyértelműen semlegesnek ítélné.

A felvonulási burkolatlan utak környezetében várható porterhelés

A számítások az anyagnyerőhely és a munkaterületek között, valamint a burkolatlan üzemi és szervízutakon megtett útszakaszra vonatkoztak. A földutak és a legközelebbi ingatlanok távolsága 30 méter. A lakó ingatlanoknál az additív porterhelés nem várható, mivel azok a szállítási utaknál várhatóan 17 métert meghaladó távolságban helyezkednek el.

A szállító járművek továbbá kipufogó gázaival terhelik a szállításokkal érintett útvonalak környezetének levegőjét. A tervezett tevékenységhez közutakat érintő szállítások nem kapcsolódnak, a hatás csak a munkagépek munkaterületre történő szállítására csökken, mely hatás nem jelentős, maximálisan 1-2 jármű/nap az additív terhelés a közutak tekintetében.

A lakott ingatlanoknál kialakuló légszennyező anyag koncentrációk a létesítés idején az egészségügyi határérték alatt maradnak.

2. Üzemeltetés:

Az üzemeléséhez kapcsolódóan fenntartási és karbantartási munkák során várható közúti forgalomnövekedés, melyből származó hatás időszakossága és volumene miatt elhanyagolható. A vízgazdálkodási gyakorlatban tapasztaltak alapján a létesítéskori járműforgalom töredéke várható csak a fenntartási időszakban. A létesítés idejéhez viszonyítva megállapítható, hogy az üzemelés idején jelentős hatás gyakorlatilag nem várható.

Az üzemeltetés során jelentős levegőt érintő hatótényezőkre nem kell számítani.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelete (a továbbiakban: **Lvr.**) 4. §-a értelmében tilos a légszennyezés, a diffúz forrás környezetvédelmi követelményeknek nem megfelelő működtetése miatt fellépő levegőterhelés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz.

Az Lvr. 28. § (2) bekezdése értelmében a közúti jármű üzemeltetője, a vasúti jármű üzemeltetője szállítás esetén a szállított anyag által okozott levegőterhelés megelőzéséről gondoskodni köteles.

❖ Zaj- és rezgésvédelem

Zajterhelés és hatásterület meghatározása során az alábbi tevékenységeket vizsgálták meg:

- Új csatornaépítés hatásterülete: mértani középpontjától számítva nappal 69,3 méterre helyezkedik el. Nappali időszakban a tervezett üzemidők mellett a legközelebbi ingatlanoknál határérték-túllépés nem várható.
- Csatornarekonstrukció hatásterülete: mértani középpontjától számítva nappal 79,3 m-re helyezkedik el. Nappali időszakban a tervezett üzemidők mellett a legközelebbi ingatlanoknál határérték-túllépés nem várható.
- Műtárgyépítés kialakítás hatásterülete: mértani középpontjától számítva nappal 35,1 m-re helyezkedik el. Nappali időszakban a tervezett üzemidők mellett a legközelebbi ingatlanoknál határérték-túllépés nem várható.
- Felvonulási, ill. üzemi földutak környezetében várható zajszintek létesítés idején: Az út középvezetől a hatástávolság: 8,35 m.

A beruházási terület mezőgazdasági, erdészeti és vízgazdálkodási területen helyezkedik el. A védendő ingatlanok a beavatkozástól távol általában (Lke) kisvárosias vagy (Lf) falusias lakóterület besorolású területen helyezkednek el.

A tervezési területen kivitelezési tevékenység 22:00 és 06:00 között nem tervezett.

Az üzemeltetés során jelentős zajhatásra nem kell számítani, ezért a Főosztály a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet 1. § (1) pontjában foglaltakat figyelembe véve, nem állapít meg zajkibocsátási határértéket.

Szállítás csak a nappali (6-22) időszakban történik. A szállítás miatti gépjárműforgalom, a megadott szállítási adatok alapján nem okoz 3 dB mértékű járulékos zajterhelés-változást a szállítási útvonalon.

A zaj és rezgés elleni védelemmel kapcsolatos előírásokat a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet 3. § (1) és (3) bekezdése, az 5. § (2) és a 9. § (1) bekezdése alapján történt.

❖ **Földtani közeg:**

A rendelkezésre álló dokumentációk szerint a terület minőségi meghatározása érdekében feltáró fúrásokat végeztek. A laboratóriumi vizsgálatokat az általános vízkémiai paraméterek mellett, nehézfémekre is elvégezték. A vizsgált komponensek közül a nehézfém tartalom tekintetében a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EÜM-FVM együttes rendelet (a továbbiakban: Favhér.) 1. számú mellékletében meghatározott (B) szennyezettségi határértéket a kadmium esetében a 33-as mintavételi pontnál haladta meg. A vizsgálat eredményeként összességében a terület nem szennyezett.

Az építés során történik építési anyagokat szállító járművek mozgása a munkaterületen. A munkagépek üzemanyag utánpótlása a helyszínen történik tartálykocsiból. Túlfolyásgátló töltőszeleppel ellátott tartálykocsi használatával többnyire megelőzhető a túltöltés. Amennyiben olajcserére van szükség, a tevékenységnél kármentő tálca alkalmazása indokolt. A szállítójárművek üzemanyag utánpótlása a legközelebbi településen történik, ezzel is csökkentve a szénhidrogén szennyeződések kialakulásának lehetőségét a munkaterületek környezetében. A keletkező építési hulladékok elhelyezéséről, engedéllyel rendelkező hasznosítónak átadásáról szintén gondoskodnak. A területen mobil WC-t biztosítanak, melynek szennyvizét a szolgáltató szállítja el igény szerinti gyakorisággal. A keletkező kommunális szennyvizet a szigetelt, zárt, szivárgásmentes tartályban gyűjtik. Az így összegyűjtött víz normál üzemi körülmények között a földtani közeget nem terheli. Technológiai szennyvíz nem keletkezik. Az építő gépekkel kapcsolatosan olajos rongy, törlikendők előfordulása lehetséges. A zárt tartályban gyűjtött, szénhidrogénnel szennyezett hulladékokat (olajos rongyok, olajsűrők, kenőanyag flakonok, esetlegesen fáradt olaj, hidraulika olaj, akkumulátor), veszélyes hulladékokat engedélyes szakcégnek adják át ártalmatlanítás céljából. A veszélyes hulladék képződésére a tevékenység során csak esetleges munkagép meghibásodások során lehet számítani. A munkaterületeken képződő veszélyes hulladékokat a képződés helyén zárt 120-200 l-es gyűjtőedényekben elkülönítetten tervezik gyűjteni, majd átadják az arra feljogosított átvevőnek. Tekintettel a korszerű munkagépekre és technológiára, a váratlan, nagy intenzitású szennyezési esemény előfordulási esélye rendkívül kicsi.

Havária elkerülése érdekében megelőző intézkedéseknél szerepeltetik, hogy az építőgépeket olyan műszaki állapotban kell tartani, mellyel kizárható a környezetszennyezés, veszélyes anyagokat tartalmazó tartályok kármentővel való ellátása, üzemanyagot az építési területen csak az előírásoknak megfelelően szabad tárolni, és a gépek feltöltése esetén nagy gondossággal kell eljárni, egy esetleges szennyezés esetén annak lokalizációjáról, illetve semlegesítéséről haladéktalanul gondoskodni kell, a munkák befejezése után a területen környezetidegen anyag nem maradhat. A munkagépek rendszeres karbantartásával a környezetvédelmi megfelelés biztosított.

A munkagépek tankolása és esetleges szervizelése a munkaterületen a környezetvédelmi előírásoknak megfelelően történik. A földtani közeg felszínére esetlegesen szintetikus és/vagy

ásványolaj kerülhet, mely az ott dolgozó erő- és munkagépek, valamint szállítójárművek hibás hidraulikus munkahengereiből, és tömítéshibáiból származhat. Ennek előfordulása csak kis mértékű lehet. A földtani közegre vonatkozó kárelhárítási utasítások megtalálhatóak a leírásban.

A váratlanul bekövetkező események kapcsán a benyújtott dokumentáció havária terv készítését javasolja. Az üzemszerű állapottól való bármely eltérés esetén a környezetterhelés elleni intézkedéseket azonnal megteszik és haladéktalanul értesítik az illetékes környezetvédelmi hatóságot. Az építési munkák során normál üzemi körülmények között a földtani közeg nem érheti szennyezés. A hatás semleges.

Az üzemelés során a havária helyzeteket azonnal elhárítják. A veszélyek elhárításának egyik alapvető tényezője a megelőzés, melynek során különböző jogszabályok, szabványok, műszaki biztonsági szabályzatok, technológiai, kezelési és karbantartási utasítások betartása, a kötelező időszakos felülvizsgálatok és karbantartások elvégzése, a megfelelő szintű és gyakoriságú ellenőrzés elengedhetetlen. Az üzemeltetés során hulladék normál körülmények között nem keletkezik, esetleg a karbantartás során keletkezhet minimális mennyiség. A karbantartás során a létesítés során bemutatott hulladékok keletkezhetnek. Az üzemeltetés során környezetet terhelő hatás nem várható, így a földtani közeg vonatkozásában sem.

A felhagyás során, amennyiben a tevékenységet megszüntetik, az állapotfelmérés elvégzése a leírtak szerint szükséges. Ilyen esetben meghatározzák a keletkezett károk és károsodások mértékét. Az esetlegesen keletkezett károk felszámolására kárelhárítási és rekultivációs program elkészítése indokolt, mely alapján a károkat megszüntetésre, a helyreállítás elvégzésre kerül. A felhagyás után a természetes környezeti állapot elérése a cél. A létesítmények felhagyásának (bontásának) hatásai hasonlóak az építés hatásaihoz.

A rendelkező részben – a Khvr. 10. § (4) bekezdés a) pontja alapján – a környezeti hatástanulmány földtani közeg védelmére vonatkozó javaslatainak, utasításainak betartása előírásra került.

A benyújtott dokumentációkban foglaltak, valamint a Fav. és a Favhér. előírásai alapján megállapítható, hogy az építés, üzemelés és felhagyás során – a rendelkező részben foglalt feltételek, az általános környezetvédelmi jogszabályi előírások, valamint a technológiai fejelem maradéktalan betartása esetén – a földtani közeg káros szennyezése kizárható.

A földtani közeg minőségének védelme érdekében a rendelkező rész 3. pontjában tett előírások jogszabályi alapja a Favir., a Favhér, a Khvr., valamint a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet.

❖ **Felszíni és felszín alatti vizek:**

A BM-OKF szakhatósági állásfoglalása alapján a rendelkező részben foglalt előírásai maradéktalan betartása esetén hozzájárult a tervezett létesítmény telepítéséhez, megvalósításához és felhagyásához. A részletes értékelést a szakhatósági állásfoglalás tartalmazza.

❖ **Természetvédelem:**

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (1012 Budapest, Márvány utca 1/d.) megbízásából a VIZITERV Environ Kft. (4400 Nyíregyháza, Széchenyi utca 15.) látja el a KEHOP KEHOP-1.3.0-15-2022-00034 - A „Nyírség Vízgazdálkodásának fejlesztését (vízpótlás, víztározás, helyi vízviszatarítás) célzó projektelőkészítés” című projekt komplex előkészítési feladatait.

A projekt célja a Nyírség területének sajátosságaihoz illeszkedő vízgazdálkodási, illetve tájhasználati beavatkozási módszerek kialakítása, a gazdálkodási feltételek és az ökológiai állapot javítása. Ezen módszerek enyhítik mind a természet okozta, mind az emberi tevékenységből eredő problémákat, valamint fenntartható módon teszik lehetővé a gazdaságos területhasználatot, a lakosság megmaradását a térségben és életfeltételeinek javítását.

A projekt középtávú célkitűzése a Nyírség kedvezőtlen vízháztartási feltételeinek javítása, ezzel együtt egy komplex vidékfejlesztés alapját megteremtő tájhasználat kialakítása. Ennek alapvető feltétele pedig a kialakult vízhiány megszüntetése. A projekt keretében tervezett fejlesztések közvetlen célkitűzése a felszíni vízhiány enyhítése, mind ökológiai, mind mező- és erdőgazdasági szempontból.

A fejlesztési koncepcióban javasolt műszaki beavatkozások hat fő csoportra oszthatók:

1. A Tiszából zárt vezetéken (kb. 86 km nyomóvezeték) a víz eljuttatása a Nyírség gerincére, onnan gravitációsan a meglévő csatornahálózaton szétterítve az érintett nyírségi területek felszíni vízzel történő vízellátása (az Észak-Nyírség területére 2,0 m³ /s, a Kelet-Nyírség területére 0,5 m³ /s, a DélNyírség területére 1,0 m³ /s víz eljuttatása tervezett).
2. A folyamatosan érkező víz öntözési szezonon kívüli időszakban történő betározása a területen állandó tározókba, melyhez szükség van a meglévő és jelenleg víz nélkül maradt tározók mellett további állandó tározók létesítésére mintegy 10–15 millió m³ összkapacitással.
3. A csapadékvizek visszatartása mélyfekvésű, időszakosan vízállásos, korábban, illetve jelenleg is rétegelt művelési ágban lévő területeken.
4. A vizek visszatartása a meglévő mesterséges csatornarendszerben.
5. A meglévő vízgazdálkodási rendszer teljeskörű rekonstrukciója.
6. A jelenlegi monitoring hálózat kibővítése és az üzemirányítás fejlesztése, mellyel a beavatkozások okozta hatások megfigyelhetővé válnak, illetve optimalizálhatók.

A Közép – Nyírség és a Dél - Nyírség területi egységeihez tartozó Kállai – főfolyás vízrendezése projekt 16 db település közigazgatási területét érinti:

Balkány - Kemece - Nyírgelse - Napkor - Biri - Nagykálló - Nyírmihálydi - Pócspetri - Geszteréd - Nyíradony - Nyírpazony - Sényő - Kállósején - Nyíregyháza - Nyírtura – Szakoly.

A beruházás 52 rekonstruálandó csatornát, 3 új létesítésű csatornát, 12 medertározási helyszínt, 36 csapadékvíz-visszatartási helyszínt (helyi vízvisszatartási), 6 új (tervezett) állandó tározó területét és 1 meglévő tározó területét, új távjelzett vízszintérzékelőket, 1 szivattyútelep rekonstrukcióját, valamint új műtárgyak építését és a meglévők felújításait érinti.

Rekonstruálandó csatornák (összesen kb. 242 km hosszan):

1. Kállai-főfolyás, 2. Balkányi (VII/3) mellékág, 3. Bánkiszéki szivárgó, 4. Baromlaki (VII/4) mellékág, 5. Bátorhidlapi szivárgó, 6. Bay szivárgó, 7. Czibaki szivárgó, 8. Czukker-féle szivárgó, 9. Csentréti szivárgó kiágazás, 10. Csentréti szivárgó, 11. Csepleszi (Cseszpeszi) szivárgó, 12. Fináncsanyai szivárgó, 13. Forrástanyai szivárgó, 14. Gelse-Nagyréti szivárgó, 15. Gyilkostói szivárgó, 16. Hantos-féle szivárgó, 17. Hegedűs-féle szivárgó, 18. Kállai-Béni szivárgó, 19. Katona-féle szivárgó, 20. Kecskési szivárgó, 21. Kígyósréti szivárgó, 22. Mészárszéklaposi szivárgó, 23. Nagylaposi szivárgó, 24. Nagyszéki szivárgó, 25. Napkori (VII/2) mellékág, 26. Oláhréti szivárgó, 27. Oros-Sóstói szivárgó, 28. Oros-Úrbéres szivárgó, 29. Pazonyi (VII/1) mellékág, 30. Pazony-Nagytői szivárgó, 31. Pazony-Széki szivárgó, 32. Somossy szivárgó, 33. Somossy oldalág, 34. SzakolyPapréti oldalág, 35. Szélesréti szivárgó, 36. Sztási szivárgó, 37. Tivorányi szivárgó, 38. Tököshegyi szivárgó, 39. Vecserilaposi szivárgó, 40. Tivorányi (VII/10) mellékág, 41. VII/2-1 oldalág, 42. Haszontói (VII/3-1) oldalág, 43. Gyilkostói (VII/3-3) oldalág, 44. VII/3-4 oldalág, 45. VII/3-4 oldalág kiágazás, 46. Biri (VII/5) mellékág, 47. Biri (VII/5) mellékág kiágazás, 48. Bimbó (VII/6) mellékág, 49. Szakolyi (VII/7) mellékág, 50. Gelsei (VII/8) mellékág, 51. Károlypusztai (VII/9) mellékág, 52. Adonyi (VII/9-1) oldalág.

A nyírséget területén korábban nem volt lehetőség vízpótlás kialakítására, és ezért az ökológiai és mezőgazdasági vízigények kielégítése is csak korlátozottan, a meglévő csapadékvízből eredő készletekkel való gazdálkodással volt megvalósítható. A mély beágyazás miatt a folyamatos talajvízszivárgás állandó vízutánpótlást biztosított, de az aszályos években talajvíztükör a csatorna fenékszintje alá csökkent, így a főfolyás szárazon maradt. A Kállai-főfolyáson, főleg a felső folyást érintő csatornaszakaszokon, összesen 2 350 m hosszan előregedett, korrodálódott és megsüllyedt a fenékbiztosító elem ebből mintegy 450 m-en történt meg ennek a cseréje, korszerű mederburkoló elemekre. A meglévő csatornamedrekben a kivitelezést követően cél a vízvisszatartás, medertározás, hogy a mederben minél nagyobb tartóssággal legyen vízborítás. Ennek érdekében a csatornát műtárgyakkal szakaszolják, amelyekkel a vízvisszatartás megvalósítható.

Új létesítésű csatornák (összesen 3,1 km hosszan):

1. Mátitói tápcsatorna, 2. Oros-Úrbéres tározó vízpótló csatorna

Az új csatornák feladata az, hogy a Tiszából kivett vizet szállító nyomóvezeték eljuttassa a fő vízpótlási útvonalat jelentő meglévő csatornák medrébe. Mivel a nyomóvezeték nem keresztesz

minden olyan csatornaszakaszt, ahová vízpótlást terveznek, több esetben csak megközelíti a vízpótlás célterületét jelentő csatorna végét, így az összeköttetést meg kell teremteni.

Medertározási helyszínek:

1. Kállai főfolyás, 2. Balkányi (VII/3. sz.) mellékág, 3. Fináncnyai szivárgó, 4. Szakolyi (VII/7. sz.) mellékág, 5. Tivorányi (VII/10. sz.) mellékág, 6. Oros-Úrbéres szivárgó, 7. Oros-Úrbéres tározó vízpótló csatorna, 8. Pazonyi (VII/1) mellékág, 9. Baromlaki (VII/4) mellékág, 10. Csentréti szivárgó, 11. Kecskési szivárgó, 12. Károlypusztai (VII/9) mellékág.

A mellékfolyásokon elhelyezett egyszerű vízviszatarató műtárgyakkal az itt keletkezett csapadékvizek egy része a mederben visszatartható. A meglévő csatornába létesülő új műtárgyak az üzemelési fázisban alkalmasak lesznek arra, hogy felvízi oldalukon visszaduzzassák a csatorna vizét.

Csapadékvíz-visszatartási helyszínek (helyi vízviszatarató):

Ezek a helyszínek jellemzően mély fekvésű területek, amelyek többségén máig természetközeli sajnos sokszor nagyon vízhiányos, kiszáradó vizes élőhelyek maradtak fent. A projekt keretében ezekre a belvízrendezési munkálatok során kialakított mesterséges árkokra csatornákra egy-egy zárható műtárgy építése van megtervezve, ami a tervek szerint állandóan zárt állapotban lesz. A cél a helyben keletkezett és szomszédos magasabban fekvő területek felől ide szivárgó csapadékvizek visszatartása, helyben tartása. Az elzárás tervezett helyei: Balkányi (VII/3) mellékág (4+210 szelvény), Gombódási sz. (0+650 szelvény), Haszontói (VII/3-1) oldalág (8+040 szelvény), Gyilkostói (VII/3-3) oldalág (0+700 szelvény), Gyilkostói (VII/3-3) oldalág (4+026 szelvény), Czibaki szivárgó (0+070 szelvény), Kovács-szigeti szivárgó (0+317 szelvény), Oláhréti csatorna (Kállósemjén 0310 hrsz) (0+000 szelvény), Baromlaki (VII/4) mellékág (7+700 szelvény), Csentréti szivárgó (1+764 szelvény), Hegedűs féle szivárgó (0+200 szelvény), Baromlaki (VII/4) mellékág (16+100 szelvény), Baromlaki (VII/4) mellékág (17+400 szelvény), Gelsei (VII/8) mellékág (6+730 szelvény), Gelsei (VII/8) mellékág (9+090 szelvény), Oros-Sóstói szivárgó (3+470 szelvény), Bimbó (VII/6) mellékág (1+210 szelvény), Hosszúréti szivárgó (0+200 szelvény), Tivorányi (VII/10) mellékág (5+650 szelvény), Adonyi (VII/9-1) oldalág (2+100 szelvény), Adonyi (VII/9-1) oldalág (3+100 szelvény), Szakolyi (VII/7) mellékág (11+200 szelvény), Kállai-főfolyás (43+000 szelvény), Gelsei (VII./8) mág. (0+850 szelvény), Szakolyi (VII/7) mellékág (1+718 szelvény), Szakoly-Papréti II. szivárgó (0+314 szelvény), Károlypusztai (VII/9) mellékág (1+750 szelvény), Kállai-főfolyás (31+850 szelvény), Napkori mellékág (4+055 szelvény), VII/2-1 oldalág (0+260 szelvény), Napkori mellékág (6+400 szelvény), Pazonyi (VII/1) mellékág (8+385 szelvény), Pazonyi (VII/1) mellékág (2+658 szelvény), Pazonyi-Nagytói-szivárgó (0+302 szelvény), Balkányi (VII/3) mellékág (28+800 szelvény), Balkányi (VII/3) mellékág (24+400 szelvény), Balkányi (VII/3) mellékág (26+150 szelvény), VII/3-4 oldalág (1+900 szelvény).

Új (tervezett) állandó tározók (összesen kb. 7,66 km² kiterjedéssel):

A tervezett új tározókban a Kállai-főfolyás vízgyűjtőjén keletkező csapadékvizeket akarják betározni, visszatartani, ill. jelentős részben a Tiszából a vízpótlás útján a csatornába juttatott vízkészletet. A tározókban a cél az állandó üzemvízszint tartása. Amennyiben a természetes, ill. tiszai vízpótlás biztosítja, a vízutánpótlást, akkor a tározókban víz fog hullámszani. Amennyiben nem lesz elegendő a vízutánpótlás, akkor csak részlegesen lesznek feltöltve.

1. Mátitói tározó

A tározótér a Nyírség D-i részén, Nyírgelse ÉNy-i csücskében és Szakoly közigazgatási területén ÉK-en, a Kállai-főfolyás vízgyűjtőjében található. A Gelsei (VII/8) szivárgó 2+236 km szelvényében tervezett duzzasztó létesítésével kerülne feltöltésre. Több szakaszon töltések építése is szükségessé válik. Oldaltározó, a Kállai főfolyás vízpótló vízhozamának tervezett tápcsatornán keresztül történő vízkormányzással tölthető fel a főfolyás 37+740 km szelvényében történő visszaduzzasztásával. A tározó a Kállai főfolyás duzzasztásával a tervezett vízpótló csatornán keresztül oldaltározóként vízpótolható.

2. Csiziréti tározó

A tározótér a Nyírség D-i részén, Biri közigazgatási területén a Kállai-főfolyás völgyében helyezkedik el, a csatornát kétoldalról övező és magaspártok által határolt természetes völgyben. A tározótér

északi oldalát a meglévő földút nyomvonalának magasításával szükséges elzárni, mely mindkét oldalon magaspartba csatlakozik. Átfolyásos rendszerű tározó. A tározót a természetvédelmi érintettség miatt különleges rendeltetésű (ökológiai) tározóként tervezik üzemeltetni. Az állandóan visszatartott vízszint magassága nem haladhatja meg a partéltől számított 15-20 cm-t. (~125,3 mBf).

3. Balkányi tározó

A tározótér a Nyírség D-i részén, Balkány közigazgatási területének É-i, Nagykálló és Biri közigazgatási területének D-i részén kijelölt terület. A tározóteret természetes magaslat határolja. Jelenleg csak véstározásra kerül igénybevételeire rendkívüli belvizes időszakban. A Balkányi (VII/3.) mellékág 14+572 km szelvényében lévő barátságzilip lezárásával a szelvény feletti mélyfekvésű területen helyezkedik el. A zsilip elzárószerkezetének cseréjével az állandó ökológiai tározási szint emelhető. Javasolt ökológiai tározási szint: 124,70 mBf. Átfolyásos rendszerű tározó. A tározót a természetvédelmi érintettség miatt a továbbiakban is tervezik véstározóként üzemeltetni, amely rendkívüli belvízhelyzet idején néhány hetes időtartamot jelent. A véstározási paraméterek: Üzemi vízszint: 125,60 mBf, Tervezett tározott térfogat: 500 700 m³, Tervezett vízfelület: ~81 ha, Átlagos vízmélység ~0,65 m.

4. Cibaki tározó

A tározótér a Nyírség D-i részén, Balkány közigazgatási területén a Kállai-főfolyás vízgyűjtőjében, a Balkányi (VII/3.) mellékág völgyében helyezkedik el. A tározótér északi oldalát ~600 m hosszban kiépítendő földgáttal szükséges elzárni, mely mindkét oldalon magaspartba csatlakozik. A mederelzárás javasolt helye a völgyzárógát keresztvezésében a Balkányi (VII/3.) mellékág 21+960 km szelvénye. Átfolyásos rendszerű tározó. A tervezett tározótérben és környezetében sem lakóingatlan, sem ipari létesítmény nincs. Üzemi vízszint: 136,00 mBf, Tervezett tározott térfogat: 0,93 millió m³, Tervezett vízfelület: 83 ha, Tervezett tározó terület: ~130 ha Átlagos vízmélység 0,80 m.

5. Oros-Úrbéres tározó

A tározásra alkalmas terület a Nyírség középső részén, Nyiregyháza-Oros közigazgatási területének ÉK-i csücskében, Nyirtura D-i részén, a Kállai-főfolyás völgyében helyezkedik el, a Napkori-mellékág déli oldalán. Természetes dombvonulatok által körülhatárolt terület. Átfolyásos rendszerű tározó. A tervezett tározótérben és környezetében sem lakóingatlan, sem ipari létesítmény nincs. A tározótér a Kállai főfolyás duzzasztásával a tervezett Oros-Úrbéres tározó vízpótló csatornán és az Oros-Úrbéres szivárgón keresztül vízpótolható. Üzemi vízszint: 107,00 mBf, Tervezett tározott térfogat: 1,05 millió m³, Tervezett vízfelület: 104 ha, Átlagos vízmélység 1,0 m.

6. Abapusztai-tározó

A tározótér a Nyírség D-i részén, Balkány közigazgatási területének D-i részén kijelölt terület. A tározóteret természetes magaslat határolja. A Balkányi (VII/3.) mellékág 29+133 km szelvényében lévő áteresztő szakaszán, mélyfekvésű területen helyezkedik el. Feltöltése a Balkányi mellékágra tervezett, a Fináncstanyai szivárgó torkolata alatti duzzasztó műtárgy segítségével történhet. A tározó paraméterei: Üzemi vízszint: 147,00 mBf, Tervezett tározott térfogat: ~98 000 m³, Tervezett vízfelület: ~17,5 ha, Átlagos vízmélység ~0,6 m.

Meglévő állandó tározó:

1. Harangodi-tározó

A Kállai-főfolyáson (annak medrét is magába foglalva) korábban kialakított mesterséges, üzemeltetésétől függően időszakos víztározó. Néhány éve az előtte jórészt nyílt vízi tározó vizét leeresztették, a tározóteret (a D-i, nádas-láposodó, természetvédelmi kíméleti terület kivételével) kotorták, felújították, mesterséges szigetet képeztek. Ezt követően a tározót nem sikerült feltölteni, a medret pionír jellegű mocsári növényzet nötte be, jellemzően száraz, ritkás nádas (OA×B1a), amely jelenleg is meghatározó. A D-i részen (a kijelölt tározótérrel csak részben érintett folton) megmaradt a zárt, foltokban magasságossal keveredő, lápi jelleget is mutató vegetáció. A Harangodi-tározónál elvégzett beavatkozások után a Kállai-főfolyás nagyobb átfolyással biztosítja majd a tározó számára a vizet.

Új távjelzett vízszintérzékelők

Célja, hogy a szolgáltatott vizek nyomon követhetők legyenek, azokról valós idejű adatsorok álljanak rendelkezésre, lehetővé téve a leghatékonyabb és legvíztakarékosabb vízszolgáltatást, valamint dinamikus vízkészlet gazdálkodás valósulhasson meg. A távmérők kiépítésénél a feladat az érintett szelvényeknél, illetve műtárgyaknál az automatikus vízszintmérés kialakítása (új távmérő állomások létesítése), valamint a FETIVIZIG-nél üzemelő Felső-Tiszai Árvízi Előrejelző és Riasztó Központjának távérzékelő-monitoring-távfelügyeleti rendszerébe integrálása. Helyei: Szőlőaljai-szivattyútelep, Mátitói tározó, Csiziréti tározó, Balkányi tározó, Cibaki tározó, Oros-Úrbéres tározó.

Szivattyútelep rekonstrukciója

1. Szőlőaljai szivattyútelep (Kállai-főfolyás, Pazonyi (VII/1) mellékág 4+355 szelvényszám).

A szivattyútelep rekonstrukciója magába foglalja a szőlőaljai szivattyútelep műszaki korszerűsítését és fejlesztését.

A tervezett beruházás érinti a Kállósemjéni Mohos-tó (főzskönyvi szám: 52/TT/54) országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természetvédelmi területet.

A Kállósemjéni Mohos-tó természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 56/2007. (X. 18.) KvVM rendelet 3. §-a alapján a védettség indoka és célja a Kállósemjén mellett található egykori folyóvölgyben kialakult természetes növénytársulásoknak (ingóláp, égeres fűzláp) megőrzése, valamint a terület sajátos növény- és állatvilágának a megóvása.

A kiemelt jelentőségű és értékű lápterület, amely az utóbbi időszakban erőteljesen szárad, degradálódik mesterséges (fűrt kutas) vízpótlást is kap. Ma a terület nagy részét degradálódó reketyefűzes fűzlápok (J1a) foglalják el, már csak igen kis kiterjedésben vannak jelen a gyékényes úszólápok és tözeges talajú nádasok, (B1b), lápi zsombékosok (B4), és magassásosok (B5), illetve ezek degradált származékai, állandó nyíltvízű területek pedig szinte nincsenek. A lápi medence szélén égeres, elegyes sáv húzódik, azon túl körben főleg mesterséges erdővel határos. A nevezetes láp fennmaradásához a vízpótlást, illetve saját (vízgyűjtője) vizének teljes megtartását igényli. A Kállósemjéni Mohos-tó területe a vízügyi beavatkozások szerint a 7_014 azonosító számú vízviSSzatartási területként fog funkcionálni.

A tervezett beruházás az alábbi ex lege védett területeket érintik:

- Lápok (13 db):

1. Baromlaki-rét (1049/EL/14)

A létesülő **Mátitói tározó** ÉK-i sarkában lévő ex lege védett lápterületen lápi komplex formájában fűzlápok (J1a), zsombékos és magassásos(B4, B5) , láp- és mocsárréti állományok (D34) jellemzőek, felferődő fűzes ligetekkel (RA, RB), illetve magasabban szántókkal, de ez a rész állandó vízborítást a tározás révén nem kap, a tározótér többi részétől így elkülönül.

2. Biri-Nagy-rét (942/EL/14)

Az ex lege lápterület a Biri Nagy-rét kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUHN21163) részét, de nem egészét képezi. Tervezett vízügyi beavatkozások: **Csiziréti különleges rendeltetésű ökológiai tározó létesítése, Czukker-féle szivárgó meder-rekonstrukció, Kállai-Béni szivárgó meder-rekonstrukció (0+000–1+050 szelvény Kállai főfolyás meder-rekonstrukció (26+406–30+312 szelvény).** Mivel a terület Natura 2000 természetmegőrzési terület is egyben, ezért a tervezett beruházással érintett jelölő élőhelyek és növényfajok vizsgálatával a Natura 2000 területek fejezet foglalkozik bővebben.

3. Honcsokos (1066/EL/14)

Az ex lege lápterület a Kállósemjéni Csordalegelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUHN20134) részét, de nem egészét képezi. Tervezett vízügyi beavatkozások: **7_016 vízviSSzatartási terület létesítése, Csentréti-szivárgó meder-rekonstrukció (1+784–2+666 szelvény).** Mivel a terület Natura 2000 természetmegőrzési terület is egyben, ezért a tervezett beruházással érintett jelölő élőhelyek és növényfajok vizsgálatával a Natura 2000 területek fejezet foglalkozik bővebben.

4. Libegős (809/EL/14)

Az ex lege lápterület a Balkányi Libegős különleges természetmegőrzési terület (HUHN20133) részét, de nem egészét képezi. Tervezett vízügyi beavatkozások: **Balkányi különleges rendeltetésű ökológiai tározó létesítése, Balkányi mellékág meder-rekonstrukció (14+140–17+892 szelvény)**. Mivel a terület Natura 2000 természetmegőrzési terület is egyben, ezért a tervezett beruházással érintett jelölő élőhelyek és növényfajok vizsgálatával a Natura 2000 területek fejezet foglalkozik bővebben.

5. Szakolyi-tanyai-rétek (1050/EL/14)

Tervezett vízügyi beavatkozások: **Oláhréti szivárgó meder-rekonstrukció** (részben ex lege védett): Kiszáradt, gyepes csatornameder. K-i (bal) partján üde-mezofil, kezeletlen rétek, nádasodó és pántlikafüves, magassásos foltokkal, a torkolat közelében kb. 160 m-en a jobb parton is üde gyepes élőhelyek. A kiszáradás és a kezeletlenség miatt terjedő *Solidago gigantea*. Elszórtan néhány nyárfa a kezelési sávban is. Nagyszéki szivárgó meder-rekonstrukció (0–0+432 szelvény): Viszonylag sekély, becserjésedett, beerdősödött (P2a, RA, RB) meder, kezelési sáv közelében néhány mocsárrét (D34) folt is.

6. Mosolygó (943/EL/14)

Tervezett vízügyi beavatkozások: **7_023 vízvisszatartási terület létesítése, Bimbó (VII/6) mellékág meder-rekonstrukció, 1+215– 2+837**: Buckavölgyi mélyedés, korábbi láposodott lapos, jelenleg főleg marhalegelő, É-Di tengelyében a Bimbó-mellékág medre. A mocsárrétek (D34) a terület jellemző élőhelyei, a túllegettetés és száradás miatt jórészt degradálódó állapotban. Magassásos (B5) állományok kilegelt és nádasodó formában, több foltban jellemzőek az üde réteken között. Kékperjés rétek (D2) csak átmeneti és mozaikos formában. Az É-i részen homogénebben benádasodott foltok is vannak. Helyenként füzes fasorok, facsoportok (RA) is jellemzőek.

7. Harangodi-tó-lápjja (920/EL/14)

Tervezett vízügyi beavatkozás: **Harangodi-víztározó**: kis részben ex lege védett lápterület (a tározó D-i részénél, jórészt a lehatárolt tározótéren kívül). További információk: lásd fentebb a „Meglévő állandó tározó: 1. Harangodi-tározó” leíró részénél.

8. Csorda-páskom (939/EL/14)

Tervezett vízügyi beavatkozás: **T-7_002 vízvisszatartási terület létesítése**: Természetes buckaközi lapos. Korábban jellemzően üde kaszálók, füzes facsoportok, rekettyefüzes cserjések jellemezték, de jelenleg már degradálódott, kiszáradt, és erőteljesen terjed benne a bolygatások révén az inváziós *Solidago*. A fátlan lápi élőhelyek maradványaként kiszáradó, gyomosodó, benádasodott magassásos jellegű növényzet, inváziós fajokkal erősen fertőzött, mocsárrétek származékaként leromlott üde-félszáraz gyepes (OB) vannak jelen. A fászarú élőhelyeket zárt vagy nyílt puhafás csoportok (RB) és egykori fűzlápok leromlásával létrejött üde cserjések (P2a) képviselik. **Balkányi mellékág meder-rekonstrukció, (4+249–6+430 szelvény)**: A Balkányi-folyás medre és rézsúje. A meder mozaikos mocsári növényzettel dúsan benőtt, időszakosan kiszáradó. Az autópálya előtti szakasz sűrűbben benádasodva. A meder nagyrészt gyepes élőhelyek között fut.

9. Vár-rét (801/EL/14)

Az ex lege lápterület az Orosi gyepes különleges természetmegőrzési terület (HUHN20131) részét, de nem egészét képezi. Tervezett vízügyi beavatkozások: **Oros-Úrbéres tározó**. Mivel a terület Natura 2000 természetmegőrzési terület is egyben, ezért a tervezett beruházással érintett jelölő élőhelyek és növényfajok vizsgálatával a Natura 2000 területek fejezet foglalkozik bővebben.

10. Nagy-rét-dűlői-láprét (800/EL/14)

Tervezett vízügyi beavatkozások: **Oros-Úrbéres szivárgó meder-rekonstrukció**: a meder-rekonstrukcióval érintett terület az Orosi gyepes különleges természetmegőrzési terület (HUHN20131) részét képezi, illetve az közvetlenül érinti az ex lege védett területet. **Új Oros-Úrbéres tározó vízpótló csatorna létesítése**: részben ex lege védett terület, továbbá része az Orosi gyepes különleges természetmegőrzési területnek (HUHN20131). Mivel a terület Natura 2000

természetmegőrzési terület is egyben, ezért a tervezett beruházással érintett jelölő élőhelyek és növényfajok vizsgálatával a Natura 2000 területek fejezet foglalkozik bővebben.

11. Zab-dűlői-rétek (944/EL/14)

Tervezett vízügyi beavatkozások: **Csepleszi szivárgó meder-rekonstrukció:** Sekély, gyepes medrű, kiszáradt szivárgó meder, 0+430 felett összefüggően becserjésedve. Jelentős szakaszon üde rétek mellett halad, a gyepes meder azoktól ténylegesen nem is válik el. **7_009 vízviszatartási terület létrehozása:** részben ex lege védett lápterület. A Buckaközi lapos maradványa, néhány részén már felszántva, elsősorban az É-i felében. A D-i felében kiterjedt mocsárrét (D34) jellegű üde kaszálók, kisebb foltokon lápréti átmenetekkel, Sanguisorba-s rétekkel. A gyepeken hagyásfák, fűzes fasorok, facsoportok is jellemzőek, Emellett nemesnyarasok, telepített hazai nyarasok, bolygatott láprétek, üde cserjések, benádasodott anyagnyerők, gyümölcsösök is jelen vannak.

12. Szőlő-alja (1046/EL/14)

Tervezett vízügyi beavatkozások: **7_037 vízviszatartási terület létrehozása:** nagy része ex lege védett lápterület. Jellegzetes buckaalji mélyedés, láposodott meder, D-i oldalát kivéve meredek, már jórészt akácos buckákkal határolt. Jellemzően kiszáradt fűzláp/üde cserjés borítja, fűzes facsoportokkal, ligetes foltokkal, D-i részen mocsárrétek-láprétek mozaikos maradványaival.

13. Nagykerti-szőlő-alja (940/EL/14).

Tervezett vízügyi beavatkozások: **Balkányi mellékág meder-rekonstrukció (6+941–8+251 szelvény):** nagy része ex lege védett lápterület. A Balkányi-folyás foltokban mozaikos mocsári növényzettel benőtt csatornameder, gyepes kezelési sávval/deponiával. A Ny-i (bal) part üde gyepeinek nagy részét beszántották. A szakasz É-i végében a meder már magasabb térszínek, szárazabb élőhelyek között folyik.

A tervezett beruházás elemei nagy kiterjedésben érintik az Ökológiai Hálózatot, annak minden kategóriájába (magterület, ökológiai folyosó, pufferterület) részterületeit.

Natura 2000 területek

Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 területek egy olyan európai ökológiai hálózatot alkotnak, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmének keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. Olyan zöld infrastruktúra, mely biztosítja Európa természetes élőhelyeinek ökoszisztéma szolgáltatásait, valamint jó állapotban történő megőrzöttségét.

A tervezett beruházás nem érint különleges madárvédelmi területet.

A tervezett beavatkozások a következő Natura 2000 (SAC) természetmegőrzési területeket közvetlenül érintik:

- **Balkányi Libegős különleges természetmegőrzési terület (HUHN20133)**
- **Biri Nagy-rét kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUHN21163)**
- **Kállósemjéni Csordalegelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUHN20134)**
- **Nyírmihálydi-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUHN20071)**
- **Orosi gyepek különleges természetmegőrzési terület (HUHN20131)**

A Natura rendelet 10. § (1) bekezdésében foglaltak alapján „olyan terv vagy beruházás elfogadása, illetőleg engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül valamely Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, azonban valamely Natura 2000 területre akár önmagában, akár más tervvel vagy beruházással együtt hatással lehet, a terv kidolgozójának, illetőleg a beruházást engedélyező hatóságnak – a tervvel, illetve beruházással érintett terület kiterjedésére, az érintett területnek a Natura 2000 területhez viszonyított elhelyezkedésére, valamint a Natura 2000 területen előforduló élővilágra vonatkozó adatokra figyelemmel – vizsgálni kell a terv, illetve beruházás által várhatóan a Natura 2000 terület jelölésének alapjául szolgáló, az 1-4. számú mellékletben meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat.”

A Natura rendelet 10. § (2) bekezdésében foglaltak alapján hatásbecslést szükséges végezni, amennyiben az (1) bekezdés szerinti vizsgálat alapján a tervnek, illetve beruházásnak a Natura 2000 területre jelentős hatása lehet.

A fentiek alapján a Natura 2000 jelölő fajokra és jelölő élőhelyekre gyakorolt hatások vizsgálata a benyújtott előzetes Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció által az eljárás tárgyát képezte.

A Natura rendelet 10/A. § (1) az a terv vagy beruházás, amely az ott megtalálható élővilágra vonatkozó adatok alapján jelentős hatással lehet valamely Natura 2000 területen előforduló, annak kijelölésének alapjául szolgáló, a 2. B) vagy 3. B) mellékletben felsorolt kiemelt közösségi jelentőségű fajra vagy a 4. B) mellékletben felsorolt kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusra, - a (3) bekezdés kivételével - kizárólag kiemelt fontosságú közérdekből fogadható el, illetőleg engedélyezhető.

A fentiek alapján a Natura 2000 jelölő fajokra és jelölő élőhelyekre gyakorolt hatások vizsgálatára szolgáló hatásvizsgálati dokumentációkat a BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft. (4032 Debrecen, Soó Rezső u. 21.) készítette el.

A beruházással közvetlenül érintett Natura 2000 területek:

I. Balkányi Libegős különleges természetmegőrzési terület (HUHN20133).

A fejlesztési koncepcióban javasolt műszaki beavatkozások közül az érintett Natura 2000 területet az alábbi konkrét tevékenységek fogják érinteni:

1. Vízfolyás-rekonstrukció

A vizek visszatartása érdekében végzett vízkormányzási feladatok megvalósításához, illetve az esetenkénti rendkívüli mennyiségű víz biztonságos elvezetéséhez szükséges a területen áthaladó vízfolyások medrének rekonstrukciója. A munkák során mederbővítés nem tervezett, a munkálatok a csatornák meglévő kezelési sávján belül maradnak. Érintettsége: Balkányi(VII/3)-mellékág (Natura 2000 területen lévő szakasz kb. 3.300 m), Katona-féle-szivárgó (kb. 500 m).

2. Vízátvezetés

A területen keresztülfolyó Balkányi(VII/3)-mellékág részt vesz a tiszai eredetű víz szállításában.

3. Vízvisszatartás

A Natura 2000 terület északi végén a Balkányi(VII/3)-mellékág meglévő műtárgya útján a természetvédelmi kezelővel egyeztetett vízszinttel és területi kiterjedéssel (kb. 13 hektár) ún. ökológiai víztározás fog megvalósulni. A kijelölt mélyfekvésű terület vízpótlást nem kap, rajta csupán a helyben keletkezett vizek megtartása, lokális talajvízszint-emelés történik.

4. Vésztározás

Rendkívüli helyzetekben a fentebb említett műtárgy lehetővé teszi a terület vésztározóként történő használatát, a vésztározó jelenleg is hatályos vízjogi működési engedélyében meghatározott vízszinttel és maximális kiterjedéssel (kb. 80 hektár). A vésztározó kialakítása a jelen hatásbecslésben vizsgált beruházásnak nem része, de a beruházás tervezése során – meglévő adottságként – figyelembe vételre került.

Megállapítható, hogy a Balkányi Libegős különleges természetmegőrzési terület (HUHN20133) nagy része ex lege védett lápterület.

A tervezett beruházás által érintett jelölő élőhelyek:

1. 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanquisorba officinalis*)

A különböző mocsárrétek, üde kaszálók a Nyírségben sok helyütt egymás felé átmenetet mutatnak, a 6510 és 6440-es közösségi jelentőségű élőhelytípusok pedig eleve sem különíthetőek el itt egyértelműen.

A jelölő élőhely vízháztartásának kedvezőtlené válása, fokozatos kiszáradása miatt, a nagyobb ökotoleranciájú mocsárréti fajok borítási értékei növekedtek, miközben mezofil generalisták és zavarástűrő, sőt szárazgyepi fajok is megtelepedtek. A korábbi magassásosok is már a mocsárrétek felé mutató átalakuláson mentek át. Az éveken át tartó folyamatos leromlást, szerkezeti és fajkészlet, valamint szukcesszív átalakulást, a vésztározások többletvize sem tudott teljesen kompenzálni. Az

érintett Natura 2000 terület állományalkotó fajai a *Festuca pratensis*, *Dactylis glomerata*, *Poa pratensis*, *Arrhenatherum elatius*, *Holcus lanatus*. Kaszálórétekre jellemző fajai a *Lotus corniculatus*, *Galium mollugo*, *Galium verum*, *Leucanthemum vulgare*, *Rhinanthus angustifolius*, *Sanguisorba officinalis*.

Az építés várható hatásai:

Mivel a jelölő élőhely a Kállai-főfolyás csatornarendszeréhez tartozó Balkányi-mellékág medrében nem, és a kezelési sávjában is csak töredékesen fordul elő (a régi depónia gyepe jellegtelen, gyomos), ezért a beavatkozás kivitelezési munkálatai közvetlenül csak csekély hatással lehetnek rá. **Élőhelytípus érintettsége: kevesebb mint 1 %**. Összességében a munkálatok az élőhely fennmaradását nem veszélyeztetik, az **elviselhető** hatású.

Az üzemelés várható hatásai:

A területen való visszatartás, a csatornamederben történő visszaduzzasztás valamint a folyóvíz-átvezetés kedvező vízháztartási viszonyokat hozhat létre a mocsárrét foltok számára is, mivel térben és időben egyaránt megnöveli a mélyfekvésű területeken az állandó vízborítást, illetve annak lepadása után is megfelelően üde talajt biztosít a növényzet számára. **Élőhelytípus érintettsége: közel 100 %**. Összességében az üzemelési időszakban **javító** hatás várható.

2. 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

A szárazodás hatására, hasonlóan a 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórét (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) jelölő élőhelyhez, a fajkészletben inkább a nagyobb ökotoleranciájú mocsári - üde réti fajok borítási értékei növekedtek, miközben mezofil generalisták és zavarástűrő, gyom jellegű fajok is megtelepedtek. Az éveken át tartó folyamatos leromlást, szerkezeti és fajkészlet, valamint szukcesszív átalakulást, a vésztározások többletvize sem tudott teljesen kompenzálni. Jellemzőek a magassásos és egyéb mocsári jellegű vegetációmozaikok és lápcserjés-füzes puhafás foltok. A zombékos állományok többsége zombék-semlyék szerkezet mutat, 50–60 cm magas zombéklábakkal, olykor kiterjedt semlyékekkel. Meghatározó zombékalkotó elem a *Carex elata*, de egyes foltokban a *Calamagrostis canescens* aránya is jelentős. Az élőhely kiemelt értéke a *Calamagrostis stricta* előfordulása.

Az építés várható hatásai:

Mivel a jelölő élőhely a Kállai-főfolyás csatornarendszeréhez tartozó Balkányi-mellékág medrében nem, és a kezelési sávjában is csak töredékesen fordul elő (a régi depónia gyepe jellegtelen, gyomos), ezért a beavatkozás kivitelezési munkálatai közvetlenül csak csekély hatással lehetnek rá. **Élőhelytípus érintettsége: kevesebb mint 1 %**. Összességében a munkálatok az élőhely fennmaradását nem veszélyeztetik, az **elviselhető** hatású.

Az üzemelés várható hatásai:

A területen való visszatartás, a csatornamederben történő visszaduzzasztás valamint a folyóvíz-átvezetés kedvező vízháztartási viszonyokat hozhat létre a mocsárrét foltok számára is, mivel térben és időben egyaránt megnöveli a mélyfekvésű területeken az állandó vízborítást, illetve annak lepadása után is megfelelően üde talajt biztosít a növényzet számára. **Élőhelytípus érintettsége: közel 100 %**. Összességében az üzemelési időszakban **javító** hatás várható.

A tervezett beruházás által érintett jelölő fajok:

1. Vöröshasú unka – *Bombina bombina* (Linnaeus, 1758).

A Natura 2000 terület fenntartási tervének készítése idején (2013–2014) a területen 750–1.500 kifejlett egyedre becsülték a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) állományát, azonban a 2022. évben kialakult történelmi aszály miatt a terület vizes élőhelyei, mocsarai, üde rétei és a csatornák is teljesen kiszáradtak.

Ilyen módon az állomány felmérése sem volt érdemben lehetséges (a fellelt egyedek inkább csak a faj jelenlétét bizonyítják). A vízvisszatartásra tervezett területrész alapjaiban lefedi az unka élőhelyét érintett mélyebb fekvésű, vizes-üde élőhelyeket (mocsarak, üde rétek, csatorna), illetve a terület vízellátásának javulása érinti az unka állományait.

Az építés várható hatásai:

A mederfenékről az iszap kotrással történő kitermelése a vízi és mocsári vegetáció részleges vagy teljes eltávolítása, valamint a földkitermeléssel, föld- és iszapelterítéssel, talajbolygatással, tereprendezéssel járó beavatkozások (csatornamedrek, burkolatok helyreállítása, depóniák emelése és magasítása, műtárgyak rekonstrukciója és építése), a rendelkező részben megfogalmazott előírások betartása esetén, az építés hatása **elviselhető mértékű**.

Az üzemelés várható hatásai:

A helyi vizek visszatartása, valamint a vizes élőhelyek vízállapotának javítása a vöröshasú unka élőhelyére és állományaira alapvetően **javító hatás** várható.

2. Mocsári teknős – *Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758).

A Natura 2000 terület fenntartási tervének készítése idején (2013–2014) a területen 5–15 kifejlett egyedre becsülték a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) állományát, azonban a 2022. évben kialakult történelmi aszály miatt a terület vizes élőhelyei, mocsarai, úde rétjei és a csatornák is teljesen kiszáradtak. Ilyen módon az állomány felmérése sem volt érdemben lehetséges. A mocsári teknős élőhelyei a terület mélyebb fekvésű, vizes-úde biotópjai (csatorna, mocsarak, zsombékosok), amelyek jelentős részét a vízvisszatartásra tervezett területrész lefedi, illetve a terület vízellátásának javulása alapvetően érinti a teknős állományt, míg a csatorna kotrása időszakosan érinti az állományt.

Az építés várható hatásai:

A mederfenékről az iszapkotrással történő kitermelése a vízi és mocsári vegetáció részleges vagy teljes eltávolítása a rendelkező részben megfogalmazott előírások betartása esetén, az építés hatása **elviselhető mértékű**.

Az üzemelés várható hatásai:

A helyi vizek visszatartása, valamint a vizes élőhelyek vízállapotának javítása a mocsári teknős élőhelyére és állományaira alapvetően **javító hatás** várható.

II. Kállósemjéni Csordalegelő (HUHN20134) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

A fejlesztési koncepcióban javasolt műszaki beavatkozások közül az érintett Natura 2000 területet az alábbi konkrét tevékenységek fogják érinteni:

1. Műtárgyépítés

A területen egy új vízvisszatartó műtárgy (jele: T-7_016) fog épülni, a Csentréti-szivárgó 1+764 km szelvényében.

2. Vízvisszatartás

A fenti műtárgy működése következtében egy vízvisszatartási terület alakul ki, melynek kiterjedése 4,23 hektár. A kijelölt mélyfekvésű terület vízpótlást nem kap, rajta csupán a helyben keletkezett vizek megtartása, lokális talajvízszint-emelés történik.

3. Vízfolyás-rekonstrukció

A vizek visszatartása érdekében végzett vízkormányzási feladatok megvalósításához, illetve az esetenkénti rendkívüli mennyiségű víz biztonságos elvezetéséhez szükséges a területen áthaladó vízfolyások medrének rekonstrukciója. A munkák során mederbővítés nem tervezett, a munkálatok a csatornák meglévő kezelési sávján belül maradnak. Érintettsége: Csentréti-szivárgó (a Natura 2000 területen lévő szakasz kb. 880 m).

Megállapítható, hogy a Kállósemjéni Csordalegelő (HUHN20134) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület nagy része ex lege védett lápterület.

A tervezett beruházás által érintett jelölő élőhelyek:

1. 1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak.

A jelölő élőhely állományai a terület legmélyebb részének gyékényes-harmatkásás és nádas állományait (a vízvisszatartással érintett terület) gyűrűszerűen övezve, abban átmeneti formában vannak jelen. Az élőhelytípus állományait a tervezett vízvisszatartás közvetetten, a csatorna rekonstrukció kis kiterjedésben közvetlenül érinti. A szikes rétekre-mocsarakra jellemző

Bolboschoenus maritimus, *Agrostis stolonifera*, *Juncus compressus*, *Carex distans* viszonylag gyakoriak, de igen nagy arányban van a „kiédesedést” (értsd: a szikes jelleg csökkenését) jelző *Glyceria maxima*, *Glyceria fluitans*, *Sparganium erectum*, *Eleocharis palustris*. A sziki specialista fajok (*Aster tripolium*, *Puccinellia limosa/distans*) aránya csekély.

Az építés várható hatásai:

A Csentréti-szivárgó medrére és szolgalmi sávjára kiterjedő munkálatok, a csatorna medre és puffersávja által kis kiterjedésben érintő jelölő élőhelyre (átmeneti jellegű állomány formájában: D34×F2), **kis mértékű negatív hatással** fog bírni.

Az üzemelés várható hatásai:

A területen a szivárgón épített műtárgy által a helyben keletkezett, illetve a Csentréti-szivárgó által ideszállított vízmennyiség visszatartása történik, amely hatására a talajvízszint emelkedése a jelölő élőhely fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

2. 6260* Pannon homoki gyepek.

A Natura 2000 terület nyugati-délnyugati szélén, magasabb térszínen korábban legeltetett homoki sztyeprét (H5b) foltok felelnek meg a jelölő élőhelynek. A tervezett vízgazdálkodási beavatkozás helyszínei közül a jelölő élőhely csak a csatorna puffersávjában, minimális kiterjedésben fordul elő. A területen löszös homokon kialakult sztyeprétek találhatók. Fő alkotó fajai a *Festuca pseudovina*, *Festuca rupicola*, *Poa angustifolia*, *Cynodon dactylon*, *Dactylis glomerata*, *Carex praecox*, *Carex stenophylla*. Elegyfajai a homoki legelők generalistái és zavarástűrői közül kerülnek ki (pl. *Potentilla arenaria*, *Salvia nemorosa*, *Eryngium campestre*, *Falcaria vulgaris*) a ritkább, kifejezett homoki specialisták hiányoznak. Színezőelemként egyes löszpusztai fajok, illetve a szárazabb mocsárrétek vagy cickórós szikes puszták generalista elemei is megjelennek mélyebb zónáiban.

Az építés várható hatásai:

A jelölő élőhely a csatorna medrében nem, szolgalmi sávjában csak minimális kiterjedésben (kevesebb mint 1%) fordul elő, ezért a beavatkozás kivitelezési munkálatai **nem lesznek arra jelentős hatással.**

Az üzemelés várható hatásai:

A területen tervezett vízvisszatartás a talajvízszint általános emelkedésével kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hozhat létre a talajban, amely csökkentheti az érzékeny élőhely degradációját és várhatóan hozzájárulhat az élőhely természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és hosszú távú fenntartásához. A fentiekre tekintettel a beruházás, az üzemelési időszakban **kis mértékű pozitív hatást** fejthet ki a jelölő élőhelytípusra.

A tervezett beruházás által érintett jelölő fajok:

1. Vöröshasú unka – *Bombina bombina* (Linnaeus, 1758).

A Natura 2000 terület fenntartási tervének készítése idején (2013–2014) a területen 1.500– 3.500 kifejlett egyedre becsülték a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) állományát, azonban a 2022. évben kialakult történelmi aszály miatt a terület vizes élőhelyei, mocsarai, üde rétjei és a csatornák is teljesen kiszáradtak.

Ilyen módon az állomány felmérése sem volt érdemben lehetséges (a fellelt egyedek inkább csak a faj jelenlétét bizonyítják). A vízvisszatartásra tervezett területrészen alapjaiban lefedi az unka élőhelyeül érintett mélyebb fekvésű, vizes-üde élőhelyeket (mocsarak, üde rétek, csatorna), illetve a terület vízellátásának javulása érinti az unka állományait.

Az építés várható hatásai:

A mederfenékről az iszap kotrással történő kitermelése a vízi és mocsári vegetáció részleges vagy teljes eltávolítása, valamint a földkitermeléssel, föld- és iszapelterítéssel, talajbolygatással, tereprendezéssel járó beavatkozások (csatornamedrek, burkolatok helyreállítása, depóniák emelése és magasítása, műtárgyak rekonstrukciója és építése), a rendelkező részben megfogalmazott előírások betartása esetén, az építés hatása **elviselhető mértékű.**

Az üzemelés várható hatásai:

A helyi vizek visszatartása, valamint a vizes élőhelyek vízállapotának javítása a vöröshasú unka élőhelyére és állományaira alapvetően **javító hatás** várható.

2. *Spermophilus citellus* (Linnaeus, 1766) – Űrge.

A teljes Natura 2000 területen a fenntartási terv készítése idején (2013–2014) már csak 10-15 példányos Űrge állományt becsültek. Az utóbbi években sincs adat sem egyedeiről, sem egyéb nyomokról (űrgelyuk). A felmérések évében sem volt tapasztalható az Űrge jelenléte. **A fentiek alapján az Űrge a beruházás által nem érintett.**

Az építés várható hatásai:

Jelenleg nincs hatás.

Az üzemelés várható hatásai:

Jelenleg nincs hatás.

III. Biri Nagy-rét (HUHN21163) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

A fejlesztési koncepcióban javasolt műszaki beavatkozások közül az érintett Natura 2000 területet az alábbi konkrét tevékenységek fogják érinteni:

1. Vízfolyás-rekonstrukció

A vizek visszatartása érdekében végzett vízkormányzási feladatok megvalósításához, illetve az esetenkénti rendkívüli mennyiségű víz biztonságos elvezetéséhez szükséges a területen áthaladó vízfolyások medrének rekonstrukciója. A munkák során mederbővítés nem tervezett, a munkálatok a csatornák meglévő kezelési sávján belül maradnak. Érintettsége: Kállai-főfolyás (Natura 2000 területen lévő szakasz kb. 2.800 m), Kállai-Béni-szivárgó (kb. 1.050 m), Biri-(VII/5)-mellékág (kb. 120 m), Czukker-féle-szivárgó (kb. 700 m).

2. Vízátvezetés

A területen keresztülfolyó Kállai-főfolyás részt vesz a tiszai eredetű víz szállításában.

3. Vízvisszatartás

A Natura 2000 terület középső részén a Kállai-főfolyásra épülő új műtárgy létesítése útján a természetvédelmi kezelővel egyeztetett vízszinttel és területi kiterjedéssel (kb. 8,4 hektár) ún. ökológiai víztározás fog megvalósulni. A kijelölt mélyfekvésű terület vízpótlást nem kap, rajta csupán a helyben keletkezett vizek megtartása, lokális talajvízszint-emelés történik.

4. Mederduzzasztás

A Vízvisszatartás bekezdésben említett és a főfolyáson attól fentebb (28+860 és 29+800 cskm) épülő új műtárgyak a Kállai-főfolyás és a Kállai-Béni-szivárgó medrében fogják visszatartani a vizet.

Megállapítható, hogy a Biri Nagy-rét (HUHN21163) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület nagy része ex lege védett lápterület.

A tervezett beruházás által érintett jelölő élőhelyek:

1. 6410 Kékperjés láprétek meszes, tözegecs vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*).

A 2022. évben kialakult történelmi aszály miatt a Natura 2000 terület mélyebben fekvő vizes élőhelyei hamar elvíztelenedtek, a láp- és mocsárréti növényzet gyengén fejlődött, állományainak nagy része a tavasz végére kiszáradt. A tervezési területen állományai elsősorban a Kállai-Béni-szivárgó nyugati partján lévő lápi élőhelykomplexben érintettek közvetlenül és közvetve is. A tervezett csatorna-rekonstrukcióval közvetlenül kb. 0,08 ha érintett. A területen tipikus foltjaiban uralkodó faj a zsombékszerkezetet képező kékperje (*Molinia sp.*), a *Calamagrostis canescens* jelentős, helyenként a *Carex appropinquata*, *Carex disticha*, kisebb részarányával, szárazabb típusokban a *Dactylis glomerata*, *Briza media* gyakori. Elegyfajok közül kiemelendő több specialista, a *Cirsium rivulare*, *Veratrum album*, *Sanguisorba officinalis*, *Dianthus superbus*. A terület jelölő növényfaja (*Angelica palustris*) is megjelenik az élőhelytípusban.

Az építés várható hatásai:

A Kállai-Béni-szivárgó medrében és annak kezelési sávjában előforduló jelölő élőhely állományaira – amennyiben a csatorna ezen szakaszán lesz mederrendezés – a beruházás **közvetlen negatív hatással** lehet.

Az üzemelés várható hatásai:

A vízmennyiség visszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a jelölő élőhely fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához (mélyfekvésű részeken megnövekedett vízborítás által), összességében tehát az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

2. 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei.

A 2022. évben kialakult történelmi aszály miatt a Natura 2000 terület mélyebben fekvő vizes élőhelyei hamar elvizeitelenedtek, a láp- és mocsárréti növényzet gyengén fejlődött, állományainak nagy része a tavasz végére kiszáradt. A tervezési területen állományai a Kállai-főfolyást szinte végig kísérik (a végletesen bolygatott, degradált részek kivételével), beleértve sok helyen a kezelési sávot is, illetve így a vízvisszartartásra jelzett területet is, de szintén előfordulnak szakaszosan a 2 forrásági szivárgó mentén is. Az élőhelytípus állományai a tervezett csatorna-rekonstrukcióval közvetlenül kb. 2,18 hektáron, a vízvisszartartási területen közvetlenül 3,6 hektáron érintettek. Állományalkotói a *Festuca pratensis*, *Poa pratensis*, *Agrostis stolonifera*, *Briza media*, *Carex otrubae*, *Carex disticha*, *Carex acutiformis* illetve rontottabb változataiban több helyütt uralkodó a leromlásra utaló, *Calamagrostis epigeios*, *Elymus repens*. Több állománya kifejezetten elegyes, fajgazdag a mocsárrétek generalistái, kísérőfajai (pl. *Centaurea jacea*, *Cirsium canum*, *Lychnis flos-cuculi*, *Ranunculus acris*) mellett ritkább lápréti jellegű növények (*Orchis elegans*, *Cirsium rivulare*, *Sanguisorba officinalis*, *Carex tomentosa*, *Carex panicea*) is jellemzőek. A terület jelölő növényfaja (*Angelica palustris*) is előfordul némely állományában.

Az építés várható hatásai:

Amennyiben a csatornák teljes szakaszán lesz mederrendezés – úgy abban az esetben a beruházás a jelölő élőhely állományaira **közvetlen negatív hatással** lehet.

Az üzemelés várható hatásai:

A vízmennyiség visszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a jelölő élőhely fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében tehát az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

3. 7230 Mészkedvelő úde láp- és sásrétek.

A 2022. évben kialakult történelmi aszály miatt a Natura 2000 terület mélyebben fekvő vizes élőhelyei hamar elvizeitelenedtek, a láp- és mocsárréti növényzet gyengén fejlődött, állományainak nagy része a tavasz végére kiszáradt. A tervezési területen állományai a Cukker-féle szivárgó mentén, valamint a Kállai-Béni-szivárgó nyugati partján lévő lápi élőhelykomplexben. A Cukker-féle szivárgó kotrása mindenképpen közvetlenül is érinti, a tervezett csatorna rekonstrukcióval érintett terület minimálisan kb. 0,22 ha. A terület déli felén jellemzően karakteres, határozott zsombék-semlyék szerkezetet mutató állományokban uralkodó a *Carex appropinquata*, kisebb arányban a *Carex elata* és *Calamagrostis canescens*, rátelepülő *Molinia arundinacea*-val. A zsombékokon előfordul a terület jelölő fajának (*Angelica palustris*) jelentősebb állománya, továbbá egyéb lápi specialisták is (*Peucedanum palustre*, *Cirsium rivulare*). A terület északi felén, a Cukker-féle szivárgó mentén *Carex elata* uralta, lápi specialistákban szegényesebb, esetenként elgyomosodott zsombékosok képviselik az élőhelyet, *Carex acutiformis* magassásosaival olykor átmenetet alkotva.

Az építés várható hatásai:

A Cukker-féle-szivárgó medrében és annak kezelési sávjában előforduló jelölő élőhely állományaira – amennyiben a csatorna ezen szakaszán lesz mederrendezés – a beruházás **közvetlen negatív hatással** lehet.

Az üzemelés várható hatásai:

A vízmennyiség visszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a jelölő élőhely zombékos állományainak fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében tehát az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

4. 91E0 – Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*AlnoPadion, Alnion incanae, Salicion albae*).

A 2022. évben kialakult történelmi aszály ezt a jelölő élőhelyet is hátrányosan érintette. A tervezési területen állományai a Kállai-Béni-szivárgó mellett, valamint a Czukker-féle szivárgó mentén találhatóak.

Felső szintjét a *Salix cinerea* zárt vagy nyílt cserjése, néhol *Salix fragilis* - *Populus alba* faállomány alkotja, száradó foltokon több *Frangula alnus* elegyedéssel. Jellemző itt is mozaikos lápi élőhelykomplexek kialakulása, ahol – részben szukcessziós változások miatt is – több társulás/élőhelytípus (zombékos, magassásos, lápi magaskórós, fűzláp) található meg együtt, részben egymásba dinamikusan átalakulóan vagy átmeneteket képezve. Gyepszintjében többnyire mocsári generalisták csekély borítása jellemző. Karakteresebb, tartósabb vízállású, egyúttal kevésbé zárt foltjaiban lápi specialista fajok (*Carex appropinquata, Calamagrostis canescens, Cirsium rivulare, Peucedanum palustre*) is megjelennek, szegélyén előfordul az *Angelica palustris*.

Az építés várható hatásai:

A Czukker-féle-szivárgó medrében és annak kezelési sávjában előforduló jelölő élőhely állományaira – amennyiben a csatorna ezen szakaszán lesz mederrendezés – a beruházás **közvetlen negatív hatással** lehet.

Az üzemelés várható hatásai:

A vízmennyiség visszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a jelölő élőhely fűzlapos állományainak fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében tehát az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

A tervezett beruházás által érintett jelölő fajok:

1. *Angelica palustris* (Besser) Hoffm. – réti angyalgöyökér

2022-ben a területen felmért tövek száma 340 volt. Az állomány nagyrészt a Kállai-Béni-szivárgó mentén húzódó lápi élőhelykomplexben (egészen a benövényesedett csatornameder közelében is) és a Kállai-főfolyás keleti oldalán húzódó kiterjedt üde kaszálóréten él, valamint a gyepek a főfolyás nyugati partján megmaradt kis sávjában is előfordul.

Az építés várható hatásai:

A csatornakotrások a Kállai-Béni-szivárgó esetében közvetlenül is érinthetik állományát (min. 20–30 töves nagyságrendben), míg a Kállai-főfolyás mentén min. 20 töves állományát érinti. Amennyiben a csatorna ezen szakaszán lesz mederrendezés, úgy abban az esetben a beavatkozás **közvetlen negatív hatással** lehet azokra.

Az üzemelés várható hatásai:

A vízvisszatartásra jelölt területen a faj állományát közvetlenül (min. 20-25 tö), illetve közvetetten (teljes állományát) pozitívan érinti. A vízmennyiség visszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a jelölő faj állományainak fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében tehát az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

2. *Vérű-hangyaboglárka – *Maculinea teleius* (Bergsträsser, 1779).*

A 2022. évben történt felmérés során állományai nem kerültek elő, azonban a korábbi felmérések eredményeként (kb. 100-150 állomány, 0,5 példány/ha becsült érték) a csatorna-mederrendezéssel, valamint a vízvisszatartási területtel érintett terület potenciális élőhelyei.

Az építés várható hatásai:

Az építés időszakában a faj állományait a tervezett csatorna mederrekonstruktó munkálatai veszélyeztetik. A Kállai-főfolyás, valamint a Kállai-Béni-szivárgó kezelési sávjában előforduló, a faj élőhelyeül szolgáló őszi vérfüves (*Sanguisorba officinalis*) állományok károsítása állományait negatívan érintheti.

Az üzemelés várható hatásai:

Az üzemelési időszakban bekövetkező kedvezőbb vízháztartás a faj élőhelyeül szolgáló őszi vérfüves állományokra pozitív hatást gyakorol, ez pedig a vérfű hangyaboglárka állományára is **pozitív hatással** lesz.

3. Vöröshasú unka – *Bombina bombina* (Linnaeus, 1758).

A Natura 2000 terület fenntartási tervének készítése idején (2013–2014) a területen 1–2 ezer kifejlett egyedre becsülték a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) állományát, azonban a 2022. évben kialakult történelmi aszály miatt a terület vizes élőhelyei, mocsarai, üde rétjei és a csatornák is teljesen kiszáradtak.

Ilyen módon az állomány felmérése sem volt érdemben lehetséges (a fellelt egyedek inkább csak a faj jelenlétét bizonyítják). A vízvisszatartásra tervezett területrészt alapjaiban lefedi az unka élőhelyeül érintett mélyebb fekvésű, vizes-üde élőhelyeket (mocsarak, üde rétek, csatorna), illetve a terület vízellátásának javulása érinti az unka állományait.

Az építés várható hatásai:

A mederfenékről az iszap kotrással történő kitermelése a vízi és mocsári vegetáció részleges vagy teljes eltávolítása, valamint a földkitermeléssel, föld- és iszapelterítéssel, talajbolygatással, tereprendezéssel járó beavatkozások (csatornamedrek, burkolatok helyreállítása, depóniák emelése és magasztása, műtárgyak rekonstrukciója és építése), a rendelkező részben megfogalmazott előírások betartása esetén, az építés hatása **elviselhető mértékű**.

Az üzemelés várható hatásai:

A helyi vizek visszatartása, valamint a vizes élőhelyek vízállapotának javítása a vöröshasú unka élőhelyére és állományaira alapvetően **javító hatás** várható.

IV. Nyírmihálydi-legelő (HUHN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

A fejlesztési koncepcióban javasolt műszaki beavatkozások közül az érintett Natura 2000 területet az alábbi konkrét tevékenységek fogják érinteni:

1. Műtárgyépítés

A területen egy új duzzasztó műtárgy (jele: T-7_030) fog épülni, a Kállai-főfolyás medrében.

2. Vízvisszatartás

A fenti műtárgy működése következtében egy vízvisszatartási terület alakul ki, melynek kiterjedése 12,55 hektár. A kijelölt mélyfekvésű terület vízpótlást nem kap, rajta csupán a helyben keletkezett vizek megtartása, lokális talajvízszint-emelés történik.

3. Vízfolyás-rekonstrukció

A vizek visszatartása érdekében végzett vízkormányzási feladatok megvalósításához, illetve az esetenkénti rendkívüli mennyiségű víz biztonságos elvezetéséhez szükséges a területen áthaladó vízfolyások medrének rekonstrukciója. A munkák során mederbővítés nem tervezett, a munkálatok a csatornák meglévő kezelési sávján belül maradnak. Érintettsége: Kállai-főfolyás teljes szakasza (Natura 2000 területen lévő szakasz kb. 2,8 km).

A tervezett beruházás által érintett jelölő élőhelyek:

1. 6260 Pannon homoki gyepek.

A Natura 2000 terület középső, központi részén magasabb homokhátak találhatóak, melyeken legelőként hasznosított homoki sztyeprét (H5b) és jellegtelen száraz gyepek (OC) foltok és átmeneti állományaik mozaikolnak. A jelölő élőhely állományai a Natura 2000 terület határán futó, a legelőt mintegy körbe ölelő Kállai-főfolyás medre és a mellette lévő mélyebb fekvésű területrészekben, kis kiterjedésben fordul elő. Domináns fűfajuk legtöbbször a *Festuca vaginata* *Festuca wagneri*, *F.*

rupicola, *Chrysopogon gryllus*, *Stipa capillata*, *Poa angustifolia*, *Bothriochloa ischaemum*, *Poa bulbosa*. Olyan természetvédelmi szempontból nagy jelentőségű növényfajok kötődnek az élőhelyhez, mint a *Colchicum arenarium*, *Iris arenaria*, *Dianthus diutinus*, *Pulsatilla flavescens*, a *P. patens*, a *Peucedanum arenarium*, *Tragopogon floccosus*, vagy a *Veronica incana*.

Az építés várható hatásai:

A jelölő élőhely a csatorna medrében nem, szolgalmi sávjában csak minimális kiterjedésben fordul elő, ezért a beavatkozás kivitelezési munkálatai **nem lesznek arra jelentős hatással**.

Az üzemelés várható hatásai:

A területen tervezett víz visszatartás a talajvízszint általános emelkedésével kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hozhat létre a talajban, amely csökkentheti az érzékeny élőhely degradációját és várhatóan hozzájárulhat az élőhely természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és hosszú távú fenntartásához. A fentiekre tekintettel a beruházás, az üzemelési időszakban **kis mértékű pozitív hatást** fejthet ki a jelölő élőhelytípusra.

A tervezett beruházás által érintett jelölő fajok:

1. *Spermophilus citellus* (Linnaeus, 1766) – Űrge.

A teljes Natura 2000 területen korábban 500-800 egyedes állomány élt, amely az utóbbi években 100 vagy kevesebb egyedre zsugorodott. Élőhelyei a beruházási területtől 50-100 m-re találhatóak. **A fentiek alapján az Űrge a beruházás által nem érintett.**

Az építés várható hatásai:

A kivitelezés a beruházási terület szomszédságában található területeken lévő állományokra várhatóan **nem gyakorol közvetlen hatást**.

Az üzemelés várható hatásai:

A kedvezőbb vízháztartás hozzájárulhat a faj élőhelyét jelentő száraz homoki gyepek (legelő) természetes szerkezetének és fajkészletének fennmaradásához, illetve javulásához, valamint lassíthatja a faj számára kedvezőtlenebb életfeltételeket nyújtó, nyíltabb gyepképződés alakulását.

V. Orosi gyepek (HUHN20131) különleges természetmegőrzési terület.

A fejlesztési koncepcióban javasolt műszaki beavatkozások közül az érintett Natura 2000 területet az alábbi konkrét tevékenységek fogják érinteni:

1. Vízfolyás-rekonstrukció

A vizek visszatartása érdekében végzett vízkormányzási feladatok megvalósításához, illetve az esetenkénti rendkívüli mennyiségű víz biztonságos elvezetéséhez szükséges a területen áthaladó vízfolyások medrének rekonstrukciója. A munkák során mederbővítés nem tervezett, a munkálatok a csatornák meglévő kezelési sávján belül maradnak. Érintettsége: Kállai-főfolyás és az Oros-Sóstói-szivárgó Natura 2000 területre eső szakasza (középső és nyugati tömb), ezek együttes hossza kb. 2800 m.

Ezen túlmenően a Natura 2000 terület keleti tömbjén lévő Oros-Úrbéres-szivárgón, illetve annak déli folytatásában, a Nyíregyháza 02278/4 hrsz.-ú út egyik oldali árkában kerül kialakításra az Oros-Úrbéres tározó vízpótló csatornája, mely a természetmegőrzési területet összesen kb. 1800 méter hosszan érinti.

2. Vízátvezetés

A területen keresztülfolyó Kállai-főfolyás, illetve az Oros-Úrbéres-tározó vízpótló csatornája részt vesz a tiszai eredetű víz szállításában.

3. A vizek visszatartása a meglévő mesterséges csatornarendszerben

A meglévő csatornában mederduzzasztó műtárgyak építésével visszatartják a vizet, ezzel megszüntetve a csatornák talajvízszintre gyakorolt negatív hatását (drénezés), illetve adott esetben megfordítják a folyamatot, és a mederduzzasztások a talajvíz szintjére pozitív hatással lesznek. A Natura 2000 terület keleti tömbjén keresztülfelvezető Oros-Úrbéres-tározó vízpótló csatornán két ilyen műtárgy fog épülni.

Megállapítható, hogy az Orosi gyepék (HUHN20131) különleges természetmegőrzési terület nagy része ex lege védett lápterület.

A tervezett beruházás által érintett jelölő élőhelyek:

1. 1530 Pannon szikes sztyeppék és mocsarak.

A Natura 2000 területen a jelölő élőhelytípusnak az F2 (szikes rétek) és F4 (üde mézpázsitos szikfokok) élőhelytípus szoloncsák változatai fordulnak elő. Az élőhelytípus állományai a csatornafelújítások sávjában érdemben nem érintettek. A vízpótlással, vízmegtartással közvetlenül érintett az állományok közel 100 %-a. Állományalkotó a szikes réteken a fehér tippán (*Agrostis stolonifera*), a réti sás (*Carex distans*), jellemző a réti szittyó (*Juncus compressus*) és néhol egypelyvás csetkaka (*Eleocharis uniglumis*). Kis számban előkerült a kiséfű aszat (*Cirsium brachycephalum*) is.

Az építés várható hatásai:

A kivitelezés az élőhelytípus állományát érdemben nem érinti, tehát az építés várható hatása **semleges**.

Az üzemelés várható hatásai:

A vízmennyiség visszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a jelölő faj állományainak fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében tehát az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

2. 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (Molinion caeruleae).

Az élőhelytípus állománya közvetlenül nem érintett, a közvetett érintettsége jelentős, közel 100%-osra becsülhető. A területen tipikus foltjaiban uralkodó faj a zsombékszerkezetet képező nádkéjú kékperje (*Molinia arundinacea*). Cserjésedő változataiban elsősorban a közönséges kutyabenge (*Frangula alnus*), csekélyebb arányban a rekettyefűz (*Salix cinerea*), serevényfűz (*Salix rosmarinifolia*) terjedése jellemző, ami együtt jár az állomány elszegényedésével. Gyomosabb változataiban a siskanádtippán (*Calamagrostis epigeios*) aránya növekszik meg, és sajnos jellemző a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) terjedése is. A kékperjések fontos és jellemző faja a közösségi jelentőségű lepkefaj vérfű hangyaboglárka tápnövénye, az őszi vérfű (*Sanguisorba officinalis*).

Az építés várható hatásai:

A kivitelezés az élőhelytípus állományát érdemben nem érinti, tehát az építés várható hatása **semleges**.

Az üzemelés várható hatásai:

A vízmennyiség visszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a jelölő faj állományainak fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében tehát az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

3. 6440 Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei.

Állományai a mederrekonstruktív (csatorna kezelési) sávban közvetlenül érintettek összesen kb. 1,73 hektáron, a közvetett érintettsége jelentős, közel 100 %-osra becsülhető. A Nyírségre jellemző, üde, réti csenkesz (*Festuca pratensis*), réti perje (*Poa pratensis*), részben nedvesebb, berki sás (*Carex otrubae*), kétsoros sás (*Carex disticha*), mocsári sás (*Carex acutiformis*) által is uralt, kétszikűekben gazdag, szintezett élőhely, meghatározó a réti csenkeszes üde kaszáló típus. Az állományok nagy része közepesen fajgazdag a mocsárrétek generalistái, kísérőfajai (pl. *Cirsium canum*, *Centaurea jacea* s.l., *Lychnis flos-cuculi*, *Potentilla reptans*, *Ranunculus acris*) jellemzőek. Az élőhelytípus félszáraz, kiszáradó változata is előfordul a területen, ahol a veresnadrág csenkesz (*Festuca pseudovina*, másutt *F. rupicola*) is az uralkodó fajok közé tartozik. A nedvesebb típusú mocsárrétek fontos és jellemző faja a közösségi jelentőségű lepkefaj vérfű hangyaboglárka tápnövénye, az őszi vérfű (*Sanguisorba officinalis*).

Az építés várható hatásai:

A kivitelezés az élőhelytípus állományát közvetlenül érintheti a csatornák kezelési sávjában, illetve elhanyagolhatóan csekély kiterjedésben a létesítendő csatorna nyomvonalán, összesen kb. 1,73 hektáron, ahol a hatás **zavaró, vagy károsító**.

Az üzemelés várható hatásai:

A vízmennyiség visszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a jelölő faj állományainak fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében tehát az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

4. 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek.

Az élőhelytípus állománya közvetlenül nem érintett, a közvetett érintettsége jelentős, közel 100%-osra becsülhető. Állományalkotó a zombéksás (*Carex elata*), néhol kisebb arányban a dárdás nádtippán (*Calamagrostis canescens*), gyakori társuláskötő még a mocsári sás (*Carex acutiformis*).

Az építés várható hatásai:

A kivitelezés az élőhelytípus állományát érdemben nem érinti, tehát az építés várható hatása **semleges**.

Az üzemelés várható hatásai:

A vízmennyiség visszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a jelölő faj állományainak fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében tehát az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

5. 91E0 – Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*AlnoPadion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

Állományai a mederrekonstrukciós (csatorna kezelési) sávban közvetlenül érintettek összesen maximum 0,13 hektáron – amennyiben az új vízpótló csatorna a sáv nyugati oldalán kerül kialakításra (a sáv keleti oldalán nincs érintettség). A közvetett érintettsége jelentős, közel 100 %-osra becsülhető. Felső szintjét a hamvas fű (*Salix cinerea*) zárt cserjése alkotja, alsó szintjében zombéksás (*Carex elata*), mocsári sás (*Carex acutiformis*) jellemző. Másik a J2 (láp- és mocsárerdők), melyek viszonylag tartós vízborítású, törékeny fűz (*Salix fragilis*) és részben enyves éger (*Alnus glutinosa*), fehér nyár (*Populus alba*) alkotta állományok, mocsári sásos (*Carex acutiformis*), részben zombéksásos (*Carex elata*) aljnövényzettel.

Az építés várható hatásai:

A kivitelezés az élőhelytípus állományát közvetlenül érintheti az Oros-Úrbéres tározó vízpótló csatornájának (Nyíregyháza 02278/4 helyrajzi szám) sávjában, amennyiben az a sáv nyugati oldalán kerül kialakításra, összesen kb. 1,73 hektáron, ahol a hatás zavaró vagy károsító, amennyiben a sáv keleti oldalán, úgy nincs érintettség.

Az üzemelés várható hatásai:

A vízmennyiség visszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a jelölő faj állományainak fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében tehát az élőhely állapotának **jelentős javulásához** járul hozzá.

A tervezett beruházás által érintett jelölő fajok:

1. Vértű-hangyaboglárka – *Maculinea teleius* (Bergsträsser, 1779).

A jelölő faj állományai a beruházással érintett közvetlen hatásterületen nem fordulnak elő, ezért a kivitelezés időszakában nem érintett. Ugyanakkor az üzemelés időszakában az élőhelyeire gyakorolt hatás miatt a fajt is **érintettként kezelhető**.

Az építés várható hatásai:

Nem várható hatás.

Az üzemelés várható hatásai:

Az üzemelés időszakában a faj élőhelyeire gyakorolt jelentős pozitív hatás (ld. a jelölő élőhelyek érintettségénél) a faj állományaira nézve áttételes pozitív hatásként jelenik meg.

1. Vöröshasú unka – *Bombina bombina* (Linnaeus, 1758).

A Natura 2000 terület fenntartási tervének készítése idején (2013–2014) a területen 1-2 ezer kifejlett egyedre becsülték a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) állományát, azonban a 2022. évben kialakult történelmi aszály miatt a terület vizes élőhelyei, mocsarai, üde rétjei és a csatornák is teljesen kiszáradtak.

Ilyen módon az állomány felmérése sem volt érdemben lehetséges (a fellelt egyedek inkább csak a faj jelenlétét bizonyítják). A vízviisszatartásra tervezett területrész alapjaiban lefedi az unka élőhelyeül érintett mélyebb fekvésű, vizes-üde élőhelyeket (mocsarak, üde rétek, csatorna), illetve a terület vízellátásának javulása érinti az unka állományait.

Az építés várható hatásai:

A mederfenékről az iszap kotrással történő kitermelése a vízi és mocsári vegetáció részleges vagy teljes eltávolítása, valamint a földkitermeléssel, föld- és iszapelterítéssel, talajbolygatással, tereprendezéssel járó beavatkozások (csatornamedrek, burkolatok helyreállítása, depóniák emelése és magasítása, műtárgyak rekonstrukciója és építése), a rendelkező részben megfogalmazott előírások betartása esetén, az építés hatása **elviselhető mértékű**.

Az üzemelés várható hatásai:

A helyi vizek viisszatartása, valamint a vizes élőhelyek vízállapotának javítása a vöröshasú unka élőhelyére és állományaira alapvetően **javító hatás** várható.

Az élővilág további vizsgálata

1. Magasabbrendű növényzet

Általánosságban leírható, hogy a Nyírség megmaradt természetes élőhelyeinek a fokozatos, kedvezőtlen irányú átalakulása a jellemző. A talajvízszint csökkenése miatti fokozatos kiszáradásuk évtizedek óta tartó folyamat, mely leromlásukhoz, szerkezeti és fajkészleteti, valamint szukcessziós átalakulásukhoz vezet. Az érzékeny élőhelyek állományi aprózódtak, azok elszigetelődtek. Megállapítható, hogy a létesítés során a magasabbrendű növényzetre gyakorolt hatások közül a csatornameder-rekonstrukciók kiviteli munkái a legnagyobb hatásúak, ezek általában károsító/megszüntető jellegűek. A csatornák medrét érintő, kisebb volumenű munkálatok terhelő/elviselhető kategóriába sorolhatók. Az új víztározók építéséhez kapcsolódó tevékenységek közül a tereprendezések jellemzően megszüntető hatásúak, a tevékenységek többi eleme túlnyomórészt az elviselhető kategóriába sorolható. A tervezett beruházás üzemelési időszakában a vízmennyiség viisszatartása kedvezőbb vízháztartási viszonyokat hoz létre a növényfajok állományainak fennmaradásához, természetes szerkezetének és fajkészletének helyreállításához és stabilizálódásához, összességében tehát az élőhely állapotának jelentős javulásához járul hozzá, amely javító, kiemelten javító, illetve értékteremtő kategóriába sorolható. Megemlíthető védett növényfajok: pompás kosbor (*Orchis elegans*), réti angyalgököér (*Angelica palustris*), lápi nádtippán (*Calamagrostis stricta*), rostostövű sás (*Carex appropinquata*), homoki imola (*Centaurea arenaria*), kiscsészű aszat (*Cirsium brachycephalum*), csermelyaszat (*Cirsium rivulare*), buglyos szegfű (*Dianthus superbus*), egypelyvás csetkáká (*Eleocharis uniglumis*), tallós-nőszőfű (*Epipactis tallosii*), mocsári kocsord (*Peucedanum palustre*), sokvirágú habszegfű (*Silene multiflora*), mocsári tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris*), fehér zászpa (*Veratrum album*).

2. Nappali lepkék

A felmérések alkalmával 2 rendszertani család 4 természetvédelmi oltalom alatt álló lepkefajának mindösszesen 4 példánya volt megfigyelhető. Megemlíthető fajok: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), atalantalepke (*Vanessa atalanta*), nappali pávaszem (*Nymphalis io*), kis színjátészó lepke (*Apatura ilia*). Potenciális élőhellyel bír a védett és közösségi jelentőségű vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*). A kivitelezési időszakban a lepke fajokra gyakorolt hatások a legtöbb faj állományira nézve semlegesnek minősíthető és csak bizonyos fajokra, legfeljebb lokális szinten nézve lehet zavaró hatású. Az üzemeltetési időszakban a hatások a semlegestől a javító hatásig terjednek.

3. Szárazföldi csigák

A csigaközösségek felmérése a tervezett víztározók (Mátitói-, Cibaki-, Oros-Úrbéresi tározó), a két ökológiai víztározók (Csiziréti- és Balkányi-tározó), illetve a két vízviisszatartási területen (7_016 –

Kállósemjéni Csordalegelő, 7_014 – Mohos-tó) történt. Megemlíthető védett fajok: hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*).

A kivitelezési időszakban a szárazföldi csigákra gyakorolt hatások tekintetében az új tározók építése jár kismértékű, lokális károsító hatással, a többi kivitelezési tevékenység az elviselhető kategóriába sorolható. Az üzemeltetési időszak a csigák közösségeire javító hatással lehet, de az új tározók működtetése kismértékű, lokális megszüntető hatással bír.

4. Makroszkópikus vízi gerinctelenek

A makroszkópikus vízi gerinctelenek felmérése a tervezett beruházás elemei által érintett vizekben történt. Az aktuális felmérések eredményeit figyelembe véve a vizsgált vizekben védett és/vagy közösségi jelentőségű fajok jelentősebb állományait nem sikerült feltárni.

A kivitelezési időszakban a makroszkópikus vízi gerinctelenekre gyakorolt hatások érintettsége túlnyomórészt a semleges, illetve az elviselhető szinteken állapítható meg, néhány kicsiny, lokális megszüntető hatás mellett. A tervezett beruházás üzemeltetése szinte minden elemében javító, helyenként értékteremtő, kisebb részben semleges.

5. Halak

A Kállai-főfolyás vízgyűjtőjén a korábbi és jelenlegi felmérések alapján (25 mintavétel) a halközösséget 22 faj alkotja. A fajok túlnyomóan őshonosok, az alföldi kis vízfolyások jellemző halfajai. Az előforduló fajok közül megemlíthető védett fajok: vágó csík (*Cobitis elongatoides*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*).

A kivitelezési időszakban a halakra gyakorolt hatások érintettsége a semleges/elviselhető kategóriába esik. A tervezett beruházás üzemeltetése szinte minden elemében javító, helyenként értékteremtő, kisebb részben semleges hatással bír.

6. Kétéltűek és hüllők

A Nyírség vízháztartásának kedvezőtlené válása, a talajvízszint csökkenése, az élőhelyek fokozatos kiszáradása évtizedek óta tartó folyamat. A 2022. évben kialakult történelmi aszály miatt, ezen folyamatok csak tovább felerősödtek. Megemlíthető védett fajok: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), barna varangy (*Bufo bufo*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), barna ásóbéka (*Palaebates fuscus*), mocsári béka (*Rana arvalis*), fúrge gyík (*Lacerta agilis*), vízi sikló (*Natrix natrix*), elevenenszülő gyík (*Zootica vivipara*).

A kivitelezési időszakban a kétéltűekre és hüllőkre gyakorolt hatások érintettsége elviselhető kategóriába esik. A tervezett beruházás üzemeltetése szinte minden elemében javító, helyenként értékteremtő, kisebb részben semleges hatással bír.

7. Madarak

A vizsgált területen a legnagyobb egyedszámmal az alkalmazkodóbb „erdei” énekesmadárfajok ((erdei pinty (*Fringilla coelebs*), fülemüle (*Luscinia megarhynchos*), sárgarigó (*Oriolus oriolus*), barátposzáta (*Sylvia atricapilla*), fekete rigó (*Turdus merula*).

A kivitelezési időszakban a madárközösségekre gyakorolt hatások érintettsége elviselhető kategóriába esik. A tervezett beruházás üzemeltetése javító hatással bír.

8. Emlősök

A beruházási területen a 31 potenciális előfordulású fajból (ebből 13 denevérfaj), csak két faj jelenléte volt regisztrálható: vakond (*Talpa europaea*), keleti sün (*Erinaceus roumanicus*). A fokozottan védett ürge (*Spermophilus citellus*) állománya él a Kállósemjén-Nemeserdő területen (KALL_091_D), előfordulása recensén bizonyítható, ez korábról is ismert állomány (HNPI adatbázis) jelenlétének megerősítése. Az ürge előfordul a Nyírturaj-legelőn is, a Kállai-főfolyás közelében lévő gyepen, de már a felmérési területen (KALL_151, medertározás és mederrekonstrukció) kívül.

A kivitelezési időszakban az emlősökre gyakorolt hatások érintettsége elviselhető kategóriába esik. A tervezett beruházás üzemeltetése javító hatással bír.

A beavatkozásokat érintő természetvédelmi korlátozásokat az alábbi indokok alapján tettem:

A fészkelési és fiókanevelési időszak kivételével a madárfajok vagy nem tartózkodnak a területen (pl. teletelési időszakban afrikai telelőterületükön tartózkodnak), vagy vagilis (röpképes) egyedekként

figyelhetők meg (pl. vonulás, teelés, vagy fészkelés utáni kóborlás időszakában), melyek képesek a zavaró hatásokra elkerülő magatartással reagálni.

Augusztus közepére az idős, őshonos faegyedek odvaiban pihenő denevérfajok esetében a potenciálisan érintett kölykező szállásokon született juvenilis egyedek már képesek elhagyni a szálláshelyeket, de a téli nyugalmi periódus még nem kezdődött el, így a jelzett időintervallumban valamennyi érintett egyed képes elmenekülni a fakivágás által érintett szálláshelyről.

A kétéltűek és a hüllők téli nyugalmi időszaka során (október 15. – március 15. között) az iszapban, vagy egyéb földi üregekben elvermelt állapotban vannak. Anyagcserefolyamataik lelassulnak és gyakorlatilag nem végeznek helyváltoztató mozgást, aktív mozgásra képtelenek. Ebben az időszakban végzett munkálatok (mederkotrás, deponálás, zagyelhelyezés) az érintett egyedek pusztulásával járnak. A kora tavasztól nyár közepéig-végéig tartó időszakban a zagyterek területén, valamint a vizsgált csatornaszakaszon sem zárható ki olyan kisvízterek kialakulása, mely kétéltűek alkalmi szaporodóhelyeként/élőhelyeként szolgál. A kétéltűek szaporodási időszaka március közepétől kezdődik és július 31-ig elhúzódhat. Abban az esetben, ha csapadékos időszaknak köszönhetően folyamatos vízborítás alakulna ki a beruházás által érintett területeken, akkor július végére már valamennyi kétéltű egyed átalakulása lezajlik és valamennyi egyed a tervezett munkálatok kedvezőtlen hatásai előtt elmenekülni képes aktív szárazföldi életmódra is alkalmas állapotba került, de még a fentiekben kifejtett téli nyugalmi időszak nem kezdődik el. Vízzel telt munkaterületeken ezért a fenti időszakra időzített kivitelezés járhat a legkisebb mértékű sérüléssel/mortalitással.

Mivel az időbeli korlátozások pontos időintervalluma függ az adott év meteorológiai és költési viszonyaitól is, ezért a kivitelezés megkezdése előtt szakmai egyeztetés szükséges a területileg illetékes természetvédelmi kezelő szakembereivel. Amennyiben a szakmai egyeztetés alapján az adott évben az időbeli korlátozás módosítása vagy – mindegyik vagy bizonyos részterületeken a – teljes elhagyása indokolt, a kivitelezés az illetékes természetvédelmi kezelő (HNPI) írásbeli hozzájárulásával a fent meghatározott időbeli korlátoktól eltérően megvalósulhat. Szükség esetén a természetvédelmi kezelő szakfelügyelet ellátását is elrendelheti. Továbbá a kivitelezés során, amennyiben az adott évben a kivitelezés 400 méteres körzetében vagy a megközelítési útvonalak mentén fokozottan védett és emberi zavarásra kifejezetten érzékeny madárfaj jelentősen érintett lehet a beruházással, úgy a természetvédelmi kezelő eseti korlátozásokat írhat elő.

Tekintve, hogy a kivitelezés várhatóan évek múlva valósul meg, nem lehet kizárni a jelen dokumentációban szereplő felmért állományok kisebb mértékű átrendeződését, módosulását sem. Ebből következően a tényleges védett növény érintettségét csak közvetlen a kivitelezés előtt a kiviteli szintű tervek ismeretében lehet pontosan megállapítani. A kiviteli szintű tervezési fázisban el kell készülnön egy áttelepítési terv a védett növényfajok állományait érő negatív hatások csökkentése érdekében azokra a védett növény egyedekre vonatkozóan, amelyek a tervezett beavatkozások során közvetlenül érintettek az építési, kivitelezési tevékenységek által. Ezt a természetvédelmi kezelő (HNP Igazgatóság) bevonásával kell elvégezni (átültetési-áttelepítési terv elkészítés). Az elkészülő terv alapján a kivitelezési munkálatokkal közvetlenül érintett egyedek áttelepítését kell megvalósítani.

A vízviszataratási területek üzemelése során törekedni kell arra, hogy amíg nincs az adott vízviszataratási hely/területi tározó határain számottevően túlnyúló felszíni elöntés, addig **a helyben keletkezett csapadékvíz vízviszataratását biztosító műtárgy zárt állapotban legyen a területi tározó maximális vízszintjén.** A műtárgy megnyitás is csak olyan mértékben és annyi időre történhet, hogy az adott vízviszataratási hely/területi tározó határain számottevően túlnyúló felszíni elöntés visszahúzódjon az adott vízviszataratási hely/területi tározó határvonaláig.

A vízviszataratási területek között vannak olyanok, amelyek esetében nem csak a helyben keletkező csapadékvizek megtartására lesz lehetőség, hanem a Tiszából származó víz kivezetésére is. A vízpótlással érintett csatornák medrében vízpótlás útján megjelenő tiszai eredetű víz kivezetése nem szolgálná a vizes élőhelyek ökológiai állapotának javítását. **Jellemzően ezek közé tartoznak a természetvédelmi szempontból értékes vízpótlási útvonalon kívül eső ex lege védett vizes élőhelyek, melyek esetében a folyóvízi eredetű vízpótlás nagy valószínűséggel az élőhely átalakulását, a szikes jelleg csökkenését, az élőhely eljellegtelenedését okozná.** Emiatt a vizes

élőhelyek esetében a vízháztartás javítását alapvetően a helyben keletkezett és az élőhelyen összegyűlő csapadékvizek minél nagyobb arányú visszatartására kell alapozni, biztosítva az érintett területek természetességének fenntartását, javítását és stabilizását. A tiszai eredetű víz kivezetést csak hosszan tartó teljesen száraz állapot okozta kedvezőtlen irányú állapotváltozás hatásainak eseti enyhítésére, a természetvédelmi kezelő kérésére, a tiszai vízpótlás hatásainak monitorozása mellett lehet megvalósítani.

A tervezett új létesítésű állandó tározók esetében meg kell határozni egy ökológiai vízmennyiséget, amelynek a mederben tartása elsődleges cél. Fontos, hogy az ökológiai vízmennyiség meghatározásának alapját az a vízszint képezze, aminél a tervezett tározóban tapasztalható felszíni vízborítás területi kiterjedése az üzemvízszintnél észlelhető területi vízborítás 50%-a. Amennyiben a tározóban a tározott vízmennyiség az ökológiai vízmennyiségre csökken, úgy a tározóból történő mindennemű vízkivétel leállítását. Ez alól kivételt képezhet a tározóhoz képest alvízi vízfolyás-szakaszon jelentkező, a természetvédelmi kezelő által kért – természetvédelmi szempontból kiemelt értéket képező élőhelyet érintő – ökológiai vízigény kielégítése

A forrásági szivárgók a közvetlenül vagy közvetve érintett természetes vagy féltermészetes élőhelyek természetes vízkészletét csökkentik, az élőhelyeket csapolják le. Felújításukkal ez a hatás fokozódik, éppen a vízmegtartó, talajvízszint növelő célokkal ellentétes. A forrásági (tehát az adott területi egységről induló, csak annak vizét levezető) szivárgók meder-rekonstrukcióit (kotrásának) el kell hagyni. Amennyiben ezen szakaszokon elengedhetetlen a rekonstrukció, akkor a vízgyűjtőjükön természetes, féltermészetes élőhelyeket, különösen védett, ex lege védett láp- vagy szikes tavi területeket, Natura 2000 területeket tartalmazó szivárgók esetében mindig javasolt vízvisszatartó műtárgyak tervezése és beépítése vagy a meglévők átépítése, felújítása és megfelelő üzemeltetése. A mederrekonstrukciós munkálatokkal érintett sérülékeny védett és/vagy Natura 2000 jelölő élőhelyek és jelölő fajok védelme érdekében a rendelkező részben előírásokat tettem.

A csatornákon tervezett vízvisszatartásokat olyan, fix küszöbvel is rendelkező műtárgyakkal (pl. a műszaki leírásban szereplő fix küszöbű billenőtáblás műtárgyakkal) kell megtervezni, amelyek biztosítják a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű vízvisszatartást az üzemeltetési és az egyéb emberi beavatkozásoktól függetlenül is.

A vízpótló útvonalba - különösen a főcsatornára és jelentősebb mellékcsatornákra - tervezett műtárgyak fix küszöb nélkül tervezhetők a belvízvédelmi funkciót biztosítandó. Ezen műtárgyak billenőtábláinak szintjét úgy kell beállítani, a csatornában a műszakilag és belvízvédelmi szempontból elérhető legnagyobb mértékű állandó vízvisszatartást biztosítsák. A billenőtáblák nyitása kizárólag belvízvédelmi készültség elrendelése esetén történhet meg, és kizárólag a készültség idején tartható fenn, azt követően haladéktalanul vissza kell állítani a vízvisszatartási szintre. A vízvisszatartási területek és az új tározók esetleges hirtelen leürülésükkel a kétéltű- és hullófajok és a fészkelő madárfajok egyedeire veszélyt jelentenek. A műtárgyak állítószerkezetén olyan műszaki megoldást kell alkalmazni, ami biztosítja, hogy a műtárgyak nyitása illetéktelenek által a lehető legkevesbé legyen lehetséges.

A dokumentáció szerint a tervezési területen kialakuló földdepóniák potenciálisan alkalmasak lennének üreglakó madarak – a fokozottan védett gyurgyalag és a védett partifecske – fészkelésére. A költési időszakban nem zavart földdepóniáknál a jelenséggel számolni kell!

A Natura rendelet 4. § (1) bekezdés szerint a Natura 2000 területek lehatárolásának és fenntartásának célja az azokon található, az 1-3. számú mellékletben meghatározott fajok és a 4. számú mellékletben meghatározott élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A területen előforduló védett és/vagy Natura 2000 jelölő fajok-, valamint a közösségi jelentőségű területek védelme érdekében a fenti előírásokat tettem.

A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet 1. és 2. mellékletében szereplő:

- *buglyos szegfű védett növényfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *csermelyaszat védett növényfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *egypelyvás csetkaka védett növényfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *fehér zászpa védett növényfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *homoki imola védett növényfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *kisfésztkű aszat védett növényfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *lápi nádtippán védett növényfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *mocsári kocsord védett növényfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *mocsári tőzegráfrány védett növényfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *pompás kosbor védett növényfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *réti angyalgyökér fokozottan védett növényfaj, természetvédelmi értéke 100.000 Ft.*
- *rostostövű sás védett növényfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *sokvirágú habszegfű védett növényfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *tallós-nőszőfű védett növényfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *atalantalepke védett állatfaj, természetvédelmi értéke 50.000 Ft.*
- *barátposzáta védett állatfaj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.*
- *barna ásóbéka védett állatfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *barna varangy védett állatfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *elevenenszülő gyík fokozottan védett állatfaj, természetvédelmi értéke 100.000 Ft.*
- *erdei pinty védett állatfaj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.*
- *fekete rigó védett állatfaj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.*
- *fülemüle védett állatfaj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.*
- *fürge gyík védett állatfaj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.*
- *harántfogú törpecsiga védett állatfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *hasas törpecsiga védett állatfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *keleti sün védett állatfaj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.*
- *kis színjátszólepke védett állatfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *közönséges ürge fokozottan védett állatfaj, természetvédelmi értéke 250.000 Ft.*
- *mocsári béka védett állatfaj, természetvédelmi értéke 50.000 Ft.*
- *mocsári teknős védett állatfaj, természetvédelmi értéke 50.000 Ft.*
- *nagy tűzlepke védett állatfaj, természetvédelmi értéke 50.000 Ft.*
- *nappali pávaszem védett állatfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *réti csík védett állatfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *sárgarigó védett állatfaj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.*
- *szívárványos ökle védett állatfaj, természetvédelmi értéke 5.000 Ft.*
- *vágó csík védett állatfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *vakond védett állatfaj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.*
- *vérfű-hangyaboglárfka védett állatfaj, természetvédelmi értéke 50.000 Ft.*
- *vízi sikló védett állatfaj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.*
- *vöröshasú unka védett állatfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*
- *zöld levelibéka védett állatfaj, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.*

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban: Tvt.) rendelkezései szerint:

A 42. § (1) bekezdése szerint tilos a védett növényfajok egyedeinek veszélyeztetése, engedély nélküli elpusztítása, károsítása, élőhelyeinek veszélyeztetése, károsítása.

A 42. § (3) bekezdése alapján természetvédelmi hatóság engedélye szükséges védett növényfaj:

a) egyedének, virágának, termésének vagy szaporításra alkalmas szervének gyűjtéséhez;

e) egyedének betelepítéséhez, vissztelepítéséhez, termesztésbe vonásához.

A 43. § (1) bekezdése értelmében tilos a védett állatfajok egyedének zavarása, károsítása, kíntása, elpusztítása, szaporodásának és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelyeinek lerombolása, károsítása.

A 43. § (2) bekezdése alapján a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges védett állatfaj:

- a) állományának szabályozásához;
- l) egyede fészkének áttelepítéséhez.

A 80. § (1) bekezdése szerint természetvédelmi bírságot köteles fizetni, aki tevékenységével, vagy mulasztásával:

- a) A természet védelmét szolgáló jogszabály, illetve egyedi határozat előírásait megsérti;
- b) A védett természeti értéket jogellenesen veszélyezteti, károsítja, elpusztítja;
- d) A védett élő szervezet, életközösség élőhelyét, illetőleg élettevékenységét jelentős mértékben zavarja.

A kivitelezés során védett élőlény egyedének, illetve állományának észlelése esetén, annak veszélyeztetése elkerülése érdekében a munkálatokat le kell állítani és haladéktalanul értesíteni kell a területileg illetékes természetvédelmi őrt, aki a helyszínen a természetvédelmi értékek védelmének érdekében kezdeményezheti a munkálatok felfüggesztését.

A beruházás szükségszerűségét Natura rendelet 8. melléklete 4. pontjában meghatározott d) pontja, környezet szempontjából kiemelt jelentőségű kedvező hatás kényszerítő közérdek támasztja alá.

A beruházás megvalósítása kiemelten fontos közérdek, ezért a rendelkező részben előírt feltételek betartása mellett Natura rendelet 10. § (8) bekezdése és 10/A. § (1) bekezdése alapján engedélyeztem.

A fentiek, valamint a Natura 2000 hatásbecslési dokumentációban foglaltak alapján a tervezett tevékenységgel szemben természeti szempontból kizáró ok nem merült fel, a rendelkező részben tett előírások betartása esetén a tevékenység természetvédelmi érdeket nem sért. A Főosztály a döntés meghozatala során a Hatástanulmányban foglaltakat figyelembe vette.

Tájékoztatom, hogy a Tvt. 80. §-a alapján a jogellenes tevékenység végzője természetvédelmi bírság fizetésére köteles, illetve a természetvédelmi hatóság a Tvt. 37. § (3) bekezdése alapján köteles a tevékenység folytatásától eltiltani.

❖ Éghajlatvédelem:

A benyújtott dokumentáció tartalmaz éghajlatváltozással kapcsolatos elemzést, amely során klímasemlegességi részvizsgálatot, az éghajlati tényezőkre gyakorolt hatások vizsgálatát, valamint klímaalkalmazkodási részvizsgálatot végeztek. Az elvégzett vizsgálatok alapján az alábbiak állapíthatók meg:

- A fejlesztés megvalósítása előreláthatóan jelentős üvegházhatású gáz kibocsátás változást nem eredményez, és a létesítmények működése, működtetése sem eredményez jelentős üvegházhatású gáz kibocsátást.
- A tervezett vízi létesítmények elsősorban az éghajlati tényezők hirtelen bekövetkező, jelentős változására érzékenyek (zivatar, vihar, hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék, az aszály+extrém léghőmérséklet stb, a hosszabb távon bekövetkező kisebb változásokra kevésbé érzékenyek).
- Az adaptációt szolgáló intézkedésekkel a reziduális kockázat az eredeti kockázathoz képest jelentősen lecsökken.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos elemzés során fontos rögzíteni azt, hogy **a tervezett fejlesztés alapvető célja a klímaváltozáshoz való alkalmazkodó képesség javítása, az alkalmazkodás lehetőségének megteremtése az ehhez szükséges beruházás – vízpótlás – megvalósításával.**

❖ Országhatáron áterjedő környezeti hatások

A tervezett beruházásból országhatáron áterjedő jelentős környezeti hatások nem származnak.

A Főosztály az elvégzett környezeti hatásvizsgálat, a megkeresett szakhatóságok állásfoglalása, a szakkérdések vizsgálata, valamint a megkeresésekre adott nyilatkozatok, továbbá a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy a kérelmezett tevékenység

kivitelezése, megvalósítása a rendelkező részben foglalt előírások betartása esetén természetvédelmi, tájvédelmi, levegőtisztaság-védelmi, zaj- és rezgésvédelmi, hulladékgazdálkodási, valamint a felszíni- és felszín alatti vizek és a földtani közeg védelme szempontjából engedélyezhető.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Címzetes Főjegyzőjének FŐÉP/637-2/2023. számú tájékoztatása szerint a tervezett beruházás a település jelen eljárás időpontjában hatályos településrendezési eszközeivel csak részben van összhangban. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítész SZ/4ÁF/00075-3/2023. számú szakkérdés vizsgálata alapján a tervezett beruházás nincs összhangban Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Megyei Területrendezési tervével. Továbbá Geszteréd Község Jegyzőjének GES/381-3/2023. számú tájékoztatása alapján a tervezett beruházás a település jelen eljárás időpontjában hatályos településrendezési eszközeivel nincs összhangban.

A fentiek alapján a Főosztály a Khvr. 10. § (4) bekezdés a) pontja és 5. § (2) bekezdésének cb) pontja alapján határozata rendelkező részének 1.1. pontjában előírta, hogy a tervezett tevékenység és a településrendezési eszközök közötti összhangot meg kell teremteni, és a kizáró okot meg kell szüntetni a tervezett tevékenység kivitelezési munkáinak megkezdéséig.

Balkány, Biri, Kemece, Nagykálló, Pócspetri, Szakoly települések esetében nem érkezett válasz arra vonatkozóan, hogy a település jelen eljárás időpontjában hatályos településrendezési eszközeivel összhangban van a tervezett beruházás, ezért a Főosztály a határozat rendelkező részének 1.2. pontjában tett előírást a tervezett tevékenységnek a településrendezési eszközzel való összhangjának megállapításával, szükség esetén az összhang megteremtésével kapcsolatosan.

Jelen eljárásban a műtárgyak telepítésének, megvalósításának környezeti hatásai vizsgálatra kerültek, a fenti értékelés alapján a környezetvédelmi engedély kiadható. A Főosztály álláspontja szerint, ha a műtárgyak számában, helyében (pozitív irányú) változtatás szükséges, és ha a változás miatt nem nő a tervezett tevékenység telepítésének, megvalósításának a jelen eljárásban bemutatott/megállapított hatásterülete, abban az esetben a környezetvédelmi engedély módosítása nélkül a környezethasználatához szükséges más jogszabály által meghatározott létesítési, illetve működési engedély megszerezhető. A Főosztály erre vonatkozóan a rendelkező rész 1.4. pontjában előírást tett.

Fentiek alapján a környezetvédelmi hatóság a környezetvédelmi engedélyt a *környezet védelmének általános szabályairól* szóló 1995. évi LIII. törvény 66. § (1) a) pontja, 68-69. §-a, 71. § (1) bek. b) pontja alapján kiadja.

A Khvr. 11.§ (1) alapján az engedély érvényességi idejét határozatlan időben állapítottam meg.

A határozatot a Khvr. 10. § (3) és 5. § (6) bekezdése értelmében közhírré tétel útján közlöm az érintett nyilvánossággal.

A határozat a Khvr. 6. § - 11.§-ai szerinti eljárásban, a Khvr. 10. § (4) bekezdés szerinti feltételek figyelembe vételével, az Ákr. 80. § (1) és 81. § (1) bekezdésben meghatározott formában és tartalommal lett meghozva.

A határozat ellen a közigazgatási per kezdeményezésének lehetőségét az Ákr. 114. § (1) bekezdés rendelkezése biztosítja.

A törvényszék illetékességét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 13. § (1) bekezdése alapján állapítottam meg. A keresetlevél benyújtásának helyét és idejét a Kp. 39. § (1) bekezdése alapján határoztam meg. A keresetlevél tartalmi követelményeit a Kp. 37. §-a határozza meg.

Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (továbbiakban E-ügyintézési tv.) alapján, elektronikus úton történő kapcsolattartásra kötelezett

a keresetlevelet is kizárólag elektronikusan, az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon nyújthat be. Az elektronikus ügyintézésre köteles személyek körét az E-ügyintézési tv. 9. §-a határozza meg.

Jogi képviselő nélkül eljáró felperes a keresetlevelet a polgári perben és a közigazgatási bírósági eljárásban alkalmazandó nyomtatványokról szóló 6/2019. (III. 18.) IM rendeletben foglaltak szerinti nyomtatványon is előterjesztheti (19. számú melléklet). Amennyiben a személyesen eljáró természetes személy az elektronikus kapcsolattartási módot választja, beadványait Ügyfélkapu igénybevételel nyújthatja be és a bíróság is elektronikusan kézbesít részére. Ezen esetben a keresetlevél a <https://e-kormanyablak.kh.gov.hu/client/> oldalon található IKR rendszer használatával nyújtható be a közigazgatási döntést hozó szervnél.

A tárgyalás tartása iránti kérelem lehetőségéről való tájékoztatás a Kp. 77. §-án alapul, amely szerint, ha egyik fél sem kéri tárgyalás tartását, s azt a bíróság sem tartja szükségesnek, a bíróság tárgyaláson kívül a határoz. Tárgyalás tartását a felperes a keresetlevélben, az alperes a védiratban kérheti. Ennek elmulasztása miatt igazolási kérelemnek nincs helye. Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs, azonban a bíróságtól azonnali jogvédelem keretében kérhető a halasztó hatály elrendelése. Az azonnali jogvédelem iránti kérelemben részletesen meg kell jelölni azokat az indokokat, amelyek az azonnali jogvédelem szükségességét megalapozzák, és az ezek igazolására szolgáló okiratokat csatolni kell. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.

A közigazgatási per kezdeményezése esetén fizetendő illeték mértékét és a megfizetésének módját az Itv. 45/A. §-a és a 74. §-a határozza meg.

A kérelemre indult eljárás igazgatási szolgáltatási díja a Díjrendelet 2. § (1)-(2) bekezdése és a 2. számú melléklet 12. pontja alapján került meghatározásra.

A Főosztály környezetvédelmi hatáskörét a környezetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 624/2022. Korm. rendelet 5. § (1) bekezdés c) pontja, (2) bekezdése, illetékességét a rendelet 2. § (1) és (3) bekezdés a) pont határozza meg, a természetvédelmi hatáskörét a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés c) pontja, (2) bekezdése, illetékességét a rendelet 2 § (1) bekezdése állapítja meg, a hulladékgazdálkodási hatáskörét és illetékességét a hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről szóló 124/2021. (III.12.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése állapítja meg.

A Főosztály a határozatot teljes körű meghatalmazás alapján a környezethasználó meghatalmazottjával, a VIZITERV Environ Kft.-vel közli.

Nyíregyháza, 2023. szeptember 21.

Román István
főispán
nevében és megbízásából

Rozinka Zsólt Illés
főosztályvezető

Értesülnek:

1. Címlista szerint
2. Irrattár

B. B.

Címlista

Véglegessé válás előtt:

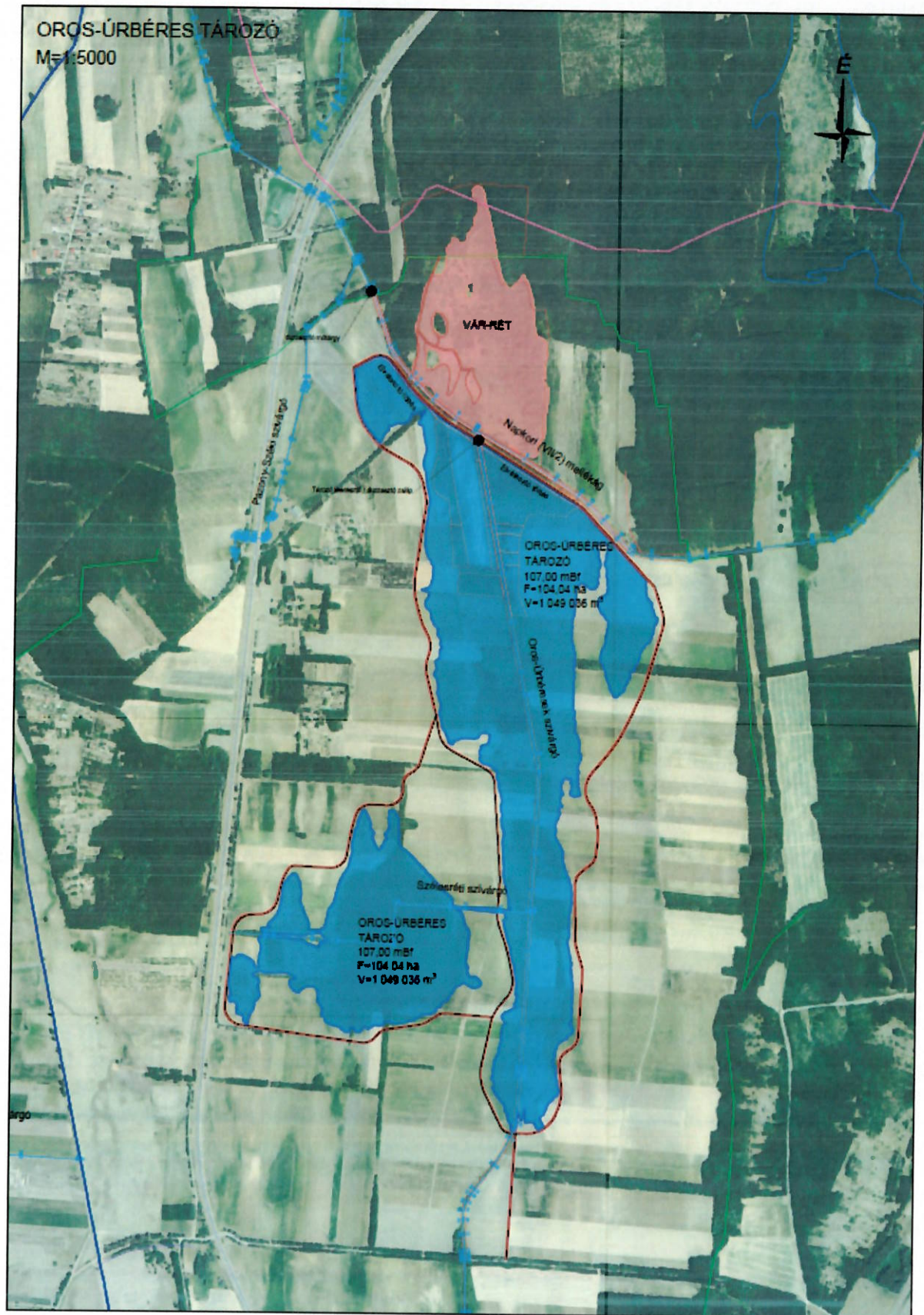
1. Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság
2. Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
3. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
4. Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága
5. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Közegészségügyi Osztály
6. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi, Építésfelügyeleti és Örökségvédelmi Osztály
7. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
8. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztály
9. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítész Iroda
10. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály
11. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Balmazújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Főosztály
12. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
13. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
14. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály
15. Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Ingatlan-nyilvántartási Osztály; Földmérési és Földügyi Osztály
16. Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
17. Balkány Város Jegyzője
18. Biri Község Jegyzője
19. Geszteréd Község Jegyzője
20. Kállósemjén Nagyközség Jegyzője
21. Kemece Város Jegyzője
22. Nagykálló Város Jegyzője
23. Nyíradony Város Jegyzője
24. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Címzetes Főjegyzője
25. Nyírgelse Község Jegyzője
26. Nyírmihálydi Község Jegyzője
27. Nyírpazony Nagyközség Jegyzője
28. Nyírtura Község Jegyzője
29. Napkor Község Jegyzője
30. Pócspetri Község Jegyzője
31. Sényő Község Jegyzője
32. Szakoly Község Jegyzője

Véglegessé válás után:

1. Országos Vízügyi Főigazgatóság
2. VIZITERV Environ Kft. (13648013)
3. Kötelezés Nyilvántartás

A határozatot hirdetményi úton közlöm.

3106-78/2023. Iktatási számú levéltérkép-melléklete:

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Az eredeti papíralapú dokumentummal egyező

Ezen lap nem része az eredeti iratnak, kizárólag a jogszabályi megfeleléshez szükséges záradékolás megjelenítését szolgálja.

A hiteles elektronikus másolat készítésének időpontja:

Az időbélyegzőn szereplő időpont.

A hiteles elektronikus másolatot készítette:

Dombrádi Donát környezetvédelmi szakügyintéző